

1302 ΠΑΠ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΟΥ

ΠΕΖΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1894, 1895, 1896 ΚΑΙ 1902

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Γ' ΒΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΔΕΚΑΘΗ ΔΙΩΡΘΩΜΕΝΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ,"

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1902

Τὸ γνήσιον τῶν ἀντιτύπων βεβαιοῦται διὰ τῆς ὑπο-
γραφῆς τοῦ συγγραφέως.

Μανωλάκης

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἐποβάλλοντες εἰς τὴν ἐπιεικῆ κρίσιν τῶν συναδέλφων τὴν προκειμένην **Γραμματικὴν** κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν βραχεῖάν τινα ἐξήγησιν τῆς μεθόδου, καθ' ἣν συνετάξαμεν αὐτήν, ἵνα δειχθῆ ὅτι οὐχὶ ἄνευ λόγου ἐν πολλοῖς κατελίπομεν τὴν παραδεδομένην μέθοδον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς, προκρίναντες τὰ ἐν τοῖς νεωτάτοις χρόνοις ὑπὸ τῆς γραμματικῆς ἐπιστήμης δεδοκιμασμένα καὶ ἐν τοῖς σχολικοῖς τῶν σοφῶν ἐθνῶν βιβλίους ἐγκεκριμένα.

Ἡ παραδεδομένη μέθοδος, καθ' ἣν δι' ἀπλῆς παρατηρήσεως τῶν ἐν πολλαῖς λέξεσιν ὁμοίων γραμματικῶν παθῶν συνάγονται οἱ γενικοὶ κανόνες οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐν τῇ γλώσσῃ ἀναλογίαν, πᾶσαι δὲ αἱ ὁμοειδεῖς λέξεις αἱ μὴ ὑποκείμεναι κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς τὰ αὐτὰ πάθη καταλέγονται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις, τούτεστιν ἀποτελοῦσι τὴν ἐν τῇ γλώσσῃ ἀνωμαλίαν, οὐ μόνον οὐδὲν συμβάλλεται εἰς τὴν λογικὴν τῶν μαθητῶν ἀνάπτυξιν, ἐπιζομένων εὐθύς ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας νὰ ἐμβλέπωσι πανταχοῦ τὴν ἀταξίαν καὶ ἀλογίαν, ἀλλὰ καὶ πρακτικῶς ἀποβαίνει ἄκαρπος· διότι ἡ πληθὺς τῶν κατὰ μέρος ἀνωμαλιῶν καθιστᾷ σχεδὸν ἀχρήστους τοὺς γενικοὺς κανόνας. Τούναντίον ἡ μέθοδος, ἣν ἡμεῖς ἀσπαζόμεθα, διδάσκει τοὺς γλωσσικοὺς νόμους, καθ' οὓς αἱ ἐν ταῖς λέξεσι μεταβολαὶ γίνονται, καὶ τὰ αἷτια τῆς φαινομένης ἐκ τῶν νόμων τούτων ἐξαιρέσεως μερικῶν τινῶν τύπων, τούτεστιν εἰσάγουσα τάξιν εἰς τὴν ἀταξίαν, οὐ μόνον τὴν κρίσιν τοῦ μανθάνοντος ἐπιρρωννύει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπομνημόνευσιν τοῦ μανθανομένου εὐκολωτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν καθιστᾷ, ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ταῦτά τις εὐκολώτερον μανθάνει καὶ ἀσφαλέστερον ἐν τῇ μνήμῃ διατηρεῖ τῶν τινῶν καὶ τὸν λόγον νοεῖ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν σχέσιν καὶ ἀλληλουχίαν καταμανθάνει. Λοιπὸν ταύτην τὴν μέθοδον, ἣτις εἶναι ἡ καλουμένη *Γλωσσολογική*, θεμέλιον τῆς ἡμετέρας συγγραφῆς ὑπέθεμεθα καταλιπόντες τὸν τετριμμένον τῆς τῶν τοιούτων πραγματείας τρόπον.

Καὶ ἄλλως δὲ ἐκαινοτομήσαμεν περὶ τινὰ εἰς τὸν διδακτικὸν τοῦ βιβλίου σκοπὸν ἀπεβλέποντες. Οὕτω π. χ. ἐν τῷ β' μέρει τῆς ἰδίως γραμματικῆς, τῷ τυπικῷ, ἐπειδὴ χρόνοι τινὲς τῶν εἰς -ω ῥημάτων σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -μι καὶ τὰνάπαλιν χρόνοι τῶν εἰς -μι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω, πραγματευόμενοι τὰ περὶ θέματος, προσφυσμάτων, θεματικῶν καὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων καὶ προσωπικῶν καταλήξεων κεφαλαία, ἀναγράφομεν ὅ,τι κοινὸν ὑπάρχει ἐν ἀμφοτέρας ταῖς συζυγίαις καὶ ὅ,τι εἶναι ἑκατέρας ἴδιον. Τοὺς δὲ πίνακας τῶν παραδειγμάτων τῶν ῥημάτων ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν καταλέγομεν ἐν συνεχείᾳ, ἵνα οὕτως ὁ μαθητὴς ἀμέσως διακρίνη ὅ,τι προσιδιάζει εἰς ἑκατέραν τῶν συζυγιῶν. Διότι νομίζομεν ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ μαθητὴς πολὺ εὐκολώτερον μανθάνει τὰ περὶ τῶν εἰς -μι, ἐν τῶν δυσχερεστάτων τῆς γραμματικῆς κεφαλαίων. Παραλιπόντες δὲ τὸν ὄρον ἀνώμαλα δῆματα ἢ ἀνώμαλον συζυγίαν ἀναγράφομεν ὁκτὼ τρόπους, καθ' οὓς τὸ ῥηματικὸν θέμα μετασχηματίζεται εἰς χρονικὸν θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικῷ*. Παράδοξος δὲ φαίνεται ἡμῖν ἡ κατάταξις τῶν ῥημάτων, ἣν ποιοῦνται οἱ καθ' ἡμᾶς συγγραφεῖς Ἑλληνικῶν γραμματικῶν διαιροῦντες αὐτὰ εἰς ὀμαλά καὶ ἀνώμαλα π.χ. τὸ κάμνω, ἀμαρτάνω, μανθάνω, δοκέω(ῶ), γηράσκω κ.τ.λ. κατατάσσουσιν εἰς τὰ ἀνώμαλα, διότι τοῦ μὲν κάμνω τὸ ῥηματικὸν θέμα προσλαμβάνει ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ τὸ ν, τοῦ δὲ ἀμαρτάνω τὸ αν, τοῦ δὲ μανθάνω τὸ ανν, τοῦ δὲ δοκέω τὸ ε, τοῦ δὲ γηράσκω τὸ σκ κ.λ.π., τὸ δὲ σιέλλω, κόπτω, φθείρω, αἴρω, πράττω κ.λ.π. κατατάσσουσιν εἰς τὰ ὀμαλά. Ἄλλὰ μήπως καὶ τούτων τὸ ῥηματικὸν θέμα δὲν μετασχηματίζεται, ὃν σιελ-, κοπ-, φθερ-, αἰρ-, πραγ- κ.λ.π. ; Λοιπὸν ἢ καὶ ταῦτα εἶναι ἀνώμαλα, ἢ καὶ τὰ προειρημένα τὰ συνήθως ἀνώμαλα καλούμενα εἶναι ὡσαύτως ὀμαλά.

Ἐν δὲ τῷ γ' μέρει τῆς ἰδίως γραμματικῆς, τῷ ἐτυμολογικῷ, συμμετρούμενοι πρὸς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς γλωσσολογίας, ἐν τῇ διαίρεσει τῶν λέξεων εἰς πρωτοτύπους καὶ παραγώγους ὀνομάζομεν πρωτοτύπους πάσας τὰς λέξεις, ὅσαι σχηματίζονται ἀμέσως ἐκ τῆς ῥίζης διὰ προσθήκης προσφυσμάτων καὶ καταλήξεων (προσωπικῶν ἢ πτωτικῶν) ἢ καταλήξεων μόνον, εἴτε ῥήματα εἶναι αὐταί εἴτε πτωτικά.

* Περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ ῥηματικοῦ θέματος πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἄλλων χρόνων διαλαμβάνομεν ἐξετάζοντες ἰδίᾳ ἕκαστον χρόνον.

Λέγομεν π.χ. ὅτι, ὡς τὸ ῥῆμα λέγομεν εἶναι πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τοῦ προσφύματος ο καὶ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως μεν εἰς τὴν ῥίζαν λεγ-, οὕτω καὶ τὰ πτωτικὰ λεκτός (λεγ-τό-ς), λέξις (λέγ-σι-ς), λόγος (λόγ-ο-ς) εἶναι πρωτότυπα σχηματιζόμενά τῇ προσθήκῃ τοῦ προσφύματος το, σι, ο καὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως σ εἰς τὴν ῥίζαν λέγ-· ὡς τὸ ῥῆμα φημί εἶναι πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως -μι εἰς τὴν ῥίζαν φη-, οὕτω καὶ τὸ πτωτικὸν βήξ (βήχ-ς) εἶναι πρωτότυπον σχηματιζόμενον τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως σ εἰς τὴν ῥίζαν βηχ- κ.τ.λ. Παραγώγους ὀνομάζομεν πάσας τὰς λοιπὰς λέξεις τὰς σχηματιζομένας εἴτε ἐκ πρωτοτύπων, εἴτε ἐκ παραγώγων θεμάτων (οὐχὶ ῥιζῶν)· π.χ. τὸ ῥῆμα λογίζομαι εἶναι λέξις παράγωγος σχηματιζομένη ἐκ τοῦ θέματος τῆς πρωτοτύπου λέξεως λόγος· τὸ λογισμός, λογιστῆς κ.λ.π. εἶναι λέξεις ὡσαύτως παράγωγοι σχηματιζόμεναι ἐκ τοῦ θέματος λογιδ- τῆς παραγώγου λέξεως λογίζομαι κ.τ.λ.

Τὰ δὲ συγγράμματα, ἐξ ὧν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς προκειμένης γραμματικῆς πλεῖστον ὠφελήθημεν, εἶναι τὰ ἐξῆς· αἱ γραμματικαὶ τοῦ R. Kühner, τοῦ K. W. Krüger καὶ τοῦ G. Meyer· τὰ σύνθετα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ Γ. Τσερέπη, τὸ περὶ Ἑλληνικῶν ῥημάτων τοῦ Veitch καὶ ἄλλα.

Πρὸς τούτοις πλείστας ὁμολογοῦμεν χάριτας καὶ τισι τῶν καθ' ἡμᾶς λογίων, οἵτινες ἐν τοῖς καθ' ἡμέραν διαλόγοις χρησιμωτάτας παρέσχον ἡμῖν εἰς τὴν τοῦ βιβλίου τοῦδε σύνταξιν συμβολάς.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Ἰουλίῳ 1888.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΡΙΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Α'.

Εἶναι μὲν πολλαὶ δεκαετηρίδες, ἀφ' ὅτου ὁ ἀοίδιμος Κοραΐς ἐξήνεγκε τὴν αὐστηρὰν μὲν πάντως ἀλλ' ἀτυχῶς οὐχὶ καὶ ὄλως ἀδικον φράσιν, ὅτι ὠφελιμώτερον εἰς τὸ ἔθνος ἔργον θὰ ἔπραττεν ὁ καίων ἢ ὁ συντάττων γραμματικὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Φεβούμαι δ' ὅμως πολὺ ὅτι καὶ ἂν μέχρι σήμερον εἴη ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ, ἴσως δὲν θὰ μετέβαλλεν ἢν εἶχε σχηματίσει περὶ τῶν γραμματικῶν γνώμην. Διότι πολλαὶ δυστυχῶς, πλεῖστα, συνετάχθησαν ἔκτοτε, ἀλλ' ἐκτὸς ἐλαχίστων πολλοῦ ἐπαίνου ἀξίων ἐξαίρέσεων, αἱ λοιπαὶ τοσοῦτον ὑπολείπονται τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας, τοσοῦτα περιέχουσι τὰ παράδοξα, ἵνα μὴ ἄλλο τι εἶπω, ὥστε κινδυνεύει τις πολλάκις ταύταις ὀμιλῶν ν' ἀπολέσῃ καὶ τὸν ἐόντα νόον. Καὶ τὸ κακὸν ἐγένετο χεῖρον ἔτι, ὅτε τινὲς δελεασθέντες ὑπὸ τοῦ καινοῦ δαιμονίου τῆς γλωσσολογίας, συγκατέμιξαν τοῖς πονήμασιν αὐτῶν ὅσα ἠδυνήθησαν οὐχὶ νὰ μελετήσωσι καὶ ἐμαθήσωσι, ἀλλὰ νὰ δανεισθῶσιν ἀπλῶς παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ ἐγκατασπείρωσι δίκην ψιμυθίου πορίσματα δῆθεν αὐτῆς. Διότι τότε ἀληθῶς προέκυψε τὸ τοῦ Ὁιδίου rudis indigestaque moles! Ἄλλ' ὅπως ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρώπινσι, οὕτω καὶ ἐνταῦθα αὐτὴ ἡ ὑπερβολὴ τοῦ κακοῦ κατέστησεν ἐπιτακτικωτέραν καὶ συντονωτέραν τὴν ζήτησιν τῆς θεραπείας αὐτοῦ.

Καὶ νῦν μετὰ χαρᾶς μεγάλης παρατηροῦνται βήματά τινα γενναῖα πρὸς τὰ πρόσω. Τοιοῦτον βῆμα ἀνεῦρον ἐγὼ ἐν τε ἄλλαις τισὶ κατὰ τὴν τριετίαν ἐκδοθείσαις γραμματικαῖς καὶ οὐχ ἥκιστα ἐν τῇ τοῦ καθηγητοῦ κ. Δημ. Παππαγεωργίου. Ὁ κ. Παππαγεωργίου συνειδὼν ὅτι οὔτε οἱ πρακτικοὶ μόνον περὶ τῆς χρήσεως κανόνες δύναται νὰ εὐχαριστήσωσι πλέον τὸ ζητητικὸν τῶν χρόνων ἡμῶν πνεῦμα, τὸ ἀπαιτοῦν τὸν λόγον τῶν φαινομένων καὶ τὸ διατηροῦν καὶ συγκρατοῦν καὶ αὐτὰ τὰ φαινόμενα πολὺ εὐκολώτερον, ὅταν γνωσθῇ καὶ ὁ ἀληθὴς αὐτῶν σύνδεσμος, οὔτε πάλιν αἱ γλωσσολογικαὶ ἐρμηνεῖαι πρέπει νὰ πλεονάζωσι καὶ καθιστῶσι δυσμάθητον τὴν γνῶσιν τῆς ἀκριβοῦς χρήσεως· ἀνάγκη ἄρα κράματός τινος αὐτῶν, καὶ τὸ κράμα

τούτο μόνον ἀνὴρ καὶ διδασκαλικὴν ἔχων πείραν καὶ ἰκανὴν τῶν γλωσσολογικῶν προόδων γινῶσιν ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ. Ἀνέλαθε λοιπὸν τὸ δυσχερὲς ἔργον, ὧν ὁμολογουμένως ἀρμοδιώτατος εἰς τοῦτο διὰ τε τὴν πείραν καὶ τὴν παιδείαν, καὶ μετὰ πολλῆς ἀληθῶς τέχνης ἐπέτυχε πλειστάκις νὰ συνυφάνῃ καὶ ὑποκρύψῃ ὑπὸ τὸν κανόνα τῆς ἀπλῆς χρήσεως τὴν ἀληθῆ ἑρμηνείαν τῶν φαινομένων. Τοῦτο παρέτήρησα ἐν πλείστοις κεφαλαίοις, ἐφ' ᾧ καὶ συγχαίρω ἐκ καρδίας τῷ κ. συγγραφεῖ, οὐδ' ἀμφιβάλλω ὅτι ὅσοι τῶν ἐλληνοδιδασκάλων πράγματι ἐπιθυμοῦσι νὰ γίνωσι κρείσσονες ἑαυτῶν καὶ δὴ ἀποφασίσωσι νὰ μελετήσωσι καὶ διδάξωσι τὸ ρηθὲν βιβλίον, πολλῆς ὠφελείας ἑαυτοῖς καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτῶν θ' ἀποβῶσι πρόξενοι.

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Β'.

Ἀνέγνωμεν τὴν κατ' αὐτὰς φανεῖσαν ταύτην γραμματικὴν καὶ δυνάμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὄντως ὁ συγγραφεὺς οὐδόλως μεγαλαυχεῖ ἐν τῷ προλόγῳ λέγων ὅτι συνέταξε τὴν γραμματικὴν του κατὰ τὰς σημερινὰς ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης.

Πρῶτος ὁ κ. Παππαγεωργίου τῶν παρ' ἡμῖν γραμματικῶν διέκρινε ρίζαν, θέμα, πρόσφυμα καὶ καταλήξεις (πτωτικὰς καὶ προσωπικὰς) καὶ τόσον καλῶς καὶ σαφῶς, ὥστε ταῦτα ὁ μαθητὴς καὶ ἄνευ διδασκάλου δύναται ἤδη νὰ ἐννοήσῃ τὰ δύσκολα ὄντα ἄλλοτε καὶ εἰς τὸν διδάσκοντα· διότι οἱ γραμματικοὶ μας μὴ ἔχοντες καθαρὰν ἰδέαν τοῦ πράγματος συγκεχυμένα ἔγραφον περὶ αὐτῶν. Πρῶτος διέκρινε πρωτότυπα καὶ παράγωγα (ὀνόματα καὶ ῥήματα), πρῶτος τὰ χρονικὰ καὶ ῥηματικὰ θέματα, πρῶτος θεματικὸν καὶ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν, πράγματα τόσον ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα εἰς τὴν ὀρθὴν γινῶσιν τῆς γραμματικῆς. Ἡ δὲ σαφήνεια μεθ' ἧς καὶ ταῦτα διακρίνει ἀποδεικνύει ὅτι ὁ συγγραφεὺς εἶνε βαθὺς γνώστης τοῦ ἀντικειμένου περὶ οὗ γράφει. Πρῶτος εἶπεν ὅτι τὰ οὐδέτερα τῶν ἀντωνυμιῶν εἶχον δ, ἄλλο (δ), ἀφείς τὴν παλαιὰν μέθοδον ὅτι ἐξέπεσεν ἐνταῦθα τὸ ν. Πρῶτος ἐπραγματεύθη εἰς ἐν καὶ τὰ ἐνεστωτικὰ θέματα, ἐγκαταλείψας τὴν οὐδένα λόγον ἔχουσαν διαιρέσιν αὐτῶν εἰς ὁμαλὰ καὶ ἀνώ-

μαλα. Ὅρθως δὲ ποιῶν συμπεριέλαβεν εἰς ἓν πᾶν ὅ,τι κοινόν παρατήρησεν ἐν τοῖς εἰς -ω καὶ τοῖς εἰς -μι ῥήμασιν. Ἐπίσης τὰ περὶ συνθέσεως ἔχουσι πολὺ καλῶς.

Διὸ καὶ συγχαίρομεν τῷ νέῳ γραμματικῷ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ ταύτῃ πρώτῃ ἐργασίᾳ του, καὶ ἐλπίζομεν ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει τοῦ ἔργου του νὰ διορθωθῶσι καὶ μερικαὶ τινες ἐλλείψεις, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Αὐγούστου 1888.

Γ. ΤΣΕΡΕΠΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΟΥ

ΠΕΖΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

Ἡ Γραμματικὴ τοῦ πεζοῦ Ἀττικοῦ λόγου περιέχει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς αἱ λέξεις σχηματίζονται καὶ συντάσσονται ἀλλήλαις πρὸς κατασκευὴν τοῦ λόγου τούτου. Διαιρεῖται δὲ εἰς τὴν **ιδίως γραμματικὴν** καὶ εἰς τὸ **δυντακτικόν**.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΙΔΙΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

Ἡ **ιδίως γραμματικὴ** διαιρεῖται εἰς τὴν *φθογγολογίαν*, τὸ *τυπικόν* καὶ τὸ *ἐτυμολογικόν*. Πραγματεύεται δὲ ἡ μὲν φθογγολογία περὶ τῶν *φθόγγων**, ἧτοι τῶν ἀπλῶν φωνῶν, ἐξ ὧν σύγκεινται αἱ λέξεις, τὸ δὲ τυπικόν περὶ τῶν *τύπων*, ἧτοι τῶν διαφόρων μορφῶν τῶν λέξεων, τὸ δὲ ἐτυμολογικόν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀπλῶν λέξεων ἐκ ριζῶν ἢ ἐκ θεμάτων ἄλλων λέξεων καὶ περὶ τῆς συνθέσεως αὐτῶν.

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

1. Γράμματα καὶ διαίρεσις αὐτῶν

§ 1. Τὰ γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφabethου εἶναι εἴκοσι καὶ τέσσαρα τὰ ἐξῆς· Α, α ἄλφα, Β, β βῆτα, Γ, γ γάμμα, Δ, δ δέλτα,

* Οἱ φθόγγοι ὡς γραπτὰ σημεῖα καλοῦνται *γράμματα*.

Ε, ε ἔψιλόν, Ζ, ζ ζῆτα, Η, η ἦτα, Θ, θ θῆτα, Ι, ι ἰώτα, Κ, κ κάππα, Λ, λ λάμβδα, Μ, μ μῦ, Ν, ν νῦ, Ξ, ξ ξεῖ, Ο, ο ὄ μικρόν, Π, π πεῖ, Ρ, ρ ῥῶ, Σ, σ ς σίγμα, Τ, τ ταῦ, Υ, υ ὕ ψιλόν, Φ, φ φεῖ, Χ, χ χεῖ, Ψ, ψ ψεῖ, Ω, ω ὦ μέγα.

ΣΗΜ. Πλὴν τῶν εἰρημένων γραμμάτων ὁ ἀρχαιότατος Ἑλληνικὸς ἀλφάβητος περιεῖχε καὶ τὸ γράμμα δίγαμμα **Ϝ**, ἐκ τοῦ σχήματος οὕτω καλούμενον, ἔτι δὲ καὶ τὸν φθόγγον ἰώτ j.

§ 2. Τῶν γραμμάτων τὰ μὲν ἑπτὰ α, ε, η, ι, ο, υ, ω λέγονται *φωνήεντα*, διότι καὶ μόνα ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι φωνήν· τὰ δὲ λοιπὰ δέκα καὶ ἑπτὰ λέγονται *σύμφωνα*, διότι μόνον μετὰ φωνηέντων ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι φωνήν.

§ 3. Τῶν φωνηέντων τὸ μὲν ε καὶ ο λέγονται *βραχέα*, διότι ἐξεφωνοῦντο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐν βραχεῖ χρόνῳ· τὸ δὲ η καὶ ω λέγονται *μακρά*, διότι ἐξεφωνοῦντο ἐν διπλασίῳ χρόνῳ ἢ τὰ βραχέα· τὸ δὲ α, ι, υ *δίχρονα*, διότι πρὸς παράστασιν καὶ τῶν μακρῶν καὶ τῶν βραχέων φθόγγων α, ι, υ τὰ αὐτὰ σημεῖα εἶχον οἱ παλαιοί.

ΣΗΜ. Σημεῖον τοῦ μὲν μακροῦ χρόνου τῶν διχρόνων εἶναι τὸδε ~, τοῦ δὲ βραχέος τὸδε ~ ὡς *τιμή*, *σῶμα*.

§ 4. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς τὰ ἄφωνα κ, π, τ, γ, β, δ, χ, φ, θ, καὶ εἰς τὰ ἡμίφωνα λ, μ, ν, ρ, σ.

ΣΗΜ. Τὸ ζ, ξ, ψ εἶναι ταχυγραφικὰ σημεῖα δύο φθόγγων· διὸ καὶ διπλᾶ καλοῦνται. Εἶναι δὲ τὸ μὲν ζ ταχυγραφικὸν σημεῖον τοῦ σδ, τὸ δὲ ξ τοῦ κς, τὸ δὲ ψ τοῦ κς*.

§ 5. Τὰ ἄφωνα κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ προφορᾷ αὐτῶν φωνητικὸν ὄργανον διαιροῦνται εἰς οὐρανισκόφωνα κ, γ, χ, εἰς χειλόφωνα π, β, φ καὶ εἰς ὀδοντόφωνα τ, δ, θ.

§ 6. Τὰ ἄφωνα κατὰ τὴν λεπτήν ἢ τὴν παχεῖαν ἢ τὴν μέσην (τὴν μεταξὺ λεπτῆς καὶ παχείας) πνοὴν τὴν ἐκ τοῦ λάρυγγος ἐξερχομένην καὶ συνοδεύουσαν αὐτά, ὅταν προφέρωνται, διαιροῦνται εἰς

ψιλὰ κ, π, τ,
 δασέα χ, φ, θ,
 καὶ μέσα γ, β, δ.

§ 7. Τὰ διὰ τῶν αὐτῶν φωνητικῶν ὀργάνων προφερόμενα ἄφωνα λέγονται *ὁμόφωνα*, τὰ δὲ δι' ἐτέρων λέγονται *ετερόφωνα*.

* Ἐνταῦθα πρόκειται μόνον περὶ τῆς προφορᾶς τῶν διπλῶν· περὶ δὲ τοῦ πόθεν ἄλλοθεν προῆλθε τὸ ξ καὶ ψ ἰδὲ § 47 καὶ 48.

§ 8. Τὰ διὰ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος (πνεύσεως) προφερόμενα ἄφωνα λέγονται ὁμόφωνα, τὰ δὲ δι' ἑτέρου ἑτερόφωνα. Αἱ ῥηθεῖσαι διακρίσεις τῶν ἀφώνων συνοψίζονται ἐν τῷ ἐξῆς πίνακι·

	Ψιλὰ	Μέσα	Δαυέα	
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ	} ὁμόφωνα καὶ ἑτερόφωνα
χειλόφωνα	π	β	φ	
ὀδοντόφωνα	τ	δ	θ	

Ὁμόφωνα καὶ ἑτερόφωνα

§ 9. Τῶν ἡμιφώνων τὸ μὲν λ καὶ ρ λέγονται ὑγρά¹, τὸ δὲ μ καὶ ν ἔνχρωα, τὸ δὲ σ συριστικόν.

ΣΗΜ. Ἐνρινον εἶναι καὶ τὸ γ πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων.

2. Δίφθογγοι

§ 10. Δύο φωνήεντα μονοφώνως προφερόμενα ἀποτελοῦσι τὴν δίφθογγον.

§ 11. Αἱ δίφθογγοι εἶναι αἱ ἐξῆς· αι, ει, οι, ου, αυ, ευ, ηυ, υι, ᾗ, η, φ².

§ 12. Τὸ ι τῶν μὲν διφθόγγων ᾗ, η, φ λέγεται ὑπογεγραμμένον· τῶν δὲ λοιπῶν προσγεγραμμένον· ἐν δὲ τῇ διὰ κεφαλαίων γραφῇ πασῶν τῶν διφθόγγων τὸ ι προσγράφεται καὶ λέγεται προσγεγραμμένον· εἶον ΤΗΙ ΟΔΩΙ, Ἄιδης.

§ 13. Πᾶσαι αἱ δίφθογγοι εἶναι μακραί, πλὴν τῆς αι καὶ οι, ἄϊτινες, ἂν εἶναι ἐν τῷ τέλει λέξεως, λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι ἐν τῷ τονισμῷ· εἶον μοῦσαι, βῶλοι. Δὲν λαμβάνονται δὲ καὶ αὗται ὡς βραχεῖαι

- α') ἐν τοῖς τύποις τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· εἶον ποιῆσαι, ποιήσαι
- β') ἐν τοῖς εἰς οι τοπικαῖς ἐπιρρήμασιν· εἶον Ἴσθμοῖ, οἴοι, ποῖ

¹ Καλοῦνται οὕτω διὰ τὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς συνδυάζονται καὶ προφέρονται μετὰ τῶν ἄλλων συμφώνων.

² Παρὰ τοῖς Ἰωσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ τοῖς Δωριεῦσιν, εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἡ ου γινομένη ἐκ κράσεως· π. γ. προῦδᾶν (προ-αυδᾶν), οὐδραιῖδη (ὦ Εὐρηπίδῃ).

Τῶν διφθόγγων ἡ μὲν αι, ει, οι, ου λέγονται κατὰ κράσιν, διότι ἀποτελοῦσι νέον φθόγγον· ἡ δὲ αυ, ευ, ηυ, ου λέγονται κατὰ συμλοκίην, διότι ἐν τῇ προφορᾷ ἀκούονται ἀμφότεροι οἱ φθόγγοι· αἱ δὲ λοιπαὶ λέγονται κατ' ἐπικράτειαν, διότι ἐν τῇ προφορᾷ ἀκούεται ὁ ἕτερος τῶν φθόγγων.

γ') ἐν τῇ ἐνικῇ ὁστικῇ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου οἷ

δ') ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ τῶν εἰς -ω θηλυκῶν ὀνομάτων· π. χ. ἡχοῖ, Λητοῖ κ.τ.λ.

ε') ἐν τισιν ἐπιφωνήμασι· π.χ. εὐοῖ, παπαῖ, αἰαῖ κ.τ.λ.

ς') ἂν προέρχονται ἐκ συναίρεσεως· οἷον πειθοῖ (πειθεί), αἰδοῦ (αἰδοί). Ἐξαιρέσιν ἰδὲ ἐν § 161, 7.

3. Πνεύματα

§ 14. Τὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι, ἂν εἶναι ἐν ἀρχῇ λέξεως, ἔχουσι σημεῖον τι πνεῦμα¹ καλούμενον.

§ 15. Τὰ πνεύματα εἶναι οὗο·

ἡ ψιλὴ (')· π. χ. ἐγώ,

καὶ ἡ δασεῖα (')· π. χ. ἡμεῖς.

§ 16. Αἱ δίφθογγοι ἔχουσι τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· ὡς αὐγῆ, αἰρῶ.

§ 17. Τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἀρχομένων λέξεων αἱ μὲν πλεῖσται ψιλοῦνται, δασύονται δὲ αἱ ἐξῆς·

α') αἱ ἀπὸ υ ἀρχόμεναι· ὡς ὕπνος·

β') οἱ τοῦ ἄρθρου τύποι ὄ, ἦ, οί, αἶ

γ') οἱ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τύποι ἡμεῖς, ἡμῶν, ἡμῖν, ἡμᾶς, οὔ, οἷ, ἔ, καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμεναι· ὡς ἡμέτερος, εαυτοῦ·

δ') αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι οὔτος, οὔτοι, αὐτή, αὐται, ὅδε, οἷδε, ἦδε, αἶδε καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα οὔτω καὶ ὡδε·

ε') πᾶσαι αἱ ἀναφορικαὶ λέξεις πλὴν τῶν ἀπὸ ε ἀρχομένων· οἷον ὅς, ὅστις, ὁπότε, ὅπως. Ἄλλὰ ἐνθα.

ς') αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ἐπιρρήματα· οἷον ἐτέρως, ἐκατέρωθεν, ἐκασταχοῦ κ.τ.λ.

ζ') τὰ ἀριθμητικὰ εἰς, ἔν, ἕξ, ἐπὶ καὶ ἑκατόν, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα· ὡς ἐνικός, ἕκτος κ.τ.λ.²

§ 18. Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ ρ δασύνεται· οἷον ῥήτωρ.

¹ Οἱ παλαιοὶ τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν λέξεων φωνήεντα καὶ διφθόγγους προέφερον ἢ μετὰ λεπτῆς φωνῆς (ψιλοῦ πνεύματος) ἢ μετὰ παχέας (δασέος πνεύματος).

² ἢ) αἱ ἀκόλουθοι λέξεις μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων·

Ἄβρος, ἄγιος, ἄγνος, Ἄιδης, ἄδην, ἄδρός, ἄθρός, αἷμα, Αἴμος, αἰμίλος, αἰρῶ.

4. Χασμωδία καὶ Συναλοιφὴ

§ 19. Χασμωδία λέγεται ἡ κακοφωνία ἢ προσερχομένη ἐκ τῆς ἐκφωνήσεως δύο φωνηέντων ἢ διφθόγγων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου ἐν δύο ἐπαλλήλοις συλλαβαῖς μιᾶς ἢ δύο λέξεων.

§ 20. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς χασμωδίας οἱ παλαιοὶ ἐποιοῦντο χρῆσιν τῆς συναλοιφῆς, ἧς εἶναι τέσσαρα εἶδη, ἡ ἐκθλιμῆς, ἡ ἀφαίρεσις, ἡ συναίρεσις καὶ ἡ κρᾶσις, καὶ τῶν εὐφωνικῶν συμφῶνων.

α') Ἐκθλιμῆς

§ 21. Ἐκθλιμῆς λέγεται ἡ ἀπεβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος α, ε, ι, ο λέξεως τινος πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τῆς ἐπομένης λέξεως. Σημεῖον δὲ τῆς ἐκθλιψεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος· ὡς ὑπ' ἔμοῦ, ἐφ' ἡμῶν, ἄριστ' εἶπεν, ἐπηγγέλλεσθ' ἡμῖν.

ΣΗΜ. 1. Σπανίως ἐκθλίβεται καὶ ἡ α· ὡς βοῦλομ' ἐγώ. Σπανιώτατα δὲ καὶ ἡ οἱ.

ΣΗΜ. 2. Ἐν τοῖς συνθέτοις δὲν τίθεται ἡ ἀπόστροφος· ὡς παρέχω.

§ 22. Δὲν ἐκθλίβεται

α') τὸ α, ι καὶ ο τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· ὡς τὸ ὄπλον, τὰ ὄπλα, μέγα τι ἐποίησεν.

β') τὸ ι τῶν προθέσεων περὶ, ἄχρι, μέχρι, τὸ τῆς ἐπὶ ἐν τῷ ἐπίορκος καὶ ἐπεικῆς, καὶ τὸ τοῦ ὄτι.

ἀλέα, Ἐλικρανασός, ἄλις, ἀλίκομαι, ἄλλομαι, ἀλκνόν, ἄλις, ἄλις, ἄλις, ἄμα, ἄμαξα, ἄμαστάνω, ἄμιλλα, ἄμις, ἀνῶ, ἀπαλός, ἀπαξ, ἀπας, ἀπλοῦς, ἄπιτω, ἄριμα, ἀρομῶζω, ἀρπάζω, ἀσος·

ἔδρα, εἰργνημι, Ἐκάβη, Ἐκάτη, ἐκῶν, Ἐλένη, Ἐλενος, Ἐλικῶν, ἐλίσσω, ἔλικος, ἔλικω, Ἐλλάς, ἐλλίβορον, Ἐλλη, Ἐλλην, ἔλιμνος, ἔλος, ἔνεκα, ἔνος, ἐορτή, ἔπομαι, ἔρκος, ἔρμα, Ἐρμῆς, ἔρπω, ἔστημα, ἔστιω, εἰαῖρος, εἰτομος, εὔδω, εὐριόκω, ἐφω, ἔολος, Ἐως, ἔως·

ἦβη, ἦγοῦμαι, ἦδομαι, ἦθμός, ἦκιστα, ἦκά, ἦλιξ, ἦλιος, ἦλος, ἦμέρα, ἦμερος, ἦμις, ἦνία, ἦπαρ, ἦρα, ἦρος, Ἡοῖδος, ἦονχος, ἦτα, Ἡφαιστος·

ἰδρῶ, ἰδρῶς, ἰέραξ, ἰερός, ἰημι, ἰκανός, ἰκέτης, ἰκνοῦμαι, ἰλαρός, ἰλάσκομαι, ἰλεως, ἰμάς, ἰμάτιον, ἰνα, ἰππος, ἰστημι, ἰστορῶ, ἰσότης·

ὀδός, ὀλιμος, ὀλος, ὀμαλός, Ὀμηρος, ὀμοῦ, ὀμος, ὀπλή, ὀπλον, ὀρκος, ὀρμή, ὀρμος, ὀρος (ὀ), ὀρῶ, ὄσιος·

ὄρα.

§ 23. Τὸ σύμφωνον, μεθ' ὃ ἐγίνεν ἡ ἐκθλιψις, ψιλὸν ὄν τρέπεται εἰς τὸ ἁμόφωνον αὐτῷ δασύ, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις δασύνηται· ὡς μεθ' ἡμῶν (μετὰ ἡμῶν), καθορῶ (κατὰ ὄρῳ). Ἐξαιρεῖται τὸ Ἀριστιππος Κράτιππος, Λεύκιππος, Ἰππαρμοσιῆς καὶ ἀπηλιώτης, διότι τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀρχαιότερον ἐψιλοῦτο.

ΣΗΜ. Καὶ δύο ψιλὰ τρέπονται εἰς δασέα· οἷον *τύχθ' ὄλην* (νόκτα ὄλην)· ἂν δὲ εἶναι ἁμόφωνα, τρέπεται τὸ δεύτερον μόνον· οἷον *σακχυφάντης* (σάκκος ὑφάντης).

§ 24. Ὁ τόνος τοῦ ἐκθλιθέντος φωνήεντος τῶν μὲν ἀκλίτων καὶ τοῦ *ινά* ἀποβάλλεται, τῶν δὲ κλιτῶν ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῶν ὡς ὄξεια· ὡς *παρ' ἐμοῦ, φίλον τιν' εἶδον, πόλλ' εἶπον*. Σπανίως δὲ ἀναβιβάζεται καὶ τῶν ἀκλίτων· ὡς *ἐπι' ἦσαν*.

β') Ἀφαίσεις

§ 25. Ἀφαίσεις λέγεται ἡ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεώς τινος μετὰ τὸ ληκτικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ τὴν διφθογγον τῆς προηγούμενης λέξεως. Σημεῖον δὲ τῆς ἀφαίσεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος· ὡς *ἐγὼ φάνην* (ἐγὼ ἐφάνην), *ἐμοῦ πάκουσον* (ἐμοῦ ἐπάκουσον).

γ') Συναίσεις

§ 26. Συναίσεις λέγεται ἡ συγχώνευσις δύο συγκρουμένων φωνήεντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθογγου λέξεώς τινος εἰς ἓν φωνῆεν μακρὸν ἢ διφθογγον· ὡς *Χίος Χίος, πλόος πλοῦς, πλόοι πλοῖ*.

§ 27. Ἡ συναίσεις γίνεται ὡς ἐξῆς·

α') "Ὅμοια συγκρουόμενα φωνήεντα, ὡς *αα, υ, οο, εε*, ἢ συγγενῆ, ὡς *οω ἢ ωο, εη ἢ ηε, εη* συναίρουνται πάντοτε εἰς τὸ ὅμοιον ἢ συγγενὲς αὐτοῖς μακρὸν· ἀλλὰ τὸ *οο* εἰς *ου* καὶ τὸ *εε* (εει) εἰς *ει*· ὡς *μνάα, τέραα ᾶ, Χίος Χίος, [δύος δύος δύος], νύς δύος ὕς, Δητός οὔς, πλόφος οὐς πλοῦς, δοκέετε εεε εἶτε, παχέφες παχέες εἶς, δηλόζω ὦω ὦ, πλόφων ὦων ὦν, ὀρώομεν ὀρωῶμεν, Περικλέφης ἔης ἦς, ἠφέλιος ἠέλιος ἠλιος, πεινήετε ἠεε ἦτε, ποιήης ἔης ἦς, δοκέης ἔης ἦς*.

β') Ἀνόμοια συγκρουόμενα φωνήεντα, ἂν μὲν τὸ ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν ἐκπεσὸν ἡμίφωνον ἦτο *ς ἢ j* συναίρουνται πάντοτε, ἥτις οἰήποτε ἂν ἦ ἡ θέσις ἑκατέρου· ὡς *γένεσος εος ους, γενέσων ἔων ὦν, δοκέομεν ἔομεν οῦμεν, δοκέοιμι ἔοιμι οἶμι*. Ἄν δὲ τὸ ἐκπεσὸν ἡμίφωνον ἦτο *ϕ*, συναίσεις γίνεται, ἂν προηγῆται μὲν ὁ ἰσχυρότερος φθόγγος (*α, ο, ω*,

ου, η, υ), ἔπηται δὲ ὁ ἀσθενέστερος (ε, ι) οἶον ἄφεθλος ἀεθλος ἀθλος, ἀφέκων ἀέκων ἀκων, ὤφιον ὠιον ὠόν, [διζύφι διζύι διζυῖ], ἠφίθεος, ἠθέος ἠθεος, ἠδέφι εἰ εἶ ἀλλὰ νέφος νέος, νέφα νέα, ἐννέφα ἐννέα, φεφόρακα ἐόρακα, ἐφάω ἐάω ἐῶ (ἀλλὰ ἔσω ἔω ὦ), ἄπλοφα ἄπλοα, εὔπνοφα εὔπνοα, ἠδέφος ἠδέος, λεκτέφος ἑός, βασιλέφα ἑα, ἡμίσεφος ἑος, ἡμισέφων ἑών.

ΣΗΜ. Ἐνίοτε δὲν γίνεται συναίρεσις χάριν διατηρήσεως τοῦ λογικοῦ στοιχείου τῆς λέξεως ἢ τῆς χαρακτηριστικῆς καταλήξεως· π. χ. γράός, γραῖ, βοός, βοῖ, ἰχθύι, θεός (ἀλλὰ Θεουκιδίης).

γ') Οἱ φθόγγοι ο, ω, οι, ου ἐπικρατοῦσι τῶν ἀνομοίων αὐτοῖς α, ε, η, ει ὡς ἠχόα, ἠχώ, φάος φῶς, δηλόητε δηλώτε, ποιέω ποιῶ, στήομεν στώμεν, δηλόεις δηλοῖς, χρυσέοις χρυσοῖς, ποιέονοι ποιοῦσι, δηλόης δηλοῖς. Ἀλλὰ τὸ σε καὶ εο συναιροῦνται εἰς ου ὡς δηλόετε δηλοῦτε, φιλέομεν φιλοῦμεν.

δ') Ἄν συμπέσωσιν ἐπάλληλοι εἰ φθόγγοι α (αι) καὶ ε (ει, η, η), ἐπικρατεῖ ὁ προηγούμενος· οἶον τιμαε τιμα, γένεα γένη, λέγειαι λέγη, τιμάητε τιμάτε, τιμάεις τιμάς, τιμάης τιμάς, τιμάη τιμά.

ε') Ἄν συμπέσωσιν ἐπάλληλοι τρεῖς συναιρετοὶ φθόγγοι, συναιρεῖται πρῶτον ὁ δεύτερος μετὰ τοῦ τρίτου καὶ εἶτα ὁ πρῶτος μετὰ τοῦ συνηρημένου· π. χ. ἐποιέ-ε-ο ἐποιέ-ου ἐποιῶ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ εα, ἂν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνῆν, συναιρεῖται εἰς ε· ἠγία ἠγιά*. ὅταν δὲ ὑπάρχη ο, ἂν μὲν τὸ α τοῦ εα εἶναι μακρὸν, συναιρεῖται εἰς ε̄, ἂν δὲ βραχύ, εἰς η· ἀργυρέα ἀργυρῶ, ὄρεα ὄρη.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ει τὸ ἐκ τοῦ εε εἶναι δίφθογγος νόθος, ὡς καὶ τὸ ει τὸ ἐξ ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως προερχόμενον· δι' ὃ μετὰ προηγούμενου φωνήεντος συναιρεῖται, ὡσεὶ ἦτο ἄπλοῦν φωνῆν· οἶον τιμάειν (τιμάειν) τιμᾶν, ἀλλᾶεις ἀλλᾶς, δηλόειν (δηλόειν) δηλοῖν. Ἀλλὰ τιμάεις τιμάς, δηλόεις δηλοῖς.

ΣΗΜ. 3. Τῶν κανόνων τούτων ἐξαιροῦνται αἱ λεγόμεναι γραμματικαὶ συναίρεσις, περὶ ὧν λέγομεν ἐν § 153 καὶ 161.

δ') Κραῖσις

§ 28. Κραῖσις λέγεται ἡ συγχώνεσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ τῆς δίφθογγου λέξεώς τινος μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ τῆς δίφθογγου τῆς ἐπομένης λέξεως εἰς ἓν φωνῆν μακρὸν ἢ δίφθογγον.

§ 29. Σημεῖον τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς, ἧτις τίθεται ἐπὶ τοῦ

* Τοῦ σκεῖα η συναιρεῖται τὸ εα εἰς η, διότι τὸ υ προφέρεται ὡς σύμφωνον.

φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου τῆς προκυπτούσης ἐκ τῆς κράσεως· π. χ. *τάγαθὰ* (τὰ ἀγαθὰ), *τοῦνομα* (τὸ ὄνομα).

§ 30. Ἐν τῇ κράσει τὸ *ι* τῆς διφθόγγου ὑπογράφεται, μόνον ἂν ὑπάρχη ἐν τῇ ἐπομένῃ λέξει· ὡς *κῆτα* (καὶ εἶτα), *κᾶγὼ* (καὶ ἐγὼ).

§ 31. Οἱ τύποι τοῦ ἄρθρου μεθ' ἐπομένου *α* συγχωνεύονται εἰς *ᾱ*· ὡς *τᾶνδρός* (τοῦ ἀνδρός)· τὸ δὲ μέντοι μετὰ τοῦ ἂν εἰς *ᾶν*· *μεντᾶν*· τὸ δὲ τοι μετὰ τοῦ ἂν καὶ ἄρα γίνεται *τᾶν*, *τᾶρα*. Κατὰ τὰ ἄλλα ἢ κράσις γίνεται ὅπως καὶ ἡ συναίρεσις.

ΣΗΜ. Τὸ *ἄτερος*, *θατέρον* κ.τ.λ. ἔγιναν ἐκ τῶν παλαιῶν ὁ *ἄτερος* τοῦ *ἀτέρον* κ.τ.λ.

§ 32. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ἀναφορικοῦ μένει μετὰ τὴν κράσιν, ἀποβάλλεται δὲ ἡ κορωνίς· ὡς *ἀνήρ* (ὁ ἀνὴρ), *ἂν* (ἂ ἂν).

§ 33. Τὸ *τ* τοῦ ἄρθρου καὶ τὸ *κ* τοῦ *καί* ἐν τῇ κράσει τρέπονται εἰς τὰ ὁμόφωνα αὐτοῖς *θασέα*, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις *θασύνηται*· ὡς *θουμάτιον* (τὸ ἱμάτιον), *χῶστις* (καὶ ὄστις).

§ 34. Αἱ ἐκ κεκραμένων λέξεων γινόμεναι λέξεις δὲν λαμβάνουσι κορωνίδα· π. χ. *ταυτίζω* (ταυτό), *ταυτίτης*.

§ 35. Ἡ κεκραμένη λέξις τονίζεται, ἂν πρὸ τῆς κράσεως ἐτονίζετο ἢ δευτέρα λέξις· οἷον *κᾶγὼ* (καὶ ἐγὼ), *κᾶν* (καὶ ἂν)· ἀλλὰ *κᾶν* (καὶ ἐν)*.

ε') Εὐφωνικὰ σύμφωνα

§ 36. Εὐφωνικὰ σύμφωνα εἶναι τὸ *ν* καὶ τὸ *κ'* λαμβάνουσι δὲ αὐτὰ λέξεις τινὲς εἰς τὸ τέλος, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος, πρὸς ἀποφυγὴν *χασμωδίας*.

§ 37. Τὸ εὐφωνικὸν *ν* λαμβάνουσι

α') Αἱ πληθυντικαὶ ὀστικαὶ αἰ λήγουσαι εἰς *σι* (*ξι*, *ψι*)· π. χ. *τοῖς παισὶν ἡμῶν*.

β') Τὸ ἐν. καὶ πληθ. *γ'* πρόσωπον τῶν ῥημάτων τὸ λήγον εἰς *ι*

* Κράσιν πάσχουσιν αἱ ἐξῆς λέξεις· α') τὸ ἄρθρον καὶ τὸ κλητικὸν ὦ· π. χ. *τοῦργον* (τὸ ἔργον), *ἄνδρες* (ὦ ἄνδρες)· β') οἱ τύποι τῆς ἀναφορ. ἀνω-
νυμίας *ὄ*, *ᾶ*, *οῦ*· π. χ. *οὔγῳ* (ὄ ἐγὼ), *ᾶν* (ἂ ἂν), *οὔνεκα* (οὔ ἕνεκα)· γ') τὸ
ἐγὼ μετὰ τοῦ *οἶμαι* καὶ *οἶδα*· π. χ. *ἐγῶμαι*, *ἐγῶδα*· δ') ἡ ἀπὸ ἐπομένου
φωνήεντ. ψιλουμένου· π. χ. *προῦργον* (πρὸ ἔργου), ἀλλὰ *προέσθηκα*· ε') ὁ
καί· π. χ. *κῆτα* (καὶ εἶτα)· ς') τὸ μέντοι μετὰ τοῦ ἂν· *μεντᾶν*· ζ') τὸ τοι
μετὰ τοῦ ἂν καὶ ἄρα· *τᾶν*, *τᾶρα*· η') αἱ ἐγκλιτ. *μοὶ* καὶ *σοί*· *μοδοσί*, *σοδοσί*
(μοὶ ἐστί, σοὶ ἐστί).

καὶ τὸ γ' ἐν. τὸ λῆγον εἰς ε' ὡς καλός ἐστιν οὗτος, παίζουσιν ἐκεῖνοι, ἔμεινεν οἴκοι.

γ') Τὰ εἰς σι τοπικὰ ἐπιρρήματα ὡς Ἀθήνησιν οἰκῶ.

δ') Αἱ λέξεις πέρυσι, εἴκοσι, παντάπασι ὡς πέρυσιν ἔφηνεν, εἴκοσιν ἀνθρώποι, παντάπασιν ἀμελής.

ΣΗΜ. Ἐνίστε λαμβάνει εὐφωνικὸν ν ὁ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων προσχηματισμὸς ι, ἂν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σ π. χ. οὔτωσιν ἦλθεν, οὔτωσιν ἐποίησεν καὶ τὸ γ' ἐν. πρόσ. τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντελικοῦ ὡς ἐλελύκειν.

§ 38. Τὸ εὐφωνικὸν κ λαμβάνει τὸ οὔ, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος ψιλουμένου ὡς οὐκ ἐστιν οὗτος ἂν δὲ ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος δασυνομένου, τὸ κ μεταβάλλεται εἰς χ ὡς οὐχ ἡμεῖς*.

5. Μεταβολαὶ τῶν φωνέντων

§ 39. Τὰ φωνήεντα ἐν τῇ κλίσει, τῷ σχηματισμῷ καὶ τῇ συνθέσει τῶν λέξεων πάσχουσι μεταβολὰς· εἶναι δὲ αὐταὶ αἱ ἐξῆς.

α') Ἡ ἕκτασις

§ 40. Ἐκτασις λέγεται ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν. Ἐκτείνεται δὲ

α') τὸ ἄ εἰς η, προηγούμενου δὲ ρ, ι, ε εἰς ᾱ π. χ. τιμᾶω τιμήσω, περᾶω περᾶσω, ἰᾶμαι ἰάσωμαι, ἰᾶω ἰάσω.

β') τὸ ε εἰς η' π. χ. ποιέω ποιήσω

γ') τὸ ο εἰς ω' π. χ. δηλόω δηλώσω

δ') τὸ ι καὶ ῥ εἰς ἰ καὶ ῥ' π. χ. τί- (τίω) τίσω, φῦ- (φύω) φύσω.

β') Ἡ ἀναπληρωματικὴ ἕκτασις

§ 41. Ἀναπληρωματικὴ ἕκτασις λέγεται ἡ ἕκτασις βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν ἢ δίφθογγον εἰς ἀναπλήρωσιν ἀποβληθέντος ὕρου ἢ ἐνρίνου. Ἐκτείνεται δὲ ἀναπληρωματικῶς

α') τὸ ἄ εἰς ᾱ' π. χ. ἐκ τοῦ μέλας προήλθε τὸ μέλας (§ 64 α')

β') τὸ ἄ εἰς η' π. χ. ἐκ τοῦ ἔφᾶνσα, (ἔφᾶννα) τὸ ἔφῆνα (§ 64 β')

γ') τὸ ε εἰς ει' π. χ. ἐκ τοῦ ἦγῆσας τὸ εἶς, ἐκ τοῦ ἦγγελα (ἦγγελλα) τὸ ἦγγελα, ἐκ τοῦ ἔφθερσα (ἔφθερρα) τὸ ἔφθερρα.

* Τὸ οὔ τονιζόμενον δὲν λαμβάνει τὸ εὐφωνικὸν κ ὡς ἐβοίλευσα μὲν οὔ, ἐπράβευσα δέ.

- δ') τὸ ο εἰς ου' π.χ. ἐκ τοῦ ὀδόντης τὸ ὀδοῦς
 ε') τὸ ἰ εἰς ἱ π.χ. ἐκ τοῦ ἔκρινσα (ἔκριννα) τὸ ἔκρινα
 ς') τὸ ὕ εἰς ὖ π.χ. ἐκ τοῦ ἔπλυνσα (ἔπλυννα) τὸ ἔπλυνα, ἐκ τοῦ
 ἰχθῦνς τὸ ἰχθῦς.

γ') Ἡ τροπή

§ 42. Τροπή λέγεται ἡ μεταβολὴ φωνήεντός τινος εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ αὐτοῦ χρόνου· τρέπεται δὲ τὸ ε εἰς ο καὶ τὸ α καὶ η εἰς ω' π. χ. λέγω λόγος, πέμπω πέπομφο πομπὸς πομπή, λείπω λέλοιπα λοιπός, σπεύδω σπουδὴ, βα- (βείνω) βωμός, ἀρήγω ἀρωγός¹.

δ') Ἡ συγκοπή τοῦ ε

§ 43. Τὸ ριζικὸν ε πολλὰκις συγκόπτεται καὶ οὕτως ἡ ρίζα ἔχει δύο μορφάς, τὴν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἀσθενῆ· π.χ. γεν- καὶ γν- τοῦ γίγνομαι, πετ- καὶ πι- τοῦ πίπτω, λειπ- καὶ λιπ- τοῦ λείπω² (§ 129 καὶ 287).

ε') Ἡ μετάθεσις

§ 44. Πολλὰκις ριζικὸν βραχὺ φωνῆεν ἀπαντῶν πρὸ ὑγροῦ ἢ ἐνρίνου μετατίθεται μετὰ τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ ἐνρίνον· μετὰ δὲ τὴν μετάθεσιν συνήθως ἐκτείνεται· π. χ. βαλ-, βλη-, βέβληκα' τεμ-, τμη-, ἐτμήθη'ν' θαν-, θνη-, θνήσκο, τέθηκα³.

ς') Ὁ ὑπερβιασμὸς χρόνου

§ 45. Ἐνίοτε γίνεται ἀμοιβαίαι μετάθεσις τοῦ χρόνου τῶν φωνηέντων δύο ἐπαλλήλων συλλαβῶν τῆς αὐτῆς λέξεως· π.χ. βασιλῆος βασιλέως, πόληος πόλεως, ἡόρων εἴωρων κ.τ.λ. Τοῦτο καλεῖται ὑπερβιασμὸς χρόνου.

6. Μεταβολαὶ τῶν συμφώνων

§ 46. Ὡς τὰ φωνήεντα, οὕτω καὶ τὰ σύμφωνα ἐν τῇ κλίσει, τῷ σχηματισμῷ καὶ τῇ συνθέσει τῶν λέξεων πάσχουσι διαφοροῦς μεταβολάς, περὶ ὧν λέγομεν ἐν τοῖς ἐξῆς.

¹ Κυρίως δὲν γίνεται τροπή, ἀλλ' ἡ ρίζα ἔχει ἀρχῆθεν δύο μορφάς.

² Κυρίως δὲν γίνεται συγκοπή τοῦ ε, ἀλλ' ἡ ρίζα ἔχει ἀρχῆθεν δύο μορφάς τὴν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἀσθενῆ.

³ Τὸ βλη-, τμη-, θνη- εἶναι κυρίως ἡ ἀσθενὴς μορφή δισυλλάβου ρίζης βελε- (βέλε-μνον), τεμα- (τέμα-χος), θανα- (θάνα-τος).

α') *Αφωνα πρὸ τοῦ σ

§ 47. Οὐρανισκόφωνον πρὸ τοῦ σ παρίσταται μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ξ·
π. χ. φύλαξ ἐκ τοῦ φύλακ-ς, αἶξ ἐκ τοῦ αἶγ-ς, βῆξ ἐκ τοῦ βήγ-ς.

§ 48. Χειλόφωνον πρὸ τοῦ σ παρίσταται μετ' αὐτοῦ διὰ τοῦ ψ·
π. χ. λαῖλαψ ἐκ τοῦ λαῖλαπ-ς, ἄραψ ἐκ τοῦ ἄραβ-ς, γράψω ἐκ τοῦ
γράφ-σω.

§ 49. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται· π. χ. ἐλπίς ἐκ τοῦ
ἐλπίδ-ς*.

β') *Αφωνα πρὸ τῶν ἐνρύνων

§ 50. Χειλόφωνον πρὸ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· π. χ.
κέκομαι ἐκ τοῦ κέκοπ-μαι, τέτριμμα ἐκ τοῦ τέτριβ-μαι, γέγραμμα
ἐκ τοῦ γέγραφ-μαι.

§ 51. Τὸ κ καὶ χ πρὸ τοῦ μ γίνεται γ' π. χ. πέπλεγμα ἐκ τοῦ
πέπλεκ-μαι, τετάραγμα ἐκ τοῦ τετάραχ-μαι. Ἐνίοτε δὲ μένει ἀμετά-
βλητον· ὡς ἀκμή, αἰχμή, ἄκμων, αὐχμός.

§ 52. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ δὲν μεταβάλλεται· π. χ. γναθμός,
σιαθμός, ἀτμός, ὀδμή.

ΣΗΜ. Τὸ σ τὸ πρὸ τοῦ μ προῆλθεν ἐξ ἀναλογίας τοῦ μετὰ σι τύπου· π. χ.
πέπεισμαι (κατὰ τὸ πέπεισαι) ἐκ τοῦ πέπειθ-μαι, ἴσμεν (κατὰ τὸ ἴσι) ἐκ τοῦ
ἴθ-μεν.

§ 53. Ἄν συμπέση γγ ἢ μμ πρὸ τοῦ μ, ἀποβάλλεται τὸ ἕτερον
γ καὶ μ· π. χ. ἐφθεγμα ἀντὶ τοῦ ἐφθεγγμα, πέπεμμα (τοῦ πέμπω)
ἀντὶ τοῦ πέπεμμαι.

§ 54. Τὸ β πρὸ τοῦ ν τρέπεται εἰς μ· οἷον σεμνός ἐκ τοῦ σεβ-νός·
πλὴν τοῦ σιλπνός.

γ') *Αφωνα πρὸ ἀφώνων

§ 55. Χειλόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον πρὸ ὀδοντόφονου γίνεται
ὀμόπουν πρὸς αὐτό· οἷον γραπτός ἀντὶ τοῦ γραφ-τός, λεκτός ἀντὶ
τοῦ λεγ-τός.

ΣΗΜ. Τὸ κ τῆς ἐκ δὲν μεταβάλλεται· οἷον ἐκδέχομαι, ἐκθεομος.

* Τὸ ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό, τὰ δὲ δύο σ ἀπλο-
ποιοῦνται· π. χ. ἐλπίδ-ς, ἐλπία-ς, ἐλπίς.

§ 56. Ὁδοντόφωνον πρὸ ὀδοντοφώνου μεταβάλλεται εἰς σ' π. χ. ἐπίεισθην ἐκ τοῦ ἐπιείθ-θην, κεκόμισται ἐκ τοῦ κεκόμιδ-ται.

ΣΗΜ. Περί τῆς ἀποβολῆς τοῦ ὀδοντοφώνου πρὸ τοῦ χαρακτῆρος κ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου, ὅσον λέπεικα (ἐκ τοῦ λέπειθκα), ἰδὲ § 340, ὑποσημ.

δ') Τὸ σ

§ 57. Τὸ σ ἐν ἀρχῇ λέξεως πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ τοῦ ρ μεταβάλλεται συνήθως εἰς ὄρσειαν· π. χ. ἔπομαι ἐκ τοῦ σέπομαι, ἴσσημι ἐκ τοῦ οἴσσημι, ῥέω ἐκ τοῦ σρέω.

§ 58. Τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων ἢ μεταξύ δύο συμφώνων ἀπαντῶν συνήθως ἀπεβάλλεται· π. χ. τελέω (ἐκ τοῦ τελέσ-ω), ἐπιμέλεια (ἐκ τοῦ ἐπιμελέσ-ια), βέλεα βέλη (ἐκ τοῦ βέλεσ-α), γέγραφε (ἐκ τοῦ γέγραφ-σθε).

ΣΗΜ. Τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων μένει 1) ἂν προέρχηται ἐξ ἀπλοποιήσεως δύο σ' ὅσον ἀληθεί (ἐκ τοῦ ἀληθέσ-σι), ἐτέλεσα (ἐκ τοῦ ἐτέλεσ-σα)· 2) ἂν προέρχηται ἐκ τροπῆς τοῦ τ πρὸ τοῦ υ ὅσον πλούσιος (ἐκ τοῦ πλούτ-ιος) (§ 65)· 3) ἐν τῷ ἐνεργητικῷ καὶ τῷ μέσῳ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ α' ὡς λόσω, ἔλσω, λύσωμαι, ἐλυσάμην· 4) ἐν τῷ παθητ. μέλλοντι ὡς λυθήσομαι· 5) ἐν τῷ παρακειμένῳ, τῷ ὑπερσυντελίῳ καὶ τῷ τετελεσμένῳ μέλλοντι τῆς μέσης φωνῆς ὡς τετίμησαι, ἐτετίμησο, λελύσομαι· καὶ 6) ἐν τοῖς εἰς -μι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὡς ἰΐθεσαι, ἴσασο. Ἰδὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστον.

§ 59. Ὁ χαρακτήρ σ πρὸ τοῦ σ τῆς καταλήξεως καὶ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ ἀπεβάλλεται· π. χ. βέλεσι ἐκ τοῦ βέλεσ-σι, τέλεσι ἐκ τοῦ τέλεσ-σι, ἐτέλεσα ἐκ τοῦ ἐτέλεσ-σα.

§ 60. Τὸ σ μετὰ τοῦ λ καὶ ρ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά· π. χ. ἡγγελ-σα ἡγγελλα ἡγγελα, θάρ-σος θάρρος, χερσόνησος χερρόνησος, ἐφθερ-σα ἐφθερρα ἐφθειρα.

ΣΗΜ. 1. Τὸ κρατῆροι, νιπῆροι κ.τ.λ. δὲν γίνονται κρατῆροι, νιπῆροι ἵνα μὴ μεταβληθῇ ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτ. πληθυντικῆς σι. Ἰδὲ καὶ § 64, α', σημ. 2.

ΣΗΜ. 2. Ἐν τῷ ἀορίστῳ τῶν ῥημάτων μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ σ πρὸς τὸ λ καὶ ρ, τὸ λλ καὶ ρρ ἀπλοποιοῦνται εἰς λ καὶ ρ καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς (§ 329).

ε') Τὸ ν

§ 61. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν καὶ τοῦ μ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά· π. χ. σνλλέγω (συν-λέγω), σνρράπτω (συν-ράπτω), ἐμμένω (ἐν-

μένω). Μόνον τῆς ἐν τὸ ν πρὸ τοῦ ρ μένει ἀμετάβλητον· ὡς ἐνρά-
πια, ἐνριως (§ 351).

§ 62. Τὸ ν πρὸ τῶν οὐρανισκοφώνων γίνεται γ ἔνρινον· π. χ.
ἐγγράφω (ἐκ τοῦ ἐν-γράφω), συγχέω (ἐκ τοῦ συν-χέω).

§ 63. Τὸ ν πρὸ τῶν χειλοφώνων γίνεται μ' π. χ. συμβαίνω (ἐκ
τοῦ συν-βαίνω), ἐμπίπιο (ἐκ τοῦ ἐν-πίπιο).

+ ς') Αἰ πλοκαὶ νσ, μσ, καὶ σμ, σν

§ 64. Αἰ πλοκαὶ αὗται διαιροῦνται εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις·

α') ν πρὸ σ (ἀρχῆθεν ὑπάρχοντος ἐν τῇ λέξει) ἐν τῷ μέσῳ λέξεως.
Ἐν τῇ πλοκῇ ταύτῃ τὸ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν, τὸ δὲ διπλοῦν ν
ἀπλοποιεῖται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆν ἐκτείνεται ἀναπληρω-
ματικῶς· π. χ.

ἐφᾶν-σα	ἐφᾶννα	ἐφηννα,
ἐκρῖν-σα	ἐκρῖννα	ἐκρῖνα,
ἐπλῦν-σα	ἐπλῦννα	ἐπλῦνα.

ΣΗΜ. 1. Ἄν πρὸ τοῦ α τοῦ ὄντος πρὸ τοῦ χαρακτήρος ὑπάρχει φωνῆν
ῆ ρ, τὸ ᾗ Ἀττικῶς ἐκτείνεται εἰς ᾗ· π. χ. ἐμίᾶνα, ἐμῶᾶνα ἀντὶ τοῦ ἐμίηνα
ἐμῶηνα (§ 329).

ΣΗΜ. 2. Τὸ Ἑλλῆσι, μῆσι κ.τ.λ. δὲν γίνονται Ἑλληνι, μῆνι ἕνα μὴ μετα-
βληθῆ ἢ χαρακτηριστικῆ κατάληξις τῆς δοτ. πληθυντ. σι (§ 60, σημ. 1)*.

β') ν πρὸ σ (προελθόντος ἐκ τροπῆς ὀδοντοφώνου) ἐν τῷ μέσῳ
λέξεως, καὶ ν πρὸ ς τελικοῦ. Ἐν τῇ πλοκῇ ταύτῃ τὸ ν πρὸ τοῦ σ
ἀπεσβάζεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ ν βραχὺ φωνῆν ἐκτείνεται ἀναπληρω-
ματικῶς, ἀλλὰ τὸ ᾗ εἰς ᾗ· π. χ.

πέν-σομαι (ἐκ τοῦ πένθ-σομαι τοῦ πάσχω) πείσομαι (§ 41 γ'),

λέγον-σι (λέγον-τι) λέγουσι (§ 41 δ'),

σιᾶν-σα (σιᾶντ-ια) σιᾶσα (§ 41 α'),

δῦν-σα (δῦντ-ια) δῦσα (§ 42 ς'),

ἐν-ς εἰς, πᾶν-ς (πᾶντ-ς) πᾶς, χώρᾶν-ς χώρᾶς, ὀδόν-ς (ὀδόντ-ς)
ὀδοῦς, λόγον-ς λόγους, ἰχθῦν-ς ἰχθῦς.

γ') ν πρὸ οὐτινοςδῆποτε σ ἐπομένου ἐτέρου συμφώνου. Ἐν τῇ πλοκῇ

* Τὸ ποιμέσι, δαίμοσι, μείσοσι κτλ. ἔγιναν οὐχὶ ἐκ θέματος ποιμεν-, δαιμων-,
μειζον-, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς ποιμν-, δαιμν-, μειζν- κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς α,
ποιμάσι, δαίμασι, μείζασι κατ' ἀναλογίαν δὲ τῶν ἄλλων πτώσεων ποιμέσι, δαί-
μοσι, μείζοσι.

ταύτη τὸ ν ἀποβάλλεται ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος· π. χ. σὺν-σιρέφω οὐσιρέφω, τριακον-σιὸς (τριακοντι-τιός) τριακοσιός, Ἐθνήν-ζε (Ἐθνήν-σδε) Ἐθνήν-ζε, σὺν-ζῶ (σὺν-σῶ) σὺζῶ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ν τῆς σὺν προθέσεως ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ἀρκτικὸν τοῦ θ' συνθετικοῦ σ, ἂν μετ' αὐτὸ ὑπάρχῃ φωνῆεν· π. χ. σύσσιτος (σύν-σιτος).

ΣΗΜ. 2. Τὸ ν τῆς ἐν προθέσεως μένει πρὸ τοῦ σ καὶ σθ (ζ)· π. χ. ἐνείω, ἐνέυμος. Τὸ δὲ ν τοῦ ἀλίω, ἂν μετὰ τὸ σ ὑπάρχῃ σύμφωνον, μένει ἀμετάβλητον, ἂν δὲ ὑπάρχῃ φωνῆεν, ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ σ· π. χ. παλίνοστρεπτος, παλίνοστος (παλίν-στος).

ΣΗΜ. 3. Τὸ ν πρὸ τοῦ σ μένει πρὸς τούτοις ἐν τῶ παρακειμένῳ καὶ τῶ ὑπερσυντελικῷ τῆς μέσης φωνῆς, ὡς ἐφανοί, ἐπέφανο· ἐν τισιν οὐσιαστικοῖς εἰς νοίς, ὡς θέοιμοις, καὶ ἐν τῶ ἔλιμνς, Τίρυνς καὶ πείρως*.

δ') μ πρὸ σ καὶ σ πρὸ μ. Ἐν τῇ πλοκῇ ταύτῃ τὸ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ μ, τὸ δὲ διπλοῦν μ ἀπλοποιεῖται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς· π. χ.

ἐνεμσα (νέμω) ἐνεμμα ἐνεμα· ἐσ-μί ἐμμὶ εἰμί.

ΣΗΜ. Τὸ σμ τοῦ τετέλεμαι, ἠμφίεμαι, ἔξωμαι κ.τ.λ. προήλθεν ἐξ ἀναλογίας τοῦ μετὰ σι τύπου· ὡς ἠμφίεσαι, τετέλεσαι, ἔξωσαι. Οὕτω καὶ πέπνομαι κατὰ τὸ πέπνοσαι ἀντὶ τοῦ πέπνυμαι. Τὸ δὲ πέφασμαι κ.τ.λ. ἔγινε κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἔξωμαι κ.τ.λ.

ε') σ πρὸ ν. Ἐν τῇ πλοκῇ ταύτῃ τὸ σ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ βραχέος φωνήεντος· π. χ.

Πελοπόννησος ἐκ τοῦ Πελοπόσ-νησος, ἐννυμ ἐκ τοῦ ἐσ-νυμ.

ζ') Τὸ τ

§ 65. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι γίνεται συνήθως σ· π. χ. πλούσιος ἐκ τοῦ πλούτι-ος, ἀθανασία ἐκ τοῦ ἀθαναι-ία, λύουσι ἐκ τοῦ λύο-ντι, δίδωσι ἐκ τοῦ δίδω-ντι. Ἀλλὰ ἀναισχυντία, ἀχαριστία, δημοκρατία, ἐστὶ κ.τ.λ.

η') Τὸ διπλοῦν σ καὶ τ.

§ 66. Αἱ μετὰ διπλοῦ σ λέξεις παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς φέρονται διὰ διπλοῦ τ· π. χ. θάλασσα θάλαττα, πράσσω πράττω.

ΣΗΜ. Διὰ μόνου διπλοῦ σ φέρονται αἱ λέξεις βασίλισσα, Φοίνισσα, Κίλισσα, Κρήσσα, λίσσομαι, πήσσω, πύσσω, Παρρασός (καὶ Παρρασός), Ἀμφισσα, Ἀλι-

* Τὰ μὲν εἰς νοίς εἶναι μεταγενέστερα, ἢ δὲ ἐν. ὄνομ. τοῦ ἔλιμνς, Τίρυνς καὶ πείρως ἐσχηματίσθη ὑπὸ τῶν γραμματικῶν κατ' ἀναλογίαν ἐκ τῶν ἄλλων πτώσεων.

καρνασός· αἱ προελθοῦσαι ἐκ τροπῆς τοῦ τ μετὰ τοῦ j εἰς σσ· ὡς χαρίεσσα ἐκ τοῦ χαρίεντ-ja (§ 205, ὑποσημ.), καὶ αἱ σύνθετοι λέξεις, ἐν αἷς τὸ σσ προῆλθεν ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ ν πρὸς τὸ σ· π. χ. σύσσιτος, σύσσωμος. Διὰ δὲ μόνου διπλοῦ τ φέρονται αἱ λέξεις Ἄττικῆ, Ὑμητιός, Λυκαβητιός, Πιπτακός, σφάτιω (καὶ σφάζω), ἀρμότιω (καὶ ἀρμόζω), βλίτιω.

7. Τελικὰ σύμφωνα

§ 67. Τελικὰ σύμφωνα τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων εἶναι τὸ ν, ρ καὶ σ (ξ, ψ)· πᾶν δὲ ἄλλο σύμφωνον συμπεσὸν εἰς τὸ τέλος λέξεως, ἀποβάλλεται· π. χ. ἐκ τοῦ θέματος μέλιτ- ἀποβαλλομένου τοῦ τ γίνεται ἐν. ὀνομαστικὴ μέλι, ἐκ τοῦ γάλακτ- γίνεται γάλα.

ΣΗΜ. Τὸ μὲν κ καὶ χ τοῦ οὐ εἶναι εὐφωνικά, τὸ δὲ κ τῆς ἐκ προῆλθεν ἐκ τοῦ ξ (ἐξ) ἀποβληθέντος τοῦ σ μεταξὺ δύο συμφῶνων.

8. Περὶ τῶν δασέων

§ 68. Ἄν ἐν δύο ἐπαλλήλοις συλλαβαῖς ὑπάρχη τὸ αὐτὸ δασύ, τὸ τῆς προηγούμενης τρέπεται συνήθως εἰς τὸ ἁμόφωνον αὐτῶ ψιλόν. Γίνεται δὲ τοῦτο

1) ἐν τῶ ἀναδιπλασιασμῶ τῶν ῥημάτων· π. χ. πεφόνευκα ἀντὶ τοῦ φεφόνευκα, κεχώρηκα ἀντὶ τοῦ χεχώρηκα, τίθημι ἀντὶ τοῦ θίθημι·

2) ἐν τῶ παθ. μέλλοντι καὶ τῶ παθ. ἀρίστῳ τοῦ τίθημι καὶ τοῦ θύω· τεθήσομαι, ἐτέθην ἀντὶ τοῦ θεθήσομαι, ἐτέθην· τυθήσομαι, ἐτύθην ἀντὶ τοῦ θυθήσομαι, ἐτύθην·

3) ἐν τισι συνθέτοις· π. χ. ἐχεχειρία ἀντὶ τοῦ ἐχεχειρία. Κατὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ ἀμπέχομαι, ἀμπίσχω ἀντὶ τοῦ ἀμφέχομαι, ἀμφίσχω.

§ 69. Ἐν τῶ ῥ' ἐν. προσώπῳ τῆς προστακτικῆς τοῦ παθητικοῦ α' ἀρίστου τρέπεται εἰς ψιλόν τὸ θ τῆς δευτέρας συλλαβῆς· π. χ. λύθητι ἐκ τοῦ λύθητι.

ΣΗΜ. Ἄν ἐκλίπη ἐκ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασύ, ἡ πρώτη συλλαβὴ ἀναλαμβάνει τὴν ἑαυτῆς προτέραν μορφήν· ὅσον ἔχω (σεχ-) ἔξω, ἀπεφθός ἀφέρω, ἐτάφην θάπτω, τρέφω θρέψω, τριχός θρίζ.

9. Τὸ ἡμίφωνον δίγαμμα F

§ 70. Τὸ ἡμίφωνον F ὡς γράμμα διεσώθη ἐν ἀρχαιοτάταις ἐπιγραφαῖς· μετὰ δὲ τὴν ἐξαφάνισιν αὐτοῦ προέκυψαν γραμματικά τινα φαινόμενα, περὶ ὧν λέγομεν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον.

10. Τὸ ἡμίφωνον ἰὼτ j

§ 71. Τὸ ἡμίφωνον ἰὼτ j ὡς γράμμα οὐδαμοῦ τοῦ Ἑλλην. λόγου διεσώθη· ἀναφαίνεται δὲ ἐν αὐτῷ ὑπὸ ἄλλην μορφήν ὅτε μὲν ὡς σύμφωνον, ὅτε δὲ ὡς φωνῆεν. Διὰ δὲ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ ἐξηγοῦνται πολλὰ γραμματικὰ φαινόμενα, περὶ ὧν λέγομεν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Β'

1. Συλλαβή

§ 72. Συλλαβὴ λέγεται ἡ συνεκφώνησις ἑνὸς ἢ πλείονων συμφώνων μετὰ φωνήεντος ἢ διφθόγγου· οἷον λέ-γω, σπεί-ρω. Καὶ ἐν δὲ μόνον φωνῆεν ἢ μία διφθογγος ἀποτελεῖ συλλαβὴν καταχρηστικῆν· οἷον αἰ-ώ-μι-ος.

§ 73. Λέξις μίαν μὲν συλλαβὴν ἔχουσα λέγεται μονοσύλλαβος, δύο δὲ λέγεται δισύλλαβος, τρεῖς δὲ ἢ πλείονας πολυσύλλαβος.

§ 74. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῶν λέξεων λέγεται λήγουσα, ἡ δὲ πρὸ αὐτῆς παραλήγουσα, ἡ δὲ πρὸ τῆς παραληγούσης προπαραλήγουσα.

§ 75. Συλλαβὴ μακρὸν μὲν φωνῆεν ἢ διφθογγον ἔχουσα λέγεται μακρά, βραχὺ δὲ βραχεῖα· ὡς παί-ζω βέ-λος. Ἄν δὲ ἔχη βραχὺ φωνῆεν πρὸ δύο ἢ πλείονων συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ, λέγεται θῆσει μακρά· ὡς πέ-τρα, ἐ-στρά-φην, πρό-ξε-νος.

2. Συλλαβισμὸς

§ 76. Συλλαβισμὸς λέγεται ἡ διαίρεσις τῆς λέξεως εἰς τὰς συλλαβὰς αὐτῆς. Γίνεται δὲ οὗτος ὡς ἐξῆς·

α') σύμφωνον μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἀπαντῶν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· οἷον ἄ-γι-ος.

β') δύο ἢ τρία σύμφωνα μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἀπαντῶντα, ἂν μὲν εἶναι ἀρκτικά λέξεως, συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· οἷον ἄ-κίς (κτίζω), ἄ-στρον (στρατός)· εἰ δὲ μὴ, χωρίζονται· οἷον ἄρ-τος, ἄν-τρον·

γ') τρία σύμφωνα μετὰξὺ δύο φωνηέντων ἀπαντῶντα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ἂν πάντα μὲν ἑμοῦ δὲν εἶναι

ἀρκτικά λέξεις, ἀλλὰ τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τοῦ τρίτου· ὡς ἐ-χθρὸς (χθών, θρόνος)·

δ') ἄφωνον πρὸ τοῦ μ ἢ ν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ἂν ὑπάρχη λέξις ἐξ ὁμοφώνου αὐτῶ μετὰ τοῦ μ ἢ ν ἀρχομένη· ὡς πρᾶγμα (κητός), δά-φνη (πνέω)·

ε') δύο σύμφωνα ὅμοια χωρίζονται· ὡς βάλ-λω, ἴπ-πος·

ς') αἱ σύνθετοι λέξεις, ὧν πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ἄκλιτον μέρος λόγου, χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικὰ αὐτῶν μέρη καὶ παρὰ τοὺς εἰρημέ-νους κανόνας· ὡς προσ-πίπτω, δύσ-βατος, δυσ-τυχής.

ζ') τὸ σύμφωνα, μεθ' ὃ ἐγένεν ἢ ἐκθλιψις, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος· ὡς πα-ρέ-χω, κα-τ' ἐ-μοῦ.

3. Περὶ τόνων καὶ τονισμοῦ τῶν συλλαβῶν

§ 77. Τὴν ἐτέραν τῶν συλλαβῶν τῶν δισυλλάβων λέξεων καὶ μίαν τῶν πολυσυλλάβων προφέρομεν ἐντονώτερον τῶν ἄλλων· ἐν δὲ τῇ γραφῇ ἐπὶ τὴν συλλαβὴν ταύτην τίθεται σημεῖόν τι, ὅπερ καλεῖται *τόνος*¹.

§ 78. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς·

ἡ ὀξεῖα (´)· ὡς λέγω·

ἡ βαρεῖα (˘)· ὡς μαθητής·

καὶ ἡ περισπωμένη (˘˘)· ὡς μῆλον.

ΣΗΜ. Καὶ αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις τονίζονται· οἷον μῆν, πῦρ.

§ 79. Αἱ δίφθογγοι τονίζονται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἷον *τεῖνω*, *μοῖρα*, *αἶμα*.

§ 80. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, τῆς παραληγούσης καὶ τῆς προπαραληγούσης· ὡς *καλός*, *λόγος*, *ἄνθρωπος*.

§ 81. Ἡ περισπωμένη τίθεται ἐπὶ ληγούσης καὶ παραληγούσης μακράς· ὡς *ἀγαπῶ*, *μῆλον*².

¹ Ἡ λέξις *τόνος* ὡς τεχνικὸς ὄρος σημαίνει καὶ τὸ σημεῖον τοῦ *τόνου*, ἧτοι τῆς ἐντονωτέρας ἐκφωνήσεως μιᾶς τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων.

² Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, ἢ ἐτέρα τῶν συλλαβῶν τῶν δισυλλάβων καὶ μία τῶν ἄλλων λέξεων προφέρονται μετὰ ὀξείας *τόνου* τῆς φωνῆς, αἱ δὲ λοιπαὶ μετὰ βαρέας· ἐν δὲ τῇ γραφῇ τῶν λέξεων τῶν ἐχουσῶν πλείονας τῆς μιᾶς συλλαβῆς τίθεται μόνον τὸ τοῦ ὀξείας *τόνου* σημεῖον· π. χ. γράφομεν *λόγος*, *ἄνθρωπος* καὶ οὐχὶ *λόγός*, *ἄνθρώπος*. Ἡ περισπωμένη προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ προηγουμένου σημεῖου τῆς ὀξείας *τόνου* καὶ τοῦ ἀμέσως ἐπομέ-νου τοῦ βαρέας· π. χ. τὸ *παῖς*, *φῶς*, *ροῦς*, *ἀληθεῖ*, *τιμῶσι* προῆλθον ἐκ τοῦ *παῖς*, *φῶς*, *ρόος*, *ἀληθεί*, *τιμῶσι*.

§ 82. Ἡ ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξεῖα γίνεται βαρεῖα, ἂν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπομένης διὰ τινος σημείου στίξεως, ἀλλὰ προφέρηται ἐν συνεχείᾳ· ὡς ὁ ἐπιμελής μαθητῆς τιμᾶται.

ΣΗΜ. Παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον ὀξύνονται αἱ λέξεις, ἂν ὁ λόγος γίνηται περὶ αὐτῶν· π. χ. τὸ καλὸς ὄνομά ἐστιν.

§ 83. Ἡ λέξις, ἂν μὲν ἔχῃ τὴν ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης, λέγεται ὀξύτονος· ὡς καλός· ἂν δὲ ἔχῃ αὐτὴν ἐπὶ τῆς παραληγούσης, λέγεται παραοξύτονος· ὡς ἀνθρώπου· ἂν δὲ ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης, προπαραοξύτονος· ὡς ἀνθρώπος.

§ 84. Ἡ λέξις, ἂν μὲν ἔχῃ τὴν περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης, λέγεται περισπωμένη· ὡς τιμῶ· ἂν δὲ ἔχῃ αὐτὴν ἐπὶ τῆς παραληγούσης, λέγεται προπερισπωμένη· ὡς δῆμος.

§ 85. Ἡ μὴ ἐπὶ τῆς ληγούσης τονιζομένη λέξις λέγεται βαρύτονος.

4. Γενικοὶ κανόνες περὶ τοῦ τονισμοῦ

§ 86. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς λέγω, μόνος.

§ 87. Ἡ μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς μούσης, δώρου.

§ 88. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη ὀξύνεται· ὡς ἥλιος.

§ 89. Ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται· οἶον ἡ τιμὴ, τὴν τιμὴν. Ἐξαιρ. ἰδὲ ἐν § 163,2 καὶ 186.

§ 90. Ἡ μακροκατάληκτος γενικὴ καὶ δοτικὴ τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· οἶον τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ. Ἐξαιρ. ἰδὲ ἐν § 163,2.

§ 91. Ἡ μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· ὡς μῆλον, ποιούμεν. Ἐξαιρ. ἰδὲ ἐν § 102, ε', σημ.

§ 92. Ἄν ἡ λήγουσα εἶναι μακρὰ, ἢ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· ὡς ἁγίου. Ἐξαιρ. ἰδὲ ἐν § 163,3 καὶ 181,3.

§ 93. Ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ λαμβάνεται ὡς βραχεῖα ἐν τῷ τονισμῷ· π. χ. αὔλαξ.

§ 94. Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς *αυ* ἢ *ευ* ἢ *ου* καὶ τονιζομένη ἐπ' αὐτοῦ περισπᾶται· ὡς γράυ, βασιλεῦ, ἀλλαχοῦ, πλὴν τοῦ ἰδοῦ, ἰοῦ, οὐ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ ποῦ.

§ 95. Τὰ εἰς *ὡς*, *οι* καὶ *η* ἐπιρρήματα τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγού-

σης περισπῶνται· οἷον καλῶς, ἀληθῶς, Ἴσθμοῖ, πῆ, πλὴν τῶν ἐγκλι-
τικῶν ποί, πῆ, πῶς καὶ τοῦ ὄς.

§ 96. Ἡ συνηρημένη συλλαβὴ τονίζεται, ἂν πρὸ τῆς συναιρέ-
σεως ἐτονίζετο τὸ ἕτερον τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων· οἷον ποιό-
μεν ποιούμεν' ἀλλ' ἐποίηον ἐποίουν.

§ 97. Ἡ συνηρημένη λήγουσα περισπᾶται, ἂν ἡ λέξις πρὸ τῆς
συναίρεσεως ἦτο βαρύτονος ἢ περισπωμένη καὶ ἐτονίζετο τὸ ἕτερον
τῶν συναιρεθέντων φωνηέντων· ὡς τιμάω τιμῶ, Ἑρμεῶν Ἑρμῶν
ἂν δὲ ἦτο ὀξύτονος, ὀξύνεται· οἷον ἐσιαῶς ἐσιῶς. Ἐξαίρ. ἰδὲ ἐν §
161,4 καὶ 183,1.

§ 98. Ἄν ἡ λέξις ἀυξάνηται ἐν τῇ ἀρχῇ, ὁ τόνος αὐτῆς συνήθως
ἀναβιβάζεται, ἂν συγχωρῇ ὁ χρόνος τῆς ληγοῦσης· ὡς λύω ἔλυον
λέλυκα, καλὸς πάγκαλος, φίλος ἄφίλος. Ἄλλὰ λελύκω.

§ 99. Ἡ ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ (τῶν ἐπιθέτων τοῦ ἄρσεν. γένους)
τονιζομένη συλλαβὴ φυλάττει τὸν τόνον καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσι
παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ἂν μὴ κωλύῃ ὁ χρόνος τῆς ληγοῦσης·
ὡς καρπὸς καρποῦ, δαίμων δαίμονος, δίκαιος δικαίου δίκαιαι, ἄνθρω-
πος ἀνθρώπου*.

5. Ἄτονοι ἢ προκλιτικαὶ λέξεις

§ 100. Λέξεις τινὲς προφέρονται τόσον στενωῶς μετὰ τῶν ἐπομένων,
ὥστε ἀποτελοῦσι μετ' αὐτῶν τρόπον τινὰ μίαν λέξιν· διὸ δὲν τονίζον-
ται· εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς·

α') οἱ τοῦ ἄρθρου τύποι ὀ, ἦ, οἶ, αἶ

β') αἶ προθέσεις ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐξ καὶ ἐκ

γ') τὰ μόρια οὐ (οὐκ, οὐχ), ὡς, εἰ.

Ἄλλὰ τὸ οὐ, ἂν μετ' αὐτὸ ὑπάρχη στισις, τονίζεται.

6. Λέξεις ἐγκλιτικαὶ

§ 101. Ἐγκλιτικαὶ καλοῦνται αἱ λέξεις, αἵτινες προφέρονται τόσον
στενωῶς μετὰ τῶν προηγουμένων, ὥστε ὁ τόνος αὐτῶν ἢ ἀποβάλλε-
ται ἢ μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν ἐκείνων ὡς ὄξεϊα. Εἶναι δὲ
αἱ ἐξῆς·

* Τὰ σημεῖα τοῦ πνεύματος, τοῦ τόνου καὶ τοῦ χρόνου τῶν διχρόνων εἶναι
ἐπινοήματα τῶν μεταγενεστέρων.

α') οἱ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τύποι *μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὖ, οἶ, ε'*

β') ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς κατὰ πάντας τοὺς τύπους πλὴν τοῦ ἄττα

γ') ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος τοῦ εἶμι καὶ φημί, πλὴν τῶν τύπων εἶ καὶ φής.

δ') τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα *πή, ποθέν, ποθί, ποί, ποιέ, πού, πώς*

ε') τὰ μόρια *γέ, δέ, νύν, πέρ, τέ, τοί.*

§ 102. Ἡ ἔγκλισις τοῦ τόνου γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Ἄν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς ἀποβάλλεται, τῆς δὲ ὀξύτονου ἢ ὀξεῖα δὲν γίνεται βραρεῖα· οἷον *πατήρ μου, φιλῶ τινα.*

ΣΗΜ. Ἄν ἡ προηγουμένη προπερισπωμένη λέξις λήγῃ εἰς ξ ἢ ψ, ὁ τόνος τῆς δισυλλάβου ἐγκλιτικῆς φυλάττεται· π. χ. *καίλαρα ἐστί.*

β') Ἄν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι προπαροξύτονος ἢ προπερισπωμένη, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν ἐκείνης ὡς ὀξεῖα· οἷον *ἄνθρωπός τις, σῶμά μου.*

γ') Ἄν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι ἄτονος, ὁ τόνος τῆς ἐγκλιτικῆς μεταβιβάζεται εἰς ἐκείνην ὡς ὀξεῖα· οἷον *εἶ τις.*

δ') Ἄν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος, ὁ τόνος τῆς μὲν μονοσυλλάβου ἐγκλιτικῆς ἀποβάλλεται, τῆς δὲ δισυλλάβου φυλάττεται· ὡς *φίλος τις, φίλοι τινές.*

ε') Ἄν πλείονες τῆς μιᾶς ἐγκλιτικαὶ εἴναι ἐπάλληλοι, συνεγκλίονται, ὥστε ἡ τελευταία μένει ἄτονος· οἷον *εἶ τί μοί φησιν.*

ΣΗΜ. 1. Ἐγκλιτικαὶ τινες λέξεις συντίθενται μετὰ τῶν προηγουμένων εἰς μίαν· π. χ. ὥστε, οὔτε. Αὗται ὡς πρὸς τὴν ἔγκλισιν τῆς ἐπομένης ἐγκλιτικῆς ὑπάρχοντα εἰς τοὺς ῥηθέντας περὶ ἐγκλίσεως κανόνας· οἷον *οὔτ' ἐγὼ οὔτε τις ἄλλος· οὔτ' ἐγὼ οὔτε τινές ἄλλοι· εἴτε τινές καὶ ἄλλοι.* Ὡς πρὸς δὲ τὸν τόνον θεωροῦνται ὡς δύο λέξεις· οἷον *ὥστε, οὔτως.*

ΣΗΜ. 2. Ἡ ἔγκλισις τῶν ἔκθλιψιν πασχουσῶν ἐγκλιτικῶν γίνεται κατὰ τοὺς ἀνωτέρω κανόνας· ὡς *ἄνθρωπόν τι' ὄρω· οὐχ οἷόν τ' ἐστί.*

§ 103. Δὲν ἐγκλίνονται

α') πᾶσαι αἱ ἐγκλιτικαὶ ἐπὶ ἐμπάσεως καὶ ἀντιθέσεως· π. χ. *σοὶ λέγω· ἔδοξε μοί καὶ τῷ ἀδελφῷ· ὧν τινές μὲν ἔγραφον, τινές δὲ ἀνεγνώσκον·*

β') αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι μετὰ πρόθεσιν, πλὴν τῆς πρὸς μετ' αἰτιατικῆς· οἷον *σὺν σοί, πρὸς με'*

γ') ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς μετὰ στίξιν ἀπαντῶσα· π. χ. τί δέ, ἔφη, τίς λέξει;

δ') οἱ τύποι τοῦ εἰμί μεθ' ὑποστιγμῆν ἢ μετὰ λέξιν παθοῦσαν ἐκθλιψιν ἀπαντῶντες· ὡς οὔτοι, οἶμαι, εἰσὶ καλοὶ δ' εἰσὶν οὔτοι

ε') οἱ τύποι τοῦ φημί μετὰ στίξεων ἀπαντῶντες· ὡς καλός, φησίν, εἰσὶ

ς') πᾶσαι αἱ ἐγκλιτικάι, ἂν ὁ λόγος γίνηται περὶ αὐτῶν· οἷον τὸ ποτέ ἐπίρρημά ἐστιν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σημεῖα στίξεως καὶ ἄλλα γραπτὰ σημεῖα

§ 104. Πλὴν τῶν γραμμάτων, τῶν σημείων τοῦ χρόνου τῶν διχρόνων, τῶν πνευμάτων καὶ τῶν τόνων, ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ γίνε-
ται χρῆσις καὶ τῶν σημείων τῆς στίξεως καὶ ἄλλων γραπτῶν σημείων
ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐπινοηθέντων.

§ 105. Σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι τὰ ἐξῆς·

α') ἡ τελεία στιγμὴ (.), δι' ἧς χωρίζονται ἀλλήλων αἱ τοῦ λόγου
περίοδοι·

β') τὸ κῶλον ἢ ἡ μέση στιγμὴ (·), δι' ἧς χωρίζονται ἀλλήλων τὰ
κῶλα τῆς περιόδου·

γ') ἡ ὑποστιγμὴ ἢ τὸ κόμμα (,), δι' οὗ χωρίζονται αἱ προτάσεις·

δ') τὸ ἐρωτηματικόν (;), σημεῖον τῆς ἐρωτηματικῆς προτάσεως.

§ 106. Ἄλλα γραπτὰ σημεῖα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α') ἡ κορωνίς ('), περὶ ἧς ἰδὲ § 28·

β') ἡ ἀπόστροφος ('), περὶ ἧς ἰδὲ § 21 καὶ 25·

γ') τὸ θαυμαστικόν (!), σημεῖον θαυμασμοῦ ἢ σχετλιασμοῦ· ὡς
φεῦ!, βαβαὶ τῶν κακῶν!

δ') τὸ διαλυτικόν (··), τιθέμενον ἐπὶ τοῦ ι καὶ τοῦ υ, ἂν δὲν ἀπο-
τελῶσι δίφθογον μετὰ τῶν προηγουμένων φωνηέντων· ὡς βοῖ, προῦ-
πάρχω

ε') ἡ παρένθεσις (( )), ἐν ἧ ἐγκλείονται λέξεις ἢ φράσεις ἢ σημεῖα
διασαφητικὰ συνήθως ἄλλων λέξεων ἢ φράσεων·

ς') τὰ εἰσαγωγικά (« »), δι' ὧν περικλείεται λόγος τρίτου τινὸς
αὐτολεξεί·

ζ') τὸ ἀποσιωπητικόν (...), σημεῖον παραλείψεως λέξεως ἢ λέξεων, ὡς δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν·

η') ἡ παῦλα (—), σημεῖον διακοπῆς τῆς συνεχείας τοῦ λόγου·

θ') τὸ διαιρετικόν (-), δι' οὗ διαιροῦμεν τὴν λέξιν εἰς τὰς συλλαβὰς ἢ τὰ συνθετικά αὐτῆς μέρη·

ι') αἱ ἀγκύλαι ([ ]), ἐν αἷς περικλείονται συνήθως χωρία συγγραφέων νόθα ἢ ἀμφίβολα*.

ια') ἡ παράγραφος (§), σημεῖον διαιρέσεως ὅλου τινὸς λόγου εἰς μέρη μικρότερα.

ΣΗΜ. Τούτοις προσθετέον καὶ τὴν διαστολὴν τοῦ ὁ,π.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΥΠΙΚΟΝ

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΑΥΤΩΝ

§ 107. Τὰ εἶδη τῶν λέξεων, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ὁ λόγος, ἦτοι τὰ μέρη τοῦ λόγου, εἶναι δέκα· τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ δῆμα, ἡ μετοχή, ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

§ 108. Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαιροῦνται εἰς κλιτὰ καὶ ἄκλιτα. Καὶ κλιτὰ μὲν λέγονται, ὅσα ἀπαντῶσιν ὑπὸ πλείονας τοῦ ἐνὸς τύπους, ἄκλιτα δὲ, ὅσα ὑπὸ ἓνα μόνον τύπον ἀπαντῶσι.

§ 109. Κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι ἕξ· τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ δῆμα καὶ ἡ μετοχή· ἄκλιτα δὲ τέσσαρα· ἡ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα.

1) Τὸ Ἄρθρον. Ἄρθρον λέγεται ἡ λέξις, ἣτις τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν, ἂν ταῦτα σημαίνωσι γνωστὰ καὶ ὀρισμένα ὄντα· π. χ.

* Ἐν τῷδε τῷ συγγράμματι περικλείομεν ἐν ἀγκύλαις τὰς ποιητικὰς καὶ τὰς μεταγενεστέρας λέξεις.

ὁ Γεώργιος (ὁ γνωστός Γεώργιος). Πλείονα ἰδὲ ἐν τῷ Συντακτικῷ.

2) Τὸ οὐσιαστικόν. Οὐσιαστικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἰτινὲς σημαίνουσι πρόσωπον ἢ ζῶν ἢ πρᾶγμα· π.χ. ἄνθρωπος, κύων, ὄρος, θάλαττα, ἀρετή, κακία.

3) Τὸ ἐπίθετον. Ἐπίθετα λέγονται αἱ λέξεις αἱ σημαίνουσαι τὴν ποιότητα ἢ τὴν ιδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν· π.χ. ταχὺς (ἵππος), λευκός (χάρτης), καλή (γυνή), ὑψηλόν (ὄρος).

4) Ἡ ἀντωνυμία. Ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ λέξεις, ἅς μεταχειρίζομεθα ἀντὶ τῶν ὀνομάτων· οἷον ἐγώ, σύ, αὐτός, ἄλλος.

5) Τὸ ῥῆμα. Ῥήματα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ σημαίνουσαι ὅτι ὄν τι ἐν χρόνῳ τινὶ ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ἢ ἐνεργεῖ ἅμα καὶ πάσχει ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ ἀπλῶς εὐρίσκεται ἐν τινὶ καταστάσει· ὡς γράφω, τύπτομαι, λούομαι, καθεύδω.

6) Ἡ μετοχή. Μετοχαὶ λέγονται τὰ ῥηματικά ἐπίθετα, τὰ ἔχοντα τὰ παρεπόμενα τῶν τε πτωτικῶν καὶ τοῦ ῥήματος, πλὴν τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν προσώπων· π.χ. ὁ γράφων μαθητής, ὁ γράψας μαθητής, ὁ διδασκόμενος μαθητής.

7) Ἡ πρόθεσις. Πρόθεσις λέγονται αἱ λέξεις, ὧν συνήθως γίνεται χρῆσις πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τῶν σχέσεων, ἅς γενικῶς ὀηλοῦσιν αἱ πλάγαι πτώσεις· οἷον ἔρχομαι πρὸς σέ, μένω ἐν τῇ οἰκίᾳ.

8) Τὸ ἐπιρρημα. Ἐπιρρήματα λέγονται αἱ λέξεις αἱ σημαίνουσαι τόπον, χρόνον, τρόπον καὶ ποσὸν καὶ προσδιορίζουσαι τὰ ῥήματα, τὰ ἐπίθετα καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· π.χ. μένω οἴκοι, ἦλθον χθές, ἔχω καλῶς, λίαν ἐπιμελής, πάννυ καλῶς.

9) Ὁ σύνδεσμος. Σύνδεσμοι λέγονται αἱ λέξεις, δι' ὧν συνδέονται πρὸς ἀλλήλας ἄλλαι λέξεις ἢ προτάσεις· π.χ. ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν· ὁ μὲν διδάσκαλος διδάσκει, οἱ δὲ μαθηταὶ μαθάνουσι.

10) Τὸ ἐπιφώνημα. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ λέξεις (μᾶλλον αἱ φωναί), δι' ὧν ἐκφράζομεν συναίσθημά τι ἢ πάθος τῆς ψυχῆς, τουτέστι χαράν, λύπην, θαυμασμὸν κ.τ.λ.· π.χ. ὦ, εὐοῖ, οἴμοι, ᾶ!

§ 110. Τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου διαιροῦνται εἰς πτωτικά καὶ ῥήματα.

§ 111. Πτωτικά εἶναι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή· τὰ δὲ διάφορα εἶδη τῶν τύπων, οὓς ἐν τῇ κλίσει λαμβάνουσι ταῦτα, εἶναι τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πτώσις.

§ 112. Τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ πτώσις λέγονται *παρεπόμενα* τῶν πτωτικῶν, διότι παρέπονται ἤτοι παρακολουθοῦσιν αὐτὰ ἐν τῇ κλίσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΤΩΤΙΚΩΝ ΓΕΝΙΚΩΣ

Διαιρέσις τῶν οὐσιαστικῶν

§ 113. Τὰ οὐσιαστικά διαιροῦνται εἰς *κύρια* καὶ *προσηγορικά*. Καὶ *κύρια* μὲν λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν ἐν μόνον πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα εἶδους τινός· ὡς *Σωκράτης*, *Ἀθῆναι*, ὁ *κῆπός* μου, ὁ *ἵππος* τοῦ ἀδελφοῦ (ὁ *Ξάνθος*)· *προσηγορικά* δὲ λέγονται, ὅσα σημαίνουσι πάντα τὰ ἡμοειδῆ πρόσωπα ἢ ζῶα ἢ πράγματα· ὡς *ἄνθρωπος*, *ἵππος*, *ὄρος*.

§ 114. Τὰ προσηγορικά διαιροῦνται εἰς *συγκεκριμένα* καὶ *ἀφηρημένα*. Καὶ *συγκεκριμένα* μὲν λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν αἰσθητὰ ἢ νοητὰ αὐθύπαρκτα ἀντικείμενα· ὡς *γυνή*, *δένδρον*, *Θεός*, *δαίμων*, *χίμαιρα*· *ἀφηρημένα* δὲ λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν ἰδιότητα ἢ κατάστασιν ἢ πρᾶξιν τρόπον τινὰ αὐθύπαρκτον, οὐχὶ δὲ καὶ πράγματι αὐθύπαρκτόν τι ἀντικείμενον· ὡς *κακία*, *εὐτυχία*, *σοφία*, *ἐπιμέλεια*, *τιμή*.

Γένος

§ 115. Τὰ γένη εἶναι τρία, τὸ *ἀρσενικόν*, τὸ *θηλυκόν* καὶ τὸ *οὐδέτερον*· π.χ. ὁ *ἀνὴρ*, ὁ *λόγος*, ἡ *γυνή*, ἡ *θάλαττα*, τὸ *παιδίον*, τὸ *ὄρος* *.

§ 116. Τὰ οὐσιαστικά ὡς πρὸς τὸ γένος αὐτῶν διαιροῦνται

α') εἰς *μονογενῆ* καὶ *μονοκατάληκτα*· ὡς *ἀνὴρ*, *πόλις*, *ὄρος*

β') εἰς *διγενῆ* καὶ *μονοκατάληκτα*· ὡς ὁ *ἄνθρωπος* ἢ *ἄνθρωπος*.

Ταῦτα λέγονται *γένους κοινού**

γ') εἰς *διγενῆ* καὶ *δικατάληκτα*· ὡς ὁ *ποιητὴς* ἢ *ποιήτρια*, ὁ *λέων* ἢ *λέαινα*

δ') εἰς *ἐπίκοινα*, ἅτινα δι' ἐνός τύπου παριστώσιν ἀμφοτέρω τὰ γένη τῶν ζώων· ὡς ἡ *γαλῆ*, ἡ *ἀλώπηξ*, ὁ *κόττυφος*, ὁ *ἀετός*.

* Ἡ θεωρία πῶς ἐκ τοῦ πραγματικοῦ γένους τῶν ἐμφύχων προῆλθε τὸ γραμματικὸν γένος δεῖται μακροτέρου καὶ κρείσσονος ἢ κατὰ μικροὺς μαθητὰς λόγου. Ἡ γραμματικὴ ἐξετάζει οὐχὶ τὸ πραγματικόν, ἀλλὰ τὸ κατὰ τύπον γένος.

ΣΗΜ. Πρὸς διάκρισιν τοῦ πραγματικοῦ γένους αὐτῶν διορίζονται διὰ τοῦ ἄρορη ἢ θήλυς· π. χ. ἡ ἄρορη ἀλώπηξ, ἡ θήλεια γαλῆ, ὁ ἄρορη ἀετός, ὁ θήλυς λαγός.

Ἄριθμός

§ 117. Ἄριθμός λέγεται ὁ τύπος τῶν πτωτικῶν ὁ δηλῶν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὄντων, τῶν σημαينوμένων διὰ τῶν οὐσιαστικῶν.

§ 118. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τρεῖς, ὁ ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἓν ὄν, ὁ δυνικός, ὅστις δηλοῖ δύο, καὶ ὁ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλά· π. χ. ὁ μαθητής, τὼ μαθητά, οἱ μαθηταί.

Πτώσις

§ 119. Πτώσεις λέγονται οἱ τύποι, οὓς λαμβάνουσι τὰ πτωτικὰ πρὸς δήλωσιν διαφόρων σχέσεων τῶν οὐσιαστικῶν. Τὰς σχέσεις ταύτας διδάσκει τὸ συντακτικόν.

§ 120. Αἱ πτώσεις εἶναι πέντε, ἡ ὀνομαστική, ἡ γενική, ἡ δοτική, ἡ αἰτιατική καὶ ἡ κλητική. Καὶ ἡ μὲν ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική λέγονται ὀρθαί ἢ εὐθεῖαι αἱ δὲ λοιπαὶ πλάγαι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 121. Τῶν οὐδετέρων ἡ ὀνομαστική, ἡ αἰτιατική καὶ ἡ κλητική παντὸς ἀριθμοῦ ἔχει τὸν αὐτὸν τύπον.

§ 122. Τὸ τελικὸν α τῶν οὐδετέρων, ἂν μὴ προέρχεται ἐκ συναιρέσεως, εἶναι βραχύ· π. χ. δῶρᾶ, σώματᾶ.

§ 123. Ὅσων πτωτικῶν συναιροῦνται πᾶσαι αἱ πτώσεις, ταῦτα λέγονται συνηρημένα ὀλοπαθῆ, ὅσων δὲ οὐχὶ πᾶσαι, λέγονται συνηρημένα ὀλιγοπαθῆ.

Κλίσις

§ 124. Κλίσις τῶν πτωτικῶν λέγεται ἡ κατ' ἀριθμὸν καὶ πτώσιν μεταβολὴ αὐτῶν.

§ 125. Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, ἡ πρώτη, ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη· διὸ τὰ πτωτικὰ διαιροῦνται εἰς πρωτόκλιτα, δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτα.

§ 126. Τὰ πρωτόκλιτα καὶ τὰ δευτερόκλιτα λέγονται καὶ ἰσοσύλλαβα, διότι ἔχουσι ἰσαριθμούς συλλαβὰς ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι· τὰ δὲ τριτόκλιτα λέγονται καὶ περιποσύλλαβα, διότι ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἔχουσι μίαν ἐπὶ πλεόν συλλαβὴν ἢ ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ.

Μέρη τῶν πτωτικῶν

§ 127. Τὰ πτωτικά σύγκεινται ἐκ τοῦ θέματος καὶ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων.

§ 128. Πτωτικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ πτωτικοῦ τὸ μένον ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πτωτικῶν καταλήξεων· π. χ. τοῦ γραφεύς-ς, λόγος-ς, βήχ-ς (βήξ) πτωτ. θέμα εἶναι τὸ γραφευ-, λογο-, βηχ-.

§ 129. Τὸ πτωτικὸν θέμα (ὡς καὶ τὸ θέμα ἄλλης λέξεως), ἂν εἶναι ἀρχικὸν στοιχεῖον μὴ δυνάμενον νὰ ἀναλυθῆ περὶτιτέρω, λέγεται ῥίζα π. χ. τοῦ βήξ, φλόξ τὸ βηχ-, φλογ- εἶναι ῥίζαι.

§ 130. Τῶν πλείστων πτωτικῶν τὸ θέμα σύγκειται ἐκ τῆς ῥίζης καὶ συλλαβῶν τινῶν ἢ γράμματος ἢ γραμμάτων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν καταλήξεων ὑπαρχόντων, προσφυσμάτων δὲ καλουμένων· π. χ. τοῦ γραφ-εύς, λόγ-ος, λογ-ικὸς τὸ ευ, ο, ικο εἶναι προσφύματα.

§ 131. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ πτωτικοῦ θέματος λέγεται χαρακίη· π. χ. τοῦ βήξ, λόγος τὸ χ, ο εἶναι χαρακτῆρες.

§ 132. Πολλὰ πτωτικά ἔχουσι δύο θέματα, ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές. π. χ. τοῦ δαίμων, ῥήτωρ ἰσχυρὰ θέματα εἶναι τὸ δαιμων-, ρητωρ- καὶ ἀσθενῆ τὸ δαιμον-, ρητορ-.

ΣΗΜ. Ἀσθενές θέμα λέγεται τὸ κατὰ συλλαβὴν ἢ κατὰ ποτὸν συλλαβῆς βραχύτερον θέμα.

§ 133. Πτωτικαὶ καταλήξεις λέγονται τὰ γράμματα, ἅτινα προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τῶν πτωτικῶν πρὸς σχηματισμὸν τῶν πτώσεων αὐτῶν· π. χ. τοῦ γραφεύς-ς, λόγος-ς, ἐλπίδος τὸ ς καὶ ος εἶναι καταλήξεις.

Κλίσις τοῦ ἄρθρου

§ 134. Τὸ ἄρθρον κλίνεται ὡς ἐξῆς·

Ἐνικόσ

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὄν.	ὁ	ἡ	τό
Γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ
Δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ
Αἰτ.	τόν	τήν	τό

		<i>Δυϊκός</i>		
Όν. καὶ Αἰτ.	τῶ	τῶ (τὰ)	τῶ	
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	τοῖν (ταῖν)	τοῖν	
		<i>Πληθυντικός</i>		
Όν.	οἱ	αἱ	τὰ	
Γεν.	τῶν	τῶν	τῶν	
Δοτ.	τοῖς	ταῖς	τοῖς	
Αἰτ.	τούς	τάς	τά	

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 135. Τοῦ ἄρθρου τὸ ἀρσενικόν καὶ τὸ οὐδέτερον γένος κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν πρώτην· ἀλλ' ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τὸ μὲν ἀρσενικὸν δὲν ἔχει κατάληξιν *s*, τὸ δὲ οὐδέτερον δὲν ἔχει *n*.

§ 136. Τὸ ἄρθρον κλητικὴν δὲν ἔχει· ἡ δὲ κλητικὴ τῶν ἄλλων πτωτικῶν ἐκφέρεται ἢ μετὰ τοῦ κλητικοῦ ἐπιφωνήματος ᾧ ἢ καὶ ἄνευ αὐτοῦ· π. χ. ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

ΣΗΜ. Ὁ τύπος τοῦ δυϊκοῦ τὰ εἶναι σπανιώτατος.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 137. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει πτωτικὰ ἀρσενικὰ μὲν λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *as* ἢ *ης*, θηλυκὰ δὲ λήγοντα εἰς *a* ἢ *η*.

§ 138. Τὰ πτωτικὰ τῆς *a'* κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα *a* ἢ *η*· π. χ. *χωρα-*, *τιμη-*, *τιμα-*, *πολιτη-*, *πολιτα-*, *νεανια-*.

§ 139. Πτωτικὰ τέλη τῆς *a'* κλίσεως εἶναι τὰ ἐξῆς¹.

	<i>Ἐνικός</i>		<i>Δυϊκός</i>		<i>Πληθυντικός</i>	
	ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.
	<i>ας</i>	<i>ης</i>	<i>α</i>	<i>η</i>	<i>αι</i>	
	<i>ου</i>	<i>ου</i>	<i>αιν</i>		<i>ων</i>	
	<i>α</i>	<i>η</i>	<i>αιν</i>		<i>αις</i>	
	<i>αν</i>	<i>ην</i>	<i>α</i>		<i>ας</i> ²	
	<i>α</i>	<i>η</i>	<i>α</i>	<i>η</i>	<i>αι</i>	

§ 140. Τὰ πτωτικὰ τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι ἀσυναίρετα καὶ συνηρημένα.

¹ Ἐπειδὴ πολλὰι κατάληξεις τῶν πτωτικῶν τῆς *a'* καὶ τῆς *b'* κλίσεως ἐνωθεῖσαι μετὰ τοῦ χαρακτῆρος δὲν διακρίνονται, ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον προτάσομεν τῆς κλίσεως τῶν πτωτικῶν τούτων πίνακας παριστῶντας τὰς κατάληξεις μετὰ τοῦ χαρακτῆρος (τούτεστι τὰ τέλη) αὐτῶν.

² Ἰδὲ § 64, β'.

§ 141.

Α' Ἀσυναίρετα

Ἀρσενικά

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ	νεανία-ς	ὁ	πολίτη-ς	ὁ	μαθητῆ-ς	ὁ	Ἀτρείδη-ς
Γεν.	τοῦ	νεανίου	τοῦ	πολίτου	τοῦ	μαθητοῦ	τοῦ	Ἀτρείδου
Δοτ.	τῷ	νεανία	τῷ	πολίτη	τῷ	μαθητῇ	τῷ	Ἀτρείδῃ
Αἰτ.	τόν	νεανία-ν	τόν	πολίτη-ν	τόν	μαθητῆ-ν	τόν	Ἀτρείδη-ν
Κλ.	ὦ	νεανία	ὦ	πολίτα	ὦ	μαθητά	ὦ	Ἀτρείδη

Ἀνικός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὸ	νεανία	τὸ	πολίτα	τὸ	μαθητά	τὸ	Ἀτρείδα
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	νεανίαιν	τοῖν	πολίταιν	τοῖν	μαθηταῖν	τοῖν	Ἀτρείδαιν
Κλ.	ὦ	νεανία	ὦ	πολίτα	ὦ	μαθητά	ὦ	Ἀτρείδα

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ	νεανίαι	οἱ	πολίται	οἱ	μαθηταί	οἱ	Ἀτρείδοι
Γεν.	τῶν	νεανιῶν	τῶν	πολιτῶν	τῶν	μαθητῶν	τῶν	Ἀτρείδῶν
Δοτ.	τοῖς	νεανίαις	τοῖς	πολίταις	τοῖς	μαθηταῖς	τοῖς	Ἀτρείδαις
Αἰτ.	τούς	νεανίας	τούς	πολίτας	τούς	μαθητάς	τούς	Ἀτρείδας
Κλ.	ὦ	νεανίαι	ὦ	πολίται	ὦ	μαθηταί	ὦ	Ἀτρείδοι

Θηλυκά

Ἐνικός

Ὄν.	ἡ	χώρα	ἡ	τιμῆ	ἡ	μούσα	ἡ	τράπεζα
Γεν.	τῆς	χώρα-ς	τῆς	τιμῆ-ς	τῆς	μούσης-ς	τῆς	τραπέζης-ς
Δοτ.	τῇ	χώρα	τῇ	τιμῇ	τῇ	μούσῃ	τῇ	τραπέζῃ
Αἰτ.	τήν	χώρα-ν	τήν	τιμῆ-ν	τήν	μούσα-ν	τήν	τράπεζα-ν
Κλ.	ὦ	χώρα	ὦ	τιμῆ	ὦ	μούσα	ὦ	τράπεζα

Ἀνικός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὴ	χώρα	τὴ	τιμά	τὴ	μούσα	τὴ	τραπέζα
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	χώραιν	τοῖν	τιμαῖν	τοῖν	μούσαιν	τοῖν	τραπέζαιν
Κλ.	ὦ	χώρα	ὦ	τιμά	ὦ	μούσα	ὦ	τραπέζα

Πληθυντικός

Ὄν.	αἱ	χώραι	αἱ	τιμαί	αἱ	μούσαι	αἱ	τράπεζαι
Γεν.	τῶν	χωρῶν	τῶν	τιμῶν	τῶν	μουσῶν	τῶν	τραπέζων
Δοτ.	ταῖς	χώραις	ταῖς	τιμαῖς	ταῖς	μούσαις	ταῖς	τραπέζαις
Αἰτ.	τάς	χώρας	τάς	τιμάς	τάς	μούσας	τάς	τραπέζας
Κλ.	ὦ	χώραι	ὦ	τιμαί	ὦ	μούσαι	ὦ	τράπεζαι

Ἑνικός

Ὄν.	ἡ	οἰκία	ἡ	πεῖρα	ἡ	χαρὰ	ἡ	δίκη
Γεν.	τῆς	οἰκία-ς	τῆς	πεῖρα-ς	τῆς	χαρᾶ-ς	τῆς	δίκη-ς
Δοτ.	τῇ	οἰκίᾳ	τῇ	πεῖρα	τῇ	χαρᾶ	τῇ	δίκη
Αἰτ.	τὴν	οἰκία-ν	τὴν	πεῖρα-ν	τὴν	χαρᾶ-ν	τὴν	δίκη-ν
Κλ.	ῶ	οἰκία	ῶ	πεῖρα	ῶ	χαρὰ	ῶ	δίκη

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὴν	οἰκία	τὴν	πεῖρα	τὴν	χαρὰ	τὴν	δίκη
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	οἰκίαιν	τοῖν	πεῖραιν	τοῖν	χαραῖν	τοῖν	δικαῖν
Κλ.	ῶ	οἰκία	ῶ	πεῖρα	ῶ	χαρὰ	ῶ	δίκη

Πληθυντικός

Ὄν.	αἱ	οἰκίαι	αἱ	πεῖραι	αἱ	χαραὶ	αἱ	δίκαι
Γεν.	τῶν	οἰκίῶν	τῶν	πειρῶν	τῶν	χαρῶν	τῶν	δικῶν
Δοτ.	ταῖς	οἰκίαις	ταῖς	πειραῖς	ταῖς	χαραῖς	ταῖς	δικαῖς
Αἰτ.	τάς	οἰκίας	τάς	πειράς	τάς	χαράς	τάς	δικάς
Κλ.	ῶ	οἰκίαι	ῶ	πεῖραι	ῶ	χαραὶ	ῶ	δίκαι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

α') Περὶ τῶν πτώσεων

§ 142. Τὰ εἰς α θηλυκὰ ἐν μὲν τῇ ἐν. γενικῇ λήγουσιν εἰς ης, ἐν δὲ τῇ ἐν. δοτ. εἰς η' ὡς *μοῦσα, μούσης, μούση*. Φυλάττουσι δὲ τὸ α ἀμετάβλητον τὰ ἔχοντα πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἢ ρ' ὡς *οἰκία οἰκίας, χώρα χώρα, καὶ τινα Δωρικὰ κύρια* ὡς τὸ *Ἀνδρομέδα, Γέλα, Διοτίμα, Δήδα* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ *ὄρνιθοθήρας, πατραλοίας καὶ μητραλοίας* καὶ Δωρικὰ τινὰ καὶ ξενικὰ ἔχουσι τὴν ἐνικήν γεν. εἰς ᾧ ἀντὶ οὐ π. χ. *ὄρνιθοθήρᾳ, Λεωνίδα* (καὶ Λεωνίδου), *Ὀρόνᾳ*. Τινῶν δὲ τῶν εἰς ης ἡ αὐτὴ πτώσις λήγει Ἰωνικῶς εἰς εω ὡς *Τήρης Τήρεω, Πέθης Πέθεω*.

§ 143. Τὰ εἰς τῆς, τὰ ἐθελικά καὶ τὰ σύνθετα, ὧν τὸ θ' συνθετικόν εἶναι ῥῆμα, ἔχουσι τὴν ἐν. κλητικὴν εἰς ᾧ ἀντὶ η' οἷον *πολιτα, Σκίθα, Πέρσα, βιβλιοπῶλα, γεωμέτρα, παιδοτριβα, τελῶνα, δέσποτα*.

§ 144. Ἡ κλητικὴ τῶν θηλυκῶν παντὸς ἀριθμοῦ ἔχει τὸν αὐτὸν τῇ ὀνομαστικῇ τύπον.

β') Περὶ τῆς ποσότητος τῆς ληγουσῆς

§ 145. Τῶν εἰς α θηλυκῶν ἔχουσιν αὐτὸ ἐν τῇ ἐνική ὀνομαστικῇ μακρὸν

α') Τὰ ἐπίθετα, ὧν τὸ ἀρσενικὸν εἶναι δευτερόκλιτον· ὡς *δικαία**

β') Τὰ εἰς εἰα ἐπὶ τῆς παραληγούσης τονιζόμενα οὐσιαστικά· ὡς *βασιλεία, μινεία*

γ') Τὰ εἰς ρα δισύλλαβα τὰ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγούσῃ φωνῆεν μακρόν· οἷον *ᾠρᾶ, χώρᾶ, θήρᾶ*, πλὴν τοῦ *σφῦρᾶ*

δ') Πάντα τὰ πολυσύλλαβα παροξύτονα οὐσιαστικά· οἷον *ὄρχη-σινᾶ, παλαιστῆρᾶ, κακίᾶ, ἐλαίᾶ*.

§ 146. Ἔχουσι δὲ αὐτὸ βραχύ

α') Τὰ ἐπίθετα καὶ αἰ μετοχαί, ὧν τὸ ἀρσενικὸν εἶναι τριτόκλι-τον· ὡς *ταχεῖᾶ, ἐλθοῦσᾶ*

β') Τὰ εἰ ρα δισύλλαβα τὰ ἔχοντα ἐν τῇ παραληγούσῃ δίφθογγον· ὡς *μοῖρᾶ, περῶρᾶ*, πλὴν τοῦ *Αἴθρᾶ, Φαίδρᾶ, αὔρᾶ, λαύρᾶ, σαύρᾶ*

γ') Πάντα τὰ προπαροξύτονα· ὡς *ἐπιμέλειᾶ, Ἰστίαιᾶ, εὐνοιά*

δ') Τὰ εἰς αἰα δισύλλαβα· οἷον *μαῖᾶ, γραῖᾶ*, καὶ τὸ *μυῖᾶ*

ε') Πάντα τὰ ἐν τῇ ἐν. γενικῇ καὶ ὀστικῇ μεταβάλλοντα αὐτὸ εἰς η' οἷον *μοῦσᾶ, γλῶσσᾶ*.

§ 147. Τὸ τέλος ας τῶν πρωτοκλιτῶν εἶναι πανταχοῦ μακρόν· ὡς *Αἰνείας, τῆς χώρᾶς, τὰς χώρᾶς*.

§ 148. Ἡ λήγουσα τῆς ἐν. αἰτίας. καὶ κλητικῆς ἔχει τὸν χρόνον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς· π. χ. *μοῦσᾶ, μοῦσᾶν, ᾧ μοῦσᾶ χώρᾶ, χώρᾶν, ᾧ χώρᾶ*.

§ 149. Τὸ τέλος α τοῦ ὀστικῆς εἶναι μακρόν· οἷον τῷ *Ἀτρεΐδᾶ*, τῷ *μούσᾶ**.

γ') Περὶ τοῦ τονισμοῦ

§ 150. Παρὰ τὸν κανόνα τονίζονται τὰ ἐξῆς πρωτόκλιτα·

α') τὸ *μία* ἔχει ἐνικὴν γενικὴν μὲν *μῖας*, ὀσ. δὲ *μῖᾶ*

β') τὸ *δεσποῖης* ἔχει ἐνικὴν κλητικὴν *ᾧ δέσποτα*.

§ 151. Ἡ λήγουσα τῆς πληθυντ. γενικῆς τῶν πρωτοκλιτῶν περι-σπᾶται ἄτε προερχομένη ἐκ συναϊρέσεως· π. χ. *μουσᾶων μουσῶν*,

* Τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν πρωτοκλιτῶν ὀνο-μάτων συνηθέστατα εἶναι τὰ ἐξῆς· α') τὰ παρώνυμα εἰς ἴτης καὶ ἴτης· ὡς *πολίτης, πρεσβύτης*· β') τὰ εἰς ἄτης ἔθνη· ὡς *Στασιάτης, πλὴν τοῦ Γαλιθ-της, Δαλμάτης, Σαρμάτης, Σαυρομάτης*· γ') τὸ αἰσχύνῃ, ἀξίνῃ, δίνῃ, ἐλαῖα, ζῆμῃ, ἔλῃ, κνῖσα, λῆμῃ, λῆπῃ, μᾶζα, νίκη, πῖνα (καὶ πῖνα), ὄνῃ, σμίλῃ, σφῆρα, ἔλῃ, φορῆνῃ, φρέκῃ.

πλὴν τοῦ ἀφύων, ἐτησίων, χρήσιων* καὶ τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν, ὧν τὸ ἄρσ. εἶναι δευτερόκλιτον, τονίζομένων κατὰ τὸ ἄρσενικόν· εἶον αἱ ἄγναι τῶν ἁγίων, αἱ λυόμεναι τῶν λυομένων.

ΣΗΜ. 1. Θηλυκά τινα ἐπίθετα ὡς οὐσιαστικά λαμβανόμενα τονίζονται ὡς τὰ οὐσιαστικά· π. χ. νεάτη (καὶ νήτη) νεατῶν, μέση μεσῶν, ὑπάτη ὑπατῶν (ἐπὶ χορδῶν), Ῥοδία Ῥοδιῶν, χίλια χιλίων (δραχμῶν) κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ Πλάταια καὶ Θέσπια λέγονται καὶ Πλαταιαί, Θεσπιαί.

Β' Συνηρημένα

§ 152. Τὰ συνηρημένα πτωτικά τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι ὅλοπαθῆ· συναιροῦνται δὲ τὰ φωνήεντα καὶ αἱ δίφθογγοι τῶν τελῶν αὐτῶν μετὰ τοῦ πρὸ αὐτῶν φωνήεντος.

Ἑνικός

Ἄρσ.	ἡ	μνᾶ	(ἄα)	ἡ	συχῆ	(ἔα)	ἡ	ἀργυρᾶ	(ἔα)
Γεν.	τῆς	μνᾶς	(ἄας)	τῆς	συχῆς	(ἔας)	τῆς	ἀργυρᾶς	(ἔας)
Δοτ.	τῆ	μνᾶ	(ἄα)	τῆ	συχῆ	(ἔα)	τῆ	ἀργυρᾶ	(ἔα)
Αἰτ.	τῆν	μνᾶν	(ἄαν)	τῆν	συχῆν	(ἔαν)	τῆν	ἀργυρᾶν	(ἔαν)
Κλ.	ῶ	μνᾶ	(ἄα)	ῶ	συχῆ	(ἔα)	ῶ	ἀργυρᾶ	(ἔα)

Διϊκός

Ἄρσ.	καὶ Αἰτ.	τῶ	μνᾶ	(ἄα)	τῶ	συκᾶ	(ἔα)	τῶ	ἀργυρᾶ	(ἔα)
Γεν.	καὶ Δοτ.	τοῖν	μναῖν	(ἄαιν)	τοῖν	συκαῖν	(ἔαιν)	τοῖν	ἀργυραῖν	(ἔαιν)
Κλ.		ῶ	μνᾶ	(ἄα)	ῶ	συκᾶ	(ἔα)	ῶ	ἀργυρᾶ	(ἔα)

Πληθυντικός

Ἄρσ.	αἱ	μναῖ	(ἄαι)	αἱ	συκαῖ	(ἔαι)	αἱ	ἀργυραῖ	(ἔαι)
Γεν.	τῶν	μναῶν	(ἄων)	τῶν	συκαῶν	(ἔων)	τῶν	ἀργυρῶν	(ἔων)
Δοτ.	ταῖς	μναῖς	(ἄαις)	ταῖς	συκαῖς	(ἔαις)	ταῖς	ἀργυραῖς	(ἔαις)
Αἰτ.	τάς	μναῖς	(ἄας)	τάς	συκαῖς	(ἔας)	τάς	ἀργυραῖς	(ἔας)
Κλ.	ῶ	μναῖ	(ἄαι)	ῶ	συκαῖ	(ἔαι)	ῶ	ἀργυραῖ	(ἔαι)

Ἑνικός

Ἄρσ.	ὁ	Ἑρμῆς	(ἔας)	ἡ	ἀπλῆ	(ὄη)
Γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	(ἔου)	τῆς	ἀπλῆς	(ὄης)
Δοτ.	τῶ	Ἑρμῆ	(ἔα)	τῆ	ἀπλῆ	(ὄη)
Αἰτ.	τόν	Ἑρμῆν	(ἔαν)	τῆν	ἀπλῆν	(ὄην)
Κλ.	ῶ	Ἑρμῆ	(ἔα)	ῶ	ἀπλῆ	(ὄη)

Διϊκός

Ἄρσ.	καὶ Αἰτ.	τῶ	Ἑρμᾶ	(ἔα)	τῶ	ἀπλᾶ	(ὄα)
Γεν.	καὶ Δοτ.	τοῖν	Ἑρμαῖν	(ἔαιν)	τοῖν	ἀπλαῖν	(ὄαιν)
Κλ.		ῶ	Ἑρμᾶ	(ἔα)	ῶ	ἀπλᾶ	(ὄα)

* Τὸ μὲν ἀφύων καὶ χρήσιων τονίζονται οὕτω πρὸς διάκρισιν ἐκεῖνο μὲν ἀπὸ τοῦ ἀφυσῶν (ἀφυσίς), τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ χρησιῶν (χρηστικός)· τὸ δὲ ἐτησίον κατ' ἀναλογίαν τῆς γεν. πληθ. τοῦ ἐτήσιοι (ἀνεμοί).

Πληθυντικός

Όν.	οί	Ἑρμαῖ	(έαι)	αί	ἀπλαῖ	(όαι)
Γεν.	τῶν	Ἑρμῶν	(εῶν)	τῶν	ἀπλῶν	(όων)
Δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	(έαις)	ταῖς	ἀπλαῖς	(όαις)
Αἰτ.	τοῦς	Ἑρμᾶς	(έας)	τάς	ἀπλᾶς	(όας)
Κλ.	ῶ	Ἑρμαῖ	(έαι)	ῶ	ἀπλαῖ	(όαι)

Ὅτω κλίνονται καὶ τὸ Ἐπελλῆς, βορράς, γῆ, Ἀθηνᾶ, γαλῆ κτλ. τὰ ἰνόματα δερμάτων ζῶων τινῶν, ὡς ἀλωπεκῆ, βοῆ, κυνῆ, παρδαλῆ, λεοντῆ τὰ συγγενικά εἰς δῆ, ὡς ἀδελφιδῆ, υἰδῆ, θυγατριδῆ κ.τ.λ. τὰ πολλαπλασιαστικά εἰς πλῆ, ὡς διπλῆ, τετραπλῆ, καὶ τὰ ἐπιθ. τὰ σημαίνοντα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, ἢ χρῶμα, ὡς χρυσοῆ, χαλκῆ, πορφυρᾶ κ.τ.λ.

§ 153. Ἡ συναίρεσις τοῦ εαι, οη, οη, οαι καὶ οα γίνεται παρὰ τὸν γενικὸν περὶ συναίρεσεως κανόνα (§ 27), ἵνα μὴ μεταβληθῶσι τὰ χαρακτηριστικά τέλη τῆς κλίσεως.

ΣΗΜ. Τὸ βορέας ἀπαντᾷ καὶ συνηρ. βορράς, οὗ ἡ γεν. βορροῦ ἀπαξ ἀπαντᾷ. Τὸ ἀσυναίρετον εἶναι καὶ κύριον Βορέας (θεός).

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 154. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει πτωτικά ἀρσενικά μὲν καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ος, οὐδέτερα δὲ λήγοντα εἰς ον.

§ 155. Τὰ ἀρσενικά καὶ τὰ θηλυκὰ πτωτικά τῆς β' κλίσεως ἔχουσι χαρακτῆρα ο καὶ ε' οἷον λογο-, λογε-, ὄδο-, ὄδε- τὰ δὲ οὐδέτερα ἔχουσι μόνον ο' οἷον δωρο-.

§ 156. Πτωτικά τέλη τῆς β' κλίσεως εἶναι τὰ ἐξῆς·

Ἐνικός		Ἀνικός		Πληθυντικός	
ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.
οῦδ.	οῦδ.	οῦδ.	οῦδ.	οῦδ.	οῦδ.
ος	ον	ω		οι	ᾶ
ου	ου	οιν		ων	ων
ω	ω	οιν		οις	οις
ον	ον	ω		ους	ᾶ
ε	ον	ω		οι	ᾶ

§ 157. Τὰ πτωτικά τῆς δευτέρας κλίσεως εἶναι ἀσυναίρετα καὶ συνηρημένα.

§ 158.

Α' Ἀσυναίρετα

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ ἄνθρωπο-ς	ὁ λόγο-ς	ἡ ὁδο-ς
Γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	τοῦ λόγου	τῆς ὁδοῦ
Δοτ.	τῶ ἀνθρώπω	τῶ λόγῳ	τῇ ὁδῳ
Αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	τὸν λόγον	τὴν ὁδόν
Κλ.	ὦ ἄνθρωπε	ὦ λόγε	ὦ ὁδὲ

Δυνικός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	τῷ λόγῳ	τῷ ὁδῷ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν ἀνθρώποιν	τοῖν λόγοιν	τοῖν ὁδοῖν
Κλ.	ὦ ἄνθρωπε	ὦ λόγε	ὦ ὁδῷ

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ ἄνθρωποι	οἱ λόγοι	αἱ ὁδοί
Γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν λόγων	τῶν ὁδῶν
Δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	τοῖς λόγοις	ταῖς ὁδοῖς
Αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τούς λόγους	τάς ὁδούς
Κλ.	ὦ ἄνθρωποι	ὦ λόγοι	ὦ ὁδοί

Ἐνικός

Ὄν.	ἡ νῆσο-ς	τὸ δῶρο-ν	τὸ πτηνό-ν
Γεν.	τῆς νήσου	τοῦ δώρου	τοῦ πτηνοῦ
Δοτ.	τῇ νήσῳ	τῷ δώρῳ	τῷ πτηνῷ
Αἰτ.	τὴν νῆσον	τὸ δῶρο-ν	τὸ πτηνό-ν
Κλ.	ὦ νῆσε	ὦ δῶρο-ν	ὦ πτηνό-ν

Δυνικός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τῷ νήσῳ	τῷ δώρῳ	τῷ πτηνῷ
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν νήσοιν	τοῖν δώροιν	τοῖν πτηνοῖν
Κλ.	ὦ νήσῳ	ὦ δώρῳ	ὦ πτηνῷ

Πληθυντικός

Ὄν.	αἱ νῆσοι	τὰ δῶρᾶ	τὰ πτηνᾶ
Γεν.	τῶν νήσων	τῶν δῶρων	τῶν πτηνῶν
Δοτ.	ταῖς νήσοις	τοῖς δῶροις	τοῖς πτηνοῖς
Αἰτ.	τάς νήσους	τὰ δῶρᾶ	τὰ πτηνᾶ
Κλ.	ὦ νῆσοι	ὦ δῶρᾶ	ὦ πτηνᾶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 159. 1) Τινὰ ὑποκοριστικὰ θηλυκὰ προσώπων ὀνόματα ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ λήγουσιν εἰς (ι)ον' π. χ. ἡ Γλυκέριον, ἡ Λεόντιον.

2) Ἡ ἐν. κλητικὴ τῶν εἰς -ος ἐνίοτε ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς ὡς ὦ φίλος, ὦ λόγος.

3) Τοῦ μὲν θεός ἡ ἐν. κλητικὴ εἶναι πάντοτε ᾧ θεός, τοῦ δὲ ἀδελφός ἀδελφε*.

B' Συνηρημένα

§ 160. Τὰ συνηρημένα πτωτικὰ τῆς 6' κλίσεως εἶναι ὀλοπαθῆ· συναίρουνται δὲ τὰ φωνήεντα καὶ αἱ ἀίθρογοι τῶν τελῶν αὐτῶν μετὰ τοῦ πρὸ αὐτῶν φωνήεντος.

Ἑνικός

Ἰον.	ὁ	πλοῦς (όος)	ὁ	ἡ	εὔνους (οος)	τὸ	εὔνου (οον)
Γεν.	τοῦ	πλοῦ (όου)	τοῦ	τῆς	εὔνου (όου)	τοῦ	εὔνου (όου)
Δοτ.	τῷ	πλοῖ (όω)	τῷ	τῇ	εὔνω (όω)	τῷ	εὔνω (όω)
Αἰτ.	τόν	πλοῦν (όον)	τόν	τῆν	εὔνου (οον)	τό	εὔνου (οον)

Δυϊκός

Ἰον. καὶ Αἰτ.	τὸ	πλῶ (όω)	τὸ	εὔνω (όω)	τὸ	εὔνω (όω)
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	πλοῖν (όοιν)	τοῖν	εὔνοιν (όοιν)	τοῖν	εὔνοιν (όοιν)

Πληθυντικός

Ἰον.	οἱ	πλοῖ (όοι)	οἱ	αἱ	εὔνοι (οοι)	τὰ	εὔνοα
Γεν.	τῶν	πλοῖν (όοιν)	τῶν	εὔνων (όων)	τῶν	εὔνων (όων)	
Δοτ.	τοῖς	πλοῖς (όοις)	τοῖς	ταῖς	εὔνοις (όοις)	τοῖς	εὔνοις (όοις)
Αἰτ.	τούς	πλοῦς (όοις)	τούς	τάς	εὔνοις (όοις)	τά	εὔνοα

Ἑνικός

Ἰον.	ὁ	χρυσούς (εος)	τὸ	ὄστοῦν (έον)	τὸ	ἀπλοῦν (όον)
Γεν.	τοῦ	χρυσού (έου)	τοῦ	ὄστου (έου)	τοῦ	ἀπλοῦ (όου)
Δοτ.	τῷ	χρυσῷ (έω)	τῷ	ὄστῳ (έω)	τῷ	ἀπλῳ (όω)
Αἰτ.	τόν	χρυσοῦν (εον)	τό	ὄστῶν (έον)	τό	ἀπλοῦν (όον)

Δυϊκός

Ἰον. καὶ Αἰτ.	τὸ	χρυσῶ (έω)	τὸ	ὄστω (έω)	τὸ	ἀπλῶ (όω)
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	χρυσοῖν (έοιν)	τοῖν	ὄστοῖν (έοιν)	τοῖν	ἀπλοῖν (όοιν)

Πληθυντικός

Ἰον.	οἱ	χρυσοῖ (εοι)	τὰ	ὄστᾶ (έα)	τὰ	ἀπλᾶ (όα)
Γεν.	τῶν	χρυσῶν (έων)	τῶν	ὄστων (έων)	τῶν	ἀπλῶν (όων)
Δοτ.	τοῖς	χρυσοῖς (έοις)	τοῖς	ὄστοῖς (έοις)	τοῖς	ἀπλοῖς (όοις)
Αἰτ.	τούς	χρυσοῦς (έοις)	τά	ὄστᾶ (έα)	τά	ἀπλᾶ (όα)

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ νοῦς, ῥοῦς, θροῦς, πρόχους, κίους, χοῦς, χροῦς καὶ κανοῦν· τὰ ἐπίθ. τὰ σημαίνοντα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, ἢ χροῦμα, ὡς χρυσοῦς, πορφυροῦς· τὰ συγγενικὰ εἰς δέος δοῦς, ὡς

* Τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς μακρὸν δευτεροκλίτων πτωτικῶν συνηθέστατα εἶναι τὰ ἐξῆς· α') τὰ εἰς υφός ὑπερδυσύλλαβα ὡς Ἄμοργιός, πλὴν τοῦ καρκίος· β') τὸ ροῖπος, ροῖφος, ροῖλος, γῆρος, δίνος, θροῖον, μῆμος, πῖλος, πῖνος, πῖον, οἶτος, σκῆλον, Σκῆρος, σπῖλος, σπῖλος, σῆκον, Σῆρος, σῆνος, τῖφος, ρῖλον.

ἀδελφιδούς, ἀνεψιαδούς· τὰ πολλαπλασιαστικά εἰς πλοῦς, ὡς διπλοῦς, δεκαπλοῦς, καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ θροῦς, νοῦς, πλοῦς, πνοή, ῥοῦς, χροῖα ἐπίθετα, ὡς εὔπνοος, εὔπνοον, εὔροος, εὔροον κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 161. 1) Ἡ συναίρεσις τοῦ εα καὶ σα εἰς *ā* γίνεται παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§ 27), ἵνα τὰ χαρακτηριστικὰ τέλη τῆς κλίσεως μείνωσιν ἀμεταβλητα.

2) Τὰ εἰς εος καὶ εον ἐπίθετα καὶ τὸ κάεον συναιρούμενα καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν ἐν τῇ ἐν. καὶ πληθ. ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ (πλὴν τῆς πληθ. αἰτιατ. τῶν ἄρσ.) παρὰ τὸν κανόνα (§ 96)· ὡς χρυσοῦς (χρύσεος), χρυσοῖ, κανοῦν, χαλκᾶ.

3) Τὰ εἰς ους σύνθετα συναιρούμενα τηροῦσιν ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τὸν τόνον, ὅπου ἔχει αὐτὸν καὶ ἡ ἐνική ὀνομαστική, παρὰ τὸν κανόνα (§ 96)· ὡς εὔνοος, εὔνου.

4) Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ αἰτιατικὴ τοῦ δυϊκοῦ τονιζομένη ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 97).

5) Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα κλητὴν δὲν ἔχουσιν*.

6) Οἱ εἰς σα τύποι τῶν συνθέτων δὲν συναιροῦνται κατὰ τὸν κανόνα· ὡς εὔνοα, ἄχροα (§ 27, 6').

7) Ἡ τελικὴ δίφθογγος οἱ καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν ἐν τοῖς συνθέτοις λαμβάνεται ὡς βραχεῖα ἐν τῷ τονισμῷ παρὰ τὸν κανόνα (§ 26)· π. χ. εὔνοι, εὔπλοι.

ΑΤΤΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 162. Ἡ Ἀττικὴ δευτέρα κλίσις περιέχει πτωτικά ἄρσενικά μὲν καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *ως*, οὐδέτερα δὲ λήγοντα εἰς *ων*.

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ	λεῶ-ς	ὁ	κάλω-ς	ὁ	ἔλεω-ς	τὸ	ἀνώγεω-ν
Γεν.	τοῦ	λεῶ	τοῦ	κάλω	τοῦ	ἔλεω	τοῦ	ἀνώγεω
Δοτ.	τῷ	λεῶ	τῷ	κάλω	τῷ	ἔλεω	τῷ	ἀνώγεω
Αἰτ.	τόν	λεῶ-ν	τόν	κάλω-ν	τόν	ἔλεω-ν	τό	ἀνώγεω-ν
Κλ.	ῶ	λεῶ-ς	ῶ	κάλω-ς	ῶ	ἔλεω-ς	ῶ	ἀνώγεω-ν

* Ἡ κλητικὴ τῶν συνηρημένων δευτεροκλίτων ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις.

Διττικός

Όν. καὶ Αἰτ.	τῶ	λεῶ	τῶ	κάλω	τῶ	ἔλεω	τῶ	ἀνώγειω
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λεῶν	τοῖν	κάλων	τοῖν	ἔλεων	τοῖν	ἀνώγειων
Κλ.	ῶ	λεῶ	ῶ	κάλω	ῶ	ἔλεω	ῶ	ἀνώγειω

Πληθυντικός

Όν.	οἱ	λεῶ	οἱ	κάλω	οἱ	ἔλεω	τὰ	ἀνώγειω
Γεν.	τῶν	λεῶν	τῶν	κάλων	τῶν	ἔλεων	τῶν	ἀνώγειων
Δοτ.	τοῖς	λεῶσι	τοῖς	κάλωσι	τοῖς	ἔλεωσι	τοῖς	ἀνώγειωσι
Αἰτ.	τούς	λεῶς	τούς	κάλως	τούς	ἔλεως	τὰ	ἀνώγειω
Κλ.	ῶ	λεῶ	ῶ	κάλω	ῶ	ἔλεω	ῶ	ἀνώγειω

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ νεῶς, λαγῶς, ἄλωσ, ταῶς, ἕως, ὄρφῶς, τυφῶς καὶ χρέως, τὰ κύρια *Μενέλεως, Τυνδάρεως, Βριάρεως, Ἄθως, Μίνως* κ.τ.λ., τὰ ἐπίθετα *σῶς* καὶ *πλέως* (*πλέα*) *πλέων* μετὰ τῶν συνθέτων αὐτοῦ *ἀνάπλεως, ἔμπλεως* κ.τ.λ. καὶ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ *γῆ, γῆρας, κέρας, κρέας, μῆ, ναῖς* καὶ *χρέως* ὡς *εὐγεως, ἀγήρωσ, εὐκερως* [*ἀπόκρωσ*], *δίμνωσ, περίνεωσ, ἀξιόχρωσ* κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 163. 1) Τὰ Ἀττικά φυλάττουσιν ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι τὸν χαρακτήρα *ω*, ὅφ' ὃν ἡ κατάληξις *ι* υπογράφεται καὶ ἐν αἷς πτώσεσι κατὰ τὴν κοινὴν κλίσειν προσγράφεται.

2) Ὅσα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς ὀξύνονται πανταχοῦ παρὰ τὸν κανόνα. Ἐξαιροῦνται ξενικὰ τινὰ ὀνόματα ὡς *Νεκῶσ, Ταμῶσ*, καὶ τὸ *ταῶσ* (ἢ *ταῶσ*), *ὄρφῶσ, Κῶσ, σῶσ* καὶ *τυφῶσ* ὡς περισπώμενα πανταχοῦ.

3) Τὰ εἰς *εωσ* καὶ *εων* ὑπερδυσύλλαβα προπαροξύνονται πανταχοῦ παρὰ τὸν κανόνα (§ 92)· π. χ. *Μενέλεωσ Μενέλεω, ἀνώγειων*.

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα τονίζονται καὶ τὰ ἐκ τοῦ γέλωσ καὶ κέρας σύνθετα· π. χ. *φιλόγελωσ, χρυσόκρωσ*, καὶ τὸ *δύσερωσ*.

4) Τινὰ ἐνίοτε ἔχουσι τύπους τινὰς καὶ κατὰ τὴν κοινὴν δευτέραν κλίσειν· π. χ. τὰ *ἐκπλεω* καὶ *ἐκπλεα*, τὰ *ἐμπλεω* καὶ *ἐμπλεα*.

5) Τὸ *ἄλωσ* καὶ *ἕωσ* ἔχουσι τὴν ἐν. αἰτ. ἑτεροκλίτως ἄνευ *ν* τὴν *ἄλω*, τὴν *ἕω* τὸ δὲ Ἄθωσ (ὁ καὶ ἦ), *Κέωσ, Κῶσ, Τέωσ, τυφῶσ, λαγῶσ, Μίνωσ* καὶ τὰ ἐκ τοῦ *γῆρας, πλέωσ* καὶ *χρέωσ* σύνθετα ἔχουσι

τὴν αὐτὴν πτώσιν καὶ μετὰ τοῦ ν καὶ ἄνευ αὐτοῦ. Τὸ δὲ νεὸς καὶ λαγῶς (καὶ λαγῶς) διαφοροῦνται*.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 164. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει πτωτικά καὶ τῶν τριῶν γενῶν λήγοντα ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ εἰς τὰ φωνήεντα α, ι, υ, ω, καὶ εἰς τὰ σύμφωνα ν, ρ, σ (ξ, ψ).

§ 165. Καταλήξεις τῶν πτωτικῶν τῆς γ' κλίσεως εἶναι αἱ ἑξῆς:

	Ἐνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός	
	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.	ἀρσ. θηλ.	οὐδ.
Ὀν.	ς ἢ ἀκατάληκτος	—	ε	—	ες	α
Γεν.	ος	ος	οιν	—	ων	ων
Δοτ.	ι	ι	οιν	—	σι(ν)	σι(ν)
Αἰτ.	ν(α)	—	ε	—	νς(ας)	α
Κλ.	—	—	ε	—	ες	α

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 166. 1) Τὸ θέμα τῶν τριτοκλίτων πτωτικῶν διακρίνεται μάλιστα, ἂν ἐκ τῆς ἐν. γενικῆς ἀφαιρεθῇ ἡ πτωτικὴ κατάληξις· π. χ. τοῦ κορακ-ος, ἐλλιδ-ος, ἰχθύ-ος θέματα εἶναι τὸ κορακ-, ἐλλιδ-, ἰχθυ-.

2) Τὰ πτωτικά τῆς τρίτης κλίσεως κατὰ τὸν χαρακτήρα διαίρουνται εἰς συμφωνόληκτα καὶ φωνηεντόληκτα.

3) Τὰ συμφωνόληκτα διαίρουνται εἰς οὐρανισκοφωνόληκτα, χειλοφωνόληκτα, ὀδονοφωνόληκτα, ἐνρινόληκτα, ὀγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.

4) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἄλλων μὲν σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ σ, ἄλλων δὲ ἔχει ἢ τὸν τοῦ θέματος, ἢ τὸν τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τύπον· π. χ. ἐκ τῶν θεμάτων κορακ-, αἰγ-, ἰχθυ-, κωδων-, ὄητωρ- (ὄητορ-), δαίμων- (δαίμων-) γίνονται ἐν. ὀνομαστικά κοραξ, αἶξ, ἰχθύς, κώδων, ὄητωρ, δαίμων.

* Ὁ χαρακτήρ ω τῶν Ἀττικῶν πτωτικῶν προέρχεται τὸ μὲν ἐξ ὑπερβασμοῦ τοῦ χρόνου· ὡς νηὸς νεὸς, ἀνώγειον ἀνώγειον· τὸ δὲ ἐκ συναρέσεως· ὡς λαγῶς ὡς· τὸ δὲ ἐκ τῆς εἰς ὡς ἐν. ὀνομαστ. τῶν τριτοκλίτων· οἷον βίως, κάλως κ.τ.λ.

5) Ἡ ἐν. ὄνομ. τῶν ἀρσεν. καὶ θηλυκῶν τῶν μὲν λαμβανόντων τὴν κατάληξιν *ς* ἔχει τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆεν βραχὺ¹, τῶν δ' ἄλλων μακρόν· π. χ. κόραξ, ἐλπῖς, ἄραψ, πῆχυς, λέων, λέγων, θήτωρ, ἀληθής κ.τ.λ.

6) Τῶν οὐδετέρων ἢ ἐν. ὀνομαστική, αἰτ. καὶ κλητ. ἔχει ἢ τὸν τοῦ θέματος ἢ τὸν τοῦ ἀσθενοῦς θέματος τύπον· π. χ. μέλι ἐκ θέμ. μελι-, ἀληθές ἐκ θέμ. ἀληθεσ- (§ 67).

7) Αἱ κατάληξεις *ι, α, σι, ας*, ἂν μὴ προέρχωνται ἐκ συναίρεσεως, εἶναι βραχεῖαι. Ἐξαίρεσιν ἰδὲ ἐν § 185, 3, ὑποσημ.

§ 167.

Α' Συμφωνόληκτα

α') Οὐρανισκοφωνόληκτα καὶ χειλοφωνόληκτα

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ	κόραξ	ἡ	αἴξ ²	ὁ	γυψ	ὁ	ἄραψ
Γεν.	τοῦ	κόρακ-ος	τῆς	αἰγ-ός	τοῦ	γυπ-ός	τοῦ	ἄραβ-ος
Δοτ.	τῷ	κόρακ-ι	τῇ	αἰγ-ι	τῷ	γυπ-ι	τῷ	ἄραβ-ι
Αἰτ.	τόν	κόρακ-α	τήν	αἰγ-α	τόν	γυπ-α	τόν	ἄραβ-α
Κλ.	ὦ	κόραξ	ὦ	αἴξ	ὦ	γυψ	ὦ	ἄραψ

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ	κόρακ-ε	τὼ	αἰγ-ε	τὼ	γυπ-ε	τὼ	ἄραβ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	κοράκ-οιν	τοῖν	αἰγ-οῖν	τοῖν	γυπ-οῖν	τοῖν	ἄραβ-οῖν
Κλ.	ὦ	κόρακ-ε	ὦ	αἰγ-ε	ὦ	γυπ-ε	ὦ	ἄραβ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ	κόρακ-ες	αἱ	αἰγ-ες	οἱ	γυπ-ες	οἱ	ἄραβ-ες
Γεν.	τῶν	κοράκ-ων	τῶν	αἰγ-ῶν	τῶν	γυπ-ῶν	τῶν	ἄραβ-ων
Δοτ.	τοῖς	κόραξι(ν)	ταῖς	αἰξι(ν)	τοῖς	γυψι(ν)	τοῖς	ἄραψι(ν)
Αἰτ.	τούς	κόρακ-ας	τάς	αἰγ-ας	τούς	γυπ-ας	τούς	ἄραβ-ας
Κλ.	ὦ	κόρακ-ες	ὦ	αἰγ-ες	ὦ	γυπ-ες	ὦ	ἄραβ-ες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 168. 1) Ἡ ἐν. ὀνομαστική τῶν οὐρανισκοφωνολήκτων καὶ χειλοφωνολήκτων σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ *ς* (§ 47 καὶ 48).

2) Ἡ ἐνική αἰτιατική αὐτῶν ἔχει κατάληξιν *ᾶ*.

¹ Ἐν τῷ ποιήσας, μέλας κ.τ.τ. ἐγένετο ἀναπληρωματ. ἕκτασις.

² Ἡ ἐνική ὀνομαστική καὶ κλητική τοῦ αἴξ Ἀττικῶς περιπαῖται.

3) Ἡ ἐν. κλητ. αὐτῶν ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ἀλωπηῆς ἡ ἐν. ὄν. καὶ κλητ. σχηματίζονται ἐξ ἰσχυροῦ θέματος αλωπηκ-.

ΣΗΜ. 2. Τὸ θέμα τῶν εἰς γδ λήγει εἰς γγ· οἷον σάλπιγγ-ος, πλὴν τοῦ λόγῃ (ὁ), λυγκ-ός*.

6') Ὀδοντοφωνόληκτα

§ 169. 1) τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα τ, δ, θ.

Ἐνικὸς

Ὀν.	ἡ	ἔσθῆς	ἡ	λαμπάς	ἡ	πατρίς
Γεν.	τῆς	ἔσθῆτ-ος	τῆς	λαμπάδ-ος	τῆς	πατρίδ-ος
Δοτ.	τῇ	ἔσθῆτ-ι	τῇ	λαμπάδ-ι	τῇ	πατρίδ-ι
Αἰτ.	τὴν	ἔσθῆτ-α	τὴν	λαμπάδ-α	τὴν	πατρίδ-α
Κλ.	ᾧ	ἔσθῆς	ᾧ	λαμπάς	ᾧ	πατρίς

Δυϊκὸς

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῶ	ἔσθῆτ-ε	τῶ	λαμπάδ-ε	τῶ	πατρίδ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	ἔσθῆτ-οιν	τοῖν	λαμπάδ-οιν	τοῖν	πατρίδ-οιν
Κλ.	ᾧ	ἔσθῆτ-ε	ᾧ	λαμπάδ-ε	ᾧ	πατρίδ-ε

Πληθυντικὸς

Ὀν.	αἱ	ἔσθῆτ-ες	αἱ	λαμπάδ-ες	αἱ	πατρίδ-ες
Γεν.	τῶν	ἔσθῆτ-ων	τῶν	λαμπάδ-ων	τῶν	πατρίδ-ων
Δοτ.	ταῖς	ἔσθῆσι(ν)	ταῖς	λαμπάσι(ν)	ταῖς	πατρίσι(ν)
Αἰτ.	τάς	ἔσθῆτ-ας	τάς	λαμπάδ-ας	τάς	πατρίδ-ας
Κλ.	ᾧ	ἔσθῆτ-ες	ᾧ	λαμπάδ-ες	ᾧ	πατρίδ-ες

Ἐνικὸς

Ὀν.	ἡ	χάρις	ἡ	κόρυς	τὸ	σῶμα
Γεν.	τῆς	χάριτ-ος	τῆς	κόρυθ-ος	τοῦ	σώματ-ος
Δοτ.	τῇ	χάριτ-ι	τῇ	κόρυθ-ι	τῷ	σώματ-ι
Αἰτ.	τὴν	χάριν	τὴν	κόρυθ	τὸ	σῶμα
Κλ.	ᾧ	χάρις	ᾧ	κόρυς	ᾧ	σῶμα

Δυϊκὸς

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῶ	χάριτ-ε	τῶ	κόρυθ-ε	τῶ	σώματ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	χάριτ-οιν	τοῖν	κόρυθ-οιν	τοῖν	σώματ-οιν
Κλ.	ᾧ	χάριτ-ε	ᾧ	κόρυθ-ε	ᾧ	σώματ-ε

* Τῶν οὐρανισκοφωνόληκτων καὶ χειλοφωνόληκτων ἔχουσι τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος δίχρονον μακρὸν τὸ βλάξ, γόβη, γόφ, θόρη, θόραξ, ἕξ, ἕψ, κλίψ, οἶαξ, πλιξ, ῥάξ, ῥίψ, φοίξ, ψίξ.

Πληθυντικός

Όν.	αἱ	χάριτ-ες	αἱ	κόρυθ-ες	τὰ	σώματ-ᾶ
Γεν.	τῶν	χαρίτ-ων	τῶν	κορύθ-ων	τῶν	σωμάτ-ων
Δοτ.	ταῖς	χάρισι(ν)	ταῖς	κόρυσι(ν)	τοῖς	σώμασι(ν)
Αἰτ.	τὰς	χάριτ-ας	τὰς	κόρυθ-ας	τὰ	σώματ-ᾶ
Κλ.	ᾧ	χάριτ-ες	ᾧ	κόρυθ-ες	ᾧ	σώματ-ᾶ

Ἐνικός

Όν.	ὁ	λελυκώς	τὸ	λελυκός
Γεν.	τοῦ	λελυκός-ος	τοῦ	λελυκός-ος
Δοτ.	τῷ	λελυκός-ι	τῷ	λελυκός-ι
Αἰτ.	τόν	λελυκός-α	τό	λελυκός
Κλ.	ᾧ	λελυκώς	ᾧ	λελυκός

Λυϊκός

Όν. καὶ Αἰτ.	τῷ	λελυκός-ε	τῷ	λελυκός-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λελυκός-οιν	τοῖν	λελυκός-οιν
Κλ.	ᾧ	λελυκός-ε	ᾧ	λελυκός-ε

Πληθυντικός

Όν.	οἱ	λελυκός-ες	τὰ	λελυκός-ᾶ
Γεν.	τῶν	λελυκός-ων	τῶν	λελυκός-ων
Δοτ.	τοῖς	λελυκόςι(ν)	τοῖς	λελυκόςι(ν)
Αἰτ.	τούς	λελυκός-ας	τὰ	λελυκός-ᾶ
Κλ.	ᾧ	λελυκός-ες	ᾧ	λελυκός-ᾶ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 170. 1) Ἡ ἐνική ὀνομαστική τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, τῶν ἔχοντων χαρακτηριστὰ τ, δ, θ, σχηματίζεται διὰ προσθήκης τοῦ s εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος καὶ ἀποβολῆς τοῦ χαρακτηριστοῦ (§ 49). Περὶ τῶν οὐδετ. ἰδὲ § 166, 6.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ποδὸς ἡ ἐνική ὀνομαστική σχηματίζεται ἐξ ἰσχυροῦ θέματος.

ΣΗΜ. 2. Τῶν εἰς ὡς ὅτις μετοχῶν ἡ ἐνική ὀνομαστική καὶ κλητική τοῦ ἀρσενικοῦ σχηματίζεται ἐξ ἰσχυροῦ θέματος. Ἰδὲ § 178, 1, σημ. 4.

2) Ἡ ἐνική αἰτιατική λήγει εἰς ᾶ, πλὴν τοῦ κλείς καὶ τῶν εἰς -ις, -υς καὶ -ους βαρυτόνων, ὧν ἡ αὐτὴ πτώσις λήγει εἰς ν' οἷον κλειῦν, χάριν, κόρυν, πολύπων.

ΣΗΜ. Καὶ τούτων τινὰ λήγουσιν ἐν τῇ πτώσει ταύτῃ εἰς ᾶ, ὡς τὸ δίκους δίποδα, τρέτους τρέποδα, ἀργυρόπους ἀργυρόποδα, Χάρις Χάρια (θεά), Γέρις Γέριθα. Τὸ δὲ ὄρις ἔχει ὄριθα καὶ ὄριν*.

* Ἡ εἰς ν ἐνική αἰτιατική ἐσχηματίσθη κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα.

3) Ἡ ἐνική κλητικὴ ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, πλήν τινῶν τῶν εἰς ις, ὧν ἡ πτώσις αὐτῆ ἀπαντᾷ καὶ μετὰ τοῦ ς καὶ ἄνευ αὐτοῦ.

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τούτων ἔχουσι τὴν ἐνικήν κλητ. σταθερῶς ἄνευ τοῦ ς ὡς *ἑρῶνις* ὧ *ἑρῶνι*, *Ἄρτεμις* ὧ *Ἄρτεμι*, *ρεᾶνις* ὧ *ρεᾶνι*, *παῖς* ὧ *παῖ* *.

ΣΗΜ. 2. Περὶ τοῦ γέλωτος ἰδὲ § 194, γ'.

ΣΗΜ. 3. Περὶ τοῦ ἔλιματος, πείρωτος καὶ Τίρωτος ἰδὲ § 64, γ', σημ. 3.

§ 171. 2) Τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς ιτ.

Ἐνικός		Διτικός		Πληθυντικός	
Ὀν.	ὁ ὀδούς	Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ ὀδόντ-ε	οἱ	ὀδόντ-ες
Γεν.	τοῦ ὀδόντ-ος	Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν ὀδόντ-οιν	τῶν	ὀδόντ-ων
Δοτ.	τῷ ὀδόντ-ι	Κλ.	ᾧ ὀδόντ-ε	τοῖς	ὀδοῦσι(ν)
Αἰτ.	τόν ὀδόντ-α			τούς	ὀδόντ-ας
Κλ.	ᾧ ὀδούς			ᾧ	ὀδόντ-ες

Ἐνικός		Διτικός		Πληθυντικός	
Ὀν.	ὁ γίγας	ὁ λέων	ὁ γράψας		
Γεν.	τοῦ γίγαντ-ος	τοῦ λέοντ-ος	τοῦ γράψαντ-ος		
Δοτ.	τῷ γίγαντ-ι	τῷ λέοντ-ι	τῷ γράψαντ-ι		
Αἰτ.	τόν γίγαντ-α	τόν λέοντ-α	τόν γράψαντ-α		
Κλ.	ᾧ γίγαν	ᾧ λέον	ᾧ γράψας		

Ἐνικός		Διτικός		Πληθυντικός	
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὼ γίγαντ-ε	τὼ λέοντ-ε	τὼ γράψαντ-ε		
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν γίγαντ-οιν	τοῖν λέοντ-οιν	τοῖν γράψαντ-οιν		
Κλ.	ᾧ γίγαντ-ε	ᾧ λέοντ-ε	ᾧ γράψαντ-ε		

Ἐνικός		Διτικός		Πληθυντικός	
Ὀν.	οἱ γίγαντ-ες	οἱ λέοντ-ες	οἱ γράψαντ-ες		
Γεν.	τῶν γίγαντ-ων	τῶν λέοντ-ων	τῶν γράψαντ-ων		
Δοτ.	τοῖς γίγασι(ν)	τοῖς λέουσ(ν)	τοῖς γράψασι(ν)		
Αἰτ.	τούς γίγαντ-ας	τούς λέοντ-ας	τούς γράψαντ-ας		
Κλ.	ᾧ γίγαντ-ες	ᾧ λέοντ-ες	ᾧ γράψαντ-ες		

* Ἡ ἄνευ ς κλητικὴ ἐσχηματίσθη κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα.

Τὰ εἰς μα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς μακρὸν φύσει ἢ θέσει· π. χ. *δοῦμα*, *θῦμα*, *κλῖμα*, *κοῖμα*, *κῆμα*, *τοῖμα*, *φῆμα*, *χάμα*. Τῶν δὲ εἰς ις ἰδος ἔχουσιν αὐτὸ μακρὸν τὸ ἄρις, *βαλβίς*, *κηκίς*, *κηλίς*, *κημίς*, *κοηλίς*, *νησίς*, *ἑρῶνις*, *σφραγίς*, *τευθίς*, *φαρκίς*, *χειρίς*, *ψηφίς*.

Ἐνικός

Ἦν.	ὁ	γράφων	ὁ	γνούς	ὁ	δύς
Γεν.	τοῦ	γράφοντ-ος	τοῦ	γνόντ-ος	τοῦ	δύντ-ος
Δοτ.	τῷ	γράφοντ-ι	τῷ	γνόντ-ι	τῷ	δύντ-ι
Αἰτ.	τόν	γράφοντ-α	τόν	γνόντ-α	τόν	δύντ-α
Κλ.	ὦ	γράφων	ὦ	γνούς	ὦ	δύς

Ἀντικός

Ἦν. καὶ Αἰτ.	τῶ	γράφοντ-ε	τῶ	γνόντ-ε	τῶ	δύντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	γράφοντ-οιν	τοῖν	γνόντ-οιν	τοῖν	δύντ-οιν
Κλ.	ὦ	γράφοντ-ε	ὦ	γνόντ-ε	ὦ	δύντ-ε

Πληθυντικός

Ἦν.	οἱ	γράφοντ-ες	οἱ	γνόντ-ες	οἱ	δύντ-ες
Γεν.	τῶν	γράφοντ-ων	τῶν	γνόντ-ων	τῶν	δύντ-ων
Δοτ.	τοῖς	γράφουσι(ν)	τοῖς	γνούσι(ν)	τοῖς	δύσι(ν)
Αἰτ.	τούς	γράφοντ-ας	τούς	γνόντ-ας	τούς	δύντ-ας
Κλ.	ὦ	γράφοντ-ες	ὦ	γνόντ-ες	ὦ	δύντ-ες

Ἐνικός

Ἦν.	ὁ	χαρίεις	ὁ	(πλακόςεις)	πλκκοῦς
Γεν.	τοῦ	χαριέντ-ος	τοῦ	(πλακόςεντος)	πλακοῦντ-ος
Δοτ.	τῷ	χαριέντ-ι	τῷ	(πλακόςεντι)	πλακοῦντ-ι
Αἰτ.	τόν	χαριέντ-α	τόν	(πλακόςεντα)	πλακοῦντ-α
Κλ.	ὦ	χαριέν	ὦ	(πλακόςεις)	πλκκοῦς

Ἀντικός

Ἦν. καὶ Αἰτ.	τῶ	χαριέντ-ε	τῶ	(πλακόςεντε)	πλακοῦντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	χαριέντ-οιν	τοῖν	(πλακόςεντοιν)	πλακοῦντ-οιν
Κλ.	ὦ	χαριέντ-ε	ὦ	(πλακόςεντε)	πλακοῦντ-ε

Πληθυντικός

Ἦν.	οἱ	χαριέντ-ες	οἱ	(πλακόςεντες)	πλακοῦντ-ες
Γεν.	τῶν	χαριέντ-ων	τῶν	(πλακόςέντων)	πλακοῦντ-ων
Δοτ.	τοῖς	χαρίεσι(ν)	τοῖς	(πλακόςεσι(ν))	πλακοῦσι(ν)
Αἰτ.	τούς	χαριέντ-ας	τούς	(πλακόςέντας)	πλακοῦν-τας
Κλ.	ὦ	χαριέντ-ες	ὦ	(πλακόςέντες)	πλακοῦντ-ες

Ἐνικός

Ἦν.	ὁ	(ἀλλάεις)	ἀλλᾶς	ὁ	(Ἰοφάων)	Ἰοφῶν
Γεν.	τοῦ	(ἀλλᾶέντος)	ἀλλᾶντ-ος	τοῦ	(Ἰοφάοντος)	Ἰοφῶντ-ος
Δοτ.	τῷ	(ἀλλᾶέντι)	ἀλλᾶντ-ι	τῷ	(Ἰοφάοντι)	Ἰοφῶντ-ι
Αἰτ.	τόν	(ἀλλᾶέντα)	ἀλλᾶντ-α	τόν	(Ἰοφάοντα)	Ἰοφῶντ-α
Κλ.	ὦ	(ἀλλᾶεις)	ἀλλᾶς	ὦ	(Ἰοφάων)	Ἰοφῶν

Δυϊκός

Όν. καὶ Αἰτ.	τῶ	(ἀλλάεντε)	ἀλλᾶντ-ε	τῶ	(Ἰοφάοντε)	Ἰοφῶντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	(ἀλλάέντοιιν)	ἀλλᾶντ-οιν	τοῖν	(Ἰοφάόντοιιν)	Ἰοφῶντ-οιν
Κλ.	ῶ	(ἀλλάέντε)	ἀλλᾶντ-ε	ῶ	(Ἰοφάόντε)	Ἰοφῶντ-ε

Πληθυντικός

Όν.	οἱ	(ἀλλάέντες)	ἀλλᾶντ-ες	οἱ	(Ἰοφάοντες)	Ἰοφῶντ-ες
Γεν.	τῶν	(ἀλλαέντων)	ἀλλᾶντ-ων	τῶν	(Ἰοφάόντων)	Ἰοφῶντ-ων
Δοτ.	τοῖς	(ἀλλάεσι(ν))	ἀλλᾶσι(ν)	τοῖς	(Ἰοφάουσι(ν))	Ἰοφῶσι(ν)
Αἰτ.	τούς	(ἀλλάέντας)	ἀλλᾶντ-ας	τούς	(Ἰοφάοντας)	Ἰοφῶντ-ας
Κλ.	ῶ	(ἀλλάέντες)	ἀλλᾶντ-ες	ῶ	(Ἰοφάοντες)	Ἰοφῶντ-ες

Ἐνικός

Όν.	ὁ	(ποιέων)	ποιῶν
Γεν.	τοῦ	(ποιέοντος)	ποιούντ-ος
Δοτ.	τῷ	(ποιέοντι)	ποιούντ-ι
Αἰτ.	τόν	(ποιέοντα)	ποιούντ-α
Κλ.	ῶ	(ποιέων)	ποιῶν

Δυϊκός

Όν. καὶ Αἰτ.	τῶ	(ποιέοντε)	ποιούντ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	(ποιέόντοιιν)	ποιούντ-οιν
Κλ.	ῶ	(ποιέοντε)	ποιούντ-ε

Πληθυντικός

Όν.	οἱ	(ποιέοντες)	ποιούντ-ες
Γεν.	τῶν	(ποιεόντων)	ποιούντ-ων
Δοτ.	τοῖς	(ποιέουσι(ν))	ποιούσι(ν)
Αἰτ.	τούς	(ποιέοντας)	ποιούντ-ας
Κλ.	ῶ	(ποιέοντες)	ποιούντ-ες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 172. 1) Τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς νι εἶναι ἀσυναίρετα καὶ συνηρημένα, ὧν συναιροῦνται τὰ πρὸ τοῦ νι φωνήεντα.

2) Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσ. καὶ θηλ., ὧν τὸ θέμα λῆγει εἰς νι, τῶν μὲν ἔχόντων δύο θέματα ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τῶν δ' ἄλλων σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ ς (§ 41 καὶ 49). Περὶ τῶν οὐδετ. ἰδὲ § 166, 7.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς συναϊρ. τοῦ ἄλλας ἰδὲ § 27, ε', σημ. 2.

3) Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν ὀξυτόνων καὶ τῶν περισπωμένων οὐσιαστικῶν καὶ τῶν μετοχῶν ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς ὡς

ίμας ὦ ἰμάς, πλακοῦς ὦ πλακοῦς, ὁδοῦς ὦ ὁδοῦς, λέγων ὦ λέγων, ποιήσας ὦ ποιήσας.

4) Ἡ ἐνική κλητική τῶν βαρυτόνων οὐσιαστικῶν ἔχει τὸν τύπον τοῦ θέματος· ὡς γίγας ὦ γίγαν (67). τῶν δὲ ἐχόντων δύο θέματα ἔχει τὸν τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· π. χ. ὦ γέρον.

ΣΗΜ. Τινῶν ἢ ἐν. κλητικὴ ἐσχηματίσθη κατὰ τὰ πρωτόκλιτα π. χ. ὦ Λαοδάμᾱ, ὦ Πολυδάμᾱ.

5) Ἐν τῇ δοτ. πληθυντικῇ τὰ οὐσιαστ. καὶ ἐπίθ., τὰ ἔχοντα φωνῆεν πρὸ τοῦ τελικοῦ εἰς τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς, ὁὐ ἐκτείνουσι τὸ πρὸ τοῦ νι φωνῆεν· π. χ. τοῦ χαρίεις, φωνήεις, πλακόεις κ.τ.λ. δοτ. πληθ. εἶναι χαρίεσι, φωνήεσι, πλακόεσι (πλακοῦσι)*. Ἄλλὰ ἴεσιν οὐχί ἴεσιν.

§ 173.

γ) Ἐνρινόληκτα

Ἐνικόσ

Ὄν.	ὁ	λιμήν	ὁ	ἀγών	ἡ	ῥίς
Γεν.	τοῦ	λιμέν-ος	τοῦ	ἀγών-ος	τῆς	ῥίν-ός
Δοτ.	τῷ	λιμέν-ι	τῷ	ἀγών-ι	τῇ	ῥίν-ι
Αἰτ.	τόν	λιμέν-α	τόν	ἀγών-α	τῆν	ῥίν-α
Κλ.	ὦ	λιμήν	ὦ	ἀγών	ὦ	ῥίς

Δυϊκόσ

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ	λιμέν-ε	τὼ	ἀγών-ε	τὼ	ῥίν-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν	λιμέν-οιν	τοῖν	ἀγών-οιν	τοῖν	ῥίν-οῖν
Κλ.	ὦ	λιμέν-ε	ὦ	ἀγών-ε	ὦ	ῥίν-ε

Πληθυντικόσ

Ὄν.	οἱ	λιμέν-ες	οἱ	ἀγών-ες	αἱ	ῥίν-ες
Γεν.	τῶν	λιμέν-ων	τῶν	ἀγών-ων	τῶν	ῥίν-ων
Δοτ.	τοῖς	λιμέσι(ν)	τοῖς	ἀγῶσι(ν)	ταῖς	ῥίσι(ν)
Αἰτ.	τούς	λιμέν-ας	τούς	ἀγών-ας	τάς	ῥίν-ας
Κλ.	ὦ	λιμέν-ες	ὦ	ἀγών-ες	ὦ	ῥίν-ες

Ἐνικόσ

Ὄν.	ὁ	σῶφρον	τὸ	σῶφρον	ὁ	ἡγεμὼν
Γεν.	τοῦ	σῶφρον-ος	τοῦ	σῶφρον-ος	τοῦ	ἡγεμόν-ος
Δοτ.	τῷ	σῶφρον-ι	τῷ	σῶφρον-ι	τῷ	ἡγεμόν-ι
Αἰτ.	τόν	σῶφρον-α	τό	σῶφρον	τόν	ἡγεμόν-α
Κλ.	ὦ	σῶφρον	ὦ	σῶφρον	ὦ	ἡγεμὼν

* Ἡ δοτ. πληθυντ. τούτων ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος χαριῖν-πλακοῖν- κατὰ τροπήν τοῦ ν εἰς α χαρίατοι, χαρίεσι, πλακόεσι καὶ κατὰ συνεκδρομήν πρὸς τὰς ἄλλας πτώσεις χαρίεσι, πλακόεσιν.

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ σῶφρον-ε	τὼ σῶφρον-ε	τὼ ἡγεμόν-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν σωφρόν-οιν	τοῖν σωφρόν-οιν	τοῖν ἡγεμόν-οιν
Κλ.	ῶ σῶφρον-ε	ῶ σῶφρον-ε	ῶ ἡγεμόν-ε

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ σῶφρον-ες	τὰ σῶφρον-α	οἱ ἡγεμόν-ες
Γεν.	τῶν σωφρόν-ων	τῶν σωφρόν-ων	τῶν ἡγεμόν-ων
Δοτ.	τοῖς σῶφροσι(ν)	τοῖς σῶφροσι(ν)	τοῖς ἡγεμόσι(ν)
Αἰτ.	τούς σῶφρον-ας	τὰ σῶφρον-α	τούς ἡγεμόν-ας
Κλ.	ῶ σῶφρον-ες	ῶ σῶφρον-α	ῶ ἡγεμόν-ες

Ἐνικός

Ὄν.	ὁ τέκτων	ὁ παιᾶν	ὁ τάλαν
Γεν.	τοῦ τέκτον-ος	τοῦ παιᾶν-ος	τοῦ τάλαν-ος
Δοτ.	τῷ τέκτον-ι	τῷ παιᾶν-ι	τῷ τάλαν-ι
Αἰτ.	τόν τέκτον-α	τόν παιᾶν-α	τόν τάλαν-α
Κλ.	ῶ τέκτον	ῶ παιᾶν	ῶ τάλαν

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ τέκτον-ε	τὼ παιᾶν-ε	τὼ τάλαν-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν τεκτόν-οιν	τοῖν παιᾶν-οιν	τοῖν ταλάν-οιν
Κλ.	ῶ τέκτον-ε	ῶ παιᾶν-ε	ῶ τάλαν-ε

Πληθυντικός

Ὄν.	οἱ τέκτον-ες	οἱ παιᾶν-ες	οἱ τάλαν-ες
Γεν.	τῶν τεκτόν-ων	τῶν παιᾶν-ων	τῶν ταλάν-ων
Δοτ.	τοῖς τέκτοσι(ν)	τοῖς παιᾶσι(ν)	τοῖς τάλασι(ν)
Αἰτ.	τούς τέκτον-ας	τούς παιᾶν-ας	τούς τάλαν-ας
Κλ.	ῶ τέκτον-ες	ῶ παιᾶν-ες	ῶ τάλαν-ες

Ἐνικός

Ὄν. /	ὁ καλλίων	ὁ κτεῖς
Γεν.	τοῦ καλλίων-ος	τεῦ κτεν-ός
Δοτ.	τῷ καλλίων-ι	τῷ κτεν-ι
Αἰτ.	τόν καλλίων-α καὶ ω *	τόν κτέν-α
Κλ.	ῶ κάλλιον	ῶ κτεῖς

Δυϊκός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τὼ καλλίων-ε	τὼ κτέν-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν καλλιόν-οιν	τοῖν κτεν-οῖν
Κλ.	ῶ καλλίων-ε	ῶ κτέν-ε

* Ἐκ. τοῦ καλλίσα.

Πληθυντικός

Όν.	οί	καλλίων-ες και ους*	οί	κτέν-ες
Γεν.	τῶν	καλλίων-ων	τῶν	κτεν-ῶν
Δοτ.	τοῖς	καλλίοσι(ν)	τοῖς	κτεσι(ν)
Αἰτ.	τούς	καλλίων-ας και ους	τούς	κτέν-ας
Κλ.	ῶ	καλλίων-ες και ους*	ῶ	κτέν-ες

Οὕτω κλίνονται και τὸ ποιμήν, κώδων, δαίμων, μεΐζων, μέλας και τὰ λοιπά.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 174. 1) Τῶν πλείστων ἐνρινολήκτων, ἤτοι τῶν ἐχόντων χαρακτῆρά ν, ἀρσ. και θηλ. πτωτικῶν ἡ ἐνική ὀνομαστική ἔχει ἢ τὸν τοῦ θέματος ἢ τὸν τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τύπον. Περὶ τῶν οὐδετ. ἰδὲ § 166, 7.

2) Διὰ προσθήκης τοῦ ς σχηματίζεται ἡ ἐν. ὀνομαστική τῶν ἐχόντων θέμα λῆγον εἰς *ιν-* ἢ *ινν-* και τοῦ *τάλας, μέλας, κτεῖς* και εἰς.

3) Τὰ εἰς *ιν-* και *ινν-* θέματα και τὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐν. ὀνομ. εἰς *αν* ἔχουσιν ἀρχῆθεν τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος δίχρονον μακρόν· π. χ. *ἀκίς* θ. *ἀκίιν-*, *Γόρυς* θ. *Γορῦν-*, *δελφίς* θ. *δελφίιν-*, *Φόρκυς* θ. *Φορκῦν-*, *παιάν* θ. *παιῖν*. Ἐξαίρεται ἡ ἀόριστος και ἡ ἐρωτηματική ἀντωνυμία *τίς*, ἔχουσα αὐτὸ βραχύ.

4) Ἡ ἐν. αἰτιατική λήγει εἰς *ῶ*.

5) Ἡ ἐν. κλητική τῶν μὲν ὀξυτόνων ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς, τῶν δὲ βαρυτόνων τὸν τοῦ θέματος ἢ τὸν τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· ὡς *λιμήν* ῶ *λιμήν*, *Πλάτων* ῶ *Πλάτων*, *τάλας* ῶ *τάλαν*, *δαίμων* ῶ *δαῖμον*.

6) Ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ και τῷ οὐδετέρῳ ὁ τόνος τῶν ἐπιθέτων και τῶν συνθέτων ἀναβιβάζεται, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ α' συνθετικοῦ· εἶον *καλλίων* ῶ *κάλλιον*, τὸ *κάλλιον* πολυπράγμων ῶ *πολύπραγμον*, τὸ *πολύπραγμον* Ἀγαμέμνων ῶ Ἀγάμεμνον, *εὐθύφρων* ῶ *εὐθύφρον*, *Λυκόφρων* ῶ *Λυκόφρον*.

ΣΗΜ. 1. Τὸ Ἀπόλλων και Ποσειδῶν ἔχουσιν ἐν. μὲν αἰτιατικὴν Ἀπόλλωνα και Ἀπόλλω, Ποσειδῶνα και Ποσειδῶ, ἐν. δὲ κλητ. Ἀπολλορ, Πόσειδον.

ΣΗΜ. 2. Περὶ τῆς δοτ. πληθυντ. ἰδὲ § 64, α', σημ. 2.

* Ἐκ τοῦ *καλλίοες*· ἡ δὲ πληθ. αἰτ. ἐσχηματίσθη κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὴν πληθ. ὀνομαστικὴν.

7) Τὰ εἰς *-ων* καὶ *-ιον* συγκριτικὰ ἔχουσι καὶ βραχυτέρους τύπους ἐν τῇ ἐν. αἰτ. τοῦ ἄρσεν. καὶ τοῦ θηλυκοῦ, καὶ ἐν τῇ πληθ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. πάντων τῶν γενῶν.

§ 175. δ') Ἐγγρόληκτα

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ ῥήτωρ	ἡ μήτηρ	ὁ κρατῆρ
Γεν.	τοῦ ῥήτορος	τῆς μητρ-ός	τοῦ κρατῆρ-ος
Δοτ.	τῷ ῥήτορι	τῇ μητρ-ί	τῷ κρατῆρι
Αἰτ.	τόν ῥήτορα	τήν μητέρ-α	τόν κρατῆρ-α
Κλ.	ὦ ῥήτορ	ὦ μήτερ	ὦ κρατῆρ

* Ἀνικός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὸ ῥήτορ-ε	τὸ μητέρ-ε	τὸ κρατῆρ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν ῥητόρ-οιν	τοῖν μητέρ-οιν	τοῖν κρατῆρ-οιν
Κλ.	ὦ ῥήτορ-ε	ὦ μητέρ-ε	ὦ κρατῆρ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ ῥήτορ-ες	αἱ μητέρ-ες	οἱ κρατῆρ-ες
Γεν.	τῶν ῥητόρ-ων	τῶν μητέρ-ων	τῶν κρατῆρ-ων
Δοτ.	τοῖς ῥήτορ-σι(ν)	ταῖς μητρά-σι(ν)	τοῖς κρατῆρ-σι(ν)
Αἰτ.	τούς ῥήτορ-ας	τάς μητέρ-ας	τούς κρατῆρ-ας
Κλ.	ὦ ῥήτορ-ες	ὦ μητέρ-ες	ὦ κρατῆρ-ες

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ θῆρ	ὁ ἀπάτωρ	ὁ πατήρ
Γεν.	τοῦ θηρ-ός	τοῦ ἀπάτορ-ος	τοῦ πατρ-ός
Δοτ.	τῷ θηρ-ί	τῷ ἀπάτορ-ι	τῷ πατρ-ί
Αἰτ.	τόν θῆρ-α	τόν ἀπάτορ-α	τόν πατέρ-α
Κλ.	ὦ θῆρ	ὦ ἀπατορ	ὦ πάτερ

Ἀνικός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὸ θῆρ-ε	τὸ ἀπάτορ-ε	τὸ πατέρ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν θηρ-οῖν	τοῖν ἀπατόρ-οιν	τοῖν πατέρ-οιν
Κλ.	ὦ θῆρ-ε	ὦ ἀπάτορ-ε	ὦ πατέρ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ θῆρ-ες	οἱ ἀπάτορ-ες	οἱ πατέρ-ες
Γεν.	τῶν θηρ-ῶν	τῶν ἀπατόρ-ων	τῶν πατέρ-ων
Δοτ.	τοῖς θηρ-σί(ν)	τοῖς ἀπάτορ-σιν	τοῖς πατρά-σι(ν)
Αἰτ.	τούς θῆρ-ας	τούς ἀπάτορ-ας	τούς πατέρ-ας
Κλ.	ὦ θῆρ-ες	ὦ ἀπάτορ-ες	ὦ πατέρ-ες

Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ θυγάτηρ, γαστήρ, ψάρ, εἰπάτωρ κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 176. 1) Ἡ ἐνική ὀνομαστική τῶν ὑγρολήκτων, ἦτοι τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα ρ, ἀρσ. καὶ θηλ. πτωτικῶν ἔχει ἢ τὸν τοῦ θέματος ἢ τὸν τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τύπον. Περὶ τῶν οὐδετ. ἰδὲ § 166, 7.

2) Ἡ ἐν. κλητική τῶν βαρυτόνων καὶ ἐκ τῶν ὀξυτόνων τοῦ πατῆρ, ἀνὴρ καὶ σωτήρ ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἀσθενοῦς θέματος, τῶν δ' ἄλλων ὀξυτόνων τὸν τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς.

3) Τὸ πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ ἐν τῇ ἐν. γενικῇ καὶ ὁστικῇ πᾶσχοσι συγκοπὴν τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ε' οἷον πατρός, μητρί. Τὸ δὲ Δημήτηρ πᾶσχει συγκοπὴν τοῦ ε ἐν πάσαις ταῖς πλαγίαις πτώσεσι καὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον· Δήμητρος, Δήμητρι, Δήμητρα.

4) Τὸ ἀνὴρ πᾶσχει συγκοπὴν τοῦ ε ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἐν πάσαις τῶν ἄλλων ἀριθμῶν, μετὰ δὲ τὴν συγκοπὴν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ν καὶ ρ ἀναπτύσσεται χάριν εὐφωνίας δ' ἀνδρός, ἀνδρὶ κ.τ.λ.*.

5) Τὸ ἀνὴρ, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ καὶ γαστήρ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὁστικῇ μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ ε μετὰ τοῦ θέματος καὶ τῆς καταλήξεως ἀναπτύσσουσιν α βραχύ· οἷον ἀνδράσι, μητράσι, θυγατράσι κ.τ.λ. Κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς ταῦτα καὶ τὸ ἀστράσι.

6) Ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ τὸ Δημήτηρ, πατήρ, ἀνὴρ, θυγάτηρ καὶ σωτήρ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν συνθέτων ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· οἷον Δήμητερ, πάτερ, ἄνερ, θύγατερ, σῶτερ, ἄτατορ.

7) Τῶν εἰς αρ μονοσυλλάβων τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος α εἶναι πανταχοῦ μακρόν· οἷον Κἄρες, ψᾶρας.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ ἔαρ ἢ ἐν. γεν. καὶ ὁστ. ἀπαντᾷ συνηρημένη ἦρος, ἦροι.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ μάριος ἢ ἐν. ὀνομ. καὶ κλητ. καὶ ἢ πληθ. ὁστ. σχηματίζονται ἐκ θ. μαριν-. Τὸ δὲ ἄλις (ὀ) καὶ [ἢ ἄλις] ἔχει ἐν τῇ ἐν. ὀνομ. κατάληξιν ς, διότι ἦτό ποτε ὀδοντοφωνόληκτον ἀλδ-.

ΣΗΜ. 3. Κατὰ τὸ ἀνὴρ (ἄνευ τῶν εὐφων. δ) κλίνεται καὶ τὸ ἐνρινόληκτον ἀρήν, ἀρός, ἀρί, ἄρα κ.τ.λ.

* Τὰ ὀνόματα ταῦτα κυρίως δὲν συγκόπτονται, ἀλλ' ἔχουσι τρία θέματα· π. χ. πατηρ- ἰσχυρόν, πατερ- μέσον, πατρ- ἀσθενές.

§¹⁷⁷177.

ε') Συγμύληκτα

Ἐνικός

Ἰ.Ον.	τὸ ὄρος	τὸ βέλος	τὸ χρέος
Γεν.	τοῦ ὄρους (εος)	τοῦ βέλους (εος)	τοῦ χρέους (εος)
Δοτ.	τῷ ὄρει (εῖ)	τῷ βέλει (εῖ)	τῷ χρέει (εῖ)
Αἰτ.	τὸ ὄρος	τὸ βέλος	τὸ χρέος
Κλ.	ὦ ὄρος	ὦ βέλος	ὦ χρέος

Δυϊκός

Ἰ.Ον. καὶ Αἰτ.	τῶ ὄρει (εε)	τῶ βέλει (εε)	τῶ χρέει (εε)
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν ὄροιν (έοιν)	τοῖν βελοῖν (έοιν)	τοῖν χρεοῖν (έοιν)
Κλ.	ὦ ὄρει (εε)	ὦ βέλει (εε)	ὦ χρέει (εε)

Πληθυντικός

Ἰ.Ον.	τὰ ὄρη (εα)	τὰ βέλη (εα)	τὰ χρέα (εα)
Γεν.	τῶν ὄρων καὶ ὄρων	τῶν βελῶν (έων)	τῶν χρεῶν (έων)
Δοτ.	τοῖς ὄρεσι (ν)	τοῖς βέλεσι (ν)	τοῖς χρέεσιν (ν)
Αἰτ.	τὰ ὄρη (εα)	τὰ βέλη (εα)	τὰ χρέα (εα)
Κλ.	ὦ ὄρη (εα)	ὦ βέλη (εα)	ὦ χρέα (εα)

Ἐνικός

Ἰ.Ον.	τὸ κρέας	ὁ ἡ ἀληθής	τὸ ἀληθές
Γεν.	τοῦ κρέως (αος)	τοῦ τῆς ἀληθοῦς (έος)	τοῦ ἀληθοῦς (έος)
Δοτ.	τῷ κρέα (αῖ)	τῷ τῆι ἀληθεῖ (εῖ)	τῷ ἀληθεῖ (εῖ)
Αἰτ.	τὸ κρέας	τὸν τῆν ἀληθῆ (έα)	τὸ ἀληθές
Κλ.	ὦ κρέας	ὦ ἀληθές	ὦ ἀληθές

Δυϊκός

Ἰ.Ον. καὶ Αἰτ.	τῶ κρέα (αε)	τῶ ἀληθεῖ (έε)	τῶ ἀληθεῖ (έε)
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν κρεῶν (άοιν)	τοῖν ἀληθοῖν (έοιν)	τοῖν ἀληθοῖν (έοιν)
Κλ.	ὦ κρέα (αε)	ὦ ἀληθεῖ (έε)	ὦ ἀληθεῖ (έε)

Πληθυντικός

Ἰ.Ον.	τὰ κρέα	οἱ αἱ ἀληθεῖς (έες)	τὰ ἀληθῆ (έα)
Γεν.	τῶν κρεῶν (άων)	τῶν ἀληθῶν (έων)	τῶν ἀληθῶν (έων)
Δοτ.	τοῖς κρέασι (ν)	τοῖς ταῖς ἀληθεῖσι (ν)	τοῖς ἀληθεῖσι (ν)
Αἰτ.	τὰ κρέα	τούς τὰς ἀληθεῖς	τὰ ἀληθῆ (έα)
Κλ.	ὦ κρέα	ὦ ἀληθεῖς (έες)	ὦ ἀληθῆ (έα)

Ἐνικός

Ἰ.Ον.	ὁ αὐτάρκης	ὁ ποδήρης	ὁ Περικλῆς (έης)
Γεν.	τοῦ αὐτάρκου (εος)	τοῦ ποδήρου (εος)	τοῦ Περικλέους (έεος)
Δοτ.	τῷ αὐτάρκει (εῖ)	τῷ ποδήρει (εῖ)	τῷ Περικλεί (έεῖ, έεῖ)
Αἰτ.	τὸν αὐτάρκη (εα)	τὸν ποδήρη (εα)	τὸν Περικλέα (έεα)
Κλ.	ὦ αὐτάρκης	ὦ ποδήρης	ὦ Περικλείς (εες)

Αυτός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τὸ αὐτάρκει (εε)	τὸ ποδῆρει (εε)
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν αὐτάρκων (έοιν)	τοῖν ποδῆρων (έοιν)
Κλ.	ὦ αὐτάρκει (εε)	ὦ ποδῆρει (εε)

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ αὐτάρκει (εεε)	οἱ ποδῆρει (εεε)	οἱ Περικλέες (έεεε)
Γεν.	τῶν αὐτάρκων (έών)	τῶν ποδῆρων (έών)	τῶν Περικλέων (έέων)
Δοτ.	τοῖς αὐτάρκει(ν)	τοῖς ποδῆρει(ν)	τοῖς Περικλέσι(ν) (έεσι)
Αἰτ.	τοὺς αὐτάρκει	τοὺς ποδῆρει	τοὺς Περικλέας (έεας)
Κλ.	ὦ αὐτάρκει (εεε)	ὦ ποδῆρει (εεε)	ὦ Περικλέες (έεεε)

Οὗτω κλίνεται καὶ τὸ γένος, κλέος, εὐγενής, ἐπιμελής, τριήρης κτλ.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 178. 1) Ὁ χαρακτήρ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀπὸβάλλεται (§ 58), τὰ δὲ φωνήεντα συναίρουσιν· π. χ. βέλος (θ. βελεσ-) γεν. βέλεσ-ος βέλε-ος βέλους, κρέας (θ. κρεασ-) γεν. κρέασ-ος κρέας κρέος

ΣΗΜ. 1. Κατὰ τὸ κρέας κλίνεται καὶ τὸ γῆρας, καθ' ἑν. ἀριθ. ἀπαντῶν. καὶ τὸ γέρας, οὗ ἢ πληθ. ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. εἶναι γέρα.

ΣΗΜ. 2. Τὸ κέρας καὶ κέρας πλὴν τῆς ὁμαλῆς κλίσεως ἐκ θ. κεραι-, κραι- ἔχουσι καὶ τοὺς ἐξῆς τύπους ἐκ θ. κερασ-, κραισ- κέρας, κέρα, δυϊκ. κέρα, κερῶν, πληθ. κέρα, κερῶν, τέρα, τερῶν, τέρασι.

ΣΗΜ. 3. Τὸ μῦς κλίνεται κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα, ἀποβαλλομένου τοῦ χαρακτῆρος σ μεταξὺ δύο φωνηέντων· μυ-ός (μυσ-ός).

ΣΗΜ. 4. Τὸ ἄρσ. καὶ οὐδ. τῶν εἰς ὡς ὅτιος μετοχῶν καὶ τὸ φῶς ἐν τοῖς ἄλλοις τύποις πλὴν τῆς ἐν. ὄνομ. καὶ κλητ. ἔχουσι χαρακτῆρα τ κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὰ ὀδοντοφωνόληκτα.

2) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν -ος οὐσιαστικῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος τροπῆ τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ε εἰς ο' π. χ. ἐκ θέμ. γενεσ- ὄνομ. γένος (§ 42).

3) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν ἐπιθέτων τῶν μὲν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, τῶν δὲ οὐδετέρων τὸν τοῦ ἀσθενούς· π. χ. ἐκ θέμ. ἀληθησ- (ἀληθεσ-) ἐν. ὄνομ. ἀρσεν. καὶ θηλ. ἀληθής, οὐδ. ἀληθές.

4) Ἐν τῇ ἐν. δοτ. τὰ εἰς κλῆς κύρια ὀνόματα συναίρουσιν ἀπλῶς· ὡς Σοφοκλέει Σοφοκλέει Σοφοκλεῖ.

* Τῶν εἰς ὡς οὐδετέρων τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὸν συνηθέστατα εἶναι τὰ ἐξῆς· κῆδος, κῆρος, μῖσος, πῆγος, ἔγος, σίγος, φῆκος, ψῆχος.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς συναίρεσεως τοῦ εα ἰδὲ § 27, ε', σημ. 1.

5) Ἡ ἐν. κλητική τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν κυρίων ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἀσθενοῦς θέματος.

6) Τὰ εἰς ης σύνθετα βαρύτερα ἐπίθ. καὶ τὰ κύρια ἐν τῇ ἐν. κλητ. καὶ τῷ οὐδετέρῳ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον· π. χ. αὐτάρκης κλητ. καὶ οὐδ. αὐταρκες, Δημοσθένης κλητ. Δημοσθενες. Ἐξαίρουνται τὰ εἰς ὠδης, ὠλης, ἡρης· ὡς εὐώδης ὦ εὐῶδες, τὸ εὐῶδες· ἐξῶλης ὦ ἐξῶ-
λες, τὸ ἐξῶλες· ποδήρης ὦ ποδήρες, τὸ ποδήρες.

ΣΗΜ. Ἡ πληθυντική γενική ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ ἀσυναίρετος· ὡς ἀνθῶν καὶ ἀνθέων, ὄρων καὶ ὄρεων.

7) Τὰ εἰς ης σύνθετα βαρύτερα τὴν οὐκίην γεν. καὶ δοτ. καὶ τὴν πλῆθ. γενικήν ἔχουσι παρὰ τὸν κανόνα (§ 96) βαρύτερον· ὡς αὐτάρ-
κων αὐτάρκων, τριήρων τριήρων.

ΣΗΜ. 1. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς πληθυντ. δοτικῆς βέλει, ἀληθείαι κ.τ.λ. ἰδὲ § 59.

ΣΗΜ. 2. Ἡ εἰς εἰς πληθυντική αἰτιατική ἐσχηματίσθη συνεχδρομοῦσα τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ.

8) Τὸ αἰδῶς ἔχει δύο θέματα, ἰσχυρὸν εἰς ὠσ- καὶ ἀσθενὲς εἰς ὠσ-, κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς· ἐνικός, ὄν. ἡ αἰδῶς, γεν. τῆς αἰδοῦς (αἰδός-ος), δοτ. τῇ αἰδοῖ (αἰδός-ι), αἰτ. τὴν αἰδῶ (αἰδός-α), κλ. ὦ αἰδῶς. Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ [ἦῶς] ἔχον ἐν. κλητ. [ἦοῖ], γεν. ἦοῦς, δοτ. ἦοῖ, αἰτ. [ἦῶ] ¹.

§ 179. Τῶν εἰς -ης πτωτικῶν τριτόκλιτα (γεν. εὐς οὐς) εἶναι α') πάντα τὰ ἐπίθετα· ὡς σαφής, εὐγενής, αὐτάρκης· β') τὰ σύνθετα κύρια τὰ σχηματισθέντα ἐξ ἐπιθέτων συνθέτων δι' ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου· ὡς Διογένης (διογενής), Δημοσθένης (δημοσθενής), Ἀριστοφάνης· γ') τινὰ κύρια ἀπλά· ὡς Χάρης Χάρητος· δ') τινὰ προσηγορικά· ὡς λέβης λέβητος, καὶ ε') τινὰ ἔθνικά· ὡς Μάγνης Μάγνη-
τος. Πάντα τὰ ἄλλα εἶναι πρωτόκλιτα.

Β' Φωνηεντόληκτα

§ 180. Τὰ φωνηεντόληκτα πτωτικά ἔχουσι χαρακτῆρα ι, υ, ο, ω.

1) Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ι καὶ υ.

¹ Ὁ πληθυντικός ἀμφοτέρων τούτων ἐσχηματίσθη ὑπὸ τῶν γραμματικῶν κατὰ τὴν β' κλίσειν.

² Πλὴν τοῦ Θεοκρίτου Θεοκρίτου κατὰ τὸ Λεπίνης, Διοζίνης.

Ἐνικός

Ὀν.	ἡ πόλι-ς	ὁ πῆχυ-ς	ὁ βότρου-ς	ὁ σύ-ς
Γεν.	τῆς πόλε-ως	τοῦ πῆχε-ως	τοῦ βότρου-ος	τοῦ συ-ός
Δοτ.	τῇ πόλει (εἶ)	τῷ πῆχει (εἶ)	τῷ βότρου-ϊ	τῷ συ-ϊ
Αἶτ.	τῆν πόλι-ν	τόν πῆχυ-ν	τόν βότρου-ν	τόν σύ-ν
Κλ.	ὡ πόλι	ὡ πῆχυ	ὡ βότρου	ὡ σύ

Διῦκός

Ὀν. καὶ Αἶτ.	τὼ πόλει (εε)	τῷ πῆχει (εε)	τῷ βότρου-ε	τῷ σύ-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν πολέ-οιν	τοῖν πῆχε-ίοιν	τοῖν βοτρώ-οιν	τοῖν συ-οῖν
Κλ.	ὦ πόλει (εε)	ὦ πῆχει (εε)	ὦ βότρου-ε	ὦ σύ-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	αἱ πόλεις (εες)	οἱ πῆχεις (εες)	οἱ βότρου-ες	οἱ σύ-ες
Γεν.	τῶν πόλε-ων	τῶν πῆχε-ων	τῶν βοτρώ-ων	τῶν συ-ῶν
Δοτ.	ταῖς πόλε-σι(ν)	τοῖς πῆχε-σι(ν)	τοῖς βότρου-σι(ν)	τοῖς συ-τί(ν)
Αἶτ.	τάς πόλεις	τούς πῆχεις	τούς βότρους	τούς σύς
Κλ.	ὦ πόλεις (εες)	ὦ πῆχεις (εες)	ὦ βότρου-ες	ὦ σύ-ες

Ἐνικός

Ὀν.	ὁ βραδύ-ς	τὸ βραδύ	ὁ κί-ς
Γεν.	τοῦ βραδέ-ος	τοῦ βραδέ-ος	τοῦ κί-ός
Δοτ.	τῷ βραδεῖ (εἶ)	τῷ βραδεῖ (εἶ)	τῷ κί-ι
Αἶτ.	τὸ βραδύ-ν	τὸ βραδύ	τόν κί-ν
Κλ.	ὦ βραδύ	ὦ βραδύ	ὦ κί-ς

Διῦκός

Ὀν. καὶ Αἶτ.	τὼ βραδεῖ (εε)	τῷ βραδεῖ (εε)	τὼ κί-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν βραδέ-οιν	τοῖν βραδέ-οιν	τοῖν κί-οῖν
Κλ.	ὦ βραδεῖ (εε)	ὦ βραδεῖ (εε)	ὦ κί-ε

Πληθυντικός

Ὀν.	οἱ βραδεῖς (εες)	τὰ βραδέ-α	οἱ κί-ες
Γεν.	τῶν βραδέ-ων	τῶν βραδέ-ων	τῶν κί-ῶν
Δοτ.	τοῖς βραδέσι (ν)	τοῖς βραδέ-σι(ν)	τοῖς κί-σι(ν)
Αἶτ.	τούς βραδεῖς	τὰ βραδέ-α	τούς κίς
Κλ.	ὦ βραδεῖς (εες)	ὦ βραδέ-α	ὦ κί-ες

Ὅτῳ κλίνονται κατὰ μὲν τὸ πόλις τὸ πρᾶξις, ποιήσις, κόνις, πίσις, ὄφις κ.τ.λ. Κατὰ δὲ τὸ πῆχυς τὸ ἔλεγκυς, ὁ πληθυντικός τοῦ πρεσβευτῆς (πρέσβεις), καὶ ὁ διῦκ. καὶ πληθ. τοῦ ἔγγελυς. Κατὰ δὲ τὸ βότρους καὶ οὔς τὸ σιάχυς, ἰχθύς, πίτυς, νᾶπυ, δρύς κ.τ.λ. Κατὰ δὲ τὸ βραδύς τὸ ἠδύς, ταχύς, δξύς, βαρύς κ.τ.λ. Κατὰ δὲ τὸ κίς (ἦ κίς) τὸ οἶς γεν. οἶός, μήμις καὶ τινα κύρια· ὡς

Γνώσις, Σιέννεσις καὶ τὸ τίρσις, ὅπερ ἐν τῷ πληθυντικῷ κλίνεται κατὰ τὸ πόλις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 181. 1) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τῶν ἔχοντων χαρακτῆρα *ι* ἢ *υ* σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ *ς*. Περί δὲ τῶν οὐδετέρων ἰδὲ § 166, 7.

2) Τὰ εἰς *υς* ἐπίθετα, τὸ πῆχυσ καὶ τὰ κατ' αὐτὸ κλινόμενα, καὶ τὰ εἰς *ις* (γεν. *εως*) οὐσιαστικά ἐν τῇ ἐν. γεν. καὶ δοτ. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς τῶν ἄλλων ἀριθμῶν τύποις ἔχουσι χαρακτῆρα *ε* ¹.

3) Ἡ ἐν. γεν. τῶν εἰς *-ις* (γεν. *-εως*) καὶ τοῦ πῆχυσ καὶ τῶν κατ' αὐτὸ κλινομένων λήγει εἰς *-εως* ἐκ τοῦ εἰς *ηος* ἐπικού τύπου καθ' ὑπερβίβασμόν χρόνου· ὡς πόλε-*ως* ἐκ τοῦ πόλ-*ηος*. Προπαροξύ-νεται δὲ ὡς καὶ ἡ πληθυντ. γενικὴ παρὰ τὸν κανόνα (§ 92).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἄστυ κλίνεται ὡς ἐξῆς· ἐν. ὄν. τὸ ἄστυ, γεν. τοῦ ἄστειος, δοτ. τῷ ἄστει (εἶ), αἰτ. τὸ ἄστυ, κλ. ὦ ἄστυ· δυϊκ. τῶ ἄστει (εἶε), τοῖν ἄστέων, ὦ ἄστει (εε)· πληθυντ. τὰ ἄστυ (εα), τῶν ἄστέων, τοῖς ἄστει, τὰ ἄστυ (εα), ὦ ἄστυ (εα) ².

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς *-ις* ἔχουσι τύπους κατὰ τὰ εἰς *-ις* (γεν. *εως*, *ις*, καὶ ἴδος)· π. γ. τρώσις γεν. τρώσειος, *ις*, δοτ. ἰδι τρώσις γεν. τρώσειος καὶ τήσιος, πληθ. αἰ τήσιος· Ἀνάχασις, *ις* καὶ ἴδος κ.τ.λ.

4) Ἡ ἐν. αἰτιατικὴ τῶν εἰς *-ις* καὶ *-υς* λήγει εἰς *ν*, ἡ δὲ ἐν-κλητικὴ δὲν ἔχει *ς*, πλὴν τινῶν μονοσυλλαβῶν, τοῦ μάντις καὶ τοῦ πόλις ἐνίοτε.

5) Ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ τῶν εἰς *-ις* (γεν. *-εως*) ἔχει τὸν τύπον τῆς πληθυντ. ὀνομ. κατὰ συνεκδρομὴν, τῶν δὲ εἰς *-υς* καὶ *-ις* (γεν. *-υος*, *-ιος*) λήγει εἰς *-υς* καὶ *-ις* (ἐκ τοῦ *-υος* καὶ *-ις*)· π. γ. τοὺς βότρυς, τοὺς κῆς.

¹ Τὰ τοιαῦτα ἔχουσι διπλοῦν θέμα, ἀσθενὲς εἰς *υ-* (*ῡ*) καὶ *ι-*, ἐξ οὗ σχηματίζεται ἡ ἐν. ὄν., αἰτ. καὶ κλητικὴ, καὶ ἰσχυρὸν εἰς *ευ-* (*ε̄υ*) *ει-*, ἐξ οὗ σχηματίζονται πᾶσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις παντὸς ἀριθμοῦ, ἀποβαλλομένου τοῦ *υ* καὶ *ι* μεταξύ δύο φωνηέντων· π. γ. βραδέες ἐκ τοῦ βραδευ-*εσ*, πόλλες ἐκ τοῦ πόλλεις, πλὴν τῆς πληθ. δοτικῆς πόλλεσι, βραδέσι κ.λ.π. συνεκδρομούσης πρὸς τὰς ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματισθείσας πτώσεις.

² Κατὰ τὸ ἄστυ μετὰ χαρακτῆρος *ι* κλίνονται παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ τινα ξενικὰ φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν ὀνόματα· π. γ. σάστυ, πέπτοι, κινάβασι. γεν. *εως*, δοτ. *ει*, αἰτ. *ι* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ εἰς -*us* οὐσιαστικά κλίνονται καὶ τινὰ ἐπίθ. σύνθετα ἐ τῶν οὐσιαστικῶν τούτων· π. χ. *εἴβοιους vos* ¹.

§ 182. 2) Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα *ω* καὶ *ο*.

Ἐνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός			
Ὀν. ἡ	Λητώ	ὁ	θῶ-ς	Ὀν. καὶ Αἰτ. τῶ	θῶ-ε	οἱ	θῶ-ες
Γεν.	τῆς Λητούς	τοῦ	θῶ-ός	Γεν. καὶ Δοτ. τοῖν	θῶ-οῖν	τοῖς	θῶ-σίν(ν)
Δοτ.	τῇ Λητοῖ	τῷ	θῶ-ι	Κλ.	ῶ	τούς	θῶ-ας
Αἰτ.	τήν Λητώ	τόν	θῶ-α			ῶ	θῶ-ες
Κλ.	ῶ Λητοῖ	ῶ	θῶ-ς				

Οὕτω κλίνονται κατὰ μὲν τὸ Λητώ τὸ ἠχώ, Κλειώ, Ἐρατώ Σιαφῶ κ.τ.λ. κατὰ δὲ τὸ θῶς τὸ Τρώς, ἦρωσ κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 183. 1) Τῶν εἰς -*ω* ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἰσχυροῦ θέματος, ἡ ἐν. αἰτιατικὴ ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 97), ἡ δὲ ἐν. κλητ. λήγει εἰς -*οἱ*.

2) Ἡ ἐν. κλητ. τῶν εἰς -*ως* ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς -*ω* στεροῦνται δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ ².

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς *ω* ἔχουσι πτώσεις τινὰς καὶ κατὰ τὰ ἐνρινόληκτα· π. χ. *Γοργόνος, Μορμόνος* κ.τ.λ.

§ 184. 3) Τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς *αυ-*, *ευ-* καὶ *ου-*.

Ἐνικός		Δυϊκός		Πληθυντικός	
Ὀν.	ἡ γραῦ-ς	ὁ	βασιλεύ-ς	ὁ	βοῦ-ς
Γεν.	τῆς γρα-ός	τοῦ	βασιλέ-ως	τοῦ	βο-ός
Δοτ.	τῇ γρα-ῖ	τῷ	βασιλεῖ (εἶ)	τῷ	βο-ῖ
Αἰτ.	τήν γραῦ-ν	τόν	βασιλέ-α	τόν	βοῦ-ν
Κλ.	ῶ γραῦ	ῶ	βασιλεῦ	ῶ	βοῦ
Δυϊκός					
Ὀν. καὶ Αἰτ.	τῶ γρα-ε	τῶ	βασιλῆ (ῆε)	τῶ	βό-ε
Γεν. καὶ Δοτ.	τοῖν γρα-οῖν	τοῖν	βασιλέ-οῖν	τοῖν	βο-οῖν
Κλ.	ῶ γρα-ε	ῶ	βασιλῆ (ῆε)	ῶ	βό-ε
Πληθυντικός					
Ὀν.	αἱ γρα-ες	οἱ	βασιλεῖς (έες)	οἱ	βό-ες
Γεν.	τῶν γρα-ῶν	τῶν	βασιλέ-ων	τῶν	βο-ῶν
Δοτ.	ταῖς γραυ-σί(ν)	τοῖς	βασιλεῦ-σί(ν)	τοῖς	βου-σί(ν)
Αἰτ.	τάς γραῦ-ς	τούς	βασιλέ-ας	τούς	βοῦς
Κλ.	ῶ γρα-ε	ῶ	βασιλεῖς (έες)	ῶ	βό-ες

¹ Τῶν εἰς -*us* (γεν. -*eus*) τῶν ἐχόντων τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὸν συνθέστατα εἶναι τὸ *θλίρις, ὄρις, πῦξις*.

² Ὁ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν σχηματισθεὶς πληθυντ. τούτων κλίνεται κατὰ τὴν β' κλίσει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 185. 1) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τῶν εἰς -αυς, -ευσ καὶ -ους φωνη-
εντολήκτων σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ ς εἰς τὸ τέλος τοῦ θέμα-
τος, ἡ δὲ ἐν. κλητ. ἔχει τὸν τύπον τοῦ θέματος.

2) Τῶν εἰς -αυς, -ευσ καὶ -ους τὸ υ μεταξὺ δύο φωνηέντων γινό-
μενον *Ϝ* ἀποβάλλεται· π. χ. βο*Ϝ*ός βοός, γρα*Ϝ*ες γραές.

ΣΗΜ. Τὸ γραῖς ἔχει τὸ α μακρὸν πανταχοῦ.

3) Τῶν εἰς -ευσ, τῶν ἐχόντων πρὸ τοῦ -ευσ φωνῆεν, ἐν τῇ γενικῇ
καὶ τῇ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικού καὶ τοῦ πληθυντικῆ συναιρεῖται τὸ εω
εἰς ω καὶ τὸ εα εἰς *ᾶ*· π. χ. ὁ Εὐβοεύς, γεν. τοῦ Εὐβοέως-ῶς, αἰτ.
τὸν Εὐβοέα-ᾶ, πληθ. γεν. τῶν Εὐβοέων-ῶν, αἰτ. τοὺς Εὐβοέας-ᾶς¹.

ΣΗΜ. 1. Καὶ τῶν τοιούτων τινὰ ἀπαντῶσιν ἀσυναίρετα ἐν τοῖς εἰρημένοις
τύποις· π. χ. Πλαιαίων, Λοιγίας.

ΣΗΜ. 2. Ἡ πληθυντ. ὀνομ. καὶ κλητ. τῶν εἰς ευσ παρὰ τοῖς ἀρχαιο-
τέροις Ἀττικοῖς λήγει εἰς ἦς· π. χ. οἱ βασιλῆς, ὦ βασιλῆς (ἐκ τοῦ βασιλῆες).

ΣΗΜ. 3. Κατὰ τὸ βοῖς κλίνεται μόνον τὸ γοῖς (ὀ), ὅπερ ἀπαντᾷ καὶ
χοῖς (§ 194, γ', σημ.). Κατὰ δὲ τὸ γραῖς κλίνεται τὸ ναῖς (ῆ), τῆς νεώς,
τῇ νηί, τῆν ναῖν, ὦ ναῖ, δυϊκὸς τοῖν νεοῖν, πληθυντ. αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖς
ναοί, τὰς ναῖς, ὦ νῆες.

Τανισμός τῶν τριτοκλίτων

§ 186. Παρὰ τὸν κανόνα (89) περισπῶνται τὰ ἐξῆς τριτοκλίτα
πτωτικά.

1) Ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ, αἰτ. καὶ κλητ. καὶ τῇ πληθ. αἰτια-
τικῇ τὰ οὐσιαστικά τὰ ἔχοντα πάσας τὰς πτώσεις ταύτας μονοσυλ-
λάβους καὶ τὸ ἰχθύς, ὄσφυς καὶ ὄφρυς· εἰον βοῦς, βοῦν, βοῦ, τοὺς
βοῦς· σῦς, σῦν, σῦ, τοὺς σῦς· ἰχθύς, ἴν, ἴ, τοὺς ἰχθύς. Διφορεῖται μόνον
ἡ ἐν. ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ κίς.

2) Ἐν τῇ ἐν. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τὰ οὐδέτερα μονοσύλλαβα
οὐσιαστικά καὶ τὸ ἐπιθετον πᾶν· εἰον τὸ πῦρ, τὸ πῦρ, ὦ πῦρ.

3) Ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ καὶ κλητ. τὸ αἶξ, γλαῖξ καὶ πᾶς·

4) Ἐν τῇ ἐν. ὀνομαστικῇ τὸ εἰς².

¹ Τὸ -εως, -εα, -εας τῶν εἰς -ευσ προῆλθον ἐκ τῶν εἰς -ηος, -ηα, -ηας
ἐπικλῶν τύπων καθ' ὑπερθίβασμόν γρόνου (§ 45), καὶ διὰ τοῦτο τὸ α τοῦ εα
καὶ εας εἶναι μακρὸν. Τὸ δὲ ἦ τοῦ δυϊκοῦ καὶ τὸ ἦς τοῦ πληθ. προῆλθον ἐκ
συναίρεσεως τοῦ ἦε καὶ ἦες.

² Τινῶν ἡ ἐξαιρέσις εἶναι φαινόμενη, διότι προῆλθον ἐκ συναίρεσεως· π. χ.
οἷς ὄος (Δωρ. οἷς), πῦρ αἴω.

ΣΗΜ. 1. Περὶ τῶν ληγόντων ἐν τῇ ἐν. κλητικῇ εἰς δίφθογγον ἰδὲ § 94.

ΣΗΜ. 2. Τὰ συνηρημένα φῶς (φῶις), κλῆς (κλήις), δᾶς (δαίς), πρῶν (πραῶν), προῖξ (προῖξ) καὶ ἐστῶς (ἐσταῶς) τονίζονται κατὰ τὸν κανόνα (97).

§ 187. Τὰ μονοσύλλαβα πτωτικά τῆς γ' κλίσεως καὶ τὸ κύων καὶ γυνή ἐν τῇ γεν. καὶ δοτ. παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως παρὰ τὸν κανόνα (§ 99): π. χ. μῆν, γεν. μηνός, δοτ. μηνί, οὐϊκός γεν. καὶ δοτ. μνηοῖν, πληθ. γεν. μνηῶν, δοτ. μησί(ν).

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα τονίζονται ἐν τῇ ἐν. γεν. καὶ δοτικῇ καὶ τὰ εἰς ηρ τὰ συγκόπτοντα τὸ ε· τὸ δὲ ἀνήρ καὶ ἐν τῇ γεν. καὶ δοτ. τοῦ οὐϊκ. καὶ ἐν τῇ γεν. τοῦ πληθ. Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἀοήν.

§ 188. Κατὰ τὸν γεν. κανόνα (§ 99) καὶ παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τονίζονται ἐπὶ τῆς θεματικῆς συλλογῆς τὰ ἐξῆς:

1) Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαί: εἶεν σιάς, σιάντος, σιάντι κ.τ.λ. καὶ τὸ πρῶν, πρῶνος*.

2) Ἡ πληθυντικὴ γενικὴ καὶ δοτικὴ τοῦ πᾶς καὶ πᾶν· εἶεν πάντων, πᾶσι(ν).

3) Αἱ οὐϊκῆ γεν. καὶ δοτ. καὶ πληθυντ. γενικαὶ τῶν ἐξῆς: δᾶς, δάδου, δάδου· θῶς, θῶου, θῶων· οῦς, ὄτου, ὄτων· παῖς, παίδου, παίδων· σῆς, σέου, σέων· Τρῶς, Τρώου, Τρώων· φῶς, φώτου, φώτων· φῶς, φώδου, φώδων.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀληθές καὶ χαρίεν ἐν ἐπιρρηματικῇ σημασίᾳ προπαροξύνονται ἀληθες; (ἀληθῶς;), χαρίεν (χαριέντως).

ΣΗΜ. 2. Ἰδὲ καὶ ὅσα περὶ τονισμοῦ λέγονται ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον.

Ἄνωμαλα οὐσιαστικά

§ 189. Τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά εἶναι πλεονάζοντα, μειάπλαστα, ἰδιόκλητα, ἔλλειπτικά καὶ ἄκλιτα.

Α' Πλεονάζοντα

§ 190. Πλεονάζοντα λέγονται ὅσα ἐν πᾶσιν ἢ ἐν τισὶ τύποις ἀπαντῶσιν ὑπὸ διπλοῦν γένος ἢ κλίσειν. Δικαιροῦνται δὲ α') εἰς διπλογενῆ, β') εἰς διπλογενῆ ἄμα καὶ ἑτερόκλητα, γ') εἰς ἑτερόκλητα ἐν πᾶσι τοῖς τύποις καὶ δ') εἰς ἑτερόκλητα ἐν τισὶ τύποις.

* Τὸ πρῶν τονίζεται οὕτω, διότι συναφεῖται.

α') Διπλογενῆ

§ 191. Συνηθέστατα τῶν διπλογενῶν εἶναι τὰ ἐξῆς· ὁ δεσμός οἱ δεσμοὶ καὶ τὰ δεσμά, ὁ ζυγός καὶ τὸ ζυγόν (πληθ. μόνον ζυγά), ὁ λύχνος καὶ τὰ λύχνα, ὁ ναῦλος καὶ τὸ ναῦλον, ὁ νῶτος καὶ τὸ νῶτιον, (πληθ. μόνον νῶτια), ὁ οἶτος τὰ οἶτα (καὶ τὰ οἶτία), τὸ στάδιον οἱ στάδιοι καὶ τὰ στάδια, ὁ σταθμός οἱ σταθμοὶ καὶ τὰ σταθμὰ (βάρη). Τινὰ τούτων σὺν τῇ μεταβολῇ τοῦ γένους μεταβάλλουσι καὶ τὴν σημασίαν.

β') Διπλογενῆ ἅμα καὶ ἑτερόκλιτα

§ 192. Συνηθέστατα τῶν διπλογενῶν ἅμα καὶ ἑτεροκλίτων εἶναι τὰ ἐξῆς· ἡ ἀμυγδάλη καὶ τὸ ἀμύγδαλον, ἡ βλάβη καὶ τὸ βλάβος, ὁ βράγχος καὶ τὸ βράγχος, ἡ δίρα καὶ τὸ δίρος, ἡ δρεπάνη καὶ τὸ δρέπανον, ἡ νάπη καὶ τὸ νάπος, ἡ ὄροφή καὶ ὁ ὄροφος, ἡ πλάνη καὶ ὁ πλάνος, ἡ σκάφη καὶ τὸ σκάφος, ὁ σκότος καὶ τὸ σκότος, ὁ [τάριχος] καὶ τὸ τᾶριχος.

γ') Ἐτερόκλιτα ἐν πᾶσι τοῖς τύποις

§ 193. Ἐτερόκλιτα ἐν πᾶσι τοῖς τύποις εἶναι τὰ ἐξῆς· λαγός(ως) καὶ λαγός, λεὼς καὶ λαός, νεὼς καὶ ναός.

δ') Ἐτερόκλιτα ἐν τισι τύποις

§ 194. Ἐτερόκλιτα ἐν τισι τύποις εἶναι·

α') Τὰ εἰς ἡς (γεν. οὐς πλὴν τῶν εἰς -κλῆς) σύνθετα οὐσιαστικά κύρια· ὡς Σωκράτης, Δημοσθένης, Ἀστυάγης.

Ταῦτα ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶναι τριτόκλιτα (πλὴν τῆς αἰτιατικῆς οὐσης καὶ πρωτοκλίτου), ἐν δὲ τῷ δοικῷ καὶ τῷ πληθυντικῷ πρωτόκλιτα·

π. χ. ὁ Δημοσθένης, τοῦ Δημοσθένους, τῷ Δημοσθένει, τὸν Δημοσθένη καὶ Δημοσθένην, ὧ Δημοσθενες· δοικὸς τῷ Δημοσθένα, τοῖν Δημοσθένεσσι· πληθ. οἱ Δημοσθέται, τῶν Δημοσθενῶν, τοῖς Δημοσθέταις, τοὺς Δημοσθένας, ὧ Δημοσθέται.

β') Ἐνικὰ τινὰ εἰς -ης τριτόκλιτα σχηματίζοντα τὴν ἐν. αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν κατὰ τὴν α' κλίσιν· π. χ. ὁ Τισσαφέρνης, τὸν Τισσαφέρνην, ὧ Τισσαφέρνη· ὁ Ἀριοβαρζάνης τὸν Ἀριοβαρζάνην, ὧ Ἀριοβαρζάνη.

γ') Καί τὰ ἐξῆς· ἡ ἄλωσ, τῆς ἄλω καὶ ἄλωνος κ.τ.λ. ὁ ἦρωσ, τοῦ ἦρωσος κ.τ.λ. καὶ ἦρω, ἦρω, ἦρων, ἦρωσος κ.τ.λ. ὁ Οἰδίπουσ, τοῦ Οἰδίπου, τῷ Οἰδίπουδι καὶ Οἰδίπῳ, τὸν Οἰδίπουν, ὃ Οἰδίπου(ς)· ὁ Ταῶσ, τοῦ Ταῶ καὶ Ταῶνος κ.τ.λ. ὁ χρωῶσ, τοῦ χρωωτός κ.τ.λ. καὶ χρωῶ· ὁ ἰδρωῶσ, τοῦ ἰδρωῶτος κ.τ.λ. καὶ ἰδρωῶ, ἰδρωῶ· ὁ γέλωσ, τοῦ γέλωτος κ.τ.λ. καὶ γέλων· ὁ Μηδοσάδης, τοῦ Μηδοσάδου κ.τ.λ. κλητ. ὃ Μηδοσάδεσ. Ἴδὲ καὶ § 163, 5 καὶ 172, 4, σημ.

ΣΗΜ. Μοναδικὸν εἶναι τὸ χοῶσ καὶ χοεῖσ (μέτρον ὑγρῶν) κλινόμενον κατὰ τὸ βοῶσ μεθ' ἐν. αἰτιατ. χάα καὶ πληθ. αἰτιατ. καὶ χάασ, καὶ κατὰ τὸ Εὐβοεῶσ· τοῦ χοῶσ, τῷ χοεῖ, τὸν χοῶ κ.τ.λ.

Β') Μετάπλαστα

§ 195. Μετάπλαστα λέγονται ὡν πτώσεις τινὲς σχηματίζονται ἐκ θέματος ἀχρήστου καθ' ἐν. ὀνομαστικὴν· εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς·

Ὁ ἀρήν, τοῦ ἀρῆνος κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. ἀρν-, κλητ. ὃ ἀρμέ.

Ὁ ἄρης, τοῦ ἄρεωσ, τῷ ἄρει, τὸν ἄρη καὶ ἄρην, ὃ ἄρεσ.

ΣΗΜ. Τὸ ἄρης εἶναι ἄμα καὶ ἑτερόκλιτον.

Τὸ γόνν, τοῦ γόνατος κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. γονατ-.

Ἡ γυνή, τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναικα, ὃ γύναι. Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ θ. γυναικ-.

Τὸ δάκρυον ὁμαλῶσ, ἡ δὲ πληθ. ὄσπ. καὶ δάκρυσιν(ν).

Τὸ δένδρον ὁμαλῶσ, ἡ δὲ πληθ. ὄσπ. καὶ δένδρεσιν(ν).

Τὸ δόρυ, τοῦ δόρατος κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. δορατ-.

Ὁ ἐγγελευσ, τοῦ ἐγγέλυος, τῷ ἐγγέλνυ, τὸν ἐγγελυν, ὃ ἐγγελυν· οὐκ. τῷ ἐγγέλει, τοῖν ἐγγελέοιν· πληθ. οἱ ἐγγέλεισ κ.τ.λ. κατὰ τὸ πόλισ.

Ἡ εἰκὼν, τῆς εἰκόνοσ καὶ σπαν. τῆς εἰκοῦσ κτλ. ἐκ τοῦ θ. εἰκον-.

Ὁ Ζεῦσ, τοῦ Διόσ, τῷ Δί, τὸν Δία, ὃ Ζεῦ, καὶ σπανίωσ Ζηνόσ, Ζηνί, Ζῆνα.

Τὸ ἥπαρ, τοῦ ἥπατοσ κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. ἥπατ-.

Ὁ Θαλήσ, τοῦ Θέλεω, τῷ Θαλή, τὸν Θαλήν, ὃ Θαλή.

Ἡ κλεισ καὶ κλήσ, τῆς κλειδόσ κ.τ.λ., ἐν. αἰτ. τὴν κλειν, πληθ. αἰτ. τὰσ κλεισ.

Ὁ κοινωνόσ, τοῦ κοινωνοῦ κ.τ.λ. δευτερόκλιτον μετὰ τῶν τριτοκλίτων τύπων κοινῶνεσ, κοινῶνων, κοινῶνασ.

Τὸ κρίνον ὁμαλῶσ, ἡ δὲ πληθ. ὄσπ. κρίνεσιν(ν).

Ὁ *μάρις*, τοῦ *μάριτρος*, τῷ *μάριτρι* κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. *μαριτρ-*, ἢ δὲ πληθ. δοτ. *μάρισι(ν)*.

Ὁ *κύων*, τοῦ *κυρός*, τῷ *κυρή*, τὸν *κύνα*, ὦ *κύων*· δυϊκ. καὶ πληθ. ἐκ τοῦ θ. *κυν-*.

Ὁ *ὄνειρος*, τοῦ *ὄνειρον* κ.τ.λ. ἡμαλῶς, καὶ *ὄνειρατος*, ι, α, *ων*, σι.

Ὁ *ὄρης* (καὶ ἡ *ὄρησις*), ἐν. αἰτ. τὸν *ὄρηθα* καὶ *ὄρητι*, πληθ. αἰτιατ. τοὺς *ὄρηθας* καὶ *ὄρησις*.

Τὸ *ὄδς*, τοῦ *ὠτός*, τῷ *ὠτί* κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θέμ. *ὠτι-*.

Ἡ *Πινύξ*, τῆς *Πινυός*, τῇ *Πινυή*, τὴν *Πινύκα*, ὦ *Πινύξ* *.

Ὁ *πρεσβευτής*, ἐν. καὶ δυϊκ. κατὰ τὴν α', πληθ. οἱ *πρέσβεις*, τῶν *πρέσβεων*, τοῖς *πρέσβεσι(ν)*, τοὺς *πρέσβεις*, ὦ *πρέσβεις*.

Τὸ *πῦρ*, τοῦ *πυρός* κ.τ.λ. ἡμαλῶς, πληθ. τὰ *πυρά* κ.τ.λ. κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν. Τοῦτο καὶ τὸ *πρεσβευτής* εἶναι καὶ ἑτερόκλιτα.

Τὸ *ὔδωρ*, τοῦ *ὔδατος*, τῷ *ὔδατι* κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θέματος *ὔδατι-*.

Ὁ *υἴος*, τοῦ *υἰοῦ* κ.τ.λ. ἡμαλῶς, ἢ δὲ γεν. καὶ ἡ δοτ. τοῦ ἐνικῶ καὶ ἐκ τοῦ θέμ. *υἰε-* (ἐξ *ἀχρ.* ἐν. ὄν. *υἰός*)· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ πληθ. τοῦ *υἰέος*, τῷ *υἰεῖ*, οἱ *υἰεῖς* κ.τ.λ.· ὁ δὲ δυϊκὸς μόνον ἐκ τοῦ θ. *υἰε-* ἄνευ συναϊρέσεως τῆς γεν. καὶ τῆς δοτικῆς.

Τὸ *φρέαρ*, γεν. τοῦ *φρέατος* κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θέμ. *φρεατ-*, καὶ *φρη-τός*, *φρητί*, *φρητιῶν*.

Ἡ *χείρ*, τῆς *χειρὸς* κ.τ.λ. ἐκ τοῦ θ. *χειρ-*, ἢ δὲ γεν. καὶ ἡ δοτ. τοῦ δυϊκ. *χεροῖν* καὶ ἡ πληθ. δοτ. *χεροσί(ν)*.

Ὁ *χοῦς*, αἰτ. τὸν *χοῦν*. Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ θ. *χωματ-*.

ΣΗΜ. Τὸ *κλίσις* καὶ *ὄρησις* πάσχοσι μεταπλασμὸν χαρακτῆρος.

Γ') Ἰδιόκλιτα

§ 196. Ἰδιόκλιτα λέγονται ὅσα κλίνονται κατ' ἴδιαν κλίσιν. Ταῦτα ἀπαντῶσι μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ καὶ λήγουσιν εἰς *ᾶς*, *ῆς*, *ῶς*, *οῦς*, *ᾧς*.

	Ὀν	Γεν.	Δοτ.	Αἰτ.	Κλ.
Ὁ	Θευδᾶς,	α,	ᾶ,	ᾶν,	ᾶ.
Ὁ	Φιλῆς	ῆ,	ῆ,	ῆν,	ῆ.
Ὁ	Κλαυσῦς,	ῦ,	ῦ,	ῦν,	ῦ.
Ὁ	Γλοῦς,	οῦ,	οῦ,	οῦν,	οῦ.
Ὁ	Ταμῶς,	ῶ,	ῶ,	ῶν,	ῶ.

* Τὸ *Πινυός*, *Πινυή*, *Πινύκα* εἶναι ἀδόκιμα.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὸ φαγάς, κορυζάς, Τρηῆς, [Μωϋσῆς], Διονῦς, Καμμῦς, Θαμοῦς. [Ἰησοῦς], Παραμιζῶς κ.τ.λ.

Δ') Ἐλλειπτικά

§ 197. Ἐλλειπτικά λέγονται ὅσα δὲν ἀπαντῶσιν ἐν πᾶσι τοῖς τύποις. Διαφοροῦνται δὲ εἰς ἔλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν καὶ ἔλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν ἄμα καὶ πτώσιν.

§ 198. Ἐλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἶναι·

1) Τὰ προσώπων. πόλεων καὶ χωρῶν κ.τ.λ. καὶ ἐν γένει πάντα τὰ κύρια ὀνόματα· ὡς Σωκράτης, Ἀθῆναι, Θῆβαι, Εὐβοία, Ἑλλάς·

2) Τὰ τῶν ἐσρτῶν ὀνόματα· ὡς τὰ Ὀλύμπια, τὰ Παναθήναια·

3) Τὸ ἀήρ*, αἰθήρ*, ἔαρ, γῆ, δυναί, ἔγκατα, ἐσπέρα, ἐησία, ἔως, μέλι, οὐρανός·

4) Τὰ ὀνόματα τῶν μετάλλων· ὡς σίδηρος, χρυσός κ.τ.λ.

Ταῦτα κλίνονται ἐν ᾧ καὶ ἡ ὀνομαστ. ἀριθμῶ.

§ 199. Ἐλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν ἄμα καὶ πτώσιν εἶναι τὰ ἐξῆς·

1) *Οναρ (τό), ὕπαρ (τό), θέμις (ἡ) (μόνον καθ' ἐνικήν ὀνομαστικήν καὶ αἰτιατικήν)·

2) Μάλης (καθ' ἐν. γενικήν μόνον ἐν τῇ φράσει ὑπὸ μάλης)·

3) *Οφελος (τό), (μόνον καθ' ἐν. ὀνομαστικήν)·

4) Τῶν καὶ μέλε (καθ' ἐν. κλητικήν μόνον), ᾧ τῶν, ᾧ μέλε.

Ε') *Ακλίτα

§ 200. *Ακλίτα λέγονται ὅσα ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν ἀπαντῶσιν ὑπὸ ἓνα μόνον τύπον· εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαριθήτου·

2) Τὰ ἀπαρέμφοτα·

3) Τὸ χρεών·

4) Τὸ χρέως.

* Σπανιώτατα τοὺς ἀέρας, τοὺς αἰθέρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῶν ἐπιθέτων ἰδία καὶ περὶ τῶν μετοχῶν
ὡς ἐπιθέτων

§ 201. Τὰ ἐπίθετα κατὰ τὸ γένος καὶ τὴν κατάληξιν αὐτῶν διακροῦνται εἰς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα, τριγενῆ καὶ δικατάληκτα καὶ διγενῆ καὶ μονοκατάληκτα.

Καὶ τριγενῆ μὲν καὶ τρικατάληκτα λέγονται, ὅσα ἔχουσιν ἴδιον τύπον πρὸς παράστασιν ἐκάστου γένους· ὡς καλός, καλή, καλόν· τριγενῆ δὲ καὶ δικατάληκτα λέγονται, ὅσα ἔχουσι τὸν αὐτὸν τύπον πρὸς παράστασιν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ ἕτερον πρὸς παράστασιν τοῦ οὐδ. γένους· ὡς ὁ καὶ ἡ ἐπιμελής τὸ ἐπιμελές· διγενῆ δὲ καὶ μονοκατάληκτα λέγονται, ὅσα ἔχουσιν ἓνα μόνον τύπον πρὸς παράστασιν τοῦ ἀρσ. καὶ θηλυκοῦ· ὡς ὁ καὶ ἡ ἄρπαξ.

1) Τρικατάληκτα

§ 202. Τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν τρίτην. Τὸ θηλυκὸν πάντων τούτων κλίνεται κατὰ τὴν πρώτην.

§ 203. Τῶν τρικαταλήκτων, ὧν τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἐν τῇ ἐν. ὄν. τὸ μὲν ἀρσ. λήγει εἰς -ος, τὸ δὲ θηλ. εἰς -η, τὸ δὲ οὐδέτερον εἰς ον' π. χ. σοφός, ἡ, ὄν.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ πλεῖστα τῶν εἰς -ος θετικῶν, τὰ εἰς -τέρος συγκριτικὰ καὶ πάντα τὰ ὑπερθετικά.

ΣΗΜ. Σπανιώτατα ἀπαντῶσι δικατάληκτα συγκριτικὰ εἰς -τέρος καὶ ὑπερθετικά εἰς -τατος· π. χ. ἀπορώτερος λῆμις, δυσσεβολώτατος ἡ Λοκρίς.

§ 204. Τὸ θηλυκὸν τῶν ἐπιθέτων τῶν ἐχόντων πρὸ τοῦ χαρακτῆρος φωνῆν ἢ ρ λήγει ἐν τῇ ἐν. ὀνομ. εἰς α' οἷον ἅγιος ἁγία, ποιηρὸς ποιηρά, ἀργυροῦς (εος) ἀργυρά (έα). Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς οος (ους) καὶ τὸ ὄγδοος· οἷον ἀπλή, ὄγδοη.

§ 205. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα, ὧν τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν, ἐν τῇ ἐν. ὄν. λήγουσιν ὡς ἐξῆς·

α')	εἰς ὕς, εἶα,	ὕ' ταχύς, ταχεῖα, ταχύ'
β')	» ας, ασα,	αν' σιάς, σιάσα, σιάν'
γ')	» ων, ουσα,	ον' γράφων, γράφουσα, γράφον'
δ')	» ὕς, ὕσα,	ὕν' δύς, δῦσα, δύν'

ε')	εἰς	οὐς, οὔσα,	όν'	γρούς, γροῦσα, γρόν'
ς')	»	εἰς, εἶσα,	έν'	λυθείς, λυθείσα, λυθέν'
ζ')	»	ὡς, νῖα,	ός'	λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός'
ή')	»	ὡς, ὠσα,	ὡς'	ἐσιώς, ἐσιῶσα, ἐσιώς'
θ')	»	εις, εσσα,	εν'	χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν'
ί')	»	ας, αινα,	αν	τὸ τάλας, τάλαινα, τάλαν καὶ τὸ μέλας, μέλαινα, μέλαν'
ια')	»	ην, εινα,	εν	μόνον τὸ [τέρην, τέρεινα, τέρειν]*.

ΣΗΜ. 1. Μοναδικὸν εἶναι τὸ πλέως, πλέα, πλέων, οὗ τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον κλίνεται κατὰ τὴν Ἀττικὴν κλίσιν. Τὸ δὲ πῖων, πείρα, πῖον σχηματίζει τὸ θηλυκὸν ἀνωμόλωσ.

ΣΗΜ. 2. Τὸ φωνήεις, εσσα, ἦεν δὲν συναϊρεῖται παρὰ τὸν κανόνα.

2) Δικατάληκτα

§ 206. Δικατάληκτα ἐπίθετα εἶναι τὰ ἐξῆς*

α') τὰ ἀπλᾶ ἄρρη (καὶ ἄρρη), βάνανσος, βάσκανος, βάρβαρος, δάπανος, ἔωλος, ἡμερος, ἡρεμος, κίβδηλος, λάλος, λοιδορος, ιθασός, χέρσος καὶ πλείστα τῶν εἰς -ιος, -ειος καὶ -μιος ληγόντων· π. γ. αἰθίος, αἰφνίδιος, λύκειος, γόνιμος καὶ ἄλλα.

* Τὸ θηλυκὸν πάντων τούτων σχηματίζεται προστιθεμένου εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ προσφύματος ja.

α') Περὶ τῶν ὑπὸ τὸ ἐδάφιον α' ἐπιθέτων. Τὸ πρόσφυμα ja προστίθεται εἰς τὸ ἰσχυρὸν θέμα τούτων τὸ λῆγον εἰς εν, τὸ δὲ ν ἀποβάλλεται μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ τὸ ε καὶ j συναϊροῦνται εἰς εν ὡς ταχεύ-ja ταχεῖα.

β') Περὶ τῶν ὑπὸ τὰ ἐδάφια β', γ', δ', ε', ς' ἦτοι τῶν ἐγόντων θέμα εἰς εν λῆγον. Τούτων ὁ χαρακτήρ ε μετὰ τοῦ j γίνεται σα ἀπλοποιούμενον εἰς σ, τὸ δὲ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς (§ 64, β'). Ἰὼς σιάντ-ja (στάνσσα, στάνσα) σιᾶσα. Κατὰ ταῦτα καὶ τὰ ὑπὸ τὸ ἐδάφ. η', ἐν οἷς τὸ ω προῆλθεν ἐκ συναϊρέσεως.

γ') Τὰ ὑπὸ τὸ ἐδάφ. ζ' σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς us, τὸ δὲ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὸ ν καὶ j συναϊρεῖται εἰς εν ὡς λελυκός-ja λελυκυῖα.

δ') Τὰ ὑπὸ τὸ ἐδάφ. θ' ἐσχηματίσθησαν ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς εν (οὐχὶ εντ) κατὰ τροπὴν τοῦ ν εἰς α' ὡς χαρίεντ-ja χαρίεσσα καὶ κατὰ συνεχδρομὴν πρὸς τοὺς ἄλλους τύπους χαρίεσσα.

ε') Ἐν τοῖς ὑπὸ τὸ ἐδάφ. ι' τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος α μετὰ τοῦ j συναϊρ. εἰς αι ὡς μέλαν-ja μέλαινα.

ς') Ἐν τῷ τέρεινα τὸ j ἀφομοιοῦται πρὸς τὸν χαρακτήρα ν, τὰ δὲ δύο ν ἀπλοποιοῦνται καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς τέρεν-ja (τέρεινα) τέρεινα.

ΣΗΜ. Διφοροῦντα ὄντα καὶ τρικατάληκτα τὸ γνώριμος, ξεῖνος, ἔτοιμος, ἔτυμος, τέλειος, φαῦλος, φειδωλός, χαῖνος, καὶ τινὰ τῶν εἰς -ιος, -εἰος, καὶ -ιμος· π. χ. βόρειος, κόσμιος, μίταιος, χρήσιμος καὶ ἄλλα.

β') Τὰ πλεῖστα τῶν εἰς -ος συνθέτων καὶ τῶν ἐκ συνθέτων ῥημάτων παραγομένων· π. χ. ὁ καὶ ἡ ἄγονος τὸ ἄγονον, ὁ καὶ ἡ διάφορος τὸ διάφορον, ὁ καὶ ἡ εὔνοος τὸ εὔνονον·

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἐπὶ τῆς ληγουσῆς τονιζόμενα εἰς -τος ῥηματικά καὶ παρασύνθετα ὄντα εἶναι τρικατάληκτα· ὅσον ἐπαινετός, ἡ, ὄν.

ΣΗΜ. 2. Τὸ αἰχμάλωτος, περιόικος καὶ σύμμαχος ἔχουσι θηλυκὸν καὶ αἰχμαλωτίς, περιωκίς, συμμαχίς.

γ') Τὰ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δευτέραν κλίσειν κλινόμενα· εἶον ὁ καὶ ἡ ἀγίρωσ τὸ ἀγήρων, ὁ καὶ ἡ εὔγεωσ τὸ εὔγεων, ὁ καὶ ἡ ἴλεωσ τὸ ἴλεων·

δ') Τὰ εἰς -ης τριτόκλιτα· εἶον ὁ καὶ ἡ σαφῆσ τὸ σαφέσ·

ε') Τὰ εἰς -υσ (υος) σύνθετα· εἶον ὁ καὶ ἡ εὔβοτρυς τὸ εὔβοτρυν·

ς') Τὰ εἰς -μων· εἶον ὁ καὶ ἡ νοήμων τὸ νοῆμον·

ζ') Τὰ εἰς -ιων συγκριτικά· εἶον ὁ καὶ ἡ καλλίων τὸ κάλλιον.

3) Μονοκατάληκτα

§ 207. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α') τὰ εἰς αρ-αρος καὶ ηρ-ηρος· ὡς [μάκαρ], ἡμίτηρ·

β') τὰ εἰς ἀς-άδος· ὡς φυγάς, μιγάς·

γ') τὰ εἰς ἦς-ῆτιος καὶ ὠς-ῶτιος· ὡς γυμνίης, πλάνης, ἀγνώς·

δ') τὰ εἰς ἦρ-ῆρος· ὡς ἀπτήρ·

ε') τὰ εἰς ἕ· ὡς ἄρπαξ, βλάξ·

ς') τὰ εἰς υς-υδος· ὡς ἔπηλυς, νήλυς καὶ τὸ νῆσις, νῆσιδος·

ζ') τὰ εἰς ων-ωνος· ὡς τρίβων, χάρων·

η') τὰ εἰς ωρ-ορος· ὡς ἀπάτωρ, προγάσιτωρ·

θ') πολλὰ σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν ὡς αὐτὰ τὰ οὐσιαστικά κλινόμενα· ὡς ἀχίτων, ἄπαις, θυραύχηρ, δύσερωσ, εὔρις κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ οὐδέτερον τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ οὐδετέρου τοῦ εἰς -ικός συστοίχου ἐπιθέτου· π. χ. ὁ, ἡ φύλαξ τὸ φυλακικόν (ὁ φυλακικός), ὁ, ἡ βλάξ τὸ βλακικόν (ὁ βλακικός). Σπανίως δὲ ἐκφέρεται δι' οὗ καὶ τὸ ἄρσ. καὶ θηλυκὸν τύπου· π. χ. ἀπῆσι ζῳφίς.

Ἀνώμαλα καὶ ἑλλειπτικά ἐπίθετα

§ 208. Τὰ ἀνώμαλα ἐπίθετα εἶναι μετάπλαστα, ἑτερόκλιτα, ἑλλειπτικά καὶ ἄκλιτα.

§ 209. Μετάπλαστα επίθετα είναι τὰ ἐξῆς· τὸ μέγας ἐκ θέμ. μεγα- καὶ μεγαλο-, τὸ πολὺς ἐκ θέμ. πολυ- καὶ πολλο-, τὸ πρᾶος ἐκ θέμ. πρᾶε(ν)- καὶ προο-, καὶ τὸ σῶς ἐκ θέμ. σω- καὶ σωο-· κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἄρσ. ἐν. ὁ μέγας, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸν μέγαν, ὃ μεγάλη καὶ ὃ μέγας· δυϊκ. τὸ μεγάλο, τοῖν μεγάλων· πληθ. οἱ μεγάλοι, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τοὺς μεγάλους·

Θηλ. ἐν. ἡ μεγάλη, τῆς μεγάλης κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσιν·

Οὐδ. ἐν. τὸ μέγα, τοῦ μεγάλου, τῷ μεγάλῳ, τὸ μέγα· δυϊκ. τὸ μεγάλο, τοῖν μεγάλων· πληθ. τὰ μεγάλα, τῶν μεγάλων, τοῖς μεγάλοις, τὰ μεγάλα.

Ἄρσ. ἐν. ὁ πολὺς, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸν πολύν· δυϊκ. τὸ πολλώ, τοῖν πολλοῖν· πληθ. οἱ πολλοί, τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τοὺς πολλούς·

Θηλ. ἐν. ἡ πολλή, τῆς πολλῆς κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσιν·

Οὐδ. τὸ πολὺ, τοῦ πολλοῦ, τῷ πολλῷ, τὸ πολὺ· δυϊκ. τὸ πολλώ, τοῖν πολλοῖν· πληθ. τὰ πολλά, τῶν πολλῶν, τοῖς πολλοῖς, τὰ πολλά.

Ἄρσ. ἐν. ὁ πρᾶος, τοῦ πρᾶου κ.τ.λ. κατὰ τὴν β' κλίσιν, καὶ πληθ. γεν. καὶ δοτ. πρᾶεων, πρᾶεσι(ν)·

Θηλ. ἐν. ἡ πρᾶεῖα, τῆς πρᾶείας κ.τ.λ. κατὰ τὴν α' κλίσιν·

Οὐδ. ἐν. καὶ δυϊκ. ὁμᾶλῶς ἐκ τοῦ προο-· πληθ. τὰ πρᾶέα, τῶν πρᾶεων, τοῖς πρᾶεσι(ν), τὰ πρᾶέα, ὃ πρᾶέα.

Τὸ σῶος πλὴν τῆς ὁμᾶλῆς κλίσεως ἔχει καὶ τοὺς ἐξῆς τύπους·

Ἄρσ. ἐν. ὁ σῶς, τὸν σῶν· πληθ. τοὺς σῶς·

Θηλ. ἡ σῶς, τὴν σῶν· πληθ. αἱ σῶι·

Οὐδ. τὸ σῶν, τὸ σῶν· πληθ. τὰ σᾶ, τὰ σᾶ.

§ 210. Ἑτερόκλιτα εἶναι τὰ ἐκ τοῦ γέλως σύνθετα ἔχοντα ἐνίοτε τὴν ἐνικήν καὶ τὴν πληθ. αἰτιατ. καὶ κατὰ τὴν Ἀπτικήν κλίσιν· π.χ. τὸν φιλογέλωτα καὶ φιλόγελων, τοὺς φιλογέλωτας καὶ φιλόγελως· καὶ τὸ δύσερος ἔχον ἐν. γενικήν καὶ δύσερον.

§ 211. Ἑλλειπτικά ἐπίθετα εἶναι τὸ φροῦδος, η (καὶ ος), ὁ εὐχρηστον μόνον κατ' ὀνομαστικήν τοῦ ἐν. καὶ τοῦ πληθ., καὶ τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ τέσσαρες καὶ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι μέχρι τοῦ μύριοι (§ 233 καὶ 234).

§ 212. Ἄκλιτα εἶναι τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκατόν.

Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων

§ 213. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου δηλουμένη ιδιότης οὐσιαστικοῦ τινος ἢ ἐκφέρεται ἀπολύτως καὶ τὸ ἐπίθετον λέγεται θετικόν, ὡς ὁ Σοφοκλῆς ἐστὶ σοφός, ἢ σχετικῶς πρὸς τὴν ὁμοίαν ιδιότητα ἄλλων οὐσιαστικῶν καὶ τὸ ἐπίθετον λέγεται συγκριτικόν ἢ ὑπερθετικόν.

§ 214. Τὰ συγκριτικὰ δηλοῦσιν ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ οὐσιαστικοῦ εἶναι μείζων τῆς ὁμοίας ιδιότητος ἄλλου οὐσιαστικοῦ· ὡς ὁ Εὐριπίδης ἐστὶ σοφώτερος τοῦ Σοφοκλέους.

§ 215. Τὰ ὑπερθετικά δηλοῦσιν ὅτι ἡ ιδιότης τοῦ οὐσιαστικοῦ εἶναι ἐν ἀνωτάτῳ βαθμῷ· ὡς ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἀπάντων ἀνδρῶν σοφώτατος.

ΣΗΜ. Τὰ ὑπερθετικά ἐκφέρονται καὶ ἀπολύτως· π. χ. ὁ Ἀριστείδης ἐστὶν ἐπιμελέστατος.

§ 216. Τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ ὑπερθετικά λέγονται ὁμοῦ παραθετικά.

§ 217. Παραθετικά καταλήξεις τῶν μὲν συγκριτικῶν εἶναι ἡ -τερος καὶ ἡ -ίων, τῶν ὑπερθετικῶν ἡ -τατος καὶ ἡ -ιστος.

§ 218. Αἱ συνηθέσταται παραθετ. καταλήξεις εἶναι ἡ -τερος καὶ ἡ -τατος· πρὸς σχηματισμὸν δὲ τῶν παραθετικῶν προστίθενται αὐταὶ εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ·

π. χ. ἐκ τοῦ θέμ. κοῖφο- τοῦ κοῦφος γίνεται τὸ κοῖφό-τερος, κοῖφό-τατος· ἐκ τοῦ θ. σοφο- τοῦ σοφός, τὸ σοφώ-τερος, σοφώ-τατος· ἐκ τοῦ θ. σαφρο- τοῦ σαφής, τὸ σαφέσ-τερος, σαφέσ-τατος· ἐκ τοῦ θ. ὄξυ- τοῦ ὄξύς, τὸ ὄξύ-τερος, ὄξύ-τατος· ἐκ τοῦ θ. μελαν- τοῦ μέλας, τὸ μελάν-τερος, μελάν-τατος· ἐκ τοῦ θ. ἀχαριτ- τοῦ ἄχαρις, τὸ [ἀχαρίσ-τερος ἀχαρίσ-τατος].

ΣΗΜ. Τῶν ἐχόντων δύο θέματα λαμβάνεται τὸ ἀσθενὲς θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν παραθετικῶν· π. χ. σαφρο-, σαφρο-, παραθετ. σαφέσ-τερος, σαφέσ-τατος.

§ 219. Ὁ χαρακτήρ τοῦ θετικοῦ ο, ἂν μὲν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά, μένει βραχὺς· οἷον κοῖφό-τερος, κοῖφό-τατος, ἐρυθρό-τερος, ἐρυθρότατος· ἂν δὲ εἶναι βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ω· ὡς σοφώ-τερος, σοφώ-τατος*.

* Τοῦτο γίνεται διὰ μετρικῶν λόγων. Πρὸβλ. τὸ ἀρόσιμος (ἐκ τοῦ ἀροῦν) ἀντὶ τοῦ ἀρόσιμος καὶ ἄλλα.

§ 220. Τὰ ἐξῆς ἐπίθετα τῶν ἔχόντων τὰ παραθετικά εἰς -τερος καὶ -ιατος σχηματίζουσι αὐτὰ ἀνωμάλως.

1) Τὸ γεραίός, παλαιός καὶ σχολαῖος, ὧν τὰ παραθετικά εἶναι γεραί-τερος γεραί-ιατος, παλαί-τερος παλαί-ιατος (καὶ παλαιότερος παλαιότητας), σχολαί-τερος σχολαί-ιατος (καὶ σχολαιότερος σχολαιότητας).

Τούτοις δὲ συνεξέδραμον καὶ τὰ παραθετικά τοῦ εὐδῖος, ἡσυχός, ἴδιος, ἴσος, μέσος, ὄρθριος, ὄψιος, παραπλήσιος, πέπων, πλησίον, πρῶος· εἶον εὐδαιότερος εὐδαιότητας, ἰδαιότερος ἰδαιότητας, πλησιαίτερος πλησιαότητας, ἡσυχαιότερος -αότητας (καὶ ἡσυχώιατος).

ΣΗΜ. Τὸ ἄφθονος ἔχει παραθετικά ἀφθονότερος ἀφθονότητας, καὶ ἀφθονέστερος ἀφθονείατος· τὸ δὲ προῦρον προῦρηαίτερος προῦρηαότητας, καὶ τὸ μύχιος μυχαιότερος μυχαιότητας.

2) Τὸ ἄκρατος, ἀπλοῦς, ἀφῆλιξ, ἐρρωμένος, ἐπίπεδος, πένης, τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ρούς καὶ τὰ εἰς -ων ἔχοντα τὰ παραθετικά κατὰ τὸ σαφέστερος σαφέστατος· εἶον ἀκρατέστερος ἀκρατέστατος, ἐπιπεδέστερος (μόνον), εὐδαιμονέστερος εὐδαιμονείατος, κακονοῦστερος κακονοῦστατος.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -εις, -εντος σχηματίζουσι τὰ παραθετικά ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος εἰς νε (οὐχὶ εντ) κατὰ τροπήν τοῦ ν εἰς α καὶ τοῦ τ πρὸ τοῦ τ εἰς οῖον χαρισ-σ, καὶ κατὰ συνεχδρομήν χαριέστερος χαριέστατος.

3) Τὸ ἀλαζών, ἀραπαξ, κλέπις, λάλος, μονοφάγος, ὄψοφάγος καὶ πλεονέκτης ἔχοντα τὰ παραθετικά κατὰ τὸ [ἀχαρίστερος ἀχαρίστατος]· εἶον ἀραπαγίστερος ἀραπαγείατος, κλεπίστερος κλεπίστατος, λαλίστερος λαλίστατος, ὄψοφαγίστερος ὄψοφαγείατος, πλεονεκτίστερος πλεονεκτίστατος.

ΣΗΜ. Τὸ πτωχός ἔχει συγκριτικὸν καὶ πτωχίστερος.

4) Τὸ βλάξ, ἐπίχαρις, εὐχαρις, πίων καὶ ὄβρισις ἔχοντα παραθετικά τὸ βλακότερος βλακότητας (καὶ βλακείατος), ἐπιχαριτώτερος ἐπιχαριτώιατος, εὐχαριτώτερος εὐχαριτώιατος, πίωτερος πιώιατος, ὄβρισιώτερος ὄβρισιώιατος.

Τῶν εἰς -ος ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγοῦσης μακρὸν τὰ ἐκ τοῦ θυμός, κῆρος, κίνδυνος, λήθη, νίκη, ἡμῆ, χιμός καὶ ψυχῆ σύνθετα, καὶ τὰ ἄλλα ἀνάροός, ἰσχυρός, λίτός, πίων, τριάνός, φλιθάρος, ψιλός. Τὸ δίχρονον τοῦ βλάξ διφορεῖται.

ΣΗΜ. Τοῦ φίλος παραθετικά εἶναι τὸ φίλιτερος φίλιαιος καὶ σπαν. τὸ φιλό-τερος φιλιώτατος.

§ 221. Τῶν ἐχόντων τὰ παραθετικά εἰς -ίων καὶ -ιστος ἐπιθέτων ὁμαλῶς σχηματίζουσιν αὐτὰ τὸ αἰσχροός, ἐχθροός, ἠδύς, κακός καὶ ταχύς, προστιθεμένων τῶν καταλήξεων εἰς τὸ θέμα τοῦ θετικοῦ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ -υς, -ρος καὶ -ος· π. χ. ἠδ-ίων ἠδ-ιστος, αἰσχ-ίων αἰσχ-ιστος, ἐχθ-ίων ἐχθ-ιστος (καὶ ἐχθρότερος ἐχθρότατος), θάτιων τάχιστος, κακίων κάκ-ιστος.

ΣΗΜ. Τὸ θάτιων ἐγένετο ἐκ τοῦ ταχίων κατὰ τροπὴν τοῦ χ καὶ ι εἰς σα (ττ). Περί δὲ τοῦ θάσσωσι ἀντὶ τάσσωσι ἰδὲ § 69, σημ.

§ 222. Τὰ ἐξῆς ἐπιθέτα τῶν ἐχόντων τὰ παραθετικά εἰς -ίων καὶ -ιστος σχηματίζουσιν αὐτὰ ἀνωμαλῶς·

ἀγαθός	{ ἀμείνων βελτίων κρείσσωσι (-τιων) λόφων	{ ἄριστος βέλτιστος κράτιστος λῶστος
ἀλγεινός	{ ἀλγεινότερος ἀλγίων	{ ἀλγεινότατος ἄλγιος
κακός	{ κακίων χείρων	{ κάκιστος χείριστος
καλός	καλλίων	κάλλιστος
μακρός	{ μακρότερος [μάσσωσι]	{ μακρότατος μήκιστος
μέγας	μεϊζων	μέγιστος
μικρός	{ μικρότερος μείων ἐλάσσωσι (-τιων)	{ μικρότατος — ἐλάχιστος
εὐλίγος	ἧσσωσι (-τιων)	{ εὐλίγιστος ἧμισα (ἐπίρρ.)
πολύς	πλείων οὐδ. καὶ πλέον ἢ πλεῖν	πλείστος
θάδιος	θάφων	θάστος

§ 223. Τὰ ἐξῆς εἶναι παραθετικά ἐκ προθέσεων ἢ δὲν ἔχουσι θετικόν·

πρὸ	πρότερος	πρωῖος
ὑπὲρ	ὑπέρτερος	ὑπέρτατος καὶ ὕπατος
—	ὑστερος	ὑσταίος
—	—	ἔσχατος

ΣΗΜ. Σπανίως ἀπαντᾷ ὑπερθετικὸν πρῶμιος τοῦ πρωῖος.

§ 224. Πολλάκις τὰ παραθετικά ἐκφέρονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ μᾶλλον καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ θετικοῦ. Οὕτω ἐκφέρονται πάντοτε τὰ τῶν μετοχῶν, τὰ τῶν εἰς τέλος καὶ τῶν πλείστων ἐκ τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων· π. χ. μᾶλλον φιλῶν μάλιστα φιλῶν, μᾶλλον ἐπαινετός μάλιστα ἐπαινετός, μᾶλλον εἶρων μάλιστα εἶρων, μᾶλλον εὐέλπις μάλιστα εὐέλπις.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Παραθετικά ἐπιρρήματα

§ 225. Τὰ παραθετικά ἐπιρρήματα γίνονται ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιθέτων.

1) Παραθετικά ἐπιρρήματα γινόμενα ἐξ ἐπιρρημάτων

ἄνω	ἄνωτέρω	ἄνωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
ἔσω	ἔσωτέρω	ἔσωτάτω
ἔξω	ἔξωτέρω	ἔξωτάτω
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω
πρόσω	—	προσωτάτω
ἔνδον	ἐνδοτέρω	—
(πρὸ)	προτιέρω	—
ἐγγύς	ἐγγυτέρω	ἐγγυτάτω
	ἐγγύτερον	ἐγγύτατα
	ἐγγιον	ἐγγισια
πέρα(ν)	περαιτέρω	—
(ἀπὸ)	ἀπωτέρω	—
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα
πρωῖ	πρωίτερον	πρωίτατα

2) Παραθετικά ἐπιρρήματα ἐξ ἐπιθέτων

§ 226. Τῶν ἐξ ἐπιθέτων γινομένων ἐπιρρημάτων ὡς συγκριτικῶν μὲν λαμβάνεται ἡ ἐνική αἰτία τ. τοῦ οὐδ. τοῦ ἀντιστοίχου συγκριτικῶ, ὡς ὑπερθετικῶν δὲ ἡ πληθ. αἰτιατική τοῦ ὑπερθετικῶ· π. χ. *καλῶς κάλλιον κάλλιστα, ἀληθῶς ἀληθέστερον ἀληθέστατα, δικαίως δικαιοτέρον δικαιοτάτα.*

ΣΗΜ. 1. Τινὰ συγκριτικὰ ἐπιρρ. σχηματίζονται κατὰ τὰ θετικά, τινὰ δὲ ὑπερθετικά κατὰ τὰ συγκριτικά· π. χ. *ἀγροικότερος, μέγιστον.*

ΣΗΜ. 2. Τὸ μὲν ἄμεινον ἄριστα εἶναι παραθετικά τοῦ εὖ, τὸ δὲ ἤτιον ἤκιστα τοῦ ὀλίγον.

ΣΗΜ. 3. Τὸ ἄσμενος ἔχει ὑπερθετ. ἐπιρρημα ἄσμεναίτατα καὶ ἄσμενέστατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν ἀριθμητικῶν

§ 227. Ἀριθμητικὰ λέγονται αἱ λέξεις, αἵτινες σημαίνουσι ἀριθμὸν· εἶναι δὲ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

§ 228. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἶναι ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά, ἀναλογικά καὶ διανεμητικά.

1) Ἀπόλυτα καὶ τακτικά

§ 229. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ σημαίνουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν οὐσιαστικῶν ἀπολύτως· π. χ. *εἷς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες κ.τ.λ.*

§ 230. Τὰ τακτικά ἀριθμητικὰ σημαίνουσι τάξιν καὶ ἀκολουθίαν τῶν οὐσιαστικῶν ἢ ἐν τῶν πολλῶν μερῶν οὐσιαστικῶ τινος· π. χ. *πρῶτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος, ἑκατοστής, πολλοστής κ.τ.λ.* τύποι δὲ κῦτῶν εἶναι οἱ ἐξῆς·

	Ἀπόλυτα	Τακτικά
1	α' εἷς, μία, ἓν	πρῶτος
2	β' δύο	δεύτερος
3	γ' τρεῖς, τρία	τρίτος
4	δ' τέσσαρες, τέσσαρα	τέταρτος
5	ε' πέντε	πέμπτος
6	ς' ἕξ	ἕκτος

	Ἀπόλυτα	Τακτικά
7	ζ' ἐπτά	ἑβδομος
8	η' ὀκτώ	ὄγδοος
9	θ' ἐννέα	ἑνατος
10	ι' δέκα	δέκατος
11	ια' ἑνδεκα	ἐνδέκατος ἢ πρῶτος καὶ δέκατος
12	ιβ' δωδεκα	δωδέκατος ἢ δεῦτερος καὶ δέκατος
13	ιγ' τρεῖς, τρία καὶ δέκα ἢ τρισκαίδεκα	τρίτος καὶ δέκατος ἢ τρισκαιδέκατος
14	ιδ' τέσσαρες, τέσσαρα καὶ δέκα ἢ τεσσαρεσκαίδεκα	τέταρτος καὶ δέκατος ἢ τεσσαρεσκαιδέκατος
15	ιε' πέντε καὶ δέκα ἢ πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος ἢ πεντεκαιδέκατος
16	ισ' ἕξ καὶ δέκα ἢ ἑκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος ἢ ἑκκαιδέκατος
17	ιζ' ἐπτά καὶ δέκα ἢ ἑπτακαίδεκα	ἑβδομος καὶ δέκατος ἢ ἑπτακαιδέκατος
18	ιη' ὀκτώ καὶ δέκα ἢ ὀκτωκαίδεκα	ὄγδοος καὶ δέκατος ἢ ὀκτωκαιδέκατος
19	ιθ' ἐννέα καὶ δέκα ἢ ἐννεακαίδεκα	ἑνατος καὶ δέκατος ἢ ἐννεακαιδέκατος
20	κ' εἴκοσι(ν)	εἰκοστός
21	κα' εἰς καὶ εἴκοσι(ν)	πρῶτος (ἢ εἰς) καὶ εἰκοστός
30	λ' τριάκοντα	τριακοστός
40	μ' τεσσαράκοντα	τεσσαρακοστός
50	ν' πενήκοντα	πεντηκοστός
60	ξ' ἑξήκοντα	ἑξηκοστός
70	ς' ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός
80	π' ὀγδοήκοντα	ὄγδοηκοστός
90	ζ' ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός
100	ρ' ἑκατὸν	ἑκατοστός
200	σ' διακόσιοι	διακοσιοστός
300	τ' τριακόσιοι	τριακοσιοστός

Ἀπόλυτα

Τακτικά

400	υ'	τετρακόσιοι	τετρακοσιοστός
500	φ'	πεντακόσιοι	πεντακοσιοστός
600	χ'	ἑξακόσιοι	ἑξακοσιοστός
700	ψ'	ἑπτακόσιοι	ἑπτακοσιοστός
800	ω'	ὀκτακόσιοι	ὀκτακοσιοστός
900	Ϟ'	ἑνακόσιοι	ἑνακοσιοστός
1000	α	χίλιοι	χιλιοστός
2000	β	δισχίλιοι	δισχιλιοστός
3000	γ	τρισχίλιοι	τρισχιλιοστός
4000	δ	τετρακισχίλιοι	τετρακισχιλιοστός
5000	ε	πεντακισχίλιοι	πεντακισχιλιοστός
6000	ς	ἑξακισχίλιοι	ἑξακισχιλιοστός
7000	ζ	ἑπτακισχίλιοι	ἑπτακισχιλιοστός
8000	η	ὀκτακισχίλιοι	ὀκτακισχιλιοστός
9000	θ	ἑνακισχίλιοι	ἑνακισχιλιοστός
10000	ι	μύριοι	μυριοστός
20000	κ	δισμύριοι ἢ δύο μυριάδες	δισμυριοστός
50000	ν	πεντακισμύριοι	πεντακισμυριοστός.

§ 231. Τὰ σύνθετα ἀπόλυτα καὶ τακτικά ἀριθμητικά ἐκφέρονται ὡς ἑξῆς:

- 1) συνήθως προτάσσεται τὸ μικρότερον τοῦ μεγαλύτερου μεσολαβούντος τοῦ καὶ π. χ. ἐπὶ καὶ δέκα, ἑβδομος καὶ δέκατος·
- 2) προτάσσεται (σπανίως) τὸ μεγαλύτερον τοῦ μικροτέρου· π. χ. τριακόσια καὶ ἑξήκοντα·
- 3) προτάσσεται τὸ μικρότερον τοῦ μεγαλύτερου μετὰ τῆς ἐπὶ ἢ πρὸς π. χ. πέντε πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἕκτη ἐπὶ δεκάτῃ·
- 4) σπανιώτατα προτάσσεται τὸ μεγαλύτερον τοῦ μικροτέρου ἀσυνδέτως· π. χ. χίλιοι διακόσιοι·
- 5) πολλάκις τίθεται ἐν τῷ μέσῳ τὸ οὐσιαστικόν· π. χ. ἑκατόν ἕτη καὶ πέντε·
- 6) πολλάκις σύνθετον τακτικὸν ἀποτελεῖται ἐκ μικροτέρου ἀπολύτου καὶ μεγαλύτερου τακτικοῦ καὶ ἀντιστρόφως· π. χ. εἰς καὶ εἰκοστός, ἕκτη ἐπὶ δέκα*.

* Τὸ δὲ καὶ ἐννέα μετὰ δεκάδος, ὡς 18, 19, 28, 29 κ.τ.λ. ἐξέφερον οἱ

§ 232. Οἱ παλαιοὶ ἀντὶ τῶν Ἰνδικῶν σημείων κατόπιν εἰσαχθέντων μετεχειρίζοντο εἰς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1000 ἔθετον γραμμὴν ἄνωθεν τοῦ γραμματος πρὸς δεξιὰ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1000 καὶ ἐξῆς ἔθετον αὐτὴν κάτωθεν πρὸς ἀριστερά. Τὸ 6 παρίστανον διὰ τοῦ σίγματος Ϛ, τὸ δὲ 90 διὰ τοῦ κόππα η, καὶ τὸ 900 διὰ τοῦ σαμπῆ Ϟ*.

§ 233. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι τοῦ τέσσαρες κλίνονται ὡς ἐξῆς:

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	καὶ τῶν τριῶν γενῶν	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Ὀν.	εἷς	μία	ἓν	δύο	τριεῖς	τρία	
Γεν.	ἑνός	μίας	ἑνός	δυσῶν	τριῶν	τριῶν	
Δοτ.	ἐνὶ	μῆ	ἐνὶ	δυσῶν	τρισὶ(ν)	τρισὶ(ν)	
Αἰτ.	ἕνα	μίαν	ἓν	δύο	τριεῖς	τρία	
			ἀρσ. θηλ.				οὐδ.
			τέσσαρες				τέσσαρα
			τεσσάρων				τεσσάρων
			τέσσαροι(ν)				τέσσαροι(ν)
			τέσσαρας				τέσσαρα

§ 234. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι μέχρι τοῦ μύριοι κλίνονται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα· εἶον οἱ διακόσιοι τῶν διακοσίων, αἱ διακόσιοι τῶν διακοσίων, τὰ διακόσια τῶν διακοσίων τοῖς διακοσίοις κ.τ.λ.

παλαιοὶ καὶ μετὰ τοῦ δέον, ἀφαιροῦντες ἐκ τῆς ἀμέσως ἐπομένης δεκάδος τὸ 1 ἢ 2· π. γ. δυσῶν δέονσαι εἴκοσι νῆες (18)· ἕτη ἑνός δέοντα τριάκοντα (29).

Τῶν κλασμάτων ὁ μὲν παρονομαστής ἐκφέρεται κατὰ γενικὴν, ὁ δὲ ἀριθμητὴς καθ' ἣν πτωσὶν ἀπαιτεῖ ἢ πρότασις, διὰ τοῦ μέρους ἢ μοῖρα π. γ. τῶν πέντε μοιρῶν τὰς δύο νέμονται ($\frac{2}{5}$).

Τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς δραχμῆς, τοῦ πλείθρου κ.τ.λ. λέγεται ἡμίσεια δραχμὴ ἢ ἡμιδραχμον, ἡμισον πλείθρον ἢ ἡμιπλεθρον. Τὸ δὲ $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ κ.τ.λ. λέγεται τριτημόριον, τεταρτημόριον κ.τ.λ.

Τὸ $1\frac{1}{2}$ λέγεται ἡμιόλιον, τὸ δὲ $1\frac{1}{3}$, $1\frac{1}{4}$ λέγεται ἐπίτριτον, ἐπιτέταρτον κ.τ.λ.· τὸ δὲ $2\frac{1}{2}$, $3\frac{1}{2}$, $4\frac{1}{2}$ κ.τ.λ. ἐκφέρεται μετὰ τοῦ ἡμι ἐν συνθέσει· π. γ. πέντε ἡμιβοῦλια ($2\frac{1}{2}$), ἑπτὰ ἡμιάλαντα ($3\frac{1}{2}$) κ.τ.λ.

* Οἱ παλαιοὶ Ἀθηναῖοι μετεχειρίζοντο εἰς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὰ ἐξῆς σημεῖα· I, II, III, IIII (ἓν, δύο, τρία, τέσσαρα), V (πέντε), Δ δέκα, Η (ἑκατόν), Χ (χιλία), Μ (μύρια), [Δ] (50), [H] (500), [X] (5000), [M] (50000) κ.τ.λ.

§ 235. Τὰ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι καὶ ἑξῆς ἀριθμητικὰ ἀπαντῶσι καὶ ἐν τῷ ἐνίκῳ, ἂν ἀναφέρωνται εἰς τὰ περιληπτικὰ οὐσιαστικὰ ἵππος, ἄσπῖς, ναῦς καὶ λόγχη· οἷον ἵππος τριακοσία (ἵππεῖς τριακόσιοι), χιλία ἄσπῖς (χιλίοι ἀσπιδοφόροι).

ΣΗΜ. Τὸ μύριοι ἴσα δύναται τῷ δέκα χιλιάδες, τὸ δὲ μυρίοι τῷ ἄπειροι.

§ 236. Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ γίνονται ἐκ τοῦ θέμ. τῶν ἀπολύτων, καὶ μέχρι μὲν τοῦ εἴκοσι λήγουσιν εἰς -τος, πλὴν τοῦ δευτέρου, ἑβδομος καὶ ὄγδοος, ἀπὸ δὲ τοῦ εἴκοσι καὶ ἑξῆς λήγουσιν εἰς -στός.

2) Χρονικὰ

§ 237. Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγινέ τι. Γίνονται δὲ ἐκ τοῦ θέμ. τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς -αῖος· π. χ. δευτεραῖος, τριαῖος, ιεταριαῖος, πεμπταῖος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ ταῦτα ἔγιναν καὶ τὸ προτεραῖος, ὑστεραῖος, σκοταῖος.

3) Πολλαπλασιαστικὰ

§ 238. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσιν ἐκ πόσων μερῶν ἢ ἀντικειμένων συγκριτά τι· λήγουσι δὲ εἰς -πλοῦς· π. χ. ἀπλοῦς, διπλοῦς (καὶ διυτός), τριπλοῦς (καὶ τριυτός), τετραπλοῦς κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔγιναν καὶ τὸ πολλαπλοῦς, ποσαπλοῦς.

4) Ἀναλογικὰ

§ 239. Τὰ ἀναλογικὰ σημαίνουσι ποσάκις τι εἶναι μεῖζον ἄλλου· λήγουσι δὲ εἰς -πλάσιος· π. χ. διπλάσιος, τριπλάσιος, δεκαπλάσιος κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔγιναν καὶ τὸ πολλαπλάσιος, ποσαπλάσιος.

5) Διανεμητικὰ

§ 240. Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουσι διανομὴν ἀντικειμένων κατὰ πόσά. Γίνονται δὲ ἐκ συνθέσεως τῆς σὺν μετὰ τῶν ἀπολύτων· π. χ. σύνδυο, σύντριες, συνδώδεκα κ.τ.λ.

§ 241. Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ ἐκφέρονται καὶ διὰ τῶν προθέσεων ἀνά, κατὰ καὶ εἰς ἐν συντάξει μετὰ τῶν ἀπολύτων· π. χ. ἀνά πέντε, ἀνά δέκα, κατὰ δύο, κατὰ τρεῖς, εἰς τέσσαρας κ.τ.λ.

6) Οὐσιαστικὰ

§ 242. Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικὰ σημαίνουσι τὴν ἀφρημένην ἔννοιαν ἀριθμοῦ τινος καὶ λήγουσιν εἰς -ὰς -άδος· π. χ. μονὰς (καὶ

ένάς), δνάς, τριάς, τετράς, πεντάς (καί πεμπάς), ξξάς, εβδομάς, ὀγδοάς, εἰκάς, τριακάς, τεσσαρακοντάς κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἀριθμητικά οὐσιαστικά λαμβάνονται καὶ ἀντὶ τῶν τακτικῶν εἰς δῆλωσιν τῆς τάξεως τῶν ἡμερῶν π. χ. εἰκάς (εἰκοστὴ ἡμέρα).

ΣΗΜ. 2. Εἰς -ὺς -ίος λήγουσι τὸ τριῦς, τετρακίς, πενηκοσίς, ἑκατοσίς, χίλιοσίς, μυριοσίς. Σημαίνουσι δὲ ὠρισμένως τὸ μὲν τριῦς τὸ ἕν τρίτον Ἀττικῆς φυλῆς, τὸ δὲ τετρακίς τὴν τετραδά (φιλοσοφικὸν ὄρον τῶν Πυθαγορείων), τὰ δὲ λοιπὰ στρατιωτικὰς μοίρας ἐκ 50, 100, 1000 καὶ 10000 ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τὸ τριῦς λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ τριάς.

7) Ἐπιρρήματα

§ 243. Τὰ ἀριθμητικά ἐπιρρήματα γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσι, πλὴν τοῦ ἅπαξ, δις καὶ τρίς, εἰς -άκις π. χ. τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, ἑκατοντάκις κ.τ.λ. Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ πολλάκις, πλεονάκις, πλειστάκις, ποσάκις, ισοσάκις, ισοσταντάκις, δασάκις, δποσάκις.

ΣΗΜ. 1. Τῶν συνθέτων ἀριθμητ. ἐπιρρημάτων μόνον τὸ τελευταῖον ἔχει τὴν ἐπιρρηματικὴν κατάληξιν π. χ. πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατοντάκις.

ΣΗΜ. 2. Ἀριθμητικά ἐπιρρήματα εἶναι καὶ τὸ διτῶς καὶ τὸ τριτῶς, καὶ τὰ λήγοντα εἰς -χῆ καὶ -πλῆ σημερινόντα δὲ τρόπων π. χ. διχῆ, τριχῆ, τετραχῆ, διαπῆ, πενταπῆ, ἑξαπῆ κ.τ.λ., ἔτι δὲ τὸ πρῶτον, δεῦτερον, τρίτον κ.τ.λ., συνήθως δὲ μετὰ τοῦ ἄρθρου, τὸ πρῶτον, τὸ δεῦτερον κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἄντωνυμίαι

§ 244. Αἱ ἄντωνυμίαι εἶναι ἑννέα εἰδῶν· 1) Προσωπικαί, 2) Ἀντιδιασταλικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ, 3) Ἀδιοπαθεῖς, 4) Ἀλληλοπαθεῖς, 5) Κτητικαί, 6) Ἐρωτηματικαί, 7) Ἀόριστοι, 8) Δεικτικαί, 9) Ἀναφορικαί.

1) Προσωπικαί

§ 245. 1) Προσωπικαί ἄντωνυμίαι λέγονται αἱ δι' ὧν δηλοῦνται τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, τὸ λέγον, τὸ πρὸς ὃ ἀπευθύνεται ὁ λόγος καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος. Κλίνονται δὲ ὡς ἑξῆς·

Ἐνικός

	Α' πρόσωπον	Β' πρόσωπον	Γ' πρόσωπον
Ὀν.	ἐγὼ	σύ	—
Γεν.	ἐμοῦ, μοῦ	σοῦ	οὔ
Δοτ.	ἐμοί, μοί	σοί	οἶ
Αἰτ.	ἐμέ, μέ	σέ	εἶ

Δυϊκός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	νώ	σφῶ
Γεν. καὶ Δοτ.	νῶν	σφῶν

Πληθυντικός

Ὀν.	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεῖς
Γεν.	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
Δοτ.	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)
Αἰτ.	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς.

2) Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν ἔχουσι κατάληξιν δηλωτικὴν γένους· εἶναι δὲ οὐσιαστικὰ ὀνόματα μετάπλαστα.

3) Ἡ ἐν. ὀνομαστικὴ τοῦ γ' προσώπου καὶ ὁ δυϊκὸς αὐτοῦ ἐλλείπουσιν· ἀναπληροῦνται δὲ διὰ τῆς αὐτός.

2) Ἀντιδιασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ

§ 246. 1) Ἀντιδιασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία λέγεται ἢ δι' ἧς ἀντιδιαστέλλεται τι ἄλλων ἢ ἐπαναλαμβάνεται τι, ὅπερ ἐλέχθη πρότερον. Εἶναι δὲ ἡ αὐτός, αὐτή, αὐτό· κλίνεται δὲ ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον. Ἡ ἐπαναληπτικὴ στερεῖται ὀνομαστικῆς· ἀναπληροῦται δὲ αὕτη διὰ δεικτικῆς.

2) Ἡ αὐτός/μετὰ τοῦ ἄρθρου πάσχει κῶσιν, τὸ δὲ οὐδέτερον αὐτῆς κεκραμένης λήγει εἰς ο καὶ ον· αὐτός, αὐτή, ταῦτο καὶ ταυτόν.

3) Τὸ θηλυκὸν τοῦ δυϊκοῦ ἔχει τὸν τύπον αὐτῶ, αὐτοῖν.

3) Αὐτοπαθεῖς

§ 247. 1) Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ σηκίνουσαι τὸ ἐξ ἑαυτοῦ πάσχον, ἧτοι τὸ τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν δεχόμενον, ἀντικειμένον. εἶναι δὲ σύνθετοι ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς αὐτός καὶ ἀπαντῶσι

μόνον ἐν ταῖς πλαγαίαις πτώσεσι τοῦ ἐνικῶ καὶ τοῦ πληθυντικῶ κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἐνικός

Α' πρόσωπον		Β' πρόσωπον		Γ' πρόσωπον		
ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἐμαυτοῦ,	-ῆς	σεαυτοῦ,	-ῆς	ἐαυτοῦ,	-ῆς, -οῦ
Δοτ.	ἐμαυτῶ,	-ῆ	σεαυτῶ,	-ῆ	ἐαυτῶ,	-ῆ, -ῶ
Αἰτ.	ἐμαυτόν,	-ῆν	σεαυτόν,	-ῆν	ἐαυτόν,	-ῆν, -όν

Πληθυντικός

Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	σφῶν αὐτῶν καὶ ἑαυτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς, -αῖς	ὕμῖν αὐτοῖς, -αῖς	σφίσιν αὐτοῖς, -αῖς, -οῖς καὶ ἑαυτοῖς, -αῖς, -οῖς
Αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς, -ας	ὕμᾶς αὐτούς, -ας	σφᾶς αὐτούς, -ας καὶ ἑαυτούς, -ας, -ά.

2) Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ ἐκφέρονται μονολεκτικῶς, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ περιφραστικῶς, τοῦ τρίτου προσώπου αὐτῶν διφορουμένου.

3) Παρὰ τὸ σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ κτλ. λέγεται καὶ σαυτοῦ, αὐτοῦ κτλ.

4) Ἀλληλοπαθής

§ 248. 1) Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία σημαίνει ἀμοιβαίαν ἐνέργειαν τῶν ὄντων* κλίνεται δὲ ὡς τρικατάληκτον ἐπίθετον μόνον ἐν ταῖς πλαγαίαις πτώσεσι τοῦ οὐκῶ καὶ τοῦ πληθυντικῶ, ὡς ἐξῆς·

Οὐκῶς

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοιν	ἀλλήλαιν	ἀλλήλοιν
Αἰτ.	ἀλλήλω	ἀλλήλα	ἀλλήλω

Πληθυντικός

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.
Γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλας

2) Ἀντὶ τοῦ ἀλλήλων, ἀλλήλα συνήθως γίνεται χρῆσις τοῦ ἀλλήλων, ἀλλήλω*.

* Τὸ ἀλλήλων ἔγινεν ἐκ τοῦ ἀλλήλων (ἄλλοι ἄλλων) δι' ἀποβολῆς τοῦ ἐτέρου λ τοῦ θ' ζεύγους καὶ ἐκτάσεως τοῦ α τῆς παραληγουσῆς εἰς η.

5) Κτητικά

§ 249. Αἱ κτητικά ἀντωνυμίαι σημαίνουσιν ἀντικειμένον τι, εἰς ὃ ἀνήκει τι ὡς κτῆμα. Γίνονται δὲ ἐκ τῶν θεμάτων τῶν προσωπικῶν καὶ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα. Εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς·

Α' πρόσωπον	Β' πρόσωπον	Γ' πρόσωπον
ἐμός, ἐμή, ἐμόν	σός, σή, σόν	[έός, έή, έόν]
ἡμέτερος, -α, -ον	ὑμέτερος, -α, -ον	σφέτερος, -α, -ον.

ΣΗΜ. 1. Ἡ έός, έή, έόν ἀπαντᾷ παρὰ ποιηταῖς· ἀντ' αὐτῆς δὲ οἱ πεζογράφοι μεταχειρίζονται τὴν γενικὴν τῆς αὐταπαθοῦς ἢ τῆς αὐτὸς μετὰ τοῦ ζοθρου π. γ. τοῦ έαυτοῦ, τῷ έαυτοῦ, τῶν έαυτοῦ· ὁ—αὐτοῦ, τοῦ—αὐτοῦ, τῷ—αὐτοῦ κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ κλητικὴ τῆς ἐμός ἔχει τὸν τύπον τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς, τῆς δὲ ἡμέτερος εἶναι ἡμέτερε. Αἱ ἄλλαι δὲν ἔχουσι τὴν πῶσιν ταύτην.

6) Ἐρωτηματικά

§ 250. 1) Ἐρωτηματικά ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ δι' ὧν ἐρωτᾶται περὶ τινος ἀντικειμένου. Εἶναι δὲ ἐρωτηματικά ἡ τίς, τί, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, πόσιος, ποσιαῖος καὶ ποδαπίος.

2) Ἡ τίς, τί εἶναι ἀνώμαλον μετάπλαστον τριγενές καὶ δικατάληκτον ἐπίθετον· κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἐνικός

ἀρό. καὶ θηλ. οὐδ.

Ἵν.	τίς	τί
Γεν.	τίνος καὶ τοῦ	τίνος καὶ τοῦ
Δοτ.	τίνι καὶ τῷ	τίνι καὶ τῷ
Αἰτ.	τίνα	τί

Δυϊκός

Ἵν. καὶ Αἰτ.	τίνε	τίνε
Γεν. καὶ Δοτ.	τίνοι	τίνοι

Πληθυντικός

Ἵν.	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίσι(ν)	τίσι(ν)
Αἰτ.	τίνας	τίνα.

3) Πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐρωτηματικά ἀντωνυμίαι πλήν τῆς τίς κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα.

7) Ἀόριστοι

§ 251. 1) Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι σημαίνουσιν ἀντικείμενόν τι οὐχὶ ὠρισμένον. εἶναι δὲ ἀόριστοι ἢ τίς, τί, δεῖνα, ἔνιοι, πᾶς, οὐδεὶς, οὓς, μηδεὶς, μήτις, πότερος, ἕτερος, οὐδέτερος, μηδέτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος, ποσός, ποιός.

2) Ἡ τίς, τί εἶναι ἀνώμαλον μετὰ πλάστον τριγενές καὶ δικατάληκτον ἐπίθετον· κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἐνικός

	ἀρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
Ὄν.	τίς	τί
Γεν.	τινός καὶ τοῦ	τινός καὶ τοῦ
Δοτ.	τινὶ καὶ τῷ	τινὶ καὶ τῷ
Αἰτ.	τινά	τί

Ἀνικός

Ὄν. καὶ Αἰτ.	τινὲ	τινὲ
Γεν. καὶ Δοτ.	τινοῖν	τινοῖν

Πληθυντικός

Ὄν.	τινές	τινά καὶ ἄττα
Γεν.	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τισὶ (ν)	τισὶ (ν)
Αἰτ.	τινάς	τινά καὶ ἄττα.

3) Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς διαφέρει τῆς ἐρωτηματικῆς τίς, καθ' ὅτι ἡ μὲν ἀόριστος ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς καταλήξεως παρὰ τὸν κανόνα, ἡ δὲ ἐρωτηματικὴ δὲν ἐγκλίνεται καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς θεματικῆς συλλαβῆς. Ἡ ἀόριστος προσέτι ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ οὐδετέρου ἔχει καὶ τὸν τύπον ἄττα.

4) Ἡ δεῖνα εἶναι τριγενές καὶ μονοκατάληκτον ἑλλειπτικὸν ἐπίθετον· κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς· ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα, γεν. δεῖνος, δοτ. δεῖνι, αἰτ. δεῖνα· πληθ. οἱ δεῖνες, τῶν δεῖνων, τοὺς δεῖνας. Ἐνίστα δὲ εἶναι καὶ ἄκλιτος.

5) Ἡ ἔνιοι κλίνεται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτον ἐπίθετον μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἄριθμῳ.

6) Ἡ οὐδείς καὶ μηδείς εἶναι τρικατάληκτοι ἐλλειπτικά· κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἑνικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὀν.	οὐδείς	οὐδεμία	οὐδὲν
Γεν.	οὐδενός	οὐδεμίας	οὐδενός
Δοτ.	οὐδενί	οὐδεμιᾶ	οὐδενί
Αἰτ.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδὲν

Πληθυντικός

Ὀν. οὐδένες, γεν. οὐδένων, δοτ. οὐδέσι(ν), αἰτ. οὐδένας.

Οὕτω κλίνεται καὶ ἡ μηδείς, μηδεμία, μηδέν· πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι κλίνονται ὁμαλῶς ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα.

ΣΗΜ. Ἡ οὐδείς καὶ μηδείς εἶναι σύνθετοι ἐκ τοῦ οὐδέ, μηδὲ καὶ τοῦ εἰς· ἐν δὲ τῇ ἐν. γεν. καὶ δοτικῇ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως παρὰ τὸν κανόνα.

8) Δεικτικά

§ 252. 1) Δεικτικά ἀντωνυμῖαι λέγονται αἱ δι' ὧν δεικνύεται ἀντικειμένον τι. Εἶναι δὲ δεικτικά ἡ οὗτος, αὕτη, τοῦτο· ὅδε, ἥδε, τόδε· ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο· [τοῖσος], τοιοῦδε, τοιοῦτος· [τόσος], τοσοῦδε, τοσοῦτος· τηλικόδε, τηλικοῦτος· ὁ αὐτός, ὁ ἕτερος, ὁ ἄλλος καὶ ἡ ἄμφω, ἀμφοτέροι.

2) Ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία οὗτος, αὕτη, τοῦτο εἶναι ἐπίθετον τρικατάληκτον μεταπλαστον· κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἑνικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ὀν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτ.	τούτον	ταύτην	τοῦτο
Κλητ.	ὦ οὗτος		

Διτικός

Ὀν. καὶ Αἰτ.	τούτῳ	τούτῳ	τούτῳ
Γεν. καὶ Δοτ.	τούτοιιν	τούτοιιν καὶ ταύταιιν	τούτοιιν

Πληθυντικός

Όν.	οὔτοι	αὗται	ταῦτα
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αίτ.	τούτους	ταύτας	ταῦτα.
Κλ.	ὧ οὔτοι		

3) Ἡ ὄδε εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ ἄρθρου, καθ' ὃ κλίνεται, καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ.

4) Ἡ τοιοῦτος, τοσοῦτος καὶ τηλικούτος κλίνονται κατὰ τὴν οὔτος.

5) Ἡ τοσόσδε, τοιόσδε καὶ τηλικόσδε εἶναι σύνθετοι ἐκ τῆς τόσος, [τοῖος, τηλίκος] καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ.

6) Ἡ ἄμφω κλίνεται μόνον ἐν τῷ οὐκῶ ὡς ἐξῆς· ὄνομ. καὶ αἰτ. ἄμφω, γεν. καὶ δοτ. ἄμφοῖν.

7) Ἡ ἀμφοτέρω, αι, α κλίνεται ἑκατέρω ἐν τῷ οὐκῶ καὶ τῷ πληθυντικῶ ἀριθμῶ.

ΣΗΜ. Σπανίως ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἐνικός ἀμφοτέρων μετ' ἐπιρρηματικῆς σημασίας.

9) Ἀναφορικὰ

§ 253. 1) Ἀναφορικὰ ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ δι' ὧν ἐπαναλαμβάνονται προεγνωσμένα ἀντικείμενα. Εἶναι δὲ ἀναφορικὰ ἡ ὅς, ὅστις, οἷός, ἡλικός, ὁπίοτερος, ὁποῖος, ὅσος, ὁπόσος, ὁπηλίκος, ὁποδαπός.

2) Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅστις εἶναι σύνθετος ἐκ τῆς ος καὶ τῆς ἀορίστου τίς· κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

Ἐνικός

	ἀρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Όν.	ὅστις	ἥτις	ὃ τι
Γεν.	οὔτινος καὶ ὅτου	ἥτινος	οὔτινος
Δοτ.	ὧτيني καὶ ὅτω	ἧτيني	ὧτيني καὶ ὅτω
Αίτ.	ὄντινα	ἦντινα	ὄ τι

Δυϊκός

Όν. καὶ Αἰτ.	ὧτινε	[ἄτινε]	ὧτινε
Γεν. καὶ Δοτ.	οἶντινοιν	[αἶντινοιν]	οἶτινοιν

Πληθυντικός

Όν.	οἴτινας	αἴτινας	ἄτινα καὶ ἄττα
Γεν.	ὄντινων	ὄντινων	ὄντινων (καὶ ὄτων σπαν.)
Δοτ.	οἴστισι(ν)	αἴστισι(ν)	οἴστισι(ν) (καὶ ὄτοις σπαν.)
Αἰτ.	οὔστινας	ἄστινας	ἄτινα καὶ ἄττα.

3) Εἰς τὸ *ὄ,π* ἢ τίθεται ἡ διαστολή, δι' ἧς διαστέλλεται τοῦ συνδέσμου *ὄτι*, ἢ γράφονται τὰ δύο μέρη χωριστά, *ὄ τι*.

4) Πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι κλίνονται ὡς τριτάληκτα ἐπίθετα ἡμελῶς.

ΣΗΜ. Πλείονα περὶ τῆς σημασίας τῶν ἀντωνυμιῶν ἰδὲ ἐν τῷ συντακτικῷ.

Συσχετικαὶ ἢ ἀνταποδοτικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 254. Αἱ ἐρωτηματικαί, αἱ ἀόριστοι, αἱ δεικτικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅταν ἔχωσι σχέσιν καὶ ἀναφορὰν πρὸς ἀλλήλας, λέγονται συσχετικαὶ ἢ ἀνταποδοτικαί. Ὁ ἐπόμενος πίναξ παρίστα τὴν σχέσιν αὐτῶν.

Ἐρωτηματικαὶ	Ἀόριστοι	Δεικτικαὶ	Ἀναφορικαὶ ἀόριστικαὶ ἀόριστοι
πότερος ;	πότερος ἕτερος ἐκότερος οὐδέτερος μηδέτερος	ὁ ἕτερος ἄμφω ἀμφότεροι	— ὀπότερος
τίς ;	τίς ἐνιοί δεῖνα πᾶς οὐδεὶς, οὔτις μηδεὶς, μήτις ἕκαστος ἄλλος	οὗτος ὅδε ἐκεῖνος ὁ ἄλλος ὁ αὐτός	ὅς ὅστις ὅς ἂν
ποιός ;	ποιός	[τοῖος] τοιόσδε τοιοῦτος	οἷος ὀποιός οἷος ἂν
πόσος ;	ποσός	[τόσος] τοσόσδε τοσοῦτος	ὄσος ὀπόσος ὄσος ἂν

πηλίκος ;	—	}	τηλικόσδε	ήλικος	όπηλίκος
			τηληκούτος		
ποδαπός ;	—	}	άλλοδαπός	—	όποδαπός
			ήμεδαπός		
			παντιδαπός		

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

§ 255. 1) Πᾶσαι αἱ ἀντωνυμίαι κλητικὴν δὲν ἔχουσι πλὴν τῆς οὔτος, ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

2) Ἡ ἐν. ὄνομ. καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἀντωνυμιῶν αὐτός, ἄλλος, οὔτος, ἐκεῖνος καὶ ὅς δὲν ἔχει τελικὸν ν*. Διφοροῦνται δὲ ἡ αὐτός (ὁ αὐτός), ἡ τοιοῦτος, ἡ τοσοῦτος καὶ ἡ τηλικούτος.

3) Εἰς τὸ τέλος πολλῶν ἀντωνυμιῶν προστίθεται χάριν ἐμφάσεως προσχηματισμός· εἶναι δὲ προσχηματισμοὶ τὸ γέ, πέρ, ι, δέ, οὔν, δή, δήποτε, δημοιοῦν.

4) Τὸ γέ τίθεται εἰς τὴν ἀναφορικὴν ὅς, ἡ, ὃ καὶ τὴν προσωπικὴν ἐγὼ καὶ σὺ ἀναβιβάζμενου τοῦ τόνου ἐν τῇ ὄνομ. ἐγὼ καὶ τῇ ὄστ. ἐμοί· ἐγωγε, ἐμοιγε. Ἄλλὰ ἐμοῦγε, ἐμέγε.

5) Τὸ πέρ τίθεται εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας· οἷον ὅσπερ, οἷόσπερ.

6) Τὸ ι τίθεται εἰς τὰς δεκτικὰς ἀντωνυμίας· λαμβάνει δὲ τὸν τόνον αὐτῶν καὶ ἐκκρούει τὰ πρὸ αὐτοῦ βραχέα φωνήεντα· π. χ. οὔτοςί, ταυτί.

7) Τὸ δέ τίθεται εἰς τὰς δεκτικὰς ἀντωνυμίας, ὃ δὲ τόνος αὐτῶν καταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν· π. χ. τοσόσδε, τηλικόσδε.

8) Τὸ οὔν, δή, δήποτε, δημοιοῦν προστίθεται εἰς τὴν ὄστις, ὃ δὲ τόνος αὐτῆς καταβιβάζεται ἐπὶ τοὺς προσχηματισμοὺς τούτους· π. χ. ὄστισοῦν, ὄστιοδήποτε κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἄνταποδοτικὰ ἐπιφροήματα

§ 256. Τὰ ἐπιφροήματα ἀνταποδίδονται εἰς ἄλληλα, ὅπως αἱ συσχετικαὶ ἢ ἀνταποδοτικαὶ ἀντωνυμίαι, κατὰ τὸν ἐξῆς πίνακα·

* Ἐκ τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων δὲν ἐξέπεσε τὸ κ, ἀλλὰ τὸ θ. Παράβαλε τὸ λατινικὸν *aliud* (ἄλλο).

Ερωτηματικά	Ἄδριστα	Δεικτικά	Ἀναφορικά	
			ὀριστικά	ἀόριστα
πού ;	πού	αὐτόθι αὐτοῦ ἐνθαδὲ ἐνταῦθα ἐκεῖ	οὗ ἐνθα	ὅπου οὗ ἄν
πῆ ;	πῆ	τῆδὲ ταύτῃ	ῆ	ὅπῃ ῆ ἄν
πόθεν ;	ποθὲν	αὐτόθεν ἐνθενδὲ ἐντεῦθεν ἐκεῖθεν	ἧθεν ἐνθεν	ὅπόθεν ἧθεν ἄν
ποῖ ;	ποῖ	δεῦρο ἐνθάδὲ ἐκεῖσε αὐτόσε	οἶ	ὅποι οἶ ἄν
πῶς ;	πῶς	ὧδὲ οὕτως ἐκείνως	ὧς	ὅπως ὧς ἄν
πότε ;	ποτέ	τότε	ὅτε	ὅποτε ὅταν
πηνίκα ;	—	τηνικάδὲ τηνικαῦτα	ἦνίκα	ὀπηνίκα ἦνίκα ἄν
ποσάκις ;	—	τοσαυτάκις τοσάκις	ὀσακις	ὀποσάκις ὀσάκις ἄν
ποσαχῆ ;	—	—	ὀσαχῆ	ὀποσαχῆ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ τοῦ ῥήματος

§ 257. Ὡς τὰ πτωτικά, οὕτω καὶ τὰ ῥήματα ἔχουσι παρεπόμενα· εἶναι δὲ ταῦτα ἡ διάθεσις, ἡ φωνή, ἡ συζυγία, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ πρόσωπον.

Διάθεσις

§ 258. Διάθεσις λέγεται ἡ κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου ἢ διὰ τῆς φωνῆς τοῦ ῥήματος σημαίνουμένη. Εἶναι δὲ αἱ διαθέσεις τέσσαρες·

α') ἡ ἐνεργητική, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· π. χ. *λύω, τύπω, δίδωμι*

β') ἡ παθητική, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον πάσχει· π. χ. *λύομαι, τύπτομαι, δίδασκομαι*

γ') ἡ μέση, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἅμα καὶ πάσχει ἐξ ἑαυτοῦ· π. χ. *ἀλείφομαι, γυμνάζομαι*

δ') ἡ οὐδετέρα, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει· π. χ. *κάθημαι, καθεύδω.*

Φωνή

§ 259. Φωνὴ λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, δι' οὗ σημαίνεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου. Εἶναι δὲ δύο αἱ φωναί·

1) ἡ ἐνεργητική, δι' ἧς σημαίνεται ἡ ἐνεργητική, ἡ οὐδετέρα καὶ ἐνίοτε ἡ παθητ. διάθεσις· οἷον *γράφω, τίθημι, καθεύδω, πάσχω*

2) ἡ μέση, δι' ἧς σημαίνεται ἡ παθητική, ἡ μέση καὶ ἐνίοτε ἡ οὐδετέρα διάθεσις· οἷον *τύπτομαι, χρίομαι, κοιμῶμαι.*

ΣΗΜ. Τὰ μέσα ῥήματα, ἅτινα στεροῦνται τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς, λέγονται ἀποθετικά· π. χ. *αἰσθάνομαι, πνθάνομαι, βούλομαι* κ.τ.λ.

Συζυγία

§ 260. Συζυγία λέγεται τὸ σύνολον τῶν τύπων τοῦ ῥήματος. Εἶναι δὲ δύο αἱ συζυγίαι, ἡ τῶν εἰς -ω· ὡς *γράφω, λύω, καὶ ἡ τῶν εἰς -μι· ὡς τίθημι, δείκνυμι.*

§ 261. Τὰ εἰς -ω ῥήματα διαιροῦνται εἰς βαρύτερα· ὡς *λύω, γράφω, καὶ εἰς περισπώμενα ἢ συνηρημένα· ὡς ποιῶ, τιμῶ.*

Ἐγκλίσις

§ 262. Ἐγκλίσις λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, δι' οὗ δηλοῦται πῶς ἡ τοῦ ὑποκειμένου διάθεσις παρίσταται ὑπὸ τοῦ λέγοντος. Εἶναι δὲ αἱ ἐγκλίσεις πέντε, ἡ ὀριστική, ἡ ὑποτακτική, ἡ εὐκτική, ἡ προστακτική καὶ ἡ δυνητική*.

§ 263. Τὰ ῥήματα ἔχουσι καὶ ὀνομαστικούς τύπους τοὺς ἐξῆς·

* Διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἢ τοῦ ὑποκειμένου διάθεσις παρίσταται ὑπὸ τοῦ λέγοντος ὡς πραγματική, διὰ δὲ τῆς ὑποτακτικῆς, τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς προστακτικῆς παρίσταται ὡς ἐπιθυμητὴ ὑπ' αὐτοῦ, διὰ δὲ τῆς δυνητικῆς ὡς δυνατὴ γενέσθαι. Πλεῖστον ἰδὲ ἐν τῷ συντακτικῷ.

1) Τὸ ἀπαρέμφατον, ὅπερ λαμβάνεται καὶ ὡς ῥῆμα, ὅπερ δὲν παρεμφαίνει οὔτε ἐγκλισιν οὔτε ἀριθμὸν οὔτε πρόσωπον, καὶ ὡς οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ἄκλιτον· οἷον λέγειν·

2) Τὴν μετοχήν, περὶ ἧς ἰδὲ § 109, 6·

3) Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικά, ἅτινα παριστώσι τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος τετελεσμένην ἢ δυνατὴν ἢ ἀναγκαίαν· οἷον γραπτός, διδακτός, ἐπαινετός, γραπιέος.

Χρόνος

§ 264. Χρόνος λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, δι' οὗ δηλοῦται τὸ πότε γίνεται ἢ ἐγένεν ἢ θὰ γίνη ἢ πράξις ἢ ὑπ' αὐτοῦ δηλουμένη.

§ 265. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος εἶναι ἑπτὰ, ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικός, ὁ μέλλων, ὁ ἀόριστος, ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος ἢ μετ' ὀλίγον μέλλων.

ΣΗΜ. Ἡ παθητικὴ διάθεσις πρὸς παράστασιν τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου χρόνου ἔχει ἰδίους τύπους, τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ τὸν παθητικὸν ἀόριστον.

§ 266. Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος διαιροῦνται εἰς ἀρκτικούς καὶ ἱστορικούς. Εἶναι δὲ ἀρκτικοὶ μὲν ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων, ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

ΣΗΜ. Τοῦ ἀορίστου τῆς ἐνεργητικῆς, τῆς μέσης καὶ τῆς παθητικῆς διαθέσεως καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς παθητικῆς ὑπάρχουσι δύο τύποι, ὁ πρῶτος (α' μέλλων καὶ ἀόριστος) καὶ ὁ δεύτερος (β' μέλλων καὶ ἀόριστος).

Ἀριθμὸς

§ 267. Ἀριθμὸς λέγεται ὁ τύπος τοῦ ῥήματος, δι' οὗ δηλοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποκειμένων· εἶναι δὲ οἱ ἀριθμοὶ τρεῖς, ὁ ἐνικός, ὁ δυνικός καὶ ὁ πληθυντικός· οἷον γράφω, γράφετον, γράφουσι(ν).

Πρόσωπον

§ 268. Πρόσωπα λέγονται οἱ τύποι τοῦ ῥήματος οἱ δηλοῦντες τὰ πρόσωπα τοῦ λόγου· εἶναι δὲ τὰ πρόσωπα τρία, τὸ πρῶτον, τὸ δευτερον καὶ τὸ τρίτον· οἷον γράφω, γράφεις, γράφει.

Αὔξησις

§ 269. Ἡ ὀριστικὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῶν ῥημάτων λαμβάνει ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος αὔξησιν. Εἶναι δὲ ἡ αὔξησις διττή, συλλαβικὴ καὶ χρονικὴ.

§ 270. Συλλαβική αύξησης είναι ἡ ψιλούμενον, ὅπερ λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· οἷον ἔ-λυον, ἔ-λυσα, ἔ-λε-λύκειν.

ΣΗΜ. Τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος ρ μετὰ τὴν προσθήκην τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως διπλασιάζεται· οἷον ἔβω ἔβρεον (§ 279, β', ὑποσημ.).

§ 271. Χρονικὴ αὐξησης εἶναι ἡ ἔκτασις τοῦ ἀρκτικού βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος εἰς μακρόν.

Ἐκτείνεται δὲ

τὸ	ᾱ	εἰς	ἠ	οἷον	ἀγαπῶ	ἠγάπων
»	ε	»	ἠ	»	ἐλπίζω	ἠλπίζον
»	ο	»	ω	»	ὄνειδιζω	ὠνειδιζον
»	ἰ	»	ἱ	»	ἵκετεύω	ἠέτευον
»	ῦ	»	ῠ	»	ὑβρίζω	ῠβρίζον
»	αι	»	ῆ	»	αἰσθάνομαι	ῆσθάνομαι
»	αυ	»	ῆυ	»	αὔξω	ῆὔξον
»	οι	»	ῶ	»	οἰκῶ	ῶκουν
»	ευ	»	ῆυ	»	εὐρίζω	ῆῠρίζον.

ΣΗΜ. 1. Καὶ τὸ μακρόν α μεταβάλλεται εἰς ἠ ἐν τῇ αὐξήσει· οἷον ἀργῶ ἠργῆσα.

ΣΗΜ. 2. Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμαι καὶ μέλλω συνήθως παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἀττικοῖς λαμβάνουσι χρονικὴν αὐξησην· οἷον ἠβούλομαι, ἠδύναμαι, ἠμέλλω.

ΣΗΜ. 3. Δὲν αὐξάνονται α' τὰ ἀπὸ εἰ ἀρχόμενα, πλὴν τοῦ εἰκάω, εἰμίδα (εἰδ-), ὧν ἡ ἀρκτική δίφθογος ἐκτείνεται εἰς ἠ· οἷον ἠκαῖον, ἠεἰν, ἠδεῦν β') τὸ οἰονίζομαι οἷον οἰωνίζομαι.

ΣΗΜ. 4. Τὸ εἴρω (τοῦ ἔρω), εἴρωταζον, εἴρωτασα (τοῦ εἰριάω), εἴλων (τοῦ ἀλίσκομαι), κατέαξα (τοῦ κατάρνυμι) καὶ ἀνέρωρον, ἀνέρωξα κ.τ.λ. (τοῦ ἀνοίγω) προῆλθον ἐκ τοῦ ἠῶρον, ἠῶραζον, ἠῶρασα, ἠάλων, κατήαξα, ἀνήογον, ἀνήοξα δι' ὑπερβίθασμῶς χρόνου¹.

ΣΗΜ. 5. Τὰ ῥήματα ᾠθῶ, -ουθῶ καὶ ᾠνούμαι αὐξάνονται συλλαβικῶς, διότι εἶχον Ϝ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος· οἷον εἴωθον (ἐκ τοῦ εἴωθον), προσεούρωρον, εἰωνούμην.

ΣΗΜ. 6. Ἐντὶ τοῦ ἠ ἔχουσιν αὐξησης εἰ τὰ ῥήματα ἔχω εἶχον (σεχ-), εἴλω εἶλκον (Ἔελκ-), εἴω εἴων (σεἜα-), εἰσιῶ εἰσιῶν (Ἔσιῶα-), εἰποιμαι εἰπόμην (σεπ-), εἰλίτω εἰλίξα (Ἔελικ-), περιέπω περιεῖπον (σεπ-), εἰθίζω εἰθίζον (σεἜθ-), καὶ ὁ ἀόριστος εἰργασάμην τοῦ ἐργάζομαι (Ἔεργ-). Κατὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ αἴρω εἶλον (ῆ. Ἔελ-), εἴρω εἶδον (ῆ. Ἔιδ-)².

¹ Τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος εἶχον τὸ πάλαι Ϝ.

² Τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος εἶχον τὸ πάλαι ἄλλα μὲν Ϝ

§ 272. Ὅσα ῥήματα δασύνονται ἐν τῷ ἐνεστώτι δασύνονται καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς χρόνοις, πλὴν τοῦ ἔστιν, ἔστισα, ἔστισάμην, ἔστάθην (ἐκ θ. σι-, στα-).

**Αὔξεισις τῶν συνθέτων καὶ τῶν ἐκ προθέσεων
παρασυνθέτων ὀημάτων**

§ 273. Τὰ σύνθετα καὶ τὰ ἐκ προθέσεων πρᾶσύνθετα ῥήματα αὐξάνονται ἔσθην, ἦτοι μετὰ τὴν πρόθεσιν· οἷον ἀπο-γράφω ἀπ-ἐ-γραφον, προσ-φέρω προσ-έφερον, παρανομῶ (πρᾶνομος) παρ-ενό-μουν, προφητεύω (προφήτη;) προυφήτευον, ἐγκωμιάζω (ἐγκώμιον) ἐν-εκωμιάζον.

ΣΗΜ. 1. Ἐξαιροῦνται αὐξανόμενα ἔσθην

α') Τὰ σύνθετα ἀμφιέννυμι, ἀμπίσχω, ἐπιέγω, ἐπιστάμαι καὶ καθέξομαι οἷον ἡμφίεσσα, ἡμπίσχω, ἡπεισάμην, ἡπιστάμην, ἐκαθεξόμην.

β') Τὰ ἐκ προθέσεων πρᾶσύνθετα ἐμπέδω, ἐμπολῶ, ἐναντιοῦμαι καὶ ἐνεχυ-ράζω οἷον ἡμπέδουν, ἡμπόλησα, ἡναντιοῦμην, ἡνεχυράσθην.

ΣΗΜ. 2. Διφοροῦνται

α') Τὰ σύνθετα καθεύδω, κάθημαι καὶ καθίζω οἷον ἐκάθευδον καὶ καθῆ-δον, ἐκαθήμην καὶ καθήμην, ἐκάθισα καὶ καθίσα (ἐκάθισον μόνον).

β') Τὰ ἐκ προθέσεων πρᾶσύνθετα ἐγγυῶ καὶ ἐκκλησιάζω οἷον ἐνεγύα καὶ ἡγγύων ἐξεκκλησιάζον καὶ ἡκκλησιάζον.

ΣΗΜ. 3. Αὐξάνονται ἔσθην ἅμα καὶ ἔσθην

α') Τὰ σύνθετα ἀπέχομαι, ἀνέχομαι, ἐνοχῶ, ἐπαυροῦμαι καὶ τὸ ἀπλοῦν διαιωῶ οἷον ἡπέχομην, ἡνέχομην, ἡνόχουν, ἐπαυρόρθωσα, ἐδιήτων.

β') Τὰ ἐκ προθέσεων πρᾶσύνθετα ἀμφιγυῶ, ἀμφιοβητῶ, ἀντιβολῶ, ἀντι-δικῶ, παραινῶ οἷον ἡμφιγυῶν, ἡμφιοβήτων, ἡντιβόλων, ἡντιδικῶν ἐπα-ρήνουν.

ΣΗΜ. 4. Τὰ ἐκ τοῦ εὐ πρᾶσύνθετα, ἂν μὲν μετ' αὐτὸ ὑπάρχη σύμ-φωνον, αὐξάνονται ἔσθην οἷον εὐδοξῶ ἠὲ δόξουν· ἂν δὲ βραχὺ φωνῆσῃ, αὐξά-νονται ἔσθην οἷον εὐεργετῶ εὐηργέτησα*. ἂν δὲ μακρὸν φωνῆσῃ ἢ δίφθογγος, μένουσιν ἀνυξήτητα οἷον εὐωχοῦμαι εὐωχοῦμην, [εὐεματῶ εὐεματῶν].

Πάντα τὰ ἄλλα πρᾶσύνθετα αὐξάνονται ἔσθην οἷον ναυμαχῶ ἐνανμά-χουν, οἰκοδομῶ ὠκοδόμουν.

§ 274. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι, τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ ἢ αὐξήσις δὲν φυλάττεται.

ἄλλα δὲ ο, ὅπερ ἀπεβλήθη συμπεσὼν μετὰ τὸ τῶν δύο ε, ταῦτα δὲ συνηρέθησαν εἰς εὐ ὡς ἔσεχον, ἔεχον, εἶχον· ἔφεργασάμην, ἐεργασάμην, εἰεργασάμην. Ἐν τῷ εἶδον συνηρέθη εἰς εἰ τὸ ε καὶ τὸ ι. Τὸ εἰλίτω λέγεται καὶ εἰλίτω.

* Παρὰ τὸ εὐηργέτησα κ.τ.λ. λέγεται καὶ εὐεργέτησα, εὐεργετήθη.

Ἄναδιπλασιασμός

§ 275. Ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων λαμβάνουσι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος ἀναδιπλασιασμόν.

§ 276. Ὁ ἀναδιπλασιασμός εἶναι τριῶν εἰδῶν,

α') ἐπαναλήψις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου αὐτοῦ μετὰ ε' π. χ. *λύω λέ-λυκα, γράφω γέ-γραφα*

β') προσθήκη ἑ ψιλουμένου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος, ὡς ἐν τῇ συλλαβικῇ αὐξήσει π. χ. *σπεῖρω ἔ-σπαρκα* (§ 272).

γ') ἔκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος εἰς μακρόν, ὡς ἐν τῇ χρονικῇ αὐξήσει π. χ. *ἀγαπῶ ἡγάπηκα*.

§ 277. Τὸν δι' ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουσι

α') πάντα τὰ ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· οἷον *λύω λέ-λυκα, ποιῶ πε-ποίηκα, χωρῶ κε-χώρηκα* (§ 68).

β') τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ἀφώνου πρὸ ν ἢ ὕγρου· οἷον *πνέω πέ-πνευκα, γράφω γέ-γραφα*.

ΣΗΜ. Τὸ βλασιάνω ἔχει ὑπερσ. ἐβλασιήκειν, τὸ δὲ γλύφομαι ἔχει παρακ. ἐγλυμμαί, τὸ δὲ γηνώσκω καὶ γνωρίζω ἔχουσι παρακ. ἐγνωκα, ἐγνωρίσμαι, ἐγνωρικῶς καὶ ὑπερσ. ἐγνωέκειν, ἐγνωρίσμην.

§ 278. Ὁ ὑπερσυντέλικος πρὸ τοῦ ἐπαναληφθέντος ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος λαμβάνει δευτέραν συλλαβικὴν αὐξήσιν π. χ. *ἔ-γε-γράφειν*.

ΣΗΜ. Ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις τοῦ ὑπερσυντέλικου πολλάκις παραλείπεται· οἷον *γεγένητο, πεπλώκεσαν, ἀποδεδράκεσαν*, ἀντὶ τοῦ *εγεγένητο, ἐπεπλώκεσαν, ἀπεδεδράκεσαν*.

§ 279. Τὸν διὰ προσθήκης τοῦ ἐἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουσι

α') τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ διπλοῦ ἢ ἀπὸ δύο συμφώνων (οὐχὶ ἀφώνου πρὸ ν ἢ ὕγρου) ἢ ἀπὸ τριῶν συμφώνων· οἷον *ψάλλω ἔ-ψαλκα, φθείρω ἔ-φθαρκα, στρέφομαι ἔ-στραμμαί*.

ΣΗΜ. Ἐξαιρεῖται τὸ κίθμαι κέκτημαι (ἀλλὰ καὶ ἔ-κτιμαι), πίπτω (ἔ. πτ-) πέπτοκα καὶ μινῆσκομαι (ἔ μνη-) μέμνημαι.

β') Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ρ, ὅπερ διπλασιάζεται μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἷον *ῥάπτω ἔρραμμαί, ῥήγγνμι ἔρρωγα**.

* Ταῦτα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος εἶχον σ ἢ ς, ὅπερ ἀφωμοιωθῆ πρὸς τὸ ρ· ὡς *σέσσαμμαί, ῥε-ῥοωγα*.

γ') Τὸ ἀνοίγω, κατάγνυμι, ὄρω, ὄθῶ καὶ ὄνοῦμαι, διότι τὸ πάλαι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος εἶχον F· εἶον ἀν-έ-φρα, κατ-έ-αγα, ἐ-όρακα, ἐ-ωσμαι, ἐ-ώνημαι. *Ἐτι δὲ τὸ ἐάλωκα (ῥ. Φαλο-) καὶ ἐ-οικα (ῥ. Φεικ-)¹.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀνέφρα καὶ ἐφκειν προῆλθον ἐξ ὑπερβίβασμου τοῦ χρόνου (§ 274, σημ. 4).

ΣΗΜ. 2. Τὰ ὑπὸ τὰ ἐδάφια β' καὶ γ' ῥήματα λαμβάνουσι κυρίως τὸ πρῶτον εἶδος τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· Fε-Φρωγα, Fε-Φορακα.

ΣΗΜ. 3. Τὸ ο τῆς πρὸ μετὰ τῆς αὔξησεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ε συναيرهται εἰς ου, ἂν τὸ ε ψιλῶται· οἶον προύλεγον. *Ἄλλὰ προσέτηκα.

§ 280. Τὸν δι' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικού βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι πάντα τὰ ἀπὸ βραχέος φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα· οἶον ἄγω ἤχα, ἐλπίζω ἤλικα, ἔκετέω ἔκετευκα, ὀπλίζω ὀπλικα.

ΣΗΜ. 1. Τῶν ἀπὸ α ἀρχομένων μόνον τὸ ἀνήλωκα (ἀνάλωκα) ἀπαντᾷ κατὰ συντελικὸν χρόνον.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἐθίζω, ἔλω, ἐργάζομαι, ἐσιῶ καὶ ἐῶ ἔχουσιν ἀναδιπλασιασμὸν εἰ ἀντὶ η, διότι ἐν ἀρχῇ εἶχον τὸ πάλαι σ ἢ F· π. χ. -ελλυκα (ἐκ τοῦ Fε-Fέλυκα), εἶακα (ἐκ τοῦ σε-σέακα). *Ἐτι δὲ οἱ παρακείμενοι εἶρηκα καὶ εἶμαι (ῥ. Φερε-, σε-).

ΣΗΜ. 3. Προσέτι λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν εἰ τὰ ῥήματα λαγχάνω, λαμβάνω καὶ συλλέγω· οἶον εἴληχα, εἴληφα, ἐπέλοχα· οἱ παρακ. -είλεγμα², εἴμαρται (ῥ. ομερ-, σέ-ομαρται, ἔμμαρται, εἴμαρται) καὶ εἶωθα (σFηθ, FέFωθα).

§ 281. Τὰ σύνθετα καὶ τὰ παρασύνθετα ῥήματα λαμβάνουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ὅπου καὶ τὴν αὔξησιν.

§ 282. Τὸν ἀναδιπλασιασμὸν φυλάττουσι τὰ ῥήματα ἐν πάσαις ταῖς ἐγκλίσεσι καὶ τῷ ἀπαρμεφράτῳ καὶ τῇ μεστοχῇ.

*Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμὸς

§ 283. ῥήματά τινα ἀρχόμενα ἀπὸ α, ε, ο λαμβάνουσιν Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν.

§ 284. Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμὸς λέγεται ἢ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ῥίζης ἐπανάληψις τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμματέων αὐτῆς μετ' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικού φωνήεντος αὐτῆς· π. χ. ἀλείφω ἀλ-ήλιφα, εἰλαῖνω ἐλ-ήλακα.

¹ Τὸ εόρακα εἶναι μεταγενέστερον, τὸ δὲ εόρηκα ποιητ. καὶ μετρ.

² Τοῦ ἐκλέγω καὶ ἐπιλέγω ἀπαντῶσι καὶ τύποι ἐκλέλεγμα, ἐπιλέλεγμα.

§ 285. Τοῦ ὑπερσυντελικοῦ τῶν Ἀττικῶς ἀναδιπλασιαζομένων ῥημάτων τὸ μὲν ἀρκτικὸν α καὶ ο ἐκτείνεται, τὸ δὲ ε μένει βραχὺ ὡς ἦκ-ἠρόειν, ὦμ-ωμόκειν, ἔλ-ηλύθειν.

ΣΗΜ. 1. Ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσι τὸ ἀκούω ἀκήκοα, ἀλέω ὦ ἀλήλεμα, ἀλείφω ἀλήλιφα ἀλήλιμμα, ἐγείρω ἐγήρορα, ελαίνω ἐλήλακα ἐλήλαμα, ἐλέγχω ἐλήλεγμαι, ἔρχομαι ἐήλυθα, ἐσθίω ἐδήδοκα ἐδήδεσμαι, -όλλυμι -οιόλεκα καὶ -όλοια, ὄμνυμι ὄμώμοκα ὄμώμοται, ὄνυττω ὄνύονγμαι, φέρω ἐνήροα¹.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ν τῆς ῥίζης ἀκου- ἀποβάλλεται, τὸ δὲ ἀλήλιφα, ἀλήλιμμα καὶ ἐλήλυθα ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ῥίζης ἀλυφ-, ἐλυθ-, ἐν δὲ τῷ ἐρο-ήρορα ἐπαναλαμβάνεται ὅλη ἡ ἀσθενής ῥίζα ἐρο-.

**Ῥηματικὸν καὶ χρονικὸν θέμα, θεματικά
καὶ ἐγκλιτικά φωνήεντα, προσωπικὰ καταλήξεις**

Α' Ῥηματικὸν καὶ χρονικὸν θέμα

§ 286. Τὸ θέμα τοῦ ῥήματος εἶναι διττόν, ῥηματικὸν καὶ χρονικόν. Ῥηματικὸν δὲ θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ὅπερ εἶναι βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν τύπων αὐτοῦ· π. χ. τοῦ λύ-ω, γράφ-ω, λέγ-ω, παιδεύ-ω ῥηματικά θέματα εἶναι τὸ λυ-, γραφ-, λεγ-, παιδευ-.

§ 287. Τὸ ῥηματικὸν θέμα διακρίνεται μάλιστα ἐν τοῖς δευτέροις χρόνοις· π.χ. τοῦ βάλλω, μαρνάω, τέμνω, εὐρίσκω ῥηματικά θέματα εἶναι τὸ βαλ-, μαρ-, τεμ-, εὔρ- (ἀόρ. Ἑ' ἔβαλ-ον, ἔμαρ-ον, ἔεμ-ον, ἠῦρ-ον).

ΣΗΜ. Ῥηματικὸν θέμα καὶ ῥίζα ἐν τοῖς πρωτοτύποις ῥήμασι συμπίπτουσι².

§ 288. Χρονικὸν θέμα λέγεται τὸ μέρος τοῦ ῥήματος, ὅπερ μένει ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ χρησιμεύει ὡς βᾶσις τοῦ σχηματισμοῦ χρόνου ἢ χρόνων τινῶν αὐτοῦ· π. χ. τοῦ λύω χρονικὸν θέμα τοῦ μὲν ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατακτοῦ ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν εἶναι τὸ λυο-, λυε- ὡς λύο-μεν, λύε-τε, ἐλυό-μεθα, ἐλύε-σθε· τοῦ δὲ μέλλοντος ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν τὸ λυσο-, λυσε- ὡς λύσο-μεν, λύσε-τε, λυσό-μεθα, λύσε-σθε· τοῦ δὲ ἀορίστου ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν τὸ λυσα- ὡς ἔλυσα-ς, ἐλύσα-σθε κ.τ.λ.

¹ Τὸ (ἀγείρω) ἀγήρορα, (ἀρόω ὦ) ἀρήροκα, (ἐμέω ὦ) ἐμήμεκα, (ἐρείδω) ἐρήρικα, (ἐρίζω) ἐρήρισται, (ἐρεῖπω) ἐρήριμμα, (ἔζω) ἔδοδα καὶ (ὄρω) ὄποια εἶναι ἀδόκιμα. Μόνον τὸ ὄποια ἀπαντᾷ ἅπαξ παρὰ δοκίμῳ πεζῷ.

² Τούτου ἕνεκα μεταχειρίζομεθα ἀδιαφόρως τὸ ἕτερον τῶν ὄρων.

ΣΗΜ. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ρίζα ἔχει δύο μορφάς, τὴν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἀσθενῆ· π. χ. τοῦ *τήκ-ω*, *πειθ-ω*, *λείπ-ω* ἰσχυρὰ μορφή τῆς ρίζης εἶναι τὸ *τηκ-, πειθ-, λειπ-*, ἀσθενής δὲ τὸ *τακ-, πιθ-, λιπ-*.

§ 289. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ῥηματικοῦ θέματος λέγεται *χαρακτήρ*· π. χ. τοῦ *γράφ-ο-μεν*, *οἰκέ-ο-μεν* τὸ φ καὶ τὸ ε εἶναι *χαρακτῆρες*.

§ 290. Τὸ πρόσφυμα σ τὸ προστιθέμενον εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργ. καὶ τοῦ μέσου μέλλ., τοῦ ἐνεργ. καὶ μέσου ἄορ. α' καὶ τοῦ παθ. μέλλοντος α' καὶ β' (μετὰ τὸ θη καὶ η), καὶ τὸ κ τὸ προστιθέμενον πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργητ. παρακ. καὶ ὑπερσυντελείου λέγονται *χρονικοὶ χαρακτῆρες*.

§ 291. Τὰ ῥήματα κατὰ τὸν χαρακτῆρα διαίρουνται εἰς *συμφωνόληκτα* καὶ *φωνηεντόληκτα*. Τὰ δὲ συμφωνόληκτα ὑποδιαίρουνται εἰς *ἄφωνόληκτα*, *ἐνρυνόληκτα*, *ὄγρυνόληκτα*, *σιγμύληκτα* καὶ εἰς τὰ ἔχοντα *χαρακτῆρα F*.

ΣΗΜ. Τὰ σιγμύληκτα καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα F ἐξετάζονται μετὰ τῶν φωνηεντολήκτων ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα.

B' Θεματικὰ φωνήεντα

§ 292. Θεματικὸν φωνῆεν λέγεται τὸ τελευταῖον φωνῆεν τοῦ χρονικοῦ θέματος· π. χ. τοῦ *γράφ-ο-μεν*, *γράψε-τε* τὸ ο καὶ τὸ ε εἶναι *θεματικὰ φωνήεντα*. Θεματικὰ δὲ φωνήεντα ἔχει μόνον ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω.

§ 293. Θεματικὰ φωνήεντα πασῶν τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῆς μετοχῆς (πλὴν τῆς εὐκτικῆς ἐχούσης μόνον ο καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔχοντος μόνον ε) εἶναι ο μὲν πρὸ τῶν ἐνρίνων, ε δὲ πρὸ τῶν λοιπῶν συμφώνων· π. χ. *λύο-μεν*, *ἔλυο-ν*, *ἔλυε-τε*, *λύσε-τε*, *λύε-τω*, *λύο-των*, *λύε-σθων*.

§ 294. Πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργ. καὶ τοῦ μέσου ἄορ. α' (πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς) καὶ τὸ ἀπαρέμ. καὶ ἡ μετοχὴ αὐτῶν, καὶ ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεργ. παρακ. ἔχουσιν ὡς θεματικὸν φωνῆεν τὸ τελικόν α τοῦ πρώτου ἐν. προσώπου τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α'· π. χ. *ἐλύσα-μεν*, *ἐλύσα-σθε*, *λύσα-ι-μι*, *λυσα-ί-μην*, *λυσά-τω*, *λύσα-σθαι*, *λελύκα-μεν*, *λελύκα-τε* κ. τ. λ.

ΣΗΜ. Ἡ ὀριστ. τοῦ γ' ἐν. προσώπου τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α' καὶ τοῦ ἐνεργ. παρακ. ἔχει θεματικὸν φωνῆεν ε· π. χ. *ἔλυσε-*, *λέλυκε-*.

§ 295. Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικος ἔχει ὡς θεματικὸν φωνῆεν τὸ *ει* μεταδοθὲν ἐκ τοῦ *γ'* ἐν προσώπῳ αὐτοῦ, πλὴν τοῦ πληθυντ. *γ'* προσώπου, ὅπερ ἔχει ε' οἶον *ἐλελόκει-ν, ἐλελύκε-σαν*.

Γ' Ἑγκλιτικὰ φωνήεντα

§ 296. Ἑγκλιτικὰ φωνήεντα λέγονται τὰ φωνήεντα τὰ μεταξὺ τοῦ χρονικοῦ θέματος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων. εἶναι δὲ ο καὶ ε τῆς ὑποτ. ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν, *ι* τῆς εὐκτ. τῶν εἰς *-ω, ιη* τοῦ ἐνικοῦ τῆς ἐνεργ. εὐκτ. τῶν εἰς *-μι* καὶ *ι* τοῦ δοικ. καὶ πληθ. καὶ τῆς μέσης φωνῆς αὐτῶν· ἀλλὰ τὸ *ιη* μετεδόθη καὶ εἰς τὸν δοικ. καὶ τὸν πληθ. τῆς ἐνεργ. φωνῆς καὶ ἐσχηματίσθησαν διπλοῖ τύποι.

§ 297. Τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα *ο* καὶ *ε* τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς *-ω* μετὰ τῶν θεματικῶν φωνηέντων *ο* καὶ *ε* ἀρχαιότατα συνηρέθησαν εἰς *ω, η'* οἶον *λύο-ο-μεν λύω-μεν, λύε-ε-τε λύη-τε*.

§ 298. Τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα *ο* καὶ *ε* τῆς ὑποτακτικῆς τῶν εἰς *-μι* μετὰ τοῦ χαρακτῆρος συναιροῦνται κανονικῶς· π.χ. *ἰσθή-ο-μεν ἰσιῶμεν, ἰσθή-ε-τε ἰσθήτε*.

ΣΗΜ. Τὸ *ἰσθή-ομεν, ἰσθή-ετε* κ.τ.λ. δι' ὑπερβ. χρόνου γίνεται *ἰσιῶμεν ἰσιῆτε*.

§ 299. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ι* τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ θεματικοῦ φωνηέντος *ο* καὶ *α* τῶν εἰς *ω* συνηρέθη εἰς *οι* καὶ *αι'* οἶον *λύσοι-μι, λύσοι-μι* κ.τ.λ. Τὸ δὲ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ι* καὶ τὸ *ι* τοῦ *ιη* τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ χαρακτῆρος *α, ε*, *ο* συνηρέθη εἰς *αι, ει, οι'* οἶον *ἰσθαίην ἰσθαίμην, τιθείην τιθείμην, διδοίην διδοίμην*.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἐνεργητικῆς εὐκτικῆς τῶν συνηρημένων ῥημάτων ἰδὲ § 314.

Δ' Προσωπικαὶ καταλήξεις

§ 300. Προσωπικαὶ καταλήξεις λέγονται αἱ συλλαβαὶ ἢ τὰ γράμματα, ἅτινα προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ χρονικοῦ θέματος (τῶν εἰς *-ω*) ἢ τῆς ῥίζης (τῶν εἰς *-μι*) μετὰ τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα καὶ τὰ προσφύματα, ἂν ὑπάρχωσι, πρὸς σχηματισμὸν τῶν τύπων τῶν προσώπων τοῦ ῥήματος.

§ 301. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις διαιροῦνται εἰς ἐνεργητικὰς καὶ μέσας. εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς·

Ἐνεργητικὴ φωνή

Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς	Καταλήξεις τῆς ὀριστ. τῶν ἱστορικῶν χρόνων	Καταλήξεις τῆς εὐκτικῆς	Καταλήξεις τῆς προστακτικῆς
<i>Ἐνικός</i>			
1 μι* 2 ς ἢ θα 3 τι	ν ς ἢ (σ)θα —	μι ἢ ν. ς —	θι ἢ ς ἢ ἀκατά- τω [λήκτον]
<i>Δυσικός</i>			
2 τον 3 τον	τον (την) την	τον την	τον των
<i>Πληθυντικός</i>			
1 μεν 2 τε 3 ντι	μεν τε ν ἢ σαν	μεν τε εν ἢ σαν	τε ντων καὶ [τώσαν].

Μέση φωνή

Καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς	Καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων καὶ τῆς εὐκτικῆς	Καταλήξεις τῆς προστακτικῆς
<i>Ἐνικός</i>		
1 μαι 2 σαι 3 ται	μην σο το	σο σθω
<i>Δυσικός</i>		
1 (μεθον) 2 σθον 3 σθον	(μεθον) σθον (σθην) σθην	σθον σθων
<i>Πληθυντικός</i>		
1 μεθα 2 σθε 3 νται	μεθα σθε ντο	σθε σθων καὶ [σθωσαν].

* Ὁ ἐνικός τῆς ἐνεργ. φωνῆς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ μέλλοντος τῆς ὀριστ. τῶν εἰς -ω λήγει εἰς ω, εις, ει ἢ δὲ κατάληξις τι κατὰ τροπήν τοῦ τ εἰς σ ἐν τοῖς εἰς -μι ἐγένετο σι, πλὴν τοῦ εἰστί· ἢ δὲ ὑποτακτικὴ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ καὶ φωνῆς ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν λήγει εἰς ω, ης, η.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 302. 1) Τὴν κατάληξιν *θα* τοῦ *θ'* ἐν. προσώπου τῆς ὀριστ. τῶν ἀρκτικῶν χρόνων ἔχει μόνον ὁ παρακ. οἶδα· οἶσθα.

2) Τὴν κατάληξιν (*σ*)*θα* τοῦ *θ'* ἐν. προσ. τῆς ὀριστ. τῶν ἱστορ. χρόνων ἔχουσι τὸ εἰμί, φημί, εἶμι καὶ οἶδα· ἦσθα, ἔφησθα, ἤμισθα, ἤδεισθα (καὶ ἤδησθα).

3) Τὸ *γ'* πληθ. πρόσ. τῆς ὀριστ. τοῦ παρατ. καὶ τοῦ ἀορ. *θ'* τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν μὲν εἰς -*ω* ῥημάτων λήγει εἰς -*ν*, τῶν δὲ εἰς -*μι* λήγει εἰς -*σαν*· π. χ. ἔλειπο-*ν*, ἔλιπ-*ον*, ἐδίδο-*σαν*, ἔδο-*σαν*. Εἰς *ν* λήγει καὶ τὸ *γ'* πληθ. πρόσωπον τοῦ ἐνεργ. ἀορ. *α'*· π. χ. ἔλυσα-*ν*· εἰς *σαν* δὲ καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ· π. χ. ἐλελύκε-*σαν*.

4) Τὸ *α'* καὶ τὸ *γ'* ἐν. πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. ἀορ. *α'* καὶ τοῦ παρακ. εἶναι ἀκατάληκτον.

ΣΗΜ. Τὸ *α'* ἐν. πρόσ. τοῦ ἐνεργ. ὑπερσ. παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἀττικοῖς λήγει εἰς -*η*, τὸ δὲ *θ'* εἰς -*ης*· οἷον ἐλελύκη (εα), ἐλελύκης (εας).

5) Τὸ *α'* ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ἐνεργητικῆς εὐκτικῆς τῶν μὲν εἰς -*ω* ῥημάτων λήγει εἰς *μι*, τῶν δὲ εἰς -*μι* λήγει εἰς *ν*· π. χ. λύοι-*μι*, δίδοι-*ν*.

ΣΗΜ. Περί τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου *α'* τῶν εἰς -*ω* ἰδὲ καὶ § 331.

6) Τὸ *γ'* πληθυντ. πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστῶτος καὶ τοῦ ἀορ. *θ'* τῶν εἰς -*μι* ῥημάτων λήγει εἰς -*εν* καὶ -*σαν*· οἷον δίδοι-*εν* καὶ δίδοι-*σαν*, θεῖ-*εν* καὶ θεῖ-*σαν*.

7) Ἡ κατάληξις τοῦ *θ'* προσώπου τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἀορ. *θ'* τῶν εἰς -*ω* ἐλλείπει· π. χ. λῦ-*ε*, λίπ-*ε*. Ὁ δὲ ἀόριστος *α'* ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ λήγει εἰς -*ον*· π. χ. λῦσ-*ον*.

8) Τὴν κατάληξιν -*θι* τοῦ *θ'* προσώπου τῆς προστακτικῆς ἔχουσι *α'*) ὁ παθ. ἀορ. *α'* καὶ *θ'*· οἷον λύθημι (λύθηθι), τράπηθι (*θ'*) ὁ ἐνεστῶς τοῦ εἰμί, φημί καὶ ἔρχομαι· οἷον ἴσθι, φάθι, ἴθι· *γ'*) ὁ ἐνεργ. ἀορ. *θ'* τοῦ βαίνω, γινώσκω, δύομαι, ἴσθημι καὶ πίνω· οἷον βῆθι,

Ἡ κατάληξις τοῦ *γ'* πληθ. πρόσ. *νι* τῶν ἀρκτ. χρ. τῆς ὀριστ. κατὰ τροπὴν τοῦ *ι* εἰς *ο* γίνεται *νοι* καὶ ἐν μὲν τοῖς εἰς *μι* τροπῇ τοῦ *ν* εἰς *α* μεταβάλλ. εἰς *αῖ*, ἐν δὲ τοῖς εἰς *ω* τὸ *ν* ἀποβάλλεται καὶ τὸ θεμ. φων. *ο* ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς εἰς *ον*· π. χ. διδό-*αῖ*, λῶνο*ι*. Ἐν τῇ ὑπότ. τὸ πρὸ τῆς κατάληξεως ταύτης φωνῆεν εἶναι μακρὸν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς συζυγίαις ἄτε προσελθὼν ἐκ συναίρεσεως.

γνώθι, [δῶθι], σιῆθι, [πίθι]· δ') οἱ παρακείμε. οἶδα καὶ ἔσηκα·
οἶον ἴσθι, ἔσιαθι. Τὴν δὲ κατάληξιν ε ἔχουσιν οἱ ἄορ. ε' τοῦ
ἰθῆμι, δίδωμι, ἴημι καὶ ἔχω· οἶον θές, δός, ἔς, σχέες, καὶ τὸ [ἔκφρες
τοῦ ἔκφρέω ᾧ].

9) Τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τῶν μὲν εἰς -ω ῥημάτων ἔχει
κατάληξιν -εν· οἶον λύε-εν λύ-ειν, τῶν δὲ εἰς -μι ἔχει -ναι· οἶον
διδό-ναι.

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργ. ἄορ. α' λήγει εἰς -αι, τοῦ δὲ ἐνεργ.
παρακειμένου εἰς -έναι· οἶον λύο-αι, λελυκ-έναι.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργ. ἄορ. ε' τοῦ ἰθῆμι, ἴημι καὶ δίδωμι
λήγει εἰς -εναι· θεῖναι (θέ-εναι), εἶναι (εἶ-εναι), δοῦναι (δό-εναι).

10) Τὸ ἀπαρέμφατον τῆς μέσης φωνῆς ἔχει κατάληξιν -οθαί
οἶον λύε-οθαί, δίδο-οθαί.

11) Ἡ μετοχὴ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ
τοῦ προσφύματος νι εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος μετὰ τῆς πτωτικῆς
καταλήξεως ε ἢ ἄνευ ε· οἶον λύων, λύσας, ἰστάς (θ. λυο-νι-, λυσα-
νι-, ἰστα-νι-).

12) Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου λήγει εἰς -ώς, -υῖα,
-ός· π. χ. λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός· δεδωκώς, υῖα, ός.

13) Ἡ μετοχὴ τῆς μέσης φωνῆς ἔχει κατάληξιν -μενος, -μένη,
-μενον· π. χ. λυό-μενος, λυο-μένη, λυό-μενον· διδό-μενος, -μένη,
-μενον.

14) Τὸ σ τῶν καταλήξεων σαι καὶ σο μεταξύ δύο φωνέντων
ἀπαντῶν ἀποβάλλεται, οἱ δὲ συγκρούμενοι φθόγγοι, ὅπου εἶναι
δυνατὴ συναίρεσις, συναίρουνται· π. χ. λύη (καὶ λύει) (ἐκ τοῦ λύε-
σαι), ὕποτ. λύη (ἐκ τοῦ λύησαι), ἐλύου, ἐλύσω (ἐκ τοῦ ἐλύεσο, ἐλύ-
σασο). Ἀλλὰ λύοιο, λύοαιο (ἐκ τοῦ λύοισο, λύοισο).

ΣΗΜ. 1. Τὸ βούλομαι, οἶμαι καὶ ὄρω (β. ὀπ-) ἔχουσι μόνον τὸν τύπον
βούλει, οἶει, ὄφει.

ΣΗΜ. 2. Τὸ σ τῶν καταλήξεων σαι καὶ σο δὲν ἀποβάλλεται α') ἐν τῷ
παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελίῳ· οἶον λέλυσαι, ἐλέλυσο· β') ἐν τῇ ὀριστικῇ
καὶ τῇ προστακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τῷ παρατατικῷ τῶν εἰς μι· οἶον
ἴθηςσαι, ἴθηςσο, ἐτίθης· γ') ἐν τῇ ὀριστ. τοῦ ἄορ. ε' τοῦ ἴεμαι· εἶσο.

ΣΗΜ. 3. Τὸ δύναιμι καὶ ἐπίσταμαι ἔχουσι παρατατικὸν ἐδύνω, ἠπίστω, τὸ
δὲ ἐπίσταμαι ἔχει καὶ προστακτικὴν ἐπίστω.

Χρόνοι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
Ἑρεσιῶς	λύω, λύεις, λύει λύε-τον, λύε-τον λύο-μεν, λύε-τε, λύουσι(ν)	λύω, λύῃς, λύῃ λύῃ-τον, λύῃ-τον λύω-μεν, λύῃ-τε, λύω-σι(ν)	λύοι-μι λύοι-ς, λύοι λύοι-τον, λύοι-την λύοι-μεν, λύοι-τε, λύοι-εν
Παρατατ.	ἔλυο-ν, ἔλυε-ς, ἔλυε ἔλυε-τον, ἔλυέ-την ἔλύο-μεν, ἔλυε-τε, ἔλυο-ν		
Μέλλον	λύσω, λύσεις, λύσει λύσε-τον, λύσει-τον λύσο-μεν, σε-τε, σουσι(ν)		λύσοι-μι, λύσοι-ς, λύσοι λύσοι-τον, λύσοι-την λύσοι-μεν, -τε, λύσοι-εν
Ἄορ. α'	ἔλυσα, ἔλυσα-ς, ἔλυσε ἔλυσα-τον, ἔλυσά-την ἔλύσα-μεν, σα-τε, ἔλυσα-ν	λύσω, λύσης, λύσῃ λύσῃ-τον, λύσῃ-τον λύσω-μεν, σῃ-τε, σω-σι(ν)	λύσαι-μι, λύσαι-ς, λύσαι λύσαι-τον, λύσαι-την λύσαι-μεν, -τε, λύσαι-εν
Παρακείμε.	λέλυκα, α-ς, ε λέλυκα-τον, α-τον λέλυκα-μεν, α-τε, α-σι(ν)	λελύκω, λελύκης, λελύκη λελύκη-τον, ἡ-τον λελύκω-μεν ἡ-τε, ω-σι(ν) καὶ λελυκώς ᾧ κτλ.	λελύκοι-μι, οἱ-ς, οἱ λελύκοι-τον, οἱ-την λελύκοι-μεν, -τε, -εν καὶ λελυκώς εἶην κτλ.
Ἐπερώτη.	ἐλελύκει-ν, εἰ-ς, εἰ ἐλελύκει-τον, εἰ-την ἐλελύκει-μεν, εἰ-τε, ε-σαν		
Ἐτ. μέλλον	λελυκώς ἔσομαι, ἔσει, ἔσται λελυκότε ἔσεσθον, ἔσεσθον λελυκότες ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται		λελυκώς ἐσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο λελυκότε ἔσοίσθον, ἐσοίσθην λελυκότες ἐσοίμεθα, ἔσοι- σθε, ἔσοιντο

ΣΗΜ. Ἡ δυνητικὴ ἔγκλισις τοῦ μὲν παρελθόντος ἐκφέρεται καθ' ἱστορικὸν χρόνον τῆς ὀριστικῆς μετὰ τοῦ ἄν. π. γ. ἔλυον ἄν, ἔλυσα ἄν, ἐλελύκειν ἄν τοῦ δὲ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἐκφέρεται καθ' ἑνεστιῶτα, ἄορ. καὶ παρακείμενον τῆς εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν. π. γ. λύοιμι ἄν, λύοαμι ἄν, λελύκοιμι ἄν.

ΤΩΝ ΕΙΣ -Ω ΙΔΙΑΙ

ΕΙΣ -Ω ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ

Φωνή

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
λῦε, λυέ-τω λυέ-τον, λυέ-των λυέ-τε, λυό-ντων καὶ [λυέ-τωσαν]	λύειν	λύων λύουσα λύον
	λύσειν	λύσων λύσουσα λύσον
λῦσον, λυσά-τω λύσσα-τον, λυσά-των λύσσα-τε, λυσά-ντων καὶ [λυ- [σά-τωσαν]	λῦσαι	λύσας λύσασα λύσαν
λελυκώς ἔσθι, ἔστω λελυκότε ἔστων, ἔστων λελυκότες ἔσθε, ἔστων καὶ [ἔστωσαν]	λελυκέναι	λελυκώς λελυκυῖα λελυκός

Χρόσι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ
Ἐνεστώς	λύο-μαι, ἦ (εἶ), ε-ται ε-σθον, ε-σθον λύο-μεθα, ε-σθε, ο-νται	λύω-μαι, ἦ, ἦ-ται ἦ-σθον, ἦ-σθον ώ-μεθα, ἦ-σθε, ω-νται	λυοί-μην, οἰ-ο, οἰ-το οἰ-σθον, οἰ-σθην οἰ-μεθα, οἰ-σθε, οἰ-ντο
Παρατατ.	ἔλυό-μην, ου, ε-το ε-σθον, ἐ-σθην ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-ντο		
Μέσ. μέλ. α'	λύσο-μαι, ἦ (εἶ), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		λυσοί-μην, οἰ-ο, οἰ-το οἰ-σθον, οἰ-σθην οἰ-μεθα, οἰ-σθε, οἰ-ντο
Μέσ. ἀόφ. α'	ἔλυσά-μην, ω, α-το α-σθον, ἀ-σθην ἀ-μεθα, α-σθε, α-ντο	λύσω-μαι, ἦ, ἦ-ται ἦ-σθον, ἦ-σθον ὀ-μεθα, ἦ-σθε, ω-νται	λυσαί-μην, αἰ-ο, αἰ-το αἰ-σθον, αἰ-σθην αἰ-μεθα, αἰ-σθε, αἰ-ντο
Παθ. μέλ. α'	λυθήσο-μαι, ἦ (εἶ), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		λυθησοί-μην, οἰ-ο, οἰ-το οἰ-σθον, οἰ-σθην οἰ-μεθα, οἰ-σθε, οἰ-ντο
Παθ. ἀόφ. α'	ἐλύθη-ν, ἦ-ς, ἦ ἦ-τον, ἦ-την ἦ-μεν, ἦ-τε, ἦ-σαν	λυθῶ, ἦς, ἦ ἦ-τον, ἦ-τον ὤ-μεν, ἦ-τε, ὤ-σι(ν)	λυθείη-ν, εἶη-ς, εἶη εἶη-τον εἶτον, εἶη-την εἶτην εἶη-μεν εἶμεν, εἶη-τε εἶτε εἶη-σαν εἶεν
Παρακείμε.	ἔελυ-μαι, -σαι, -ται -σθον, -σθον -μεθα, -σθε, -νται	λελυ-μένος ὦ, ἦς, ἦ λελυ-μένω ἦτον, ἦτον λελυ-μένοι ὤμεν, ἦτε, ὤσι(ν)	λελυ-μένος εἶην, εἶης, εἶη λελυ-μένω εἶητον εἶτον εἶήτην εἶτην λελυ-μένοι εἶμεν εἶμεν, εἶητε εἶτε, εἶησαν εἶεν
Ἐπερουντ.	ἔλελύ-μην, -σο, -το -σθον, ὀ-σθην -μεθα, -σθε, -ντο		
Ἐτετ. μέλλον	λελύσο-μαι, ἦ (εἶ), ε-ται ε-σθον, ε-σθον ὀ-μεθα, ε-σθε, ο-νται		

ΣΗΜ. Περί τῆς δυνητικῆς ἐγκλίσεως ἴδε § 303, σημ.

φωνή

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ	ΜΕΤΟΧΗ
λύου, λυέ-σθω λύε-σθον, λυέ-σθων λύε-σθε, έ-σθων και [λυέ-σθωσαν]	λύε-σθαι	λυό-μενος, η, ον
	λύσε-σθαι	λυσό-μενος, η, ον
λύσαι, λυσά-σθω λύσα-σθον, λυσά-σθων λύσα-σθε, ά-σθων και [ά-σθωσαν]	λύσα-σθαι	λυσά-μενος, η, ον
	λυθήσε-σθαι	λυθησό-μενος, η, ον
λύθη-τι, λυθή-τω λύθη-τον, λυθή-των λύθη-τε, έ-ντων και [λυθή-τωσαν]	λυθη-ναι	λυθείς, είσα, έν
λέλυ-σο, λελύ-σθω λέλυ-σθον, λελύ-σθων λέλυ-σθε, ύ-σθων και [ύ-σθωσαν]	λελύ-σθαι	λελυ-μένος, η, ον
	[λελύσε-σθαι]	[λελυσό-μενος, η, ον]

Παράδειγμα τοῦ ὀνηθημένου μέλλοντος τῆς ἐνεργητικῆς
καὶ τῆς μέσης φωνῆς καὶ τοῦ παθητ. μέλλοντος β'

§ 305.

Χρόνοι	Ἀριθ.	πρόσωπ.	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἐνεργητικὸς μέλλον	Ἐνικ.	1	κρινῶ	κρῖνομαι καὶ οἶην	κρῖνειν	κρῖνων κρῖνοῦσα κρῖνουσιν
		2	κρινεῖς	κρῖνοῖς καὶ οἶης		
		3	κρινεῖ	κρῖνοῖ καὶ οἶη		
	Δυσκ.	2	κρῖνεῖτον	κρῖνοῖτον		
		3	κρῖνεῖτον	κρῖνοῖτην		
		Πληθ.	1	κρῖνοῦμεν		
	2		κρῖνεῖτε	κρῖνοῖτε		
	3		κρῖνοῦσιν(ν)	κρῖνοῖσιν		
	Μέσος μέλλον	Ἐνικ.	1	νεμοῦμαι		
2			νεμῆ (εἶ)	νεμοῖτο		
3			νεμείται	νεμοῖτο		
Δυσκ.		2	νεμίσθον	νεμοίσθον		
		3	νεμίσθον	νεμοίσθην		
		Πληθ.	1	νεμούμεθα	νεμοίμεθα	
2			νεμίσθε	νεμοίσθε		
3			νεμοῦνται	νεμοῖντο		
Παθητικὸς μέλλον β'		Ἐνικ.	1	τραπήσομαι	τραπήσοίμην	τραπήσεσθαι
	2		τραπήσῃ (εἶ)	τραπήσοιτο		
	3		τραπήσεται	τραπήσοιτο		
	Δυσκ.	2	τραπήσεσθον	τραπήσοίσθον		
		3	τραπήσεσθον	τραπήσοίσθην		
		Πληθ.	1	τραπήσομεθα	τραπήσοίμεθα	
	2		τραπήσεσθε	τραπήσοίσθε		
	3		τραπήσονται	τραπήσοιντο		

Παράδειγμα τοῦ ἐνεργητικοῦ, τοῦ μένου καὶ τοῦ παθητικοῦ ἁορίστου β'

§ 306.

Ἄριθ.	πρόσπ.	ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤ.	ΠΡΟΣΤ.	ΑΠΑΡ.	ΜΕΤΟΧ.
Ἑνικ.	1	ἔλιπον	λίπω	λίπομαι		λίπειν	λιπών λιποῦσα λιπόν
	2	ἔλιπες	λίπης	λίποις	λίπε		
	3	ἔλιπε(ν)	λίπη	λίποι	λίπέτω		
Δυϊκ.	2	ἔλιπετον	λίπητον	λίποιτον	λίπετον		
	3	ἔλιπέτην	λίπητον	λίποίτην	λίπέτων		
	3	ἔλιπομεν	λίπωμεν	λίπομεν			
Πληθ.	1	ἔλιπετε	λίπητε	λίποιτε	λίπετε		
	2	ἔλιπετε	λίπητε	λίποιτε	λιπόντων καὶ		
	3	ἔλιπον	λίπωσι(ν)	λίποιεν	[λίπέτωσαν]		
Ἑνικ.	1	ἔλιπόμην	λίπομαι	λιποίμην		λιπέσθαι	λιπόμενος λιπομένη λιπόμενον
	2	ἔλιπο	λίπη	λίποιο	λιποῦ		
	3	ἔλιπετο	λίπηται	λίποιο	λιπέσθω		
Δυϊκ.	2	ἔλιπεσθον	λίπησθον	λιποίσθον	λίπεσθον		
	3	ἔλιπέσθην	λίπησθον	λιποίσθην	λιπέσθων		
	3	ἔλιπόμεθα	λιπώμεθα	λιποίμεθα			
Πληθ.	1	ἔλιπεσθε	λίπησθε	λιποίσθε	λίπεσθε		
	2	ἔλιπεσθε	λίπησθε	λιποίσθε	λιπέσθων καὶ		
	3	ἔλιποντο	λίπωνται	λίποιντο	[λιπέσθωσαν]		
Ἑνικ.	1	ἔτραπήν	τραπῶ	τραπέην		τραπήναι	τραπεῖς τραπέισα τραπέν.
	2	ἔτραπης	τραπῆς	τραπέης	τράπηθι		
	3	ἔτραπη	τραπή	τραπέη	τραπήτω		
Δυϊκ.	2	ἔτραπητον	τραπήτον	τραπέητον	τράπητον		
	3	ἔτραπήτην	τραπήτον	τραπέητην	τραπήτων		
	3	ἔτραπήμεν	τραπῶμεν	τραπέημεν			
Πληθ.	1	ἔτραπητε	τραπήτε	τραπέητε	τράπητε		
	2	ἔτραπητε	τραπήτε	τραπέητε	τραπέτων καὶ		
	3	ἔτραπησαν	τραπῶσι	τραπέησαν	τραπέεν	[τραπή- τώσαν]	

Παραδείγματα τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερδυνεζλικού
τῆς μέσης φωνῆς τῶν ἀφωναζήκτων, τῶν ἐνρινοζήκτων καὶ
τῶν ἱεροζήκτων ὀημάτων

§ 307.

	ΟΡΙΣΤ. ΠΑΡΑΚ.	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛ.	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΝ καὶ ΜΕΤΟΧΗ
θέμα πρσγ-	πέπραχ-μαι πέπραχ-σαι πέπραχ-ται πέπραχ-θον πέπραχ-θον πέπραχ-μεθα πέπραχ-θε πέπραχ-μένοι εἰσίν(ν)	ἐπέπραχ-μην ἐπέπραχο ἐπέπραχ-το ἐπέπραχ-θον ἐπέπραχ-θην ἐπέπραχ-μεθα ἐπέπραχ-θε πέπραχ-μένοι ἦσαν	πέπραχο πεπράχ-θω πέπραχ-θον πεπράχ-θων πέπραχ-θε πεπράχ-θων [-θωσαν]	πεπράχ-θαι πέπραχ-μένος πέπραχ-μένη πέπραχ-μένον
θέμα γραφ-	γέγραμ-μαι γέγραψαι γέγραπ-ται γέγραφ-θον γέγραφ-θον γεγράμ-μεθα γέγραφ-θε γεγραμ-μένοι εἰσίν(ν)	ἐγεγράμ-μην ἐγέγραψο ἐγέγραπ-το ἐγέγραφ-θον ἐγεγράφ-θην ἐγεγράμ-μεθα ἐγέγραφ-θε γεγραμ-μένοι ἦσαν	γέγραψο γεγραφ-θω γέγραφ-θον γεγράφ-θων γέγραφ-θε γεγράφ-θων [-θωσαν]	γεγράφ-θαι γεγραμ-μένος γεγραμ-μένη γεγραμ-μένον
θέμα πειθ-	πέπεισ-μαι πέπεισ-σαι πέπεισ-ται πέπεισ-θον πέπεισ-θον πεπεισ-μεθα πέπεισ-θε πεπεισ-μένοι εἰσίν(ν)	ἐπεπεισ-μην ἐπέπεισο ἐπέπειστο ἐπέπεισ-θον ἐπεπεισ-θην ἐπεπεισ-μεθα ἐπέπεισθε πεπεισ-μένοι ἦσαν	πέπεισο πεπέισ-θω πέπεισ-θον πεπέισ-θων πέπεισθε πεπέισ-θων [-σθωσαν]	πεπέισ-θαι πεπεισ-μένος πεπεισ-μένη πεπεισ-μένον
θέμα ἀγγελ-	ἠγγελ-μαι ἠγγελ-σαι ἠγγελ-ται ἠγγελ-θον ἠγγελ-θον ἠγγέλ-μεθα ἠγγελ-θε ἠγγελ-μένοι εἰσίν(ν)	ἠγγέλ-μην ἠγγέλσο ἠγγέλτο ἠγγέλθον ἠγγέλθην ἠγγέλμεθα ἠγγέλθε ἠγγέλμένοι ἦσαν	ἠγγέλσο ἠγγέλθω ἠγγέλθον ἠγγέλθων ἠγγέλθε ἠγγέλθων [-θωσαν]	ἠγγέλθαι ἠγγελ-μένος ἠγγελ-μένη ἠγγελ-μένον
θέμα φαν-	πέφαν-μαι πέφαν-σαι πέφαν-ται πέφαν-θον πέφαν-θον πεφάσ-μεθα πέφαν-θε πεφασ-μένοι εἰσίν(ν)	ἐπεφάσ-μην ἐπέφανσο ἐπέφαντο ἐπέφανθον ἐπέφάνθην ἐπεφάσμεθα ἐπέφανθε πεφασμένοι ἦσαν	πέφανσο πεφάνθω πέφανθον πεφάνθων πέφανθε πεφάνθων [-θωσαν]	πεφάνθαι πεφασ-μένος πεφασ-μένη πεφασ-μένον.

ΣΗΜ. Ἴδε § 47 καὶ ἐξῆς.

Β' ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

§ 308. Τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -ω ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ε, α, ο ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ καὶ τῶν δύο φωνῶν συναίρουσιν αὐτὸν μετὰ τῶν θεματικῶν φωνηέντων ἢ τῶν συναηρημένων θεματικῶν καὶ ἐγκλιτικῶν φωνηέντων· δι' ὃ συναηρημένα λέγονται.

§ 309. Τὰ συναηρημένα ῥήματα λέγονται καὶ περισπώμενα.

§ 310. Τὰ συναηρημένα ῥήματα κατὰ τὸν χαρακτῆρα εἶναι τριῶν τάξεων. Ἔχει δὲ χαρακτῆρα ἢ μὲν πρώτη τάξις ε, ἢ δὲ δευτέρα α, ἢ δὲ τρίτη ο' οἷον ποιέ-ω ποιῶ, τιμά-ω τιμῶ, δηλό-ω δηλῶ.

§ 311.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ

Α΄ ΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ

Ἑνεγνητικῶν

Χρόνοι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
Ἑνεστος	(ποιέω) ποιῶ (ποιεῖς) ποιεῖς (ποιεῖ) ποιεῖ (ποιέετον) ποιεῖτον (ποιέετον) ποιεῖτον (ποιέομεν) ποιούμεν (ποιέετε) ποιείτε (ποιέουσι) ποιούσι(ν)	(ποιέω) ποιῶ (ποιέης) ποιῆς (ποιέη) ποιῆ (ποιέητον) ποιῆτον (ποιέητον) ποιῆτον (ποιέομεν) ποιῶμεν (ποιέητε) ποιῆτε (ποιέωσι) ποιῶσι(ν)	Κοινὴ (ποιέοιμι) ποιοῖμι (ποιέοις) ποιοῖς (ποιέοι) ποιῶι (ποιέοιτον) ποιοῖτον (ποιέοιτην) ποιοῖτην (ποιέοιμεν) ποιοῖμεν (ποιέοιτε) ποιοῖτε (ποιέοιεν) ποιοῖεν
Παρατατικός	(ἐποιέον) ἐποιοῦν (ἐποιεῖς) ἐποιεῖς (ἐποιεῖ) ἐποιεῖ (ἐποιέετον) ἐποιεῖτον (ἐποιεῖτην) ἐποιεῖτην (ἐποιέομεν) ἐποιοῦμεν (ἐποιέετε) ἐποιεῖτε (ἐποιέον) ἐποιοῦν		
			Μέσσι
Ἑνεστος	(ποιέομαι) ποιούμαι (ποιέη) (εἰ) ποιῆ (εἴ) (ποιέεται) ποιεῖται (ποιέεσθον) ποιεῖσθον (ποιέεσθον) ποιεῖσθον (ποιεῖσθε) ποιεῖσθε (ποιέονται) ποιοῦνται	(ποιέομαι) ποιῶμαι (ποιέη) ποιῆ (ποιέεται) ποιῆται (ποιέησθον) ποιῆσθον (ποιέησθον) ποιῆσθον (ποιεῖσθε) ποιῆσθε (ποιέονται) ποιῶνται	(ποιεοίμην) ποιοίμην (ποιεοῖο) ποιοῖο (ποιεοῖτο) ποιοῖτο (ποιεοίσθον) ποιοίσθον (ποιεοίσθην) ποιοίσθην (ποιεοίμεθα) ποιοίμεθα (ποιεοίσθε) ποιοίσθε (ποιεοίντο) ποιοίντο
Παρατατικός	(ἐποιεοίμην) ἐποιοοίμην (ἐποιεοῖο) ἐποιοῖο (ἐποιεοῖτο) ἐποιεῖτο (ἐποιεοίσθον) ἐποιεῖσθον (ἐποιεοίσθην) ἐποιεῖσθην (ἐποιεοίμεθα) ἐποιοῖμεθα (ἐποιεοίσθε) ἐποιεῖσθε (ἐποιεοίντο) ἐποιοῖντο		

ΕΙΣ -Ω ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

φωνή

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἄττικῇ	(ποιέει) ποιεῖ (ποιεῖτω) ποιεῖτω (ποιεῖτον) ποιεῖτον (ποιεῖτων) ποιεῖτων (ποιεῖτε) ποιεῖτε (ποιεόντων) ποιούντων καὶ (ποιεῖωσαν) [ποιεῖωσαν]	(ποιεῖν) ποιεῖν	(ποιέων) ποιῶν (ποιέουσα) ποιούσα (ποιέον) ποιούν

φωνή

	(ποιέου) ποιού (ποιεῖσθω) ποιεῖσθω (ποιεῖσθον) ποιεῖσθον (ποιεῖσθων) ποιεῖσθων (ποιεῖσθε) ποιεῖσθε (ποιεῖσθων) ποιεῖσθων καὶ (ποιεῖσθωσαν) [ποιεῖσθωσαν]	(ποιεῖσθαι) ποιεῖσθαι	(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον
--	--	--------------------------	--

§ 312.

Β' ΤΙΛΞΙΣ ΤΩΙΝ

'Ενεογντικί

Χρόνοι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
'Ενεστώς	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμάς (τιμάει) τιμά (τιμάετον) τιμάτον (τιμάετον) τιμάτον (τιμάομεν) τιμάομεν (τιμάετε) τιμάτε (τιμάουσι) τιμάουσι(ν)	(τιμάω) τιμῶ (τιμάης) τιμάς (τιμάη) τιμά (τιμάητον) τιμάτον (τιμάητον) τιμάτον (τιμάωμεν) τιμάομεν (τιμάητε) τιμάτε (τιμάουσι) τιμάουσι(ν)	Κοινὴ (τιμάοιμι) τιμάοιμι (τιμάοις) τιμάοις (τιμάοι) τιμάοι (τιμάοιτον) τιμάοιτον (τιμάοιτην) τιμάοιτην (τιμάοιμεν) τιμάοιμεν (τιμάοιτε) τιμάοιτε (τιμάοιεν) τιμάοιεν
Παρατατικός	(έτιμαον) έτιμον (έτιμαες) έτιμας (έτιμαε) έτιμα (έτιμάετον) έτιμάτον (έτιμάετην) έτιμάτην (έτιμάομεν) έτιμάομεν (έτιμάετε) έτιμάτε (έτιμαον) έτιμον		
			Μέθυ
'Ενεστώς	(τιμάομαι) τιμάομαι (τιμάη) (ει) τιμά (τιμάεται) τιμάται (τιμάεσθον) τιμάσθον (τιμάεσθον) τιμάσθον (τιμάομεθα) τιμάομεθα (τιμάεσθε) τιμάσθε (τιμάονται) τιμώνται	(τιμάομαι) τιμάομαι (τιμάη) τιμά (τιμάηται) τιμάται (τιμάησθον) τιμάσθον (τιμάησθον) τιμάσθον (τιμάομεθα) τιμάομεθα (τιμάησθε) τιμάσθε (τιμάονται) τιμώνται	(τιμάοιμην) τιμάοιμην (τιμάοι) τιμάοι (τιμάοιτο) τιμάοιτο (τιμάοισθον) τιμάοισθον (τιμάοισθην) τιμάοισθην (τιμάοιμεθα) τιμάοιμεθα (τιμάοισθε) τιμάοισθε (τιμάοιντο) τιμάοιντο
Παρατατικός	(έτιμαόμην) έτιμαόμην (έτιμάου) έτιμῶ (έτιμάετο) έτιμάτο (έτιμάεσθον) έτιμάσθον (έτιμάεσθην) έτιμάσθην (έτιμάομεθα) έτιμάομεθα (έτιμάεσθε) έτιμάσθε (έτιμάοντο) έτιμάοντο		

ΕΥΝΗΙΡΗΜΕΝΩΝ

ῥωνή

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἄττικῆ	(τιμαίην) τιμῶν (τιμαίης) τιμῶς (τιμαίῃ) τιμῶη (τιμάετε) τιμάτε (τιμαόντων) τιμώντων καὶ (τιμαέτωσαν) [τιμάτωσαν]	(τιμάειν) τιμᾶν	(τιμάων) τιμῶν (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμῶν

ῥωνή

	(τιμάου) τιμῶ (τιμαέσθω) τιμάσθω (τιμαέσθον) τιμάσθον (τιμαέσθων) τιμάσθων (τιμαέσθε) τιμάσθε (τιμαέσθων) τιμάσθων καὶ (τιμαέσθωσαν) [τιμάσθωσαν]	(τιμαέσθαι) τιμάσθαι	(τιμαόμενος) τιμώμενος (τιμαομένη) τιμωμένη (τιμαόμενον) τιμώμενον

§ 313.

Γ' ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ

Ἑνεογυτικῶν

Χρόνοι	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙ-
Ἑνεστώσ	(δηλόω) δηλώ (δηλόεις) δηλοῖς (δηλόει) δηλοῖ (δηλόετον) δηλοῦτον (δηλόετον) δηλοῦτον (δηλόομεν) δηλοῦμεν (δηλόετε) δηλοῦτε (δηλόουσι) δηλοῦσι(ν)	(δηλόω) δηλώ (δηλόεις) δηλοῖς (δηλόη) δηλοῖ (δηλόητον) δηλώτον (δηλόητον) δηλώτον (δηλόωμεν) δηλώμεν (δηλόητε) δηλώτε (δηλόωσι) δηλώσι(ν)	Κοινῆ (δηλόοιμι) δηλοῖμι (δηλόοις) δηλοῖς (δηλόοι) δηλοῖ (δηλόοιτον) δηλοῖτον (δηλοοίτην) δηλοῖτην (δηλόοιμεν) δηλοῖμεν (δηλόοιτε) δηλοῖτε (δηλόοιεν) δηλοῖεν
Παρατατικός	(ἐδήλοον) ἐδήλουν (ἐδήλοες) ἐδήλους (ἐδήλοε) ἐδήλου (ἐδηλόετον) ἐδηλοῦτον (ἐδηλοέτην) ἐδηλοῦτην (ἐδηλόομεν) ἐδηλοῦμεν (ἐδηλόετε) ἐδηλοῦτε (ἐδήλοον) ἐδήλουν		
			Μέσῃ
Ἑνεστώσ	(δηλόομαι) δηλούμαι (δηλόη) (ει) δηλοῖ (δηλόεταί) δηλοῦται (δηλόεσθον) δηλοῦσθον (δηλόεσθον) δηλοῦσθον (δηλόομεθα) δηλούμεθα (δηλόεσθε) δηλοῦσθε (δηλόονται) δηλοῦνται	(δηλόωμαι) δηλώμαι (δηλόη) δηλοῖ (δηλόηται) δηλώται (δηλόησθον) δηλώσθον (δηλόησθον) δηλώσθον (δηλόώμεθα) δηλώμεθα (δηλόησθε) δηλώσθε (δηλόονται) δηλώνται	(δηλοοίμην) δηλοίμην (δηλόοιο) δηλοῖο (δηλόοιτο) δηλοῖτο (δηλοοίσθην) δηλοίσθην (δηλοοίμεθα) δηλοίμεθα (δηλόοισθε) δηλοίσθε (δηλόοιντο) δηλοῖντο
Παρατατικός	(ἐδηλόομην) ἐδηλούμην (ἐδηλόου) ἐδηλοῦ (ἐδηλόετο) ἐδηλοῦτο (ἐδηλόεσθον) ἐδηλοῦσθον (ἐδηλοέσθην) ἐδηλοῦσθην (ἐδηλόομεθα) ἐδηλούμεθα (ἐδηλόεσθε) ἐδηλοῦσθε (ἐδηλόοντο) ἐδηλοῦντο		

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

Φωνή

ΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἄστικῆ	(δηλοῖεν) δηλοῖεν (δηλοῖης) δηλοῖης (δηλοῖη) δηλοῖη (δηλοῖτε) δηλοῖτε (δηλούντων) δηλούντων και (δηλοῖτων) δηλοῖτων	(δηλοῖεν) δηλοῖεν	(δηλόων) δηλῶν (δηλόουσα) δηλοῦσα (δηλόον) δηλοῦν

Φωνή

(δηλόου) δηλοῦ (δηλοῖσθω) δηλούσθω (δηλοῖσθον) δηλοῖσθον (δηλοῖσθων) δηλούσθων (δηλοῖσθε) δηλοῖσθε (δηλοῖσθων) δηλούσθων και (δηλοῖσθωσαν) [δηλούσθωσαν]	(δηλοῖσθαι) δηλοῖσθαι	(δηλούμενος) δηλούμενος (δηλοομένη) δηλουμένη (δηλούμενον) δηλούμενον
--	--------------------------	--

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 314. Ἡ εὐκτική τῶν συνηρημένων ῥημάτων ἐν τῷ ἐν. τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς πλὴν τοῦ συνήθους τύπου ἔχει καὶ τὸν Ἀττικὸν μετ' ἐγκλιτικῆς φωνήεντος *ιη*.

ΣΗΜ. 1. Τὸν Ἀττικὸν τύπον ἔχουσι σπανίως καὶ οἱ συνηρημένοι μέλλοντες ὡς *διαβαλοίην, κροαίην, οἱ παρακ. [ἐκπεφευγοίην]* καὶ *προεληλυθοίην*, καὶ ὁ ἐνεργ. ἀόρ. β' τοῦ ἔχου *οχοίην*.

ΣΗΜ. 2. Περὶ τῆς συναίρεσεως τοῦ *αιεν* καὶ *οειν* τοῦ ἀπαρεμφάτου ἰδὲ § 27, σημ. 2.

§ 315. Τὰ εἰς -έω δισύλλαβα ῥήματα συναίρουσιν μόνον, ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα ε ὑπάρχει ε ἢ εἰ

οἶον *πλέω, πλεῖς, πλεῖ, πλεῖτον, πλείτον, πλέομεν, πλεῖτε, πλέουσι(ν)* ὑποτ. *πλέω, πλέης, πλέη* κ.τ.λ.· εὐκτ. *πλέοιμι, πλέοις, πλέοι* κ.τ.λ.· προστακτ. *πλεῖ, πλείτω, πλείτον, πλείτων, πλεῖτε, πλεόντων* καὶ [*πλείτωσαν*]· ἀπαρ. *πλεῖν*· μετ. *πλέων, πλέουσα, πλέον*· παρατ. *ἐπλεον, ἐπλεῖς, ἐπλεῖ, ἐπλέομεν* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ δέω -ῶ (δένω) καὶ εἰς-φρέω ῶ συναίρουσιν πανταχοῦ· π. γ. *συνδεῖ, δοοσι, ἀπαρέμ. δεῖν*, μετ. *δῶν, ἀναδοίμενος* κτλ. *εἰσέφρουν, εἰσεφρούμην*.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ λούω τὸ *υ* μετὰ τὸν τοῦ *οο* καὶ *οε* ἀπαντῶν ἀποβάλλεται καὶ τὰ φωνήεντα ταῦτα συναίρουσιν· οἶον *λούομαι, λούομαι, λούομαι, ελοῦντο, λοῦσθαι*.

ΣΗΜ. 3. Τὸ κάω (κάω) καὶ κλάω (κλάω) δὲν συναίρουσιν (§ 27). Τὸ δὲ οἶομαι φῶμην λέγεται καὶ οἶμαι φῶμην ἄνευ θεμ. φωνήεντος κατὰ τὰ εἰς -μι-

§ 316. Τὰ ῥήματα *διψῶ* (διψήω), *ζῶ* (ζήω), *κινῶ* (κινήω), *πῶ* (νήω), *πεινῶ* (πεινήω), *σμῶ* (σμήω), *χρῶ* (χρήω), *χρῶμαι* (χρήομαι) καὶ *ψῶ* (ψήω) ἀντὶ τῆς εἰς *α* καὶ *α* συναίρεσεως ἔχουσι τὴν εἰς *η* καὶ *η*, διότι ὁ χαρακτῆρ αὐτῶν εἶναι *η* καὶ οὐχὶ *α*. Κλίνονται δὲ καὶ τὰ ἐξῆς παραδείγματα.

Ἐνεργητικόν				Μέσον			
Ὀριστική καὶ ὑποτ. τοῦ ἔνεστ.	Παρατατ.	Προστακτ. τοῦ ἔνεστ.	Ἀπαρ. τοῦ ἔνεστ.	Ὀριστική καὶ ὑποτ. τοῦ ἔνεστ.	Παρατατ.	Προστακτ. τοῦ ἔνεστ.	Ἀπαρέμ. τοῦ ἔνεστ.
ζῶ ζῆς ζῆ ζῆτον ζῆτον ζῶμεν ζῆτε ζῶσι(ν)	ἔζων ἔζης ἔζη ἔζῆτον ἔζήτην ἔζῶμεν ἔζῆτε ἔζων	[ζῆ] ζῆτω [ζῆτον] [ζήτην] [ζήτητε] [ζώντων] καὶ [ζήτησαν]	ζῆν	χρῶμαι χρῆ χρηται χρησθον χρησθον χρώμεθα χρησθε χρώνται	ἐχρώμην ἐχρῶ ἐχρητο ἐχρησθον ἐχρήσθην ἐχρώμεθα ἐχρησθε ἐχρώντο	χρῶ χρησθω χρησθον χρησθων χρησθε χρησθων καὶ [χρή- σθωσαν]	χρησθαί

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἔνεστώσ τῶν ῥημάτων *κνῶ, νῶ, ομῶ, χρῶ* καὶ *ψῶ* ἀπαντᾷ παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *χρηῶ* καὶ *χρηῶμαι* εἶχον ἀρχῆθεν τὸ *η* (ἒ), τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι Ἰωνικά.

ΣΗΜ. 3. Τοῦ *ἔγω* οἱ ἄλλοι ἀπαντῶντες τύποι εἶναι ὑποτ. *ἔγω* (ἐκ τοῦ ῥιγῶη), μ. *ἔγων* *ἔγωντος* (ἐκ τοῦ ῥιγῶων ῥιγῶντος), ἀπαρ. *ἔγων* (ἐκ τοῦ ῥιγῶειν).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Ἐνεστώσ καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων

§ 317. Ὁ ἔνεστώσ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματ. θέματος, τοῦ θεματ. φωνήεντος, τοῦ ἐγκλιτ. φωνήεντος (ἐν τῇ ὑποτ. καὶ τῇ εὐκτ.) καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων· π. χ. *λύ-ο-μεν, ἔλυ-ό-μην, λύ-ω-μεν, (λύ-ο-ο-μεν), λύ-ο-ι-μι.*

§ 318. Πάντα τὰ εἰς -ω ῥήματα ἔχουσι κοινὸν τὸ πρόσφυμα (ἦται τὸ θεματικὸν φωνῆεν) *ο* καὶ *ε*. Πολλὰ δὲ τῶν πρωτοτύπων καὶ πάντα τὰ παράγωγα πρὸ τοῦ *ο* καὶ *ε* ἐν τῷ ἔνεστώτι λαμβάνουσι καὶ ἄλλο πρόσφυμα· π. χ. *δάκ-νο-μεν* (*δακ-, δάκνω*), *κόπ-το-μεν* (*κοπ-*), *βλαστ-άνο-μεν* (*βλαστ-, βλασιάνω*), *βλαστ-άνε-τε*, *τιμά-jo-μεν* *τιμά-ομεν ᾧμεν* κ.τ.λ.

§ 319. Ῥήματα μετὰ προσφύματος μόνον *ο* καὶ *ε* εἶναι *α'*) πάντα τὰ πρωτότυπα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα ἄφωνον καὶ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἢ διφθογγον *ει* ἢ *ευ* ἢ ὑγρὸν ἢ ἔνρινον· π. χ. *ἀλείφω, ἀμείβω, ἄρχω,*

βρέχω, γλύφω, λέγω, [μέλω], πλέω, πείθω, πέμπω, σήπω, σπένδω, σπεύδω, τέρω, τήκω, φεύγω· β') τὰ ἐνρινόληκτα [βρέμω], γέμω, [δέμω], μένω, νέμω, πένομαι, [σθένω], στένω, τρέμω· γ') τὰ ὑγρόληκτα δέρω, θέλω, [θέρομαι], μέλει, φέρω· δ') τὰ πρωτότυπα φωνηεντόληκτα· π. χ. γεύω, ζέω, παύω, πλέω, δέω, [τρέω].

§ 320. Τῶν ῥημάτων τῶν ἔχόντων καὶ ἄλλο πρόσφυμα πρὸ τοῦ ο καὶ ε τὰ μὲν πρωτότυπα ὑπάγονται εἰς ὀκτὼ τάξεις, τὰ δὲ παράγωγα μίαν μόνην τάξιν ἀποτελοῦσι.

Α' Περὶ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ
τῶν πρωτοτύπων

§ 321. 1) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *ιο-, ιε-*. Ῥήματα εἰς *-ιω*.
Τοιαῦτα εἶναι τὸ βλάπτω, κόπτω, κύπτω, ῥίπτω, σκάπτω, σκήπτω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ῥίπτω ἔχει παρατ. καὶ ἐροῖσιν, ἐροῖσιν.

2) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *νο-, νε-*. Ῥήματα εἰς *-νω*.
Τοιαῦτα εἶναι τὸ δάκνω, φθάνω κ.τ.λ.

3) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *νεο-, νεε-*. Ῥήματα εἰς *-νέω -ῶ*.
Τοιαῦτα εἶναι τὸ [βυνέω -ῶ], ἰκνέομαι -οῦμαι, -κυνέω -ῶ, ὑπισχνέομαι -οῦμαι κ.τ.λ.

4) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *ανο-, ανε-*. Ῥήματα εἰς *-άνω*.
α') Ἄνευ *ν* πρὸ τοῦ χαρακτηρισ. Τοιαῦτα εἶναι τὸ αἰσθάνομαι, ἀμαρτάνω, αὔξάνω, βλαστάνω, ὀλισθάνω, ὀφλισκάνω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ ὀφλισκάνω λαμβάνει πρὸ τοῦ *ανο ανε* καὶ τὸ πρόσφυμα *ιοκ-*.

β') Μετὰ *ν* πρὸ τοῦ χαρακτηρισ.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ λαμβάνω (λαβ-), λανθάνω (λαθ-), μανθάνω (μαθ-), πυνθάνομαι (πυνθ-), τυγχάνω (τυχ-) κ.τ.λ.

5) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *σκο-, σκε-*. Ῥήματα εἰς *-σκω*.
Τοιαῦτα εἶναι τὸ [βιβρώσκω]*, βόσκω, γιγνώσκω, διδάσκω, διδράσκω, μεθύσκω, πιπρώσκω, πιπρώσκω κ.τ.λ.

6) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα *ισκο-, ισκε-*. Ῥήματα εἰς *-ίσκω*.

* Τοῦ βιβρώσκω ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἀπαντᾷ μόνον ὁ παρακείμε. καὶ τὸ εἰς *-τος* ῥηματικόν.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ ἀλίσκομαι, εὐρίσκω, θνήσκω (ἐκ τοῦ θνη-ίσκω), μμνήσκω (ἐκ τοῦ μμνη-ίσκω) κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τοῦ θνήσκω (ῥ. θαν-) τὸ α πάσχει μετὰθεσιν καὶ κατόπιν ἔκτασιν εἰς η (§ 44).

7) Τάξις ἔχουσα πρόσφυμα jo-, je-.

Τὰ λαμβάνοντα τὸ πρόσφυμα τοῦτο ῥήματα εἶναι

α') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα υ.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ δύνω, θένω, λένω, φένω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ j μετὰ τοῦ υ συναιρεῖται εἰς υ· π. γ. ἐκ τοῦ φῦ-jω, φῦ-je-τε ἐγένετο φῦ-ω, φῦ-ετε. Ἐχουσι δὲ τὸ υ βραχὺ πανταχοῦ τὸ ἀνίω, ἀρώ, (καὶ ἀνίτω, ἀρώτω), βρύω, τὸ θέμα ἔλκω- τοῦ ἔλκω, μεθύω, πίνω (§ 365, 2). Περὶ δὲ τοῦ δύνω, θένω καὶ λύνω ἰδὲ § 365, 5.

β') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα F.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ καίω, κλαίω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ F μεταξύ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὸ δὲ j μετὰ τοῦ α συναιρεῖται εἰς αι· π. γ. ἐκ τοῦ κάF-jω, κλάF-jω, κλάF-jō-μεν ἐγένετο καίω, κλαίω, κλαίμεν.

γ') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα λ.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ ἄλλομαι, βάλλω, θάλλω, πάλλω, σιέλλω, -τίλλω, [ψάλλω] κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ j ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ λ· π. γ. βάλ-jω, βάλλω.

δ') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ν.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ βαινῶ, κλίνω, κρῖνω, κτείνω, πλύνω, ξαίνω, τείνω, τίνω, φαίνω, φθίνω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ j μετὰ μὲν τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος α συναιρεῖται εἰς αι· π. γ. φάν-jo-μεν φαίνομεν· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν, τὸ δὲ ν ἀπλοποιεῖται εἰς ν καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἔκτειν. ἀναπληρ. τὸ μὲν ε εἰς ει, τὸ δὲ ι καὶ υ εἰς ι καὶ υ· π. γ. τέν-jω τέννω· τείνω· κλίν-jω κλίνω· κλίνω.

ΣΗΜ. 2. Τὸ κλίνω, κρῖνω, πίνω καὶ πλύνω ἔχουσι ῥίζαν κλι-, κρι-, πι-, πλυ- λαμβάνουσιν ἄρα καὶ τὸ πρόσφυμα ν πρὸ τοῦ j· κλι-ν-jω κρῖνω, πλυ-ν-jω πλύνω κ.τ.λ.

ε') Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ϑ.

Τοιαῦτα εἶναι τὸ ἀγείρω, ἀσπαίρω, ἐγείρω, κείρω, ὀδύρομαι, φθειρώ, φτέρω, χαίρω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τὸ j μετὰ μὲν τοῦ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος α συναιρεῖται εἰς αι· οἶον χάε-jω χαίρω· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ϑ, τὸ δὲ ϑε ἀπλοποιεῖται εἰς ϑ καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἔκτειν. ἀναπληρ. τὸ μὲν ε εἰς ει, τὸ δὲ υ εἰς υ· π. γ. φθέε-jω φθέερω φθειρώ, φῥε-je-τε φύρατε· φύρατε. Τοιοῦτον εἶναι καὶ τὸ ἀφέλ-jω ἀφέλλω ἀφείλω.

ζ') Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον ἢ ὀδοντόφωνον.

Ταυτὰ εἶναι τὸ [αἰμάσσω, ἀράσσω], γρύζω, ἐρέσσω, δρύσσω, πλῆσσω, πύσσω, [σιζώ, σφάζω], φράζω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τὸ j μετὰ μὲν προηγουμένου κ, χ, θ, τ γίνεται σσ (ττ), μετὰ δὲ προηγ. δ ἢ γ γίνεται ζ. π. γ. φούκ-ζω φούσσω, ταραχ-ζω ταρασσω, κορέθ-ζω [κορούσσω], ἐρέτ-ζω ἐρέσσω, φράδ-ζω φράζω, σφάγ-ζω [σφάζω] καὶ σφαιτω κατὰ συνεκδρομήν.

ΣΗΜ. 2. Τὸ -κιάζω καὶ σαλιζώ ἔχουσι θέμα λῆγον εἰς γγ¹ τὸ δὲ κίζω¹ ἔχει εἰζάν νιβ-, ἐξ ἧς κίρω τὸ δὲ ἀσπάζω, [βασιάζω] καὶ νουσιάζω ἔχουσι δ καὶ γ χαρακτῆρα¹.

8) Ταξίς ἔχουσα πρόσφυμα² εο-, εε-. Πῆματα² εἰς -έω.

Ταυτὰ εἶναι τὸ δοκ-έ-ω -ῶ, ἀθ-έ-ω -ῶ κ.τ.λ.

§ 322. Ὁ παρατατικός ἀμφοτέρων τῶν φωνῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ χρον. θέματος τοῦ ἐνεστώτος, ἔχει δὲ μόνον δριστικῆς² ἐγκλίσεως τύπον.

§ 323. Πῆματά τινα πρωτότυπα εἰς -ω λαμβάνουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν. Ἐνεστωτικός δὲ ἀναδιπλασιασμός λέγεται ἢ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ θέματος ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικού συμφώνου αὐτοῦ μετὰ ι.

§ 324. Ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμέν λαμβάνουσι τὰ ἐξῆς:

-βιβάζω (θ. βαδ-), [βι-βρώ-σκ-ω] (θ. βρω-), γί-γν-ο-μαι (θεμ. γεν-, γν-), γι-γνώ-σκ-ω (θ. γνω-), δι-δά-σκ-ω (θ. दा-, दाχ-), δι-δρά-σκ-ω (θ. δρα-), ἴ-σχ-ω (θ. σεχ-, σχ-), μι-μνή-σκ-ω (θ. μνη-), πι-πρά-σκ-ω (θ. प्रा-), πί-πι-ω (θ. पेि-, पि-), τί-πι-ω (θ. तेक-, तिक-) ἀντὶ τοῦ τί-τικ-ω, [τι-τρά-ω] (θ. त्रा-, त्रेण-), τι-τρώ-σκ-ω (θ. त्रω-)².

ΣΗΜ. 1. Τοῦ -βιβάζω ὁ ἀναδιπλασιασμός² τηρεῖται καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις.

ΣΗΜ. 2. Τὰ πῆματα γίγνομαι, ἴσχω, πίπιω, καὶ τίπιω πάσχουσι συγκοπὴν τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος ε ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ (§ 43).

¹ Τὰ εἰς -ζω ἔχουσι πρὸ αὐτοῦ ι πλήν² τοῦ γρύζω, κλύζω, ὀλολύζω, κοκκύζω, ορύζω. Τῶν παραγῶγων δανείζω καὶ ἀθροίζω τὸ ει καὶ οἱ προσῆθον ἐκ συναίρεσεως τοῦ ὀνοματικοῦ χαρακτῆρος ε καὶ ο μετὰ τοῦ ι δανε-ίζω, ἀθρο-ίζω (δάνο-ς, ἀθρό-ος). Τὸ δὲ βλύζω, ἐρπύζω, μύζω, τιοθορίζω, φλύζω κ.τ.λ. εἶναι ποιητ. καὶ μτυν.

² Ὁ ἐνεστώς ιπράω -ῶ εἶναι μεταγενέστερος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀπαντᾷ τετραίω σπανιώτατα.

ΣΗΜ. 3. Τὸ ἴ-σχω ἔγινεν ἐκ τοῦ σί-σχω, ἔπρεπε δὲ νὰ ἔχη δασεΐαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπομένη συλλαβὴ ἔχει τὸ δασύ χ, ἡ δασεΐα τοῦ ι ἔγινε ψιλὴ¹.

*B' Περί τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ
τῶν παραγῶγων*

§ 325. Πάντων τῶν παραγῶγων ῥημάτων ὁ ἐνεστῶς καὶ παρα-
τατ. σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ προσφύματος *jo-*, *je-* εἰς τὸ
τέλος τοῦ ῥηματ. θέματος· π.χ. ἐκ τοῦ θ. *μελαν-* τοῦ μέλας γίνεται τὸ
μελαίνω (*μελάν-jo*), ἐκ τοῦ θ. *κηρυκ-* τοῦ κῆρυξ τὸ κηρύσσω (*κηρύκ-
jo*). Πλείονα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τούτων ἰδὲ ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ.

**Μέλλων καὶ ἀόριστος α' τῆς ἐνεργητικῆς
καὶ μέσης φωνῆς**

§ 326. Ὁ μέλλων καὶ ὁ ἀόριστος α' τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης
φωνῆς σχηματίζεται τῇ προσθήκῃ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ μεταξὺ
τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καὶ τοῦ θεματ. φωνήεντος.

§ 327. Ἄν τὸ θέμα (ἢ ῥίζα) ἔχη ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενῆ τύπον, ὁ μέλλ.
καὶ ὁ ἀόρ. α' τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ
τοῦ ἰσχυροῦ· π. χ. ἀλείφω (θ. ἀλειφ-, ἀλιφ-), ἀλείψω ἤλειψα ἀλεί-
ψομαι πείθω (θ. πειθ-), πείσω ἔπεισα.

ΣΗΜ. Τοῦ θέματος *πει-* τοῦ *πέτομαι* τὸ ε πάσχει μετάθεσιν ἐν τῷ μέλλ-
λοντι· οἶον *-πιήσομαι* (§ 44).

§ 328. Τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων ὁ ἐνεργητικὸς
καὶ ὁ μέσος μέλλων σχηματίζεται κατὰ τὰ περισπώμενα ἄνευ τοῦ σ²
π. χ. ἀγγέλλω ἀγγελῶ, νέμομαι νεμοῦμαι².

§ 329. Ὁ χρον. χαρακτῆρ σ τοῦ ἀορίστου α' (ἐνεργ. καὶ μέσου)
τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολ. ῥημάτων ἀπσβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ
χαρακτῆρος φωνῆεν ἐκτείνεται ἀναπληρωματικῶς τὸ μὲν α εἰς η
(ἂν δὲ προηγεῖται ρ ἢ ι εἰς ᾱ), τὸ δὲ ε εἰς ει, τὸ δὲ ι καὶ ὐ εἰς ι καὶ
υ· π. χ. φαίνω (*φᾶν-*), ἔφηνα, *-εφηνάμην* ὑγιαίνω (*ὕγιαῖν-*), ὑγιάνα³

¹ Τὰ ἐξῆς πρωτότυπα ῥήματα ἔχουσι τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν·
βρίθω, *ροῦζω*, *ἐρέκω*, *θλίβω*, *θράπτο*, [*κράζω*], *κτίπτο*, [*μίσγω*], *πίψω*,
πίπτο, *πρίγω*, *πράπτο*, *ῥέπτο*, [*σιθφω*], *τριβω*, [*φροῦγω*], *φρίπτο*, *ψῆχω*.

² Ὁ ἐνεργ. καὶ ὁ μέσος μέλλων τῶν τοιούτων ῥημάτων πρὸ τοῦ χρον.
χαρακτῆρος σ λαμβάνει τὸ πρόσφ. ε, τὸ δὲ σ ἀποβάλλεται καὶ τὰ φωνήεντα
ευναίρουσιν· οἶον *ἀγγελ-έσ-ω* (έω, ῶ), *νεμ-έσ-ομαι* (έομαι, οὔμαι).

μαραίνω (μαρᾶν-), ἐμάρανα νέμω (νεμ-), ἔνειμα, ἐνειμάμην φθείρω (φθερ-), ἔφθειρα κρίνω (κρίν-), ἐκρίνα πλύνω (πλύν-), -έπλυνα ¹.

ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται τὸ κερδαίνω (κερδᾶν-), κοιλαίνω (κοιλᾶν-) [καὶ αἶρω, ἐν οἷς τὸ ᾠ ἐκτείνεται εἰς ᾠ οἷον ἐκέρδανα, ἐκοιλᾶνα, ἦρα (ἐκ τοῦ αἰέρω, ἀπαρ- ἄραι κ.τ.λ.)]. Τὸ ἐκέρδανα καὶ ἐκοιλᾶνα ἔγιναν κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ ἐμάρανα, ἐμίαινα κ.τ.λ. ².

§ 330. Ὁ χρονικὸς χαρακτήρ σ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ α' ἀορίστου (ἐνεργ. καὶ μέσου) μετὰ μὲν προηγουμένου οὐρανισκοφώνου γίνεται ξ, μετὰ δὲ προηγ. χειλοφ. γίνεται ψ οἷον λέξω (λέγ-σω), ἔλεξα (ἔλεγ-σα), γράφομαι (γράφ-σομαι), ἐγραψάμην (ἐγραφ-σάμην) (§ 47 καὶ 48).

ΣΗΜ. 1. Ὁ μέλλ. καὶ ἀορ. α' (ἐνεργ. καὶ μέσος) τοῦ σφῶω εἶναι σφῶω, σφῶσομαι, ἔσφωσα, ἐσφασάμην.

ΣΗΜ. 2. Ἄνευ σ σχηματίζεται ὁ μέλλων καὶ ὁ ἀορίστος α' (ἐνεργ. καὶ μέσος) τοῦ χέω {χεῖν-} χέω, χέομαι, -έχεα, -εχεάμην (§ 27), ὁ μέλλων τοῦ πίω καὶ ἐοθίω πίομαι, ἔδομαι, καὶ ὁ ἀορίστος α' τοῦ λέγω καὶ φέρω εἶπα, ἤνεγκα.

§ 331. Τὸ ἐν. β' καὶ γ' καὶ τὸ πληθ. γ' πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἀορ. α' πλὴν τῶν εἰς -αις, -αι, -αιεν τύπων ἔχουσι καὶ τοὺς συνηθεστέρους τούτων εἰς -εας, -ειε, -ειαν οἷον λύσειας, λύσειε, λύσειαν.

§ 332. Ὁ χαρακτήρ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημ., ἂν εἶναι βραχύς, πρὸ τοῦ χρον. χαρακτῆρος σ ἀπαντῶν ἐκτείνεται, τὸ μὲν α εἰς η' οἷον τιμάω τιμήσω τὸ δὲ ε εἰς η' οἷον ποιέω ποιήσω τὸ δὲ ο εἰς ω' οἷον δηλόω δηλώσω τὸ δὲ ι καὶ υ εἰς ι καὶ υ' οἷον [τίω] (τι-), τίσω, θύω (θυ-), θύσω.

§ 333. Ὁ τῶν φωνηεντολήκτων χαρακτήρ α, ἂν προηγῆται αὐτοῦ θ, ι, ε, πρὸ τοῦ χρον. χαρακτῆρος σ ἀπαντῶν ἐκτείνεται εἰς ᾠ οἷον περᾶσω, ἀνιᾶσω, ἑᾶσω. Κατὰ ταῦτα καὶ ὁ τοῦ ἀκροᾶσομαι, ἠκροᾶσάμην.

ΣΗΜ. 1. Κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὰ εἰς ἑω παρώνυμα ἐσχηματίσθη καὶ ὁ μέλλων τοῦ ἔχω (ῥ. σχε-) σχήσω.

ΣΗΜ. 2. Ὁ μέλλων καὶ ὁ ἀορ. τοῦ δέω (δήσω, ἔδησα) καὶ ὁ ἀορ. -έτηρσα τοῦ [τιράω ω] ἐσχηματίσθησαν ἐξ ἰσχυροῦ θέμ. δη-, τη-. Περὶ δὲ τοῦ ἀπόχη ἰδὲ § 398, σημ.

¹ Ὁ χαρακτήρ σ ἀφομοιοῦται πρῶτον πρὸς τὸ ὑγρὸν ἢ τὸ ἔνρινον καὶ κατόπιν γίνεσθαι ἀπλοποίησις τῶν δύο ὁμοίων συμφώνων οἷον ἔμεινα, ἔμεινα, ἔμεινα ἔφθερσα, ἔφθερσα, ἔφθειρα (§ 60, σημ. 2 καὶ 64).

² Ἐν Ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντᾷ καὶ ἐτέρανα.

§ 334. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος μέλλων στεροῦνται ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς.

Συνηρημένοι καὶ Δωρικὸς μέλλων

§ 335. Συνηρημένον μέλλοντα ἔχουσι πλὴν τῶν ἐνριολήκτων καὶ τῶν ὑγρολήκτων

α') τὰ φωνηεντόληκτα ἀκοῦμαι, καλῶ, τελῶ· μέλλων ἀκοῦμαι, καλῶ, τελῶ.

β') τὰ εἰς -ίζω, ὧν τὸ θέμα εἶναι δισύλλαβον ἢ ὑπερδισύλλαβον· οἷον ἀγωνίζομαι ἀγωνιοῦμαι, νομίζω νομιῶ.

γ') τὸ -βιβάζω, ἐξετάζω καὶ καθίζω· μέλλων -βιβῶ -βιβῶμαι, ἐξετῶμεν (ἄπαξ), καθιῶ.

ΣΗΜ. Τὸ ἐξετάζω ἔχει καὶ ἐξετάσω μέλλοντα.

δ') τὸ ἐλαίνω, καθέζομαι καὶ μάχομαι· μέλλων ἐλάω, καθεδοῦμαι, μαχοῦμαι.

§ 336. Τὰ ῥήματα πλέω, πνέω καὶ φεύγω πλὴν τοῦ μέλλοντος εἰς -σομαι ἔχουσι καὶ τὸν καλούμενον Δωρικὸν εἰς -σοῦμαι πλεύσομαι καὶ πλενσοῦμαι, [πνεύσομαι καὶ πνευσοῦμαι], φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι. Τὸ δὲ παίζω καὶ πίπτω ἔχουσι μόνον παιξοῦμαι, πεσοῦμαι.

ΣΗΜ. Τὸ ἐλλάζω ἔχει μέλλ. εἰς -σῶ ἐν τῷ τύπῳ εὐλαξεῖν.

Ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος δεύτερος

§ 337. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος ἀόριστος β' σχηματίζεται συνήθως ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος. Ἐχει δὲ ἐν μὲν τῇ ὀριστικῇ τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεις, τῷ ἀπαρμεφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ τὰς τοῦ ἐνεστώτος.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἐγενόμην, ἔειμὸν, ἐτεμόμην, ἔτεκον, ἔπεσον, ὄφειλον, εἶλον, εἰλόμην, ἠρόμην, ἐπηχθόμην καὶ εἶπον σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἠγαγον (ἀγ-) καὶ ὁ ἠνεγκον (ἐνεκ-) λαμβάνουσιν Ἄττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετ' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος.

ΣΗΜ. 3. Ὁ ἔπεσον (πει-) ἔχει τὸν χρονικὸν χαρακτήρα τοῦ α' ἀόριστου καὶ τὴν κατάληξιν τοῦ β'.

ΣΗΜ. 4. Ὁ εἶπον φυλάττει τὸ εἰ πανταχοῦ· εἶπω, εἶπομι, εἶπέ, εἶπεῖν, εἶπών.

ΣΗΜ. 5. Ὁ ἐσπόμην λαμβάνει δασείαν, διότι προῆλθεν ἐξ ἀναδιπλασιασμοῦ σε-σπόμην· συγχόπτει δὲ τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν ὡς καὶ ὁ ἔσπον, ἐπεσπόμην καὶ ἠνεγκον.

Ένεργητικός παρακείμενος και ύπερουντέλικος

§ 338. Ἄν τὸ θέμκ τοῦ ῥήματος ἔχη ἰσχυρόν καὶ ἀσθενῆ τύπον, ὁ ἐνεργητ. παρακείμενος σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ· π. χ. φεύγω (φευγ-, φυγ-) πέ-φευγ-α, τίκω (τηκ-, τακ-) τέτηκα.

§ 339. Ἐν τῷ ἐνεργητικῷ παρακείμενῳ τὸ μὲν ῥιζικόν φωνῆεν ε καὶ τὸ ε τοῦ ει τρέπεται εἰς ο, τὸ δὲ η εἰς ω' οἷον κτείνω (κτεν-) ἔκτονα, λείπω λέλοιπα, εἶωθα (σφηθ-). Οὕτω καὶ δῆγγνμι ἔρρωγα (Fρηγ-).

§ 340. Ὁ ἐνεργητικός παρακείμενος τῶν φωνηεντολόγητων, τῶν ὀδοντοφωνολόγητων καὶ ὑγρολόγητων ῥημάτων λαμβάνει χρονικόν χαρακτηῖρα κ, τὸ δὲ ὀδοντοφώνον πρὸ τοῦ κ ἀποβάλλεται· οἷον λύω λέλυ-κα, πείθω πέπει-κα¹, φθείρω ἔφθαρ-κα.

§ 341. Ὁ ἐνεργητικός παρακείμενος τῶν οὐρανισκοφωνολόγητων καὶ χειλοφωνολόγητων ῥημάτων ὀκσύνει τὸν χαρακτηῖρα· π. χ. συλ-λέγω συνείλοχα, τρίβω τέτριφα.

ΣΗΜ. 1. Δὲν ὀκσύνουσι τὸν χαρακτηῖρα τὰ ἐξῆς· εἶοκα (FέFοικα, θ. Fεικ-). [κράζω] (κραγ-), κέκρωγα· λείπω, λέλοιπα· πλήττω (πληγ-), πέπληγα· σήπομαι, [σέσηπα]· τίκω, τέτηκα· τίκω (τεκ-), τέτοκα· φεύγω, πέφευγα· φοίτω (φοικ-), πέφοικα.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ εἶοκα ἡ ὀριστ. τοῦ γ' πληθ. προσ. ἔχει καὶ τὸν τύπον εἴθασι, τὸ δὲ ἀπαρέμφ. μόνον εἰκέναι καὶ ἡ μετοχὴ μόνον εἰκώς, νία, ὄς.

§ 342. Ὁ μετὰ χρονικοῦ χαρακτηῖρος κ ἐνεργ. παρακείμενος τῶν ἐχόντων μονοσύλλαβον θέμκ μετὰ ῥιζικοῦ φωνηέντος ε ἐνρινολόγητων καὶ ὑγρολόγητων ῥημάτων ἀντὶ τοῦ ε ἔχει ῥιζικόν φωνῆεν α' οἷον σπείρω (σπερ-), ἔσπαρκα· τείνω (τεν-), τέτακα κ.τ.λ.².

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἐνεργ. παρακείμ. τοῦ κλίνω καὶ κλίνω σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέμκτος κροι-, κλι-· κέκρωκα [κέκλικα]· τοῦ δὲ χέω (χευ-, χυ-) ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέμ. [κέχυ-κα]· τοῦ δὲ σφάζω ἐκ τοῦ θ. σφ- σέσφακα.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ βάλλω, θνήσκω, καλῶ, κάμνω, [σκέλλω] καὶ τέμνω ὁ ἐνεργ. παρακ. σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀσθενοῦς μορφῆς τῆς ῥίζης βλη-, θνη-, κλη-, κμη-, σκλη-, τηη- (§ 44)· οἷον βέβληκα, τέθνηκα, κέκληκα, κέκμηκα, [έσκληκα], κέτιμηκα.

ΣΗΜ. 3. Τῶν ἐνρινολόγητων ῥημάτων ἐνεργ. παρακείμενον μετὰ χαρακτηῖρος κ ἔχουσι μόνον τὰ ἐξῆς· γίγνομαι (γεν-), γέγονα· κτείνω (κτεν-), κέκτονα.

¹ Χάριν ἀκριβοῦς σημειοῦμεν ὅτι τὸ πέπεικα ἔγινεν ἐκ τοῦ πει- (οὐχὶ ἐκ τοῦ πειθ-) τοῦ πει-σω, ἔπει-σα. Οὕτω καὶ τὰ λοιπὰ ὀδοντοφωνολόγητα.

² Τὰ τοιαῦτα ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ῥίζης σπο-, τν-, ἐξ ἧς προήλθεν ἡ σπαρ-, τα- κ.λ.π.

-κτείνω (κτεν-), -έκτονα· μαίνομαι (μαν-), [μέμνηνα], φαίνω (φαν-), πέφνηα (καί -πέφαγκα)· χάσκω (χαν-), κερηνώς.

§ 343. Τὰ ῥήματα *πείθω*, *πράττω* καὶ *φαίνω* ἔχουσι δύο παρακειμένους, μεταβατικὸν *πέπεικα*, *πέπραχα*, *πέφαγκα* καὶ ἀμετάβητον *πέποιθα*, *πέπραγα*, *πέφνηα*.

§ 344. Ὁ χαρακτηρ τῶν φωνηεντολήκτων πρὸ τοῦ χρόν. χαρακτη- κτῆρος κ τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου ἀπκντῶν ἐκτείνεται· οἷον *ποιέω πεποίηκα*, *τιμάω τιτίμηκα*, *δηλόω δεδήλωκα* (§ 332 καὶ 333).

§ 345. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ (ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ὀριστικὴ) τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετο- χῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥήματος εἰμί· οἷον *λελυκῶς ᾧ*, *λελυκῶς εἶην*, *γεγονῶς εἰμι*. Ἡ προστακτικὴ ἐκφέρεται μόνον περιφραστικῶς, πλὴν τοῦ *ἔσταιθι*, *τεθνήατω* καὶ *ἴσθι ἴστω* (τοῦ *οἶδα*).

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς ῥήμασι τοῖς στερουμένοις ἐνεργητ. παρακειμένου ἡ σημα- σία τοῦ χρόνου τούτου δύναται νὰ ἀναπληρωθῇ διὰ τοῦ *ἔχω* καὶ τῆς συστοί- χου τῷ ῥήματι ἐνεργητικῆς μετοχῆς χρόνου ἁορίστου· π. γ. *ἔχω σήσας*.

§ 346. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος σχηματίζεται ἐκ τοῦ χρόν. θέματος τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου· οἷον *λέλυκ-α*, *ἐλελύκ-ειν*. Ἐχει δὲ μόνον ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τύπον.

ΣΗΜ. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος ἐνίοτε ἐκφέρεται καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ *εἶμι*· π. γ. *εἶληφει* καὶ *εἶληφώς ἦν*.

Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς

§ 347. Ὁ παρακείμενος τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος προστιθεμένων εἰς αὐτὸ τῶν προσωπ. καταλήξεων ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος κατὰ τὰ εἰς -μί· οἷον *λείπω* *λέλειμαι*, *παίθω* *πέπεισμαι*.

§ 348. Ὁ παρακείμενος τῆς μέσης φωνῆς τῶν ἐχόντων μονοσύλ- λαβον θέμα μετὰ ῥιζικοῦ φωνήεντος ε ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων ἀντὶ τοῦ ε ἔχει ῥιζικὸν φωνῆεν α· π. γ. *τέταμαι*, *ἔσπαρμαι*· εἰ δὲ οἱ παρακείμενοι *ἔστραμαι*, *τέτραμαι*, *τέθραμαι* τῶν ῥημά- των *στρέφω*, *τρέπω*, *τρέφω* (§ 342, ὑποσημ. 2).

ΣΗΜ. 1. Ὁ παρακείμενος τῆς μέσης φωνῆς τοῦ *βάλλω* (*βλη-*), *καίῳ* (*κλη-*) καὶ *τίμνω* (*τιμη-*) σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ῥίζης· οἷον *βέβλημαι*, *κλέκλημαι*, *τέτιμημαι* (§ 44).

ΣΗΜ. 2. Τὸ *κρίνω*, *κλίνω* καὶ *πλύνω* ἔχουσι παρακείμενον *έκκομαι*,

κέκλιμαι, πέπλωμαι ἐκ θ. κρι-, κλι-, πλω- (§ 342, σημ. 1). Τὸ δὲ σὸζω ἔχει ἀσσομαι καὶ σόφομαι.

§ 349. Ὁ χαρακτήρ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημ., ἂν εἶναι βραχύς, πρὸ τῶν καταλήξεων τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς ἀπαντῶν ἐκτείνεται· οἷον *πεποιήμαι, τετίμημαι, δεδήλωμαι* (§ 332 καὶ 333).

ΣΗΜ. Τὸ πέπλωμαι τοῦ [πλάομαι -πῶμαι] ἐκτείνει τὸ ᾠ εἰς ᾠ.

§ 350. Ὁ χαρακτήρ τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς τῶν ἀφωνολήκτων ῥημ. πρὸ τῶν συμφώνων τῶν καταλήξεων πάσχει τὰς ἐν § 47 καὶ ἐξῆς σεσημειωμένας μεταβολάς· π. χ. *γέγραμμαι* (γραφ-), *γέγραψαι, γέγραπται* κ.τ.λ.

§ 351. Ὁ χαρακτήρ ν τῶν ἐνρινολήκτων ῥημ. πρὸ τοῦ μ μεταβάλλεται εἰς σ, σπανίως δὲ ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό· οἷον *πέφασμαι* (φαν-), *παρώξυμμαι* (ῶξυν-).

ΣΗΜ. Ἡ μεταβολὴ τοῦ ν εἰς σ εἶναι φαινομένη, διότι οἱ τοιοῦτοι τύποι ἐσχηματίσθησαν κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ ἔλωμαι κ.τ.λ. (§ 64, δ', σημ.).

§ 352. Ὁ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται ἐκ τοῦ χρον. θέματος τοῦ παρακειμένου τῆς αὐτῆς φωνῆς· οἷον *λέλυμαι ἐλελύμην, γέγραμμαι ἐγεγράμμην, κέκλημαι ἐκεκλήμην*· ἔχει δὲ, ὡς καὶ ὁ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς, μόνον ὀριστικῆς ἐγκλίσεως τύπον.

§ 353. Τῶν ἀφωνολήκτων, τῶν ἐνρινολήκτων καὶ τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερσυντέλικου τῆς μέσης φωνῆς σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ εἰσί, ἴσαν· οἷον *γεγραμμένοι εἰσί(ν), γεγραμμένοι ἦσαν*.

ΣΗΜ. Σπανίως λήγει εἰς -αται, -ατο κατὰ τροπὴν τοῦ ν τοῦ -νται καὶ τοῦ -ντο εἰς α, δασυνομένου τοῦ χειλοφώνου καὶ τοῦ οὐρανισκοφώνου χαρακτήρος· οἷον *τετιράφαται, εἰτεράφατο* (τρέπω), [τετάχατε, εἰτετάχατο] (τάττω).

§ 354. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ (ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ὀριστικὴ) τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ῥήματος εἰμί· οἷον *λελυμένος ὦ, λελυμένος εἶην, εἶρημαι καὶ εἶρημένος εἰμί*.

ΣΗΜ. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦ κέκμηαι καὶ τοῦ μέμνημαι ἐκφέρεται μονολεκτικῶς ἐν τοῖς ἐξῆς μόνον τύποις· ὑποτακτ. *κεκτῆται, κεκτῆσθε, μεμνώμαι, μεμνήται, μεμνώμεθα*· εὐκτ. *κεκτῆμην, κεκτῆτο, κέκτῆμεθα, μεμνήο, μεμνήτο, μεμνήσθε*. Μόνον δ' ἄπαξ διαβεβλήσθε (εὐκτ. τοῦ παρακ. τοῦ διαβάλλομαι).

Παθητικὸς ἀόριστος β' καὶ α'

§ 355. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' σχηματίζεται ἄνευ θεματ. φωνήεντος κατὰ τὰ εἰς -μι, μεταξὺ δὲ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων λαμβάνει τὸ πρόσφυμα η, ὅπερ ἐν τῇ εὐκτικῇ καὶ τῇ μετοχῇ συστέλλεται εἰς ε' π. χ. ἐτράπη-ν, τραπῶ (τραπή-ω), τραπε-ίη-ν, τράπη-θι, τραπῆ-ναι, τραπεῖς (τραπεντ-).

ΣΗΜ. Τὸ πλήττω ἔχει παθ. ἀόρ. β' ἐπλήγην, τὸ δὲ ἐκπλήττω καὶ καταπλήττω ἔχει ἐξεπλάγην, κατεπλάγην μετὰ σημασίας μέσης.

§ 356. Ὁ παθ. ἀόρ. α' πρὸ τοῦ προσφύματος η λαμβάνει καὶ θ' οἷον φαίνω ἐφάν-η-ν ἐφάν-θη-ν. Κατὰ δὲ τὰ ἄλλα σχηματίζεται ὅπως ὁ παθ. β' ἀόριστος.

§ 357. Ὁ παθ. ἀόρ. α' σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος οἷον λαμβάνω (λαβ-, ληβ-) ἐλήφθην.

§ 358. Ὁ παθητ. ἀόρ. β' τῶν ἔχόντων μονοσύλλαβον θέμ. μετὰ ῥιζικοῦ φωνήεντος ε ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων ἀντὶ τοῦ ε ἔχει ῥιζικὸν φωνῆεν α' π. χ. ἐσπάρην, ἐτάθην· ἔτι δὲ οἱ ἀόριστοι ἐκλάπην, ἐπλάκην, ἐστράφην, ἐτράπην, ἐτράφην τῶν ῥημάτων κλέπω, πλέκω, στρέφω, τρέπω καὶ τρέφω (§ 342, ὑποσημ. 2).

ΣΗΜ. Ὁ παθ. ἀόρ. α' τοῦ βάλλω (βλη-), τέμνω (τιμη-) καὶ καλῶ (κλη-) σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ῥίζης οἷον ἐβλήθην, ἐτιμήθην ἐκλήθην (§ 44, ὑποσ. 3).

§ 359. Τὰ φωνηεντόληκτα καὶ τὰ ὀδοντοφωνόληκτα ῥήματα ἔχουσι τὸν παθ. ἀόριστον α' *.

Παθητικὸς μέλλων β' καὶ α'

§ 360. Ὁ παθ. μέλλων β' σχηματίζεται ἐκ τοῦ χρον. θέμ. τοῦ παθ. ἀόρ. β' προστιθεμένων εἰς αὐτὸ τοῦ χρον. χαρακτῆρος σ, τῶν θεματ. φωνηέντων ε καὶ ο καὶ τῶν καταλήξεων -μαι, -σαι, -ται κλπ. οἷον σπεῖρω ἐσπάρη-ν σπαρή-σο-μαι, τριβῶ ἐτριβή-ν τριβή-σο-μαι.

§ 361. Ὁ παθητικὸς μέλλων α' σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παθ. ἀόρ. α', ὅπως ὁ παθ. μέλλων β' ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παθ. ἀόρ. β' οἷον ἐτιμήθη-ν τιμηθή-σο-μαι, ἐλήφθη-ν ληφθή-σο-μαι.

* Τὰ ἐξῆς ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ῥήματα ἔχουσι τὸν παθ. ἀόρ. β' (τινὰ δὲ τούτων καὶ τὸν παθ. μέλλοντα β'): δέρω ἐδάσην, κλίω ἐκλήσην, μαινομαι ἐμάνην, σπεῖρω ἐσπάρην, στέλλω ἐσιτάλην, σφάλλω ἐσφάλην, φαίνω ἐφάνην (μέσος), φθείρω ἐφθάρην. Τὸ φαίνω ἔχει καὶ α' ἐφάνθην (παθ.).

§ 362. Ὁ χαρακτήρ τῶν μὲν φωνηεντολ. ῥημάτων, ἂν εἶναι βραχύς, ἐκτείνεται πρὸ τοῦ θ τοῦ παθ. ἀορίστου καὶ μέλλοντος ἀ' ἀπαντῶν, τῶν δὲ ἀφωολήκτων πᾶσχει τὰς ἐν § 47 καὶ ἐξῆς σεσημειωμένας μεταβολάς· οἷον τιμηθήσομαι, ἐποιήθη, προαχθήσομαι, ἐπέισθην κ.τ.λ.

Τετελεσμένος μέλλων

§ 363. Ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἰμί· οἷον λελυκὼς ἔσομαι. Μονολεκτικῶς δὲ ἐκφέρεται μόνον ὁ τεθνήξω τοῦ θνήσκω.

§ 364. Ὁ τετελεσμένος μέλλων τῆς μέσης φωνῆς ἔχει τὸν τύπον τοῦ μέσου μέλλοντος μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ· οἷον λε-λύσομαι, ἤρη-σομαι. Ἐκφέρεται δὲ καὶ περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἰμί· οἷον λελυμένος ἔσομαι κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Ὁ τετελεσμένος μέλ. τοῦ κτῶμαι εἶναι κεκήθσομαι καὶ ἐκίθσομαι.

ΣΗΜ. 2. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικῶν ἰδὲ ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ.

Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν φωνηεντολίκτων ῥημάτων

§ 365. 1) Παρὰ τὸν κανόνα δὲν ἐκτείνουνσι τὸν χαρακτῆρα τὰ ἐξῆς ῥήματα· τὸ ἀλῶ (έω), ἀρῶ (όω), εἰαίνω (θ. εἰα-), ἐμῶ (έω), ζέω καὶ καλῶ (έω)· οἷον ἀλήλεμαι, ἤροσα, ἠλάθη, ἐξήμεσα, ἔξεσα, ἐκάλεσα. Περὶ τοῦ θμνυμι ἰδὲ § 388, σημ. 5.

2) Δὲν ἐκτείνουνσι πρὸς τούτοις τὸν χαρακτῆρα καὶ λαμβάνουσι σ πρὸ τοῦ θ τοῦ ἀ' παθ. μέλλοντος καὶ ἀορίστου, τῶν ἀπὸ μ καὶ τ ἀρχομένων καταλήξεων τοῦ παρακ. καὶ τοῦ ὑπερσυντ. τῆς μέσης φωνῆς, καὶ πρὸ τῶν καταλήξεων -τος καὶ -τέος τὰ ἐξῆς ῥήματα· αἰδοῦμαι (έομαι), ἀκοῦμαι (έομαι), ἀνύω, ἀρέ-σκω, ἀρκῶ (έω), ἀχθομαι, (ἀχθε-), [βυνῶ (έω)], γελῶ (άω), ἔλκω (έλκυ-), ἐρῶ (άω), ἐσθίω (έδε-), ἰλάσκομαι (ίλα-), κλῶ (άω), μειθύσκω καὶ μεθύω, ξέω, πτύω, σπῶ (άω), τελῶ (έω), τίνω (τί-), [τρέω], ὕω, χαλῶ (άω)· οἷον ἀκεσιός, ἀρεσιός, ἀνυστός, ἐδεσιός, ἔσπασμαι, εἰσίθην, ἐχαλάσθην, ἠδέσθην, ἤρκεσται, ἔεσιός, παράβυστος, τετέλεσται κτλ. Ἄλλὰ καὶ ἀνήνυτος.

3) Τὰ ἐξῆς ῥήματα, ἐκτείνοντα τὸν χαρακτῆρα ἢ ἔχοντα αὐτὸν μακρόν, ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένους τύποις λαμβάνουσι σ' γινώσκω, ὄρω (άω), κυλίνδω (κυλι-), μιμνήσκομαι (μνη-), ξύω, πρίω, [χεῶ], χεῶμαι, (χερήω, χερήομαι)· οἷον δρασιέον, ἐξεκυλίσθην, ἐμνήσθην, ξυστός, διαπεπρισμένος, πνύθορηστος κ.τ.λ. Ἄλλὰ καὶ κέχηρημαι, μέμνημαι.

4) Τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα δίφθογγον λαμβάνουσιν ἐν τοῖς εἰρημένους τύποις σ τὰ ἐξῆς ῥήματα· ἀκούω, θραύω, κελεύω, κλείω (καὶ κλήω), κρούω, λεύω, νέω (νευ-), παλαίω, παίω, παύω, πλέω (πλευ-), σείω, ψαύω καὶ τὸ θέμα οἶ- τοῦ φέρω· οἷον ἀκουσίεος, ἀνάπαιστος, ἄπαιστος, ἄψαιστος, διδάσειστος, δυσπάλαιστος, -εθραύσθην, ἐκελεύσθην, κλησθήσομαι, κατελεύσθην, νευστέον, οἰστέον κ.τ.λ. Ἄλλὰ καὶ κεκρουμένος, πέπανμαι.

ΣΗΜ. 1. Τοῦ καίω ἀπαντῶσι ῥηματικά ἄκαιστος καὶ πυρκαϊστος.

ΣΗΜ. 2. Τὸ σ τοῦτο πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων εἶχον ἀρχικῶς ἐν τῷ θέματι. Πρβλ. τὸ ποιητ. ἐτέλεσσα κ.τ.λ.

5) Τὰ ἐξῆς ῥήματα ἐν ἄλλοις μὲν χρόνοις ἐκτείνουσι τὸν χαρακτῆρα, ἐν ἄλλοις δὲ φυλάττουσιν αὐτὸν βραχύν·

Αἶρω, αἶρήσω, ἤρηκα, αἶρεθήσομαι, ἤρέθην, ἤρημαι.

Βαίνω (βη-, βα-), βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, ἐβεβήκειν, -εβαίην, -βεβαίμαι.

Δῶ (δέω), δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δεθήσομαι, ἐδέθην, δέδεμαι.

Δύω, δύσω, ἔδυσα, δέδυκα, δύσομαι, δύνθην, ἐδύνθην, δέδυμαι.

Ἐπαινῶ, ἐπῆνεσα, ἐπῆνεκα, ἐπαινέσομαι, ἐπηνέθην, ἐπῆνημαι.

Εὐρίσκω (εὔρε-), εὐρήσω, ἠύρηκα, εὐρεθήσομαι, ἠυρέθην, ἠύρημαι.

Θύω, θύσω, ἔθυσα, τέθυκα, τυθήσομαι, ἐτύθην, τέθυμαι.

Λύω, λύσω, ἔλυσα, λέλυκα, λυθήσομαι, ἐλύθην, λέλυμαι.

Μύω, ἔμυσα, μέμυκα.

Πίνω (πο-), πέπωκα, -επόθην, -πέποται.

Τὸ ποθῶ ἔχει ποθήσω, ποθήσομαι, ἐπόθησα καὶ ποθήσομαι, ἐπόθησα.

Τῶν ῥημάτων τούτων ὁ μὲν τετελεσμένος μέλλων ἔχει τὸν χαρακτῆρα μακρόν, οἷον λελύσομαι· τὰ δὲ ῥηματικά ἔχουσιν αὐτὸν βραχύν, οἷον αἰρετός, ποτέον.

6) Τῶν ῥημάτων θέω, νέω, πλέω καὶ πνέω τὸ θέμα τῶν ἄλλων χρόνων πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατακτικοῦ λήγει εἰς ευ-, τοῦ δὲ κάω (καὶ κείω), κλάω (καὶ κλαίω) εἰς αυ-· οἷον θεύσομαι, νεύ-

σομαι, πλεύσομαι καὶ πλενσοῦμαι, ἔπνευσα, ἔκανυσα, ἔκλυνυσα, πέπνευκα κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Ὁ χαρακτήρ υ τῶν ῥημ. τούτων ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ γενόμενος ὡς ἀπεβλήθη συμπεσὼν μεταξύ δύο φωνηέντων θέσω, θέω.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ θέω τὸ θέμα λήγει εἰς ευ- ἐν τισὶ μόνον χρόνοις οἷον περιφρεῦσαι ἀλλὰ εἰσορήσομαι.

Ἡ συζυγία τῶν εἰς -μι ἰδία

Γενικαὶ παρατηρήσεις

§ 366. 1) Τὰ εἰς -μι ῥήματα διαφέρουσι τῶν εἰς -ω καθ' ὅτι αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις αὐτῶν προστίθενται εἰς τὸ θέμα ἢ ἀμέσως ἢ μετὰ τὰ προσφύματα καὶ τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος. Διαιροῦνται δὲ εἰς φωνηεντιόληκτα καὶ συμφωνολήκτα π.χ. ἴσθη-μι (θ. στη-), δίδω-μι (θ. δω-), δείκ-νυ-μι (θ. δεικ-) κτλ.

2) Οἱ ἐξῆς τύποι τῶν εἰς -μι ῥημάτων κλίνονται κατὰ τὴν συζυγίαν τῶν εἰς -μι α') πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ ἄορ. β') τῶν φωνηεντολήκτων· β') ἡ ὀριστική, ἡ προστακτική, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος τῶν συμφωνολήκτων· γ') ὁ παρατατικός τῶν τε φωνηεντολήκτων καὶ τῶν συμφωνολήκτων.

3) Πάντες οἱ ἄλλοι τύποι τῶν εἰς -μι πλὴν τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων κλίνονται κατὰ τὰ εἰς -ω*.

* Περὶ τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσυντ. τῆς μέσης φωνῆς καὶ τοῦ παθ. ἄορ. α' καὶ β' εἴπομεν ἤδη ὅτι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -μι (§ 347 καὶ 355).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἑνεργητικῆ

§ 367.

Ἑνεστῶς καὶ παρατατικῶς

Οριστικῆ	τί-θη-μι τι-θείς τί-θη-σι(ν) τί-θε-τον τί-θε-τον τί-θε-μεν τί-θε-τε τι-θέ-ασι(ν)	ἴ-η-μι ἴ-εις ἴ-η-σι(ν) ἴ-ε-τον ἴ-ε-τον ἴ-ε-μεν ἴ-ε-τε ἴ-ᾶσι(ν)	δί-δω-μι δί-δω-ς δί-δω-σι(ν) δί-δο-τον δί-δο-τον δί-δο-μεν δί-δο-τε δι-δό-ασι(ν)	ἴ-στη-μι ἴ-στη-ς ἴ-στη-σι(ν) ἴ-στα-τον ἴ-στα-τον ἴ-στα-μεν ἴ-στα-τε ἴ-στά-σι(ν)
Παρατατικῶς	ἴ-τι-θη-ν ἴ-τι-θείς ἴ-τι-θεί ἴ-τι-θε-τον ἴ-τι-θέ-την ἴ-τι-θε-μεν ἴ-τι-θε-τε ἴ-τι-θε-σαν	ἴ-η-ν ἴ-ει-ς ἴ-ει ἴ-ε-τον ἴ-έ-την ἴ-ε-μεν ἴ-ε-τε ἴ-ε-σαν	ἔ-δι-δουν ἔ-δι-δου-ς ἔ-δι-δου ἔ-δι-δο-τον ἔ-δι-δό-την ἔ-δι-δο-μεν ἔ-δι-δο-τε ἔ-δι-δο-σαν	ἴ-στη-ν ἴ-στη-ς ἴ-στη ἴ-στα-τον ἴ-στά-την ἴ-στα-μεν ἴ-στα-τε ἴ-στα-σαν
Ἐπιτατικῆ	τι-θῶ τι-θῆς τι-θῆ τι-θῆ-τον τι-θῆ-τον τι-θῶ-μεν τι-θῆ-τε τι-θῶ-σι(ν)	ἴ-ῶ ἴ-ῆς ἴ-ῆ ἴ-ῆ-τον ἴ-ῆ-τον ἴ-ῶ-μεν ἴ-ῆ-τε ἴ-ῶ-σι(ν)	δι-δῶ δι-δῶς δι-δῶ δι-δῶ-τον δι-δῶ-τον δι-δῶ-μεν δι-δῶ-τε δι-δῶ-σι(ν)	ἴ-στώ ἴ-σῆς ἴ-σῆ ἴ-σῆ-τον ἴ-σῆ-τον ἴ-σῶ-μεν ἴ-σῆ-τε ἴ-σῶ-σι(ν)
Ἐξοικτικῆ	τι-θείη-ν τι-θείης τι-θείη τι-θείη-τον, τιθείτον τι-θείη-την, τιθείτην τι-θείη-μεν, τιθείμεν τι-θείη-τε, τιθείτε τι-θείη-σαν, τιθείσαν	ἴ-είη-ν ἴ-είης ἴ-είη ἴ-είη-τον, ἴείητον ἴ-είη-την, ἴείητην ἴ-είη-μεν, ἴείημεν ἴ-είη-τε, ἴείητε ἴ-είη-σαν, ἴείησαν	δι-δοίη-ν δι-δοίης δι-δοίη δι-δοίη-τον, διδοίτον δι-δοίη-την, διδοίτην δι-δοίη-μεν, διδοίμεν δι-δοίη-τε, διδοίτε δι-δοίη-σαν, διδοίσαν	ἴ-σταίη-ν ἴ-σταίης ἴ-σταίη ἴ-σταίη-τον, ἴσταίτον ἴ-σταίη-την, ἴσταίτην ἴ-σταίη-μεν, ἴσταίμεν ἴ-σταίη-τε, ἴσταίτε ἴ-σταίη-σαν, ἴσταίσαν
Προστακτικῆ	τί-θει τι-θέ-τω τί-θε-τον τι-θέ-των τί-θε-τε τι-θέ-ντων καὶ [τι-θέ-τωσαν]	ἴ-ει ἴ-έ-τω ἴ-ε-τον ἴ-έ-των ἴ-ε-τε ἴ-έ-ντων καὶ [ἴ-έ-τωσαν]	δί-δου δι-δό-τω δί-δο-τον δι-δό-των δί-δο-τε δι-δό-ντων καὶ [δι-δό-τωσαν]	ἴ-στη ἴ-στά-τω ἴ-στα-τον ἴ-στά-των ἴ-στα-τε ἴ-στά-ντων καὶ [ἴ-στά-τωσαν]
Ἄπ.	τι-θέ-ναι	ἴ-έ-ναι	δι-δό-ναι	ἴ-στά-ναι
Μετοχῆ	τι-θείς, τι-θέντος τι-θείσα, τι-θείσης τι-θέν, τι-θέντος	ἴ-είς, ἴ-έντος ἴ-είσα, ἴ-είσης ἴ-έν, ἴ-έντος	δι-δούς, δι-δόντος δι-δούσα, δι-δούσης δι-δόν, δι-δόντος	ἴ-στάς, ἴ-σάντος ἴ-στάσα, ἴ-στάσης ἴ-στάν, ἴ-σάντος

ΤΩΝ ΕΙΣ -ΜΙ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ
 φωνή

Ἀόριστος β'

	Ὀριστική			
	ἔ-θη-χα ἔ-θη-χα-ς ἔ-θη-χε(ν) ἔ-θε-τον ἔ-θέ-την ἔ-θε-μεν ἔ-θε-τε ἔ-θε-σαν	ἔ-η-χα ἔ-η-χα-ς ἔ-η-χε(ν) εἶ-τον εἶ-την εἶ-μεν εἶ-τε εἶ-σαν	ἔ-δω-χα ἔ-δω-χα-ς ἔ-δω-χε(ν) ἔ-δο-τον ἔ-δό-την ἔ-δο-μεν ἔ-δο-τε ἔ-δο-σαν	ἔ-στη-ν ἔ-στη-ς ἔ-στη ἔ-στη-τον ἔ-στή-την ἔ-στη-μεν ἔ-στη-τε ἔ-στη-σαν
	Ἰσογική			
	θῶ θῆς θῆ θῆ-τον θῆ-τον θῶ-μεν θῆ-τε θῶ-σι(ν)	ῶ ῆς ῆ ῆ-τον ῆ-τον ῶ-μεν ῆ-τε ῶ-σι(ν)	δῶ δῆς δῆ δῶ-τον δῶ-τον δῶ-μεν δῶ-τε δῶ-σι(ν)	στῶ στῆς στῆ στῆ-τον στῆ-τον στῶ-μεν στῆ-τε στῶ-σι(ν)
	Ἐνική			
	θείη-ν θείη-ς θείη θείη-τον, θείτον θείη-την, θείτην θείη-μεν, θείμεν θείη-τε, θείτε θείη-σαν, θείεν	εἶη-ν εἶη-ς εἶη εἶη-τον, εἶτον εἶη-την, εἶτην εἶη-μεν, εἶμεν εἶη-τε, εἶτε εἶη-σαν, εἶεν	δοίη-ν δοίη-ς δοίη δοίη-τον, δοίτον δοίη-την, δοίτην δοίη-μεν, δοίμεν δοίη-τε, δοίτε δοίη-σαν, δοίεν	σταίη-ν σταίη-ς σταίη σταίη-τον, σταίτον σταίη-την, σταίτην σταίη-μεν, σταίμεν σταίη-τε, σταίτε σταίη-σαν, σταίεν
	Προσθετική			
	θέ-ς θέ-τω θέ-τον θέ-των θέ-τε θέ-ντων και [θέ-τωσαν]	ῆ-ς ῆ-τω ῆ-τον ῆ-των ῆ-τε ῆ-ντων και [ῆ-τωσαν]	δῆ-ς δῆ-τω δῆ-τον δῆ-των δῆ-τε δῆ-ντων και [δῆ-τωσαν]	στη-θι στη-τω στη-τον στη-των στη-τε στά-ντων και [στη-τωσαν]
	Ἄπ			
	θεῖ-ναι	εἶ-ναι	δοῦ-ναι	στη-ναι
	Μετοχή			
	θεῖς, θέντος θεῖσα, θείσης θέν, θέντος	εἶς, έντος εἶσα, εἶσης έν, έντος	δούς, δόντος δούσα, δούσης δόν, δόντος	στάς, σάντος στάσα, σάσης σάν, σάντος

Ἐνεστώς καὶ παρατατικός

Ὀριστική	τί-θε-μαι	ἴ-ε-μαι	δι-δο-μαι	ἴ-στα-μαι
	τί-θε-σαι	ἴ-ε-σαι	δι-δο-σαι	ἴ-στα-σαι
	τί-θε-ται	ἴ-ε-ται	δι-δο-ται	ἴ-στα-ται
	τί-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	δι-δο-σθον	ἴ-στα-σθον
	τί-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	δι-δο-σθον	ἴ-στα-σθον
	τί-θε-μέθθα	ἴ-έ-μέθθα	δι-δό-μέθθα	ἴ-στά-μέθθα
	τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθαί	δι-δο-σθε	ἴ-στα-σθε
	τί-θε-νται	ἴ-ε-νται	δι-δο-νται	ἴ-στα-νται
Παρατατικός	ἔ-τι-θέ-μην	ἴ-έ-μην	ἔ-δι-δό-μην	ἴ-στά-μην
	ἔ-τι-θε-σο	ἴ-ε-σο	ἔ-δι-δο-σο	ἴ-στα-σο
	ἔ-τι-θε-το	ἴ-ε-το	ἔ-δι-δο-το	ἴ-στα-το
	ἔ-τι-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	ἔ-δι-δο-σθον	ἴ-στα-σθον
	ἔ-τι-θέ-σθην	ἴ-έ-σθην	ἔ-δι-δό-σθην	ἴ-στά-σθην
	ἔ-τι-θέ-μεθα	ἴ-έ-μεθα	ἔ-δι-δό-μεθα	ἴ-στά-μεθα
	ἔ-τι-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	ἔ-δι-δο-σθε	ἴ-στα-σθε
	ἔ-τι-θε-ντο	ἴ-ε-ντο	ἔ-δι-δο-ντο	ἴ-στα-ντο
Ἰπτατική	τι-θῶ-μαι	ἴ-ῶ-μαι	δι-δῶ-μαι	ἴ-στώ-μαι
	τι-θῆ	ἴ-ῆ	δι-δῶ	ἴ-στῆ
	τι-θῆ-ται	ἴ-ῆ-ται	δι-δῶ-ται	ἴ-στῆ-ται
	τι-θῆ-σθον	ἴ-ῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	ἴ-στῆ-σθον
	τι-θῆ-σθον	ἴ-ῆ-σθον	δι-δῶ-σθον	ἴ-στῆ-σθον
	τι-θῶ-μεθα	ἴ-ῶ-μεθα	δι-δῶ-μεθα	ἴ-στώ-μεθα
	τι-θῆ-σθε	ἴ-ῆ-σθε	δι-δῶ-σθε	ἴ-στῆ-σθε
	τι-θῶ-νται	ἴ-ῶ-νται	δι-δῶ-νται	ἴ-στώ-νται
Ἐότικη	τι-θεῖ-μην	ἴ-εῖ-μην	δι-δοῖ-μην	ἴ-σταῖ-μην
	τι-θεῖ-ο	ἴ-εῖ-ο	δι-δοῖ-ο	ἴ-σταῖ-ο
	τι-θεῖ-το	ἴ-εῖ-το	δι-δοῖ-το	ἴ-σταῖ-το
	τι-θεῖ-σθον	ἴ-εῖ-σθον	δι-δοῖ-σθον	ἴ-σταῖ-σθον
	τι-θεῖ-σθην	ἴ-εῖ-σθην	δι-δοῖ-σθην	ἴ-σταῖ-σθην
	τι-θεῖ-μεθα	ἴ-εῖ-μεθα	δι-δοῖ-μεθα	ἴ-σταῖ-μεθα
	τι-θεῖ-σθε	ἴ-εῖ-σθε	δι-δοῖ-σθε	ἴ-σταῖ-σθε
	τι-θεῖ-ντο	ἴ-εῖ-ντο	δι-δοῖ-ντο	ἴ-σταῖ-ντο
Προστατική	τί-θε-σο	ἴ-ε-σο	δι-δο-σο	ἴ-στα-σο
	τί-θε-σθω	ἴ-έ-σθω	δι-δό-σθω	ἴ-στά-σθω
	τί-θε-σθον	ἴ-ε-σθον	δι-δο-σθον	ἴ-στα-σθον
	τί-θε-σθων	ἴ-έ-σθων	δι-δό-σθων	ἴ-στά-σθων
	τί-θε-σθε	ἴ-ε-σθε	δι-δο-σθε	ἴ-στα-σθε
	τί-θε-σθων καὶ [τί-θε-σθωσαν]	ἴ-έ-σθων καὶ [ἴ-έ-σθωσαν]	δι-δό-σθων καὶ [δι-δό-σθωσαν]	ἴ-στά-σθων καὶ [ἴ-στά-σθωσαν]
	τί-θε-σθαί	ἴ-ε-σθαί	δι-δο-σθαί	ἴ-στα-σθαί
	τί-θε-μένους	ἴ-έ-μένους	δι-δό-μένους	ἴ-στά-μένους
τί-θε-μένη	ἴ-ε-μένη	δι-δο-μένη	ἴ-στα-μένη	
τί-θε-μενον	ἴ-έ-μενον	δι-δό-μενον	ἴ-στά-μενον	

Φωνή

'Αόριστος 6'

				Ἐνεστ. ὄνομα
Οριστική	ἔ-θέ-μην ἔ-θου ἔ-θε-το ἔ-θε-σθον ἔ-θέ-σθην ἔ-θέ-μεθα ἔ-θε-σθε ἔ-θε-ντο	εἶ-μην εἶ-σο εἶ-το εἶ-σθον εἶ-σθην εἶ-μεθα εἶ-σθε εἶ-ντο	ἔ-δό-μην ἔ-δου ἔ-δο-το ἔ-δο-σθον ἔ-δό-σθην ἔ-δο-μεθα ἔ-δο-σθε ἔ-δο-ντο	ἔ-πριά-μην ἔ-πρίω ἔ-πρία-το ἔ-πρία-σθον ἔ-πρία-σθην ἔ-πρία-μεθα ἔ-πρία-σθε ἔ-πρία-ντο
Ἐπιθετική	θῶ-μαι θή-μαι θή-ται θή-σθον θή-σθον θῶ-μεθα θή-σθε θῶ-νται	ῶ-μαι θή-μαι θή-ται θή-σθον θή-σθον ῶ-μεθα θή-σθε ῶ-νται	δῶ-μαι δῶ-μαι δῶ-ται δῶ-σθον δῶ-σθον δῶ-μεθα δῶ-σθε δῶ-νται	πρίω-μαι πρίη-μαι πρίη-ται πρίη-σθον πρίη-σθον πριῶ-μεθα πρίη-σθε πρίω-νται
Εὐκτική	θεῖ-μην θεῖ-ο θεῖ-το θεῖ-σθον θεῖ-σθην θεῖ-μεθα θεῖ-σθε θεῖ-ντο	εῖ-μην εῖ-ο εῖ-το εῖ-σθον εῖ-σθην εῖ-μεθα εῖ-σθε εῖ-ντο	δοῖ-μην δοῖ-ο δοῖ-το δοῖ-σθον δοῖ-σθην δοῖ-μεθα δοῖ-σθε δοῖ-ντο	πριαί-μην πριαί-ο πριαί-το πριαί-σθον πριαί-σθην πριαί-μεθα πριαί-σθε πριαί-ντο
Προστακτική	θασῶ θέ-σθω θέ-σθον θέ-σθων θέ-σθε θέ-σθων καί [θέ-σθωσαν]	σῶ σῶ-σθω σῶ-σθον σῶ-σθων σῶ-σθε σῶ-σθων καί [ἔ-σθωσαν]	δασῶ δό-σθω δό-σθον δό-σθων δό-σθε δό-σθων καί [δό-σθωσαν]	[πρίω πρία-σθω πρία-σθον πρία-σθων πρία-σθε πρία-σθων καί πρία-σθωσαν]
Ἀπ.	θέ-σθαι	ἔ-σθαι	δό-σθαι	πρί-σθαι
Μετοχή	θέ-μενος θε-μένη θέ-μενον	ῶ-μενος θή-μένη ῶ-μενον	δῶ-μενος δο-μένη δῶ-μενον	πρία-μενος πρια-μένη πρία-μενον

§ 369.

Οἱ ἄλλοι χρόνοι

Μέλλων	{ ενεργητ. μέσος	θή-σω θή-σομαι	ῆ-σω ῆ-σομαι	δώ-σω δώ-σομαι	στή-σω στή-σομαι
Λόρ. α'	{ ενεργητ. μέσος	— —	— —	— —	ἔ-στη-σα ἔ-στη-σάμην
Παρ.	{ ενεργητ. μέσ καὶ παθ.	τέ-θει-σα τέ-θει-μαι	εἶ-κα εἶ-μαι	δέ-δω-κα δέ-δο-μαι	ἔ-στη-κα —
Λόριστ. παθητικός Μέλλων παθητικός		ἔ-τέ-θην τε-θήσομαι	-εἶ-θην -ε-θήσομαι	ἔ-δδ-θην δο-θήσομαι	ἔ-στά-θην στα-θήσομαι

ΣΗΜ. Ὁ τέθειμαι ἔχει μόνον μέσσην σημασίαν. Παθητικὸν τοῦ τίθημι εἶναι τὸ κέμαι.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΕΙΣ -ΜΙ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ

Ἐνεστώτῳ καὶ παρατατικῳ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς
μέσης φωνῆς

§ 370.

Χρόνοι	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ
Ὅριστινῇ	δείκ-νυ-μι δείκ-νυ-ς δείκ-νυ-σι(ν) δείκ-νυ-τον δείκ-νυ-τον δείκ-νυ-μεν δείκ-νυ-τε δεικ-νύ-σι(ν)	δείκ-νυ-μαι δείκ-νυ-σαι δείκ-νυ-ται δείκ-νυ-σθον δείκ-νυ-σθον δεικ-νύ-μεθα δείκ-νυ-σθε δείκ-νυ-νται
Παρατατικῳ	ἔ-δείκ-νυ-ν ἔ-δείκ-νυ-ς ἔ-δείκ-νυ ἔ-δείκ-νυ-τον ἔ-δεικ-νύ-την ἔ-δείκ-νυ-μεν ἔ-δείκ-νυ-τε ἔ-δείκ-νυ-σαν	ἔ-δεικ-νύ-μην ἔ-δείκ-νυ-σο ἔ-δείκ-νυ-το ἔ-δείκ-νυ-σθον ἔ-δεικ-νύ-σθην ἔ-δεικ-νύ-μεθα ἔ-δείκ-νυ-σθε ἔ-δεικ-νυ-ντο
Ἔπος	δεικ-νύ-ω δεικ-νύ-ης κ.τ.λ.	δεικ-νύ-ωμαι δεικ-νύ-ῃ κ.τ.λ.
Ἐνθιγῇ	δεικ-νύ-οι-μι δεικ-νύ-οι-ς κ.τ.λ.	δεικ-νυ-οί-μην δεικ-νύ-οι-σ κ.τ.λ.
Προσεταιρικῇ	δείκ-νυ δεικ-νύ-τω δείκ-νυ-τον δεικ-νύ-των δείκ-νυ-τε δεικ-νύ-ντων καὶ [δεικ-νύ-τωσαν]	δεικ-νυ-σο δεικ-νύ-σθω δεικ-νυ-σθον δεικ-νύ-σθων δεικ-νυ-σθε δεικ-νύ-σθων καὶ [δεικ-νύ-σθωσαν]
Ἄσπερ	δεικ-νύ-ναι	δείκ-νυ-σθαι
Μετοχή	δείκ-νύς δεικ-νύσα δεικ-νύς	δεικ-νύ-μενος δεικ-νυ-μένη δεικ-νύ-μενον

§ 371. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τοῦ δείκνυμι

Ἐνεργητικὴ φωνὴ

Μέλλων δείξω, εις, ει κτλ.

Ἄοριστος ἔδειξα, ας, ε κτλ.

Παρακείμενος -δέδειχα, ας, ε κτλ.

Ἵπερσυντέλικος [ἔδεδείχειν, εις, ει] κτλ.

Μέση φωνὴ

Μέσος μέλλων δείξομαι κτλ.

Μέσος ἄοριστος α' ἔδειξάμην.

Παθητικὸς μέλλων α' δειχθήσομαι.

Παθητικὸς ἄοριστος α' ἐδείχθην.

Παρακείμενος -δέδειγμα.

Ἵπερσυντέλικος -εδεδείγμην.

Τετελ. μέλλων -δεδειγμένος ἔσομαι.

Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς τῶν εἰς -μι ῥημάτων

Α' Τῶν φωνηεντολόκτων

§ 372. Ὁ ἐνεστῶς καὶ ὁ παρατατικὸς τῶν φωνηεντολόκτων εἰς -μι ῥημάτων σχηματίζεται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἀμέσως ἄνευ προσφύματος· εἶον δίδω-μι, ἐδίδο-σαν (θ. δω-, δο-).

§ 373. Τὰ φωνηεντολόκτα εἰς -μι ἔχουσι θέμα ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές· π. χ. τοῦ τί-θη-μι, ἴ-η-μι, δί-δω-μι, ἴ-στη-μι ἰσχυρὸν θέμα εἶναι τὸ ἴη-, ση-, δω-, στη- καὶ ἀσθενές τὸ θε-, σε-, δο-, στα-.

§ 374. Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζεται μόνον ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἡ ὑποτακτικὴ, αἱ δὲ ἄλλοι τύποι πάντες ἐκ τοῦ ἀσθενούς.

ΣΗΜ. 1. Τὸ θ' ἐν. πρόσωπον τῆς ἐνεργητικῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστῶτος, καὶ τὸ β' καὶ τὸ γ' ἐνικός τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ἴθημι καὶ τοῦ ἴημι καὶ ὅλος ὁ ἐνικός ἐνεργ. παρατατ. τοῦ δίδωμι σχηματίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω συνηρημένα· οἶον τιθεῖς, ἴπεις, ἐπίθεις, ἐπίθει, ἴεις, ἴει, ἐδίδου, ἐδίδου, ἐδίδου.

ΣΗΜ. 2. Τὸ ἐν. θ' πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ἐνεργ. προστακτικῆς τοῦ ἴσημι ἔχει τὸν τύπον τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος ἴση. Τὸ αὐτὸ

δὲ πρόσωπον τοῦ αὐτοῦ χρόνου τοῦ δίδωμι, τοῦ ἔημι καὶ τοῦ τίθημι σχηματίζεται κατὰ τὰ εἰς -ω συνηρημένα· δίδου, ἔει, τίθει.

ΣΗΜ. 3. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστώτος τῆς μέσης φωνῆς τοῦ τίθημι ἐκφέρεται καὶ κατὰ τὰ βαρύτονα· οἷον ἐπιτίθονται, παραιτίθονται.

ΣΗΜ. 4. Κατὰ τὸ ἴσημι κλίνονται καὶ τὸ ἄγαμαι (ἀγα-), δύναιμι (δυ-να-), ἐπίσταμαι (ἐπιστα-), χίχημι (χη-, χρα-), κρέμαμαι (κρεμα-), ὀνίημι (ὀνη-, ὄνα-), πίμπλημι (πλη-, πλα-) καὶ τὸ πίμπρημι (πρη-, προ-).

ΣΗΜ. 5. Ἡ εὐκτικὴ τοῦ δύναιμι, ἄγαμαι καὶ ὀνίημι καὶ ἡ ὑποτ. καὶ εὐκτικὴ τοῦ ἐπίσταμαι τονίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτονα· οἷον ἀγαίνο, δύναιο, ἐπίσταμαι, ἐπίσταιο, ὀνίηαιτο.

§ 375. Τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -μι ῥημάτων τὰ πλεῖστα λαμβάνουσι ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν· ταῦτα δὲ εἶναι τὸ [δί-δη-μι] (ῥ. ὄη-), δι-δω-μι (ῥ. ὄω-), ἔ-η-μι (σί-ση-μι, ῥ. ση-), ἔ-σι-η-μι (σί-στη-μι, ῥ. στη-), κί-χη-μι (ῥ. χρη-), ὀ-νί-η-μι (ῥ. ὀνη-), πίμ-πλη-μι (ῥ. πλη-), πίμ-πρη-μι (ῥ. πρη-), τί-θη-μι (ῥ. θη-).

ΣΗΜ. Τὸ πίμπλημι καὶ τὸ πίμπρημι λαμβάνουσι καὶ μ μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν. Τὸ δὲ ὀνίημι λαμβάνει τὸν ἀναδιπλασιασμόν μετὰ τὸ ο.

Β' Τῶν συμφωνολήκτων

§ 376. Τὰ συμφωνολήκτα εἰς -μι ῥήματα σχηματίζονται προσλαμβάνοντα εἰς τὸ τέλος τοῦ ῥήμ. θέματος τὸ πρόσφυμα νυ· π. χ. δείκ-νυ-μι.

ΣΗΜ. Τὰ λαμβάνοντα τὸ πρόσφυμα νη- (να-) εἶναι ποιητικά, πλὴν τοῦ δύναιμι, ὅπερ πάντας τοὺς χρόνους σχηματίζει ἐκ τοῦ δυνα-, δυνασ-, καὶ τοῦ οκίδημι, οὗ παρὰ πεζοῖς ἀπαντῶσι μόνον οἱ τύποι ἀποοκίδιασθαι, διαοκίδιασθαι.

§ 377. Τὰ πλεῖστα τῶν συμφωνολήκτων ἔχουσι χαρακτηριστῆρα σ ὅπερ ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ν τοῦ προσφύματος νυ· π. χ. ἔσ-νυ-μι ἔννυ-μι, ζῶσ-νυ-μι ζώννυ-μι, σβέσ-νυ-μι σβέννυ-μι κτλ. (§ 64, ε').

ΣΗΜ. 1. Κατὰ συνεκδρομὴν ἔχουσι ννυ- ἀντὶ νυ- καὶ τὰ φωνηεντόληκτα στρώ-ννυ-μι καὶ [χῶ-ννυ-μι].

ΣΗΜ. 2. Ἐν τῷ -όλλνυμι (ῥ. ὄλ-) ἀφομοιῶθη τὸ ν πρὸς τὸ λ τοῦ ὄλ-.

§ 378. Τὸ ν τοῦ προσφύματος νυ- εἶναι μακρὸν ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς ἐνεργ. ὀριστικῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς.

§ 379. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ καὶ ἄλλων τοῦ ἐνεστώτος μόνον σχηματίζεται καὶ κατὰ τὰ εἰς -ω· οἷον δείκνυμι καὶ δεικνύω, ἐδείκνυν καὶ ἐδείκνυον, καθείρ-νυμι καὶ εἰργνύω, πήγνυμι καὶ πηγνύω κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τῶν εἰς -νυμι καὶ -νυμι ἔχουσιν ἐνεστώτα καὶ κατὰ τὰ εἰς -ω ἀνευ^ε του νυ- οἷον ἀνοίγνυμι καὶ ἀνοίγω, ἀποκίγγνυμι καὶ ἀποκτείνω, ἐκπλήγγνυμι καὶ ἐκπλήττομαι. Τὸ ἀποκτείνω ἔχει καὶ παρὰτ. ἀπεκίγγνυν.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ πῆγγνυμι ἢ εὐκτ. τοῦ ἐνεστώτος τοῦ γ' ἐν. προσώπου εἶναι πῆγγνυτο ἢ πῆγγνυτο.

Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν εἰς -μι +

§ 380. Ὁ μέλλων τῶν ῥημάτων ἀμφιέννυμι, ἀπόλλυμι, ὄμνυμι καὶ σκεδάννυμι εἶναι ἀμφιῶ, ἀπολῶ ἀπολοῦμαι, ὄμοῦμαι, σκεδῶ. Ὁ μέλλων ὄμοῦμαι (ῥ. ὄμο-) κλίνεται κατὰ τὰ εἰς ἔω.

§ 381. Ὁ ἐνεργ. ἀόρ. α' τοῦ δίδωμι καὶ τίθημι, τοῦ δὲ ἴημι σπαν. καὶ ὁ μέσ. ἀόρ. α' ἔχει χρον. χαρακτηριστῆρα κ' ἔδωκα (δῶ-), ἔθηκα (θη-) ἦκα, ἠκάμην (ση-), ἀπαντῶσι δὲ ἐν τῷ ἐνικῷ τῆς ὀριστικῆς καὶ σπανιώτερον ἐν τῷ πληθυντικῷ.

§ 382. Ὁ ἀόρ. β' τῶν εἰς -μι σχηματίζεται προστιθεμένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων ἀμέσως εἰς τὸ θέμα ἀνευ προσφύματος· π. χ. ἔστη-ν (θ. στη-), ἐθέ-μην (θ. θε-).

§ 383. Ἀόριστον β' ἐνεργ. μὲν ἔχουσι μόνον τὸ ἴστημι καὶ σβέν-νυμι, εὐ ὁ ἀόρ. ἔσθην ἀπαντᾷ μόνον κατ' ἀπαρέμφατον ἀποσβῆναι, ἐνεργ. δὲ καὶ μέσον τὸ δίδωμι, ἴημι καὶ τίθημι, καὶ μέσον μόνον τὸ ὀνίημι καὶ πίμπλημι.

ΣΗΜ. Ὁ ἴστην ἔχει μέσην καὶ παθητικὴν σημασίαν.

§ 384. Κατὰ τὰ εἰς -μι σχηματίζονται καὶ εἰ ἀόριστοι β' τῶν ἐξῆς εἰς -ω ῥημάτων·

Ἀλίσκομαι (θ. ἀλω-, ἀλο-) ἔαλων, γιγνώσκω (γνω-, γνω-) ἔγνων, γηράσκω (γηρᾶ-, γηρᾶ-) [ἐγήρᾶν] μόνον κατ' ἀπαρέμφ. γηρᾶναι, -διδράσκω (δραῖ-, δραῖ-) -ἐδραῖν, δόομαι καὶ δύνω (δῶ-, δῶ-) ἔδῶν, ζῶ (βιω-, βιο-) ἐβίω, πέτομαι (πιη-, πια-) [ἐπιτάμην], δέω (δύνη-, δύε-) ἐρρῆν, [τλάω] (τλη-, τλα-) ἔτλην, φθάνω (φθη-, φθα-) ἔφθην, φθίνω (φθί-, φθί-) μόνον κατὰ μετοχὴν φθίμενος, φύομαι (φῶ-, φῶ-) ἔφῶν καὶ ὠνοῦμαι ἐπριάμην.

§ 385. Τῶν χρόνων τούτων ἡ ρίζα ἔχει δύο μορφάς, τὴν ἰσχυρὰν καὶ τὴν ἀσθενῆ· καὶ ἐκ μὲν τῆς ἰσχυρᾶς σχηματίζεται ἡ ὀριστικὴ, ἡ ὑποτακτικὴ, ἡ προστακτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον, ἐκ δὲ τῆς ἀσθενοῦς ἡ εὐκτικὴ καὶ ἡ μετοχὴ. Οὕτω σχηματίζεται καὶ ὁ ἔστην. Ἐξαιρεῖται δὲ ὁ ἐπιτάμην καὶ ὁ ἐπριάμην, ὧν πάντες εἰ τύποι σχηματίζονται ἐκ τῆς ἀσθενοῦς.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

§ 386. Ὅριστ. ἔγνω, ἔγνωσ, ἔγνω, ἔγνωτον, ἔγνωτήν, ἔγνωμεν, ἔγνωτε, ἔγνωσαν. Ὑποτ. γνώ, γνώσ, γνώ, γνώτον, γνώτον, γνώμεν, γνώτε, γνώσι(ν). Εὐκτ. γνώην, γνώης, γνώή, γνώήτον καὶ γνώήτον, γνώήτην καὶ γνώήτην, γνώήμεν καὶ γνώομεν, γνώήτε καὶ γνώοτε, γνώήσαν καὶ γνώοεν. Πρoστ. γνώθι, γνώτω, γνώτον, γνώτων, γνώτε, γνώτων καὶ [γνώωσαν]. Ἀπκρέμφ. γνώναι. Μετοχῆ γνώσ, γνών.

Ὅριστ.	ἔβην,	ἔβης,	ἔβη κτλ.
Ὑποτ.	βῶ,	βῆς,	βῆ κτλ.
Εὐκτ.	βαίην,	βαίης,	βαίη κτλ.
Πρoστ.		βῆθι	βήτω κτλ.
Ἀπκρ.	βῆναι,		
Μετοχῆ	βάς,	βάσα,	βάν.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἐνεργ. καὶ ὁ μέσος ἀορ. 6' τοῦ δίδωμι, ἴημι καὶ τίθημι σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς τύπου τῆς ῥίζης, πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς σχηματιζομένης ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεργ. ἀορ. 6' τοῦ δίδωμι, τοῦ ἴημι καὶ τοῦ τίθημι ἐλλείπει· ἀναπληροῦται δὲ ἐκ τοῦ α' ἔθηκα, ἔδωκα, ἤγα.

ΣΗΜ. 3. Ἡ ὀριστικὴ τοῦ μέσου ἀορ. 6' τοῦ ὀ-νί-νι-μι (ῥ. ὀνη- ὀνα-) καὶ τοῦ πῆ-πλη-μι (πλη-, πλα-) σχηματίζεται ἐκ τῆς ἰσχυρῆς ῥίζης ὀνη-, πλη-, ὀνήμην, ἐπλήμην.

ΣΗΜ. 4. Ἡ εὐκτικὴ τοῦ μέσου ἀορ. 6' τοῦ ὀνίημι καὶ ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ τοῦ ἐπιθώμην τονίζονται κατὰ τὰ εἰς -ω βαρύτενα· π. χ. ὄναω, ὄναιτο, πρίωμαι, πρίαιτο.

ΣΗΜ. 5. Ἡ ὑποτ. τοῦ ἐθέμην τονίζεται καὶ κατὰ τὰ βαρύτενα· ἡ δὲ εὐκτ. αὐτοῦ καὶ σχηματίζεται κατ' αὐτὰ· ὅσον ἐπίθωνται, μειώοντο, ἐπίθαιτο.

ΣΗΜ. 6. Τὸ ὄλλυμι ἔχει δύο παρακειμένους, ὀλόλεκα μεταβατικόν καὶ ὄλωλα ἀμετάβατον.

ΣΗΜ. 7. Ὁ τετελ. μέλλων τοῦ ἴστημι ἐκφέρεται μονολεκτικῶς ἐσθήσω.

ΣΗΜ. 8. Ὁ ἐνεργ. καὶ ὁ μέσ. παρακ. τοῦ ἴημι εἶναι εἶκα, εἶμαι (ἐκ τοῦ σέ-σε-κα, σέ-σε-μαι) κατὰ συνεκδρομὴν δὲ πρὸς τὸν εἶκα ἔγινε καὶ ὁ τέθεικα (καὶ τέθηκα ἐν ἐπιφρ.) τοῦ τίθημι· τοῦ δὲ ὀήγγυμι ὁ αὐτὸς χρόνος εἶναι ἔρωγα. Ὁ δὲ παθ. παρακ. τοῦ λειάννυμι εἶναι λέπταμαι.

ΣΗΜ. 9. Ὁ ἐνεργ. παρακειμένος τοῦ -άγγυμι, πήγγυμι καὶ ὀήγγυμι δὲν δασύνει τὸν χαρακτῆρα -έαγα, λέπηγα, ἔρωγα.

§ 387. Ἀνωμάλως σχηματίζονται οἱ παρακειμένοι βέβηκα τοῦ βαίνω, δέδοικα καὶ δέδια (ῥ. δε-, [δεῖω]), ἔστηκα τοῦ ἴστημι, οἶδα (εἶδ-) καὶ τέθηκα τοῦ θνήσκω.

α') Ὁ βέβηκα πλὴν τοῦ ὁμκλοῦ σχηματισμοῦ ἔχει καὶ τὸν ἐξῆς ὑποτ. ἐμβεβῶσι, μτχ. βεβῶσαν, βεβῶτες, προδιαβεβῶτας.

β') Δέδοικα καὶ δέδια ὄριστ. δέδοικα, δέδοικας, δέδοικε ἄπαρ. δεδοικέναι μετοχὴ δεδοικώς, δεδοικῦα ὑπερσ. ἐδεδοίκειν καὶ ἐδεδοίκη, ἐδεδοίκει, ἐδεδοίκεσαν. Ὅριστ. δέδια, δέδιε, δέδιμεν, δέδιε, δεδίασι(ν) ὑποτ. δεδίη, δεδίωσι(ν) ἄπαρ. δεδιέναι μετοχὴ δεδιώς, τὸ δεδιός ὑπερσ. ἐδεδίειν, ἐδεδίεις, ἐδεδίει, ἐδεδίσαν μέλλ. δείσομαι ἄορ. ἔδεισα.

γ') Ὁ ἔσθηκα πλὴν τοῦ ὁμκλοῦ σχηματισμοῦ ἔχει καὶ τὸν ἐξῆς ὄριστ. ἔσταιον, ἔσταιον, ἔσταμεν, ἔστατε, ἔστασι(ν) ὑποτ. ἐσιῶμεν, ἐσιῶσι(ν) προστ. ἔσταθι ἄπαρέμφ. ἐστάναί μετοχὴ ἐσιώς, ἐσιῶσα, ἐσιώς ὑπερσ. ἐστάτην, ἔστασαν.

ΣΗΜ. Ὁ παρακειμένος ἔσθηκα ἐκ τοῦ (σέ-σθηκα) ἔχει μέσθην καὶ παθητικὴν σημασίαν. Ὁ δὲ ὑπερσυντέλικος ἔχει τὸν τύπον εἰσθήκειν (ἐκ τοῦ ἔσεσθήκειν). Περὶ τοῦ δασέος πνεύματος αὐτοῦ ἰδὲ § 272.

δ') Οἶδα, οἶσθα, οἶδε, ἴστον, ἴστον, ἴσμεν, ἴστε, ἴσασι(ν) ὑποτ. εἶδῶ κλπ. εὐκτ. εἰδείην κλπ. προστ. ἴσθι, ἴστω, ἴστον, ἴστε, ἴστων ἄπαρέμφ. εἰδέναι μετοχὴ εἰδώς, εἰδῦα, εἰδός ὑπερσυντ. ἤδη καὶ ἤδειν, ἤδεισθα καὶ ἤδησθα καὶ ἤδεις, ἤδη, ἤδει καὶ ἤδειν, ἤδειμεν καὶ ἤσμεν, ἤδειτε καὶ ἤστε, ἤδεσαν καὶ ἤσαν.

ΣΗΜ. Τὸ πλῆθ. γ' πρόσωπον τῆς ὄριστ. τοῦ παρακειμένου εἶναι ἴσασιν ἀντὶ τοῦ ἴσασιν κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα.

ε') Ὁ τέθηκα κλίνεται ὡς ἐξῆς ὄριστ. τέθηκα, ας, ε, τέθηκαμεν, τέθηκατε, τεθνήσσι(ν) καὶ τεθνήκασι(ν) ὑποτ. τεθνήκω κ.τ.λ. εὐκτ. τεθναίην καὶ τεθνηκώς καὶ τεθνεώς εἶην, τεθναίη, τεθναίην προστ. τεθναίω ἄπαρέμφ. τεθνάναί καὶ τεθνηκέναι μετ. τεθνηκώς καὶ τεθνεώς, τεθνεῶσα, τὸ τεθνηκός ὑπερσ. ἐτεθνήκειν, εἰς, εἰ, ἐτεθνήκεσαν καὶ ἐτέθησαν τετελ. μέλλων τεθνήξω καὶ τεθνηκώς ἔσομαι.

§ 388 Οἱ κατὰ τὰ εἰς -ω σχηματιζόμενοι χρόνοι τῶν εἰς -μι βημάτων πρὸ τοῦ χρονικοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν καταλήξεων ἐκτείνουσι τὸν χαρακτήρα τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω οἶον στήσω, θήσω, δάσω. Φυλάττουσι δὲ αὐτὸν βραχὺν α') ὁ παθ. μέλλων, ἄορ. καὶ παρακειμένος τοῦ ἴσθημι καὶ τοῦ δίδωμι σιαθήσομαι, ἐστάτην, [ἔσταμαι], δοθήσομαι, ἐδόθην, δέδομαι β') ὁ παθητ. μέλλων καὶ ἄορ. τοῦ τίθημι καὶ τοῦ ἴημι τεθήσομαι, ἐτέθην, -εθήσομαι, -εθήην (ἐτέθην) γ') ὁ παρκα. τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς μέσης φωνῆς τοῦ ἴημι εἶκα, εἶμαι (σέ-σε-κα, σέ-σεμαι).

ΣΗΜ. 1. Τὰ θέματα ἀμφι- τοῦ ἀμφιέννυμι, κερα- τοῦ κεράννυμι, κορε- τοῦ κορέννυμι, σβε- τοῦ σβέννυμι καὶ σκεδα- τοῦ σκεδάννυμι δὲν ἐκτείνουσι τὸν χαρακτῆρα πρὸ τοῦ θ τοῦ παθητικοῦ α' μέλλοντος καὶ ἀορίστου, τῶν καταλήξεων -τος καὶ -τέος, καὶ τῶν ἀπὸ μ καὶ τ ἀρχομένων καταλήξεων τοῦ παρακ. καὶ τοῦ ὑπερσυντ. τῆς μέσης φωνῆς· λαμβάνουσι δὲ εἰς τὸ τέλος σ· οἷον σκεδασθήσομαι, ἐσκεδάσθην, ἐσκεδάσομαι, ἐσκεδάσασαι, ἐσκεδάσασθην, σκεδαστός, σκεδαστέος.

ΣΗΜ. 2. Τὰ θέματα ἀγα- τοῦ ἀγαμαι καὶ δυνα- τοῦ δύναμαι μετὰ βραχέος χαρακτῆρος λαμβάνουσι σ τὸ μὲν ἀγα- ἐν τῷ παθ. ἀορ. καὶ τῷ εἰς -τος ῥηματικῷ, τὸ δὲ δυνα- μόνον ἐν τῷ παθ. ἀορίστῳ· ἠγάσθην, ἀγαστός, ἐδυνάσθην. Ἀλλὰ δυνατός.

ΣΗΜ. 3. Τὰ θέματα πη- τοῦ πίμπρομι, πλη- τοῦ πίμπλημι καὶ χω- τοῦ [χώννυμι] μετὰ μακροῦ χαρακτῆρος λαμβάνουσι σ ἐν τοῖς παθ. χρόνοις καὶ τοῖς εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικοῖς· ἐπησθην, πησθήσομαι, πησιτός, πησιτέος, κίχσομαι.

ΣΗΜ. 4. Τὰ θέματα ῥω- τοῦ ῥώννυμι (μετὰ μακροῦ [χαρακτῆρος] καὶ κρομα- τοῦ κρομάννυμι (μετὰ βραχέος) λαμβάνουσι σ μόνον ἐν τῷ α' παθ. μέλλοντι καὶ ἀορ. καὶ τοῖς εἰς -τος καὶ -τέος ῥηματικοῖς· οἷον ἐροώσθην, κρομασθήσομαι, ἐκρομάσθην, κρομαστός, κρομαστέος.

ΣΗΜ. 5. Τὸ θέμα ὄμο- τοῦ ὄννυμι φυλάττει τὸν χαρακτῆρα βραχὺν ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις καὶ λαμβάνει σ μόνον ἐν τῷ παθ. μέλλοντι ὀμοσθήσομαι καὶ τῇ μετοχῇ τοῦ παρ. ὀμομοσμένος.

ΣΗΜ. 6. Τὸ σ τοῦτο τὰ πλεῖστα τῶν εἰρημένων ῥημάτων εἶχον ἀρχικῶς ἐν τῷ θεματι.

Εἰμί, εἶμι, φημί, ἦμι, κάθημαι, κεῖμαι, χορῆ

§ 389. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσιν ἀνωμαλίας τινὰς περὶ τὸν σχηματισμόν. Περὶ ἐκάστου ὁ' αὐτῶν σημειούμεθα ἐν τοῖς ἐξῆς.

§ 390. Α' Εἰμί (ρίζα ἐσ·).

Ἐνεστῶς

Ὅρ.	Ὑποτ.	Εὐκτ.	Προστ.	Ἀπαρ.	Μετοχὴ
εἰ-μί	ᾧ	εἶη-ν		εἶ-ναι	ᾧν
εἶ	ἧς	εἶη-ς	ἔσ-θι		οὔσα
ἐσ-τί(ν)	ἧ	εἶη	ἔσ-τω		ὄν
ἐσ-τὸν	ἧ-τον	εἶη-τον			
ἐσ-τὸν	ἧ-τον	εἶη-την, εἶτην	ἔσ-τε		
ἐσ-μὲν	ᾧ-μεν	εἶη-μεν, εἶμεν	ὄντων		
ἐσ-τε	ἧ-τε	εἶη-τε	ἔσ-των καὶ		
εἰσὶ(ν)	ᾧ-σι(ν)	εἶη-σαν, εἶεν	[ἔσ-τωσαν]		

Παρατατικὸς

ἦ καὶ ἦ-ν, ἦσ-θα, ἦ-ν, ἦσ-τον, ἦσ-την, ἦ-μεν, ἦ-τε καὶ ἦσ-τε, ἦ-σαν.
 Μέλλων ἔσομαι, ἔσει, ἔσεται καὶ ἔσται κτλ. ἠμαλῶς. Ἄριστος ἔγε-
 νόμην κτλ. Παρακείμε. γέγονα κτλ. Ὑπερσυντ. ἐγεγόνειν κτλ.

§ 391. Τὸ εἰμί σύνθετον ὄν ἀναβιβάζει τὸν τόνον· πάρ-ειμι
 φυλάττει δὲ αὐτόν, ὅπου καὶ τὸ ἀπλοῦν, ἐν τῇ ὑποτακτικῇ παρ-ῶ κτλ.
 ἐν τῷ α' καὶ τῷ γ' πληθυντικῷ προσ. τῆς εὐκτ. παρ-εἶμεν, παρ-εἶεν,
 ἐν τῷ ἀπαρεμφ. καὶ τῇ μετοχῇ παρ-εἶναι, παρ-ὄν κτλ., ἐν τῷ παρατ.
 παρ-ῆν κτλ., καὶ ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσ. τῆς ὀριστ. τοῦ μέλλ. παρ-έσται.

ΣΗΜ. Τὸ εἰμί ἀναβιβάζει τὸν τόνον ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ τῆς ὀριστ.
 τοῦ ἐνεστώτος α') ἂν εἶναι ἐν ἀρχῇ λόγου· ὡς ἔστι Θεός· θ') ἂν προηγῶνται
 αὐτοῦ τὰ μόρια ἀλλά, εἰ, καί, οὐ, ὡς καὶ τὸ τοῦτο· ἀλλ' ἔστιν, εἰ ἔστιν, καὶ
 ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὡς ἔστι, τοῦτ' ἔστιν.

§ 392. Β' Εἶμι (ρίζα εἰ-, ἰ-).

Ἐνεστώς

Ὅρ.	Ὑποτ.	Εὐκτ.	Προστ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
εἶ-μι	ἶ-ω	ἶ-οι-μι καὶ ἰοίην			ἶ-ὄν
εἶ	ἶ-ης	ἶ-οι-ς	ἶ-θι	ἶ-έναι	ἶ-οῦσα
εἶ-σι(ν)	ἶ-η	ἶ-οι	ἶ-τω		ἶ-όν.
ἶ-τον	ἶ-η-τον	ἶ-οι-τον	ἶ-τον		
ἶ-τον	ἶ-η-τον	ἶ-οί-την			
ἶ-μεν	ἶ-ω-μεν	ἶ-οι-μεν			
ἶ-τε	ἶ-η-τε	ἶ-οι-τε	ἶ-τε		
ἶ-ασι(ν)	ἶ-ω-σι(ν)	ἶ-οι-εν	ἶ-όντων καὶ [ἶ-τωσαν]		

Παρατατικὸς

ἦ-α καὶ ἦ-ειν, ἦ-εις καὶ ἦ-εισθα, ἦ-ει καὶ ἦ-ειν, ἦ-τον, ἦ-την,
 ἦ-μεν, ἦ-τε, ἦ-σαν.

§ 393. Γ' Φημί (ρίζα φη-, φα-).

Ἐνεστώς

Ὅρ.	Ὑποτ.	Εὐκτ.	Προστ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
φη-μί	φῶ	φαίην-ν			
φῆς	φῆς	φαίη-ς	φά-θι ἢ φα-θι	φά-ραι	φάσκων
φη-σί(ν)	φῆ	φαί-η	φά-τω		φάσκουσα

Ύποτ.	Εὐκτ.	Προστ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
φα-τὸν	φῆ-τιον			φάσκον
φα-τὸν	φῆ-τιον			
φα-μὲν	φῶ-μεν	φαίη-μεν	καὶ φαῖ-μεν	
φα-τέ	φῆ-τε	φαίη-τε		
φα-σί(ν)	φῶ-σι(ν)	φαίη-σαν	καὶ φαῖ-εν	

Παρατατικός

ἔφη-ν, ἔφη-ς καὶ ἔφη-σθα, ἔφη, ἔφα-τιον, ἔφά-την, ἔφα-μεν, ἔφα-τε, ἔφα-σαν. Μέλ. φή-σω. Ἀόρ. α' ἔφη-σα. Μίσση φωνή· μετοχὴ ἔνεστ. φάμενος, παρκατ. ἔφαντο, προστ. παρκατ. πεφάσθω.

ΣΗΜ. 1. Ὁ ἔφην ἔχει καὶ ἀορίστου σημασίαν.

ΣΗΜ. 2. Τὸ φημί συντιθέμενον ἀναβιβάζει τὸν τόνον· οἷον σύμφημι, σύμφης, σύμφησι(ν).

§ 394.

Δ' Ἡμὶ (ῥίζα ἦ-).

§ 395. Τοῦ ῥήματος τούτου ἀπαντᾷ μόνον τὸ α' καὶ τὸ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ παρκατ. ἦν, ἦ ἐν ταῖς φράσεσιν ἦν δ' ἐγώ, ἦ δ' ὄς, ἦ δ' ἦ (εἶπον ἐγώ, εἶπεν οὗτος, εἶπεν αὐτή).

§ 396.

Ε' Κάθημαι (ῥίζα ἦσ-).

Ἐνεστὼς

Ύποτ.	Εὐκτ.	Ἀπαρ.	Μετοχή
κάθη-μαι	καθή-μην		
κάθη-σαι		καθή-σθαι	καθή-μενος
κάθη-ται	καθή-ται		καθη-μένη
κάθη-σθον			καθή-μενον
κάθη-σθον			
καθή-μεθα	καθώ-μεθα		
κάθη-σθε	καθή-σθε	καθή-σθε	
κάθη-νται	καθῶ-νται		

Παρατατικός

ἐκαθή-μην, -εκάθη-σο, ἐκάθη-το, ἐκάθη-ντο· καὶ καθή-μην, καθῆ-το καὶ καθῆ-στο, καθή-μεθα, καθῆ-ντο.

ΣΗΜ. Τὸ κάθημαι εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ κατὰ εἶμαι λαμβάνεται δευτέρως παρκαείμενος τοῦ καθέζομαι.

§ 397. ς' *Κεῖμαι* (ρίζα *κει-*).

Ἐνεστώς

Ἵθιστ.	Ἵποτ.	Εὐκτ.	Προστ.	Ἵπαρ.	Μετοχή
<i>κεῖ-μαι</i>	ὦ <i>κείμενος</i>	<i>εἶην κείμενος</i>		<i>κεῖ-σθαι</i>	<i>κεί-μενος</i>
<i>κεῖ-σαι</i>	<i>κτλ.</i>	<i>κτλ.</i>	<i>κεῖ-σο</i>		<i>κει-μένη</i>
<i>κεῖ-ται</i>	<i>κέ-ηται</i>	<i>κέ-οιτο</i>	<i>κεί-σθω</i>		<i>κεί-μενον</i>
<i>κεῖ-σθον</i>					
<i>κεῖ-σθον</i>					
<i>κεί-μεθα</i>					
<i>κεῖ-σθε</i>	<i>-κέ-ησθε</i>				
<i>κεῖ-νται</i>	<i>-κέ-ωνται</i>	<i>-κέ-οιντο</i>			

Παρατατικός

ἐκεί-μην, ἐκει-σο, ἐκει-το, ἐκει-σθον, ἐκεί-σθην, ἐκεί-μεθα, ἐκει-σθε, ἐκει-ντο.

Μέλλων *κεί-σομαι κτλ.*

ΣΗΜ. Ὁ *κείμαι* λαμβάνεται ὡς παθητικός παρακείμενος τοῦ *τίθημι*.

§ 398. Ζ' *Χρή.*

Ἐνεστώς

Ἵθιστ.	Ἵποτακτ.	Εὐκτ.	Προστακτ.	Ἵπαρέμφ.
<i>χρή καὶ</i>	[<i>χεῖν</i>] <i>καὶ</i>	<i>χρεῖη καὶ</i>	<i>χρεῶν ἔστω</i>	<i>χεῖναι καὶ</i>
<i>χρεῶν ἔστω</i>	<i>χρεῶν ἦ</i>	<i>χρεῶν εἶη</i>		<i>χρεῶν εἶναι</i>
		Μετοχή		
		<i>χρεῶν</i>		

Παρατατικός

ἐχεῖν καὶ χεῖν.

ΣΗΜ. Τὸ *χρή* εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ἀκλίτου οὐσιαστικοῦ *χρή* (*χρεία, ἀνάγκη*) καὶ τοῦ εἶναι. Σύνθετον δὲ ὄν μετὰ τῆς ἀπὸ ἀπαντᾶ ὄδε ὀριστ. ἐνεστ. *ἀπόχρη, ὑποτ. ἀποχεῖν, ἀπαρέμφ. ἀποχεῖν, μετ. ἀποχρεῶν, παρατ. ἀπέχρη, μέλλ. ἀποχρήσει, ἀορ. ἀπέχρησεν, εὐκ. ἀποχρήσαι*. Οἱ τύποι τοῦ ῥήματος τούτου σχηματίζονται ἐκ τοῦ θ. *χρη-* πλὴν τῆς μετοχῆς.

Τονισμός τοῦ ῥήματος

§ 399. Ὁ τόνος τοῦ ῥήματος τίθεται ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, ὅσῳ συγχωρεῖ τούτο ὁ χρόνος αὐτῆς· π. χ. *γράφω, ἔγραφον, ἔγραφα, γέγραφα*. Ἐξαίρεσεις τοῦ κανόνος τούτου εἶναι αἱ ἐξῆς·

- 1) αἰ εἰς -ὡς καὶ -εἰς μετοχαὶ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον *λελυκώς, λυθείς*·
- 2) τὸ οὐδέτερον τῶν μετοχῶν τονίζεται ὅπου καὶ τὸ ἀρσενικόν· οἶον ὁ *κελεύων, τὸ κελεύον*·
- 3) τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἄορ. β' τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἶον *λιπεῖν, λιπών*, πλὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἄορ. β' τῶν φωνηεντολήκτων (τῶν ἐχόντων κατάληξιν -ναι)· οἶον *γνώναι, σιῆναι*·
- 4) πάντα τὰ εἰς -ναι ἀπαρέμφατα τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον *λελυκέναι, λυθῆναι*·
- 5) τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἶον *λελύσθαι, λελυμένος*·
- 6) τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ μέσου ἄορίστου β' παροξύνεται· οἶον *λιπέσθαι*·
- 7) τὸ β' ἐν. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἄορίστου β' τῶν ῥημάτων *ἔρχομαι, εὐρίσκω, λαμβάνω, λέγω* καὶ ὄρῳ ὀξύνεται· οἶον *ἐλλέ, εὔρέ, λαβέ, εἰπέ, ἰδέ*·
- 8) τὸ β' ἐν. πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἄορ. β' περισπᾶται· οἶον *λιποῦ*· ἀλλ' ἐὰν εἶναι μονοσύλλαβον καὶ σύνθετον μετὰ δισυλλάβου προθέσεως καὶ ἄρχηται ἀπὸ συμφώνου, παροξύνεται· οἶον *παράσχον, ἐπίσπον*· ἀλλ' ἀφοῦ (τοῦ ἀφιέμαι)·
- 9) ὁ τόνος τῶν συνθέτων δὲν τίθεται πέραν τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἶον *προσάγω, προσῆγον, προσῆχα*·
- 10) ὁ τόνος τῶν συνθέτων δὲν τίθεται πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· οἶον *παράδος, ἐπίσχος*.
- § 400. Οἱ μετὰ μακροῦ φωνήεντος μονοσύλλαβοι ῥηματικοὶ τύποι περισπῶνται πλὴν τοῦ *χρή* καὶ *φής*.

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Προθέσεις

- § 401. Αἱ προθέσεις εἶναι κύριαι καὶ καταχρηστικαί.
- § 402. Κύριαι προθέσεις εἶναι αἱ ἐξῆς δέκα καὶ ὀκτώ· ἐν, εἰς καὶ ἐς, ἐξ (πρὸ φωνήεντος) καὶ ἐκ (πρὸ συμφώνου), ξὺν καὶ σύν, πρὸς, πρό, ἀνά, διά, κατά, μετὰ, παρά, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.
- § 403. Καταχρηστικαὶ προθέσεις εἶναι αἱ ἐξῆς δέκα· χάρι, ἄνευ, ἔνεκα καὶ ἔνεκεν, ἄχρι, μέχρι, δίχην, πλὴν, ὡς, νή, μά.

§ 404. Αἱ κύριαι προθέσεις τίθενται καὶ ἐν συνθέσει καὶ ἐν συντάξει· ὡς περιβάλλω, περὶ ἐμοῦ.

§ 405. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις τίθενται μόνον ἐν συντάξει· ὡς ἄνευ σοῦ, μέχρι Ἀθηνῶν. Ἐξαιρεῖται ἡ πλὴν ἀπαντῶσα ἐν συνθέσει μόνον ἐν τῷ πλημμελῆς καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ παραγομένοις.

ΣΗΜ. 1. Ὡς καταχρηστικαὶ προθέσεις λαμβάνονται πολλάκις καὶ τινὰ ἐπιρρήματα· ὡς ἅμα, ἐγγύς, ἔξω, μεταξὺ, ὁμοῦ, πλησίον, πέραν, χωρὶς κτλ.

ΣΗΜ. 2. Ἡ περὶ ἐνίοτε τίθεται μετὰ τὴν λέξιν, εἰς ἣν ἀναφέρεται, καὶ πάσχει ἀναστροφὴν τοῦ τόνου· π. γ. ἡμῶν περὶ ἀντὶ τοῦ περὶ ἡμῶν.

ΣΗΜ. 3. Καὶ ἡ ἐν [ἐνί] πάσχει ἀναστροφὴν τοῦ τόνου [ἐνι] καὶ σημαίνει τὸ ἐνεσι(ν).

2. Ἐπιρρήματα

§ 406. Τὰ ἐπιρρήματα εἶναι

α') τοπικά· οἷον ἐπιταῦθα, ἐκεῖ, Ἀθήνησι(ν), ἐπιτεῦθεν, ἄνω, κάτω, ἔσω, ἔξω, ἐνδον, αὐτοῦ, ἀλλαχοῦ, ἐγγύς, πόρρω, πέραν, πέρα, αὐτόσε, δεῦρο, οὐρανόθεν κ.τ.λ.

β') χρονικά· οἷον σήμερον, αὔριον, ἐχθρὸς ἢ χθές, τότε, ἀεὶ, νῦν, ἄρτι, πρὶν, ὀψέ, ἀνθις, νεωστί, ἔπειτα, πάλαι κ.τ.λ.

γ') τροπικά· οἷον εὖ, καλῶς, Ἑλληνιστί, κρύβδην, ἀγγελιδόν, πανδημί, οὕτω καὶ οὕτως, ὁμως, δικαίως, ἄρα, μὴν, ναί, δῆ, δῆθεν, οὐ, μὴ κ.τ.λ.

δ') ποσοτικά· οἷον λίαν, ἄγαν, σφόδρα, ἅπαξ, δῖς, τρίς, πολλάκις, ἅλις, πάνν, ὀλίγον, ἥμισυ, μάλιστα κ.τ.λ.

ΣΗΜ. Τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων τὸ μὲν ναί, μὴν, δῆ, δῆθεν, δῆτα, ἢ καὶ γέ ἰδίᾳ καλοῦνται βεβαιωτικά, τὸ δὲ οὐ ἀρηγικόν, τὸ δὲ μὴ ἀρηγικόν ἢ ἀπαγορευτικόν, τὸ δὲ πέρυ καὶ τὸ γέ ἐπιτακικά, τὸ δὲ μὴ (μῆπως), μῶν καὶ ἄρα ἀπορηματικά, καὶ τὸ ἄν δυνητικόν.

3. Σύνδεσμοι

§ 407. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι

α') συμπλεκτικοί· τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ

β') διαζευκτικοί· ἢ, εἴτε—εἴτε, ἔάν τε—ἔάν τε, ἂν τε—ἂν τε

γ') ἀντιθετικοί· μὲν, δέ, μέντοι, ἀλλά, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καὶ μὴν, ἀλλὰ μὴν, ἀτάρ, αὖ, πλὴν

δ') συμπερασματικοί ἢ συλλογιστικοί· ἄρα, οὖν, τοίνυν, δῆ, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, οὐκοῦν, ὥστε, ὡς

- ε') ὑποθετικοί εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν
 ς') εἰδικοί ὅτι, ὥς
 ζ') αἰτιολογικοί γάρ, ὥς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ
 η') χρονικοί ὅτε, ὅποτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἔστε, ἠνίκα, ἕως, ἄχρι
 μέχρι, πρὶν
 θ') τελικοί ἵνα, ὅπως, ὥς.

4. Ἐπιφωνήματα

§ 408. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι

- α') θανμαστικά οἶον ᾧ, βαβαί, παπαῖ κ.τ.λ.
 β') κλητικόν ᾧ
 γ') σχετλιαστικά οἶον ἰώ, ἰού, οὔαί, οὔμοι κ.τ.λ.
 δ') ἐκκλητικόν ᾧ
 ε') θειαστικά φῖον εὔοι, εὔαν κ.τ.λ.
 ς') γελαστικά ᾧ, ᾧ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Πρὸς εὐκολίαν τῶν μαθητῶν παρατίθεμεν ἀλφα-
βητικὸν κατάλογον Α') τῶν κοινῶς ἀνωμάλων λεγομένων ῥημάτων*,
Β') τῶν ἑλλειπτικῶν καὶ Γ') τῶν χρόνων τῶν κατὰ σημασίαν
ἀνωμάλων.

§ 409. Α' ΡΗΜΑΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ

Α

[*Ἄγνυμι*] (θ. *Ἔαγ-, Ἔαγνυ-*) ἀπλοῦν ποιητ., παρὰ δὲ πεζογρά-
φοις πάντοτε σύνθετον κατ'ἀγνυμι, ἀόρ. κατέαξα, παρακ. κατέαγα
(παθ.), ὑπερσ. κατεᾶγῶς ἦν, τετελ. μέλλων κατεᾶγῶς ἔσομαι. Παθ.
ἔνεστ. κατ'ἀγνυμαι, παθ. ἀόρ. ἔ' κατεᾶγην.

Αἰσθάνομαι (θ. *αἰσθ-, αἰσθε-, αἰσθάν-*), παρατ. ἦσθάνομην,
μέλλ. αἰσθήσομαι, ἀόρ. ἔ' ἦσθόμην, παρακ. ἦσθημαι. Ῥημ. αἰσθη-
τός, εὐαίσθητος, ἀναίσθητος.

Ἄλίσκομαι (θ. *Ἔαλ-, Ἔαλω-, Ἔαλο-, Ἔαλισκ-*) παθ. τοῦ αἰρῶ,
παρατ. ἤλισκόμην, μέσ. μέλλ. ἀλώσομαι (παθ.), ἐνεργ. ἀόρ. ἔ'
ἔάλων, (παθ.), παρακ. ἐάλωκα (παθ.) καὶ σπαν. ἤλωκα, ὑπερσ.
ἤλώκειν (σπάν). Ῥημ. ἐπιθ. ἀλωτός, δοριάλωτος κτλ.

Ἄμαρτάνω (θ. *ἀμαρτι-, ἀμαρτε-, ἀμαρτιαν-*), παρατ. ἡμάρτανον,
μέσ. μέλλ. ἀμαρτήσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἔ' ἡμαρτον, παρακ. ἡμάρ-
τηκα, ὑπερσ. ἡμαρτήκειν. Παθ. ἀμαρτάνομαι, παρατ. ἡμαρτάνετο,
ἀόρ. ἡμαρτήθη, παρακ. ἡμάρτηται. Ῥημ. ἀναμάρτητος, ἔξαμαρτητέον.

Ἀμβλίσκω (θ. *ἀμβλο-, ἀμβλισκ-*), ἀόρ. ἀ' ἡμβλωσα. Τὰ ἄλλα
ποιητ. καὶ μεταγεν.

* Τὰ ῥήματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων
τῶν ἐχόντων πλὴν τῶν κοινῶν πᾶσι τοῖς εἰς -ω ῥήμασι προσφυσμάτων (θεμα-
τικῶν φωνηέντων) ο καὶ ε καὶ ἕτερον πρόσφυμα πρὸ αὐτῶν πρὸς σχηματισμὸν
χρόνου ἢ χρόνων τινῶν, καὶ μάλιστα τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ.

Τὸ πρόσφυμα, ὅπερ λαμβάνει τὸ ῥηματικὸν θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῶν
ἄλλων χρόνων, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ, εἶναι μόνον τὸ ε.

²Αναλίσκω (θ. ἀλίσκ-) καὶ [ἀναλόω ᾧ], παρ. ἀνήλισκον καὶ σπαν. ἀνήλων κ.τ.λ. ἐκ θ. ἀνάλο-. Μῆσ. καὶ παθ. ἀναλίσκομαι καὶ σπαν. τὰ ἀναλούμενα, παρατ. ἀνηλισκόμην καὶ σπαν. ἀνηλούμην κ.τ.λ. ἐκ θ. ἀνάλο-.

³Ανέχομαι. Ἰδὲ ἔχω.

⁴Ἀνοίγω καὶ ἀνοίγνυμι (θ. Φοιγ-), παρτ. ἀνέφωγον, μέλλ. ἀνοίξω, ἄορ. α' ἀνέφωξα, παρακ. ἀνέφωχα. Παθ. ἀνοίγομαι καὶ ἀνοίγνυμαι, παρατ. ἀνεφώγομην, τετελ. μέλλ. ἀνεφώξομαι (παθ.), ἄορ. α' ἀνεφώχθην, παρακ. ἀνεφώγμαι, ὑπερσ. ἀνεφώγμην.

⁵Ἀπεχθάνομαι (θ. ἐχθ-, ἐχθε-, ἐχθαν-), παρτ. ἀπηχθανόμην, μῆσ. μέλλ. ἀπεχθήσομαι, μῆσ. ἄορ. ε' ἀπηχθόμην.

⁶Ἀποδιδράσκω (θ. δρα-, δι-δρα-, δι-δρα-σκ-), παρτ. ἀπεδίδρασκον, μῆσ. μέλλ. ἀποδιδράσομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ε' ἀπέδρασαν, παρακ. ἀποδέδρακα, ὑπερσ. ἀπεδέδρακειν.

⁷Ἀρέσκω (θ. ἄρε-, ἄρεσκ-), παρατ. ἤρεσκον, μέλλ. ἀρέσω, ἄορ. ἤρεσα. Μῆσ. ἀρέσκομαι, παρατ. ἤρεσκόμην. Ῥηματ. ἀρεστός, [εὐἀρεστος], ἐξ οὗ ἐπίορ. εὐαρεστοιτέρως.

⁸Ἄσμενος (θ. ἄδ-, ἄδ-) μετοχή τοῦ [ἀνδάνω].

⁹Ἀὔξω καὶ ἀυξάνω (θ. αὐξ-, αὐξε-, αὐξαν-), παρτ. ηὔξον, μέλλ. αὐξήσω, ἄορ. α' ηὔξησα, παρακ. ηὔξηκα. Μῆσος καὶ παθ. αὐξομαι καὶ αὐξάνομαι, παρατ. ηὔξόμην καὶ ηὔξανόμην, μῆσ. μέλλ. αὐξήσομαι, παθ. ἄορ. α' ηὔξήθην, παρακ. ηὔξημαι.

¹⁰Ἀχθομαι (θ. ἀχθ-, ἀχθε-), παρτ. ἤχθόμην, μῆσ. μέλλων ἀχθήσομαι, παθ. ἄορ. α' ἤχθέσθην.

B

Βαίνω (θ. βη-, βα-, βαν-, βαιν-), παρτ. -έβαινον, μῆσ. μέλλων -βήσομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ε' -έβην, παρακ. -βέβηκα, ὑπερσ. -εβεβήκειν. Παθ. βαινομαι, παθ. ἄορ. α' -εβάνην, παρακ. -βέβαμαι. Ῥηματ. ἄβατος, διαβατέος κτλ.

[Βιβρώσκω] (θ. βρω-, βι-βρω-σκ-), παρακ. βέβρωκα. Παθητ. παρακ. ἀπαρέμ. -βεβρωῖσθαι, μτχ. παρακ. -βεβρωμένα. Ῥηματ. βρωτός κ.τ.λ.

[Βιωσκομαι] (θ. βιω-, βιο-, βιωσκ-) παρ' Ἀττικοῖς ἀπαντᾷ σύνθ. ἀναβιώσκομαι, παρατ. ἀνεβιωσκόμην, ἄορ. ἀνεβιωσάμην. Ὁ ἀνεβίων εἶναι τοῦ ἀναζῶ.

Βλασιάνω (θ. βλαστ-, βλαστε-, βλασιαν-), άόρ. ε' εβλαστον, ύπερσ. -εβλαστήκει.

[Βλώσκω] (θ. μολ-, μλο-, βλω-σκ-), άόρ. ε' εμολον.

Βόσκω και βόσκομαι (θ. βο-, βοσκ-) μόνον. Ῥημ.ατ. εϋβοτος, μηλόβοτος.

Βούλομαι (θ. βουλ-, βουλε-), παρατ. εβουλόμην και ηβουλόμην, μέσ. μέλλ. βουλήσομαι, παθ. άόρ. α' εβουλήθην και ηβουλήθην (μέσ.), παρακ. βεβούλημαι. Ῥημ.ατ. βουλητός, άβούλητος.

[Βυνέω ω] (θ. βυ-, βυσ-, βυνε-). Ῥημ.ατ.ικόν παραβυσσιος.

Γ

Γηράσκω (θ. γηρα-, γηρα-σκ-) και γηράω ω (μόνον έν τοῖς τύποις γηράν, καταγηράν και καταγηράν), μέλλ. γηράσω και μέσ. -γηράσομαι, άόρ. α' εγήρασα, άόρ. ε' άπαρ. γηράναι, παρακ. -γεγήρακα. Ῥημ.ατ. άγήρατος.

Γίγνομαι (θ. γεν-, γν-, γι-γν-, γενε-), παρατ. εγιγνόμην, μέλλ. γενήσομαι, μέσ. άόρ. ε' εγενόμην, παρακ. γέγονα και γεγονώς είμι και μέσ. γεγένημαι, ύπερσ. εγεγόνειν και γεγονώς ην και εγεγενήμην, τετελ. μέλλ. γεγονώς εσομαι. Ῥημ. άγένητος.

Γινώσκω (θ. γνο-, γι-γνω-σκ-), παρατ. εγιγνώσκον, μέσ. μέλλ. γνώσομαι (ένεργ.), άόρ. ε' εγνω, παρακ. εγνωκα, ύπερσ. εγνωκειν και εγνωκώς ην, τετελ. μέλλ. εγνωκώς εσομαι. Παθ. γινώσκομαι, παρατ. εγιγνωσκόμην, μέλ. παθ. γνωσθήσομαι, παθ. άόρ. α' εγνώσθην. παρακ. εγνωσμαι, ύπερσ. -εγνωσμήν. Ῥημ. γνωστός κτλ.

Δ

Δάκνω (θ. δακ-, δηκ-, δακν-), παρατ. εδακνον, μέσ. μέλλ. δήξομαι (ένεργ.), άόρ. ε' εδακον. Μέσ. και παθ. δάκνομαι, παθ. άόρ. εδήχθην, παρακ. δέδηγμα.

Δαρθάνω (θ. δαρθ-, δαρθε-, δαρθαν-), παρατ. -εδάρθανον, άόρ. ε' -εδαρθον, παρακ. -δεδάρθηκα.

Δέω (θ. δε-, δεε-), παρατ. εδεον, μέλλ. δεήσω, άόρ. εδέησα, παρακ. δεδέηκε. Μέσ. δέομαι, παρατ. εδεόμην, μέλλ. δεήσομαι, παθ. άόρ. εδεήθην (μέσ.), παρακ. δεδέημαι. Ῥημ.ατ. άδέητος. Το δέω άπαντξ και άπρόσωπον.

Διδάσκω (θ. δα-, διδαχ-, διδασκ-), παρατ. ἐδίδασκον, μέλλων διδάξω, ἀόρ. ἐδίδαξα. παρακ. δεδίδαχα. Μέσ. καὶ παθ. διδάσκομαι μέσ. μέλλ. διδάξομαι, μέσ. ἀόρ. α' ἐδιδαξάμην, παθ. ἀόρ. ἐδιδάχθην, παρακ. δεδίδαγμαί. Ῥηματ. διδακτός, διδακτέον.

Διδράσκω. Ἰδὲ ἀποδιδράσκω.

Δοκῶ (θ. δοκ-, δοκε-), παρατ. ἰδόκων, μέλλ. δόξω, ἀόρ. ἔδοξα. Παθ. δοκοῦμαι, μ.τ.χ. παθ. ἀόρ. -δοχῆεις, παρακ. δέδοκται καὶ δεδογμένον ἐστί, ὑπερσ. ἐδέδοκτο καὶ δεδογμένον ἦν. Ῥηματ. ἀδόκητος. Τὸ δοκῶ ἀπαντᾷ καὶ ἀπρόσωπον.

Δύομαι καὶ δύνω (θ. δυ-, δυν-), παρατ. ἐδύομην, μέσ. μέλλ. δύοσομαι, ἐνεργ. ἀόρ. ἔ' ἔδυν (μέσ.), παρακ. δέδυνκα (μέσ.), ὑπερσ. -εδεδύκειν (μέσ.).

Ε

Ἐγείρω (θ. ἐγερ-, ἐγρ-), [παρατ. ἤγειρον, μέλλ. ἐγερῶ, ἀόρ. α' ἤγειρα, παρακ. ἀμεταβ. ἐγρήγορα, ὑπερσ. ἐγρηγόρειν. Μέσ. ἐγείρομαι, παρατ. ἤγειρόμην, παθ. ἀόρ. α' ἠγέρθην (καὶ μέσ.), ἀόρ. ἔ' ἠγρόμην.

[Ἐξομαι] (θ. ἐδ-, ἐδε-) καθέζομαι, παρατ. ἐκαθεζόμην μετὰ σημ. ἀρίστου, μέλλ. καθοδοῦμαι.

Ἐθέλω (θ. ἐθελ-, ἐθελε-) καὶ θέλω (σπανίως), παρατ. ἤθελον, μέλλ. ἐθελήσω, ἀόρ. ἠθέλησα, παρακ. ἠθέληκα, ὑπερσ. ἠθελήκειν.

Ἐλαίνω (θ. ἔλα-, ἔλαν-, ἔλαιν-), παρατ. ἤλαυον, μέλλ. ἐλῶ, ἀόρ. ἤλασα, παρακ. ἐλήλακα. Παθ. ἐλαίνομαι, παρατ. ἤλαινόμην, μέσ. ἀόρ. α' ἤλασάμην, παθ. ἀόρ. α' ἠλάθην, παρακ. ἐλήλαμαι. Ῥηματ. σφρηγῆλατος, ἐλαίτεον.

Ἐλκω (θ. Φελκ-, Φελκν-), παρατ. εἴλκον, μέλλ. -ἐλξω, ἀόρ. α' εἴλκυσσα, παρακ. εἴλκυσσα. Παθ. ἔλκομαι, παρατ. εἰλόμην, παθ. ἀόρ. α' εἰλκίσθην, μέσ. ἀόρ. α' εἰλκυσάμην, παρακ. εἴλκυσμαι. Ῥηματ. ἐλκίτεον, σινελκυστέον.

Ἐπομαι (θ. ἐσι-, ἐσι-), παρατ. εἰπόμην, μέσ. μέλλ. ἐφομαι, μέσ. ἀόρ. ἔ' ἐσπόμην.

Ἐρωτάω ῶ (θ. ἐρ-, ἐρε-, ἐρωτα-), παρατ. ἠρώτων, μέλλων ἐρωτήσω καὶ μέσ. ἐρήσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἠρώτησα καὶ μέσ. ἀόρ. ἔ' ἠρόμην (ἐνεοργητ.), παρακ. ἠρώτηκα. Παθ. ἐρωτῶμαι, ἀόρ. ἠρωτίθην, περσ. παρακ. ἠρωτίσθω. Ῥηματ. ἀνερωτήτεον.

Εὔδω (θ. εὐδ-, εὔδε-) συνηθέστερον καθεύδω, παρατ. ἠῦδον, ἐκά-
θευδον καὶ καθηῦδον, μέλλ. καθευδήσω. Ῥημ.ατ. καθευδητέον.

Εὐρίσκω (θ. εὐρ-, εὔρε-, εὐρισκ-), παρατ. ἠῦρισκον, μέλλων
εὐρήσω, ἀόρ. εἴ ἠῦρον, παρακ. ἠῦρηκα, ὑπερσ. ἠῦρηκῶς ἦν. Μίεσ. καὶ
παθ. εὐρίσκομαι, παρατ. ἠῦρισκόμην, μίεσ. μέλλ. εὐρήσομαι, παθ.
μέλλ. εὐρεθήσομαι, μίεσ. ἀόρ. εἴ ἠῦρόμην, παθ. ἀόρ. ἠῦρέθην,
παρακ. ἠῦρημαι, ὑπερσ. ἠῦρήμην. Ῥημ. εὔρετός κτλ. εὔρετέον κτλ.

Ἔχω (σεχ-, σχ-, σχε-), παρατ. εἶχον, μέλλ. ἔξω καὶ σχήσω,
ἀόρ. εἴ ἔσχον, παρακ. ἔσχηκα. Μίεσ. καὶ παθ. ἔχομαι, παρατ.ατ.
εἰχόμην, μίεσ. μέλλ. ἔξομαι καὶ -σχήσομαι (παθ.), μίεσ. ἀόρ. εἴ
-εσχόμην, καὶ ὡς παθ. ἔσχόμην, παρακ. ἔσχημαι. Ῥημ. ἀνεκτός
κ.τ.λ. μεθεκτέον κ.τ.λ.

Ἐψω (θ. ἐψ-, ἐψε-), μίεσ. μέλλ. ἐψήσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἤγησα.
Παθ. ἔψομαι. Ῥημ.ατ. ἐψήσῃς, ἐψητός.

Z

Ζεύγνυμι (θ. ζευγ-, ζυγ-, ζευγνυ-), παρατ. ἔξεύγνυν, ἀόρ. αἴ
ἔξευξα. Παθ. ζεύγνυμαι, μίεσ. ἀόρ. αἴ ἔξεύξατο, παθ. ἀόρ. αἴ ἔξεύ-
χθην καὶ εἴ ἔζύγην, παρακ. ἔξευγμαί.

Θ

Θιγγάνω, (θ. θιγ-, θιγγαν-), ἀόρ. εἴ θιγιγον.

Θνήσκω, συνήθ. ἀποθνήσκω (θ. θαν-, θιη-, θιησκ- ἐκ τοῦ θιη-
ισκ-), παρατ. ἔθνησκον, συνήθ. ἀπέθνησκον, μίεσ. μέλλ. ἀπαθα-
ροῦμαι (ἐνεργ.), ἀόρ. εἴ ἀπέθανον, παρακ. τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτε-
θνήκειν, τετελ. μέλλ. τεθνήξω καὶ τεθνηκῶς ἔσομαι. Ῥημ.ατ. θιητός.
[Θρόσσω], ἀπαρίμφ. ἀόρ. εἴ ἀναθορεῖν, μετοχ. ἐκθορών.

I

[Ἰω] παρὰ πεζοῖς σύνθ. καθίζω, ξυνίζω, προσίζω κτλ. παρατ.
ἐκάθιζον, μέλλ. καθιῶ, ἀόρ. ἐκάθισα καὶ σπαν. καθῖσα. Μίεσ.
καθίζομαι, ἐκαθιζόμην, καθιζήσομαι, ἀόρ. -εκαθισάμην.

Ἰκνέομαι οὔμαι (θ. ἰκ-, ἰκνε-), παρατ. -ικνούμην, μέλλ. -ίξο-
μαί, ἀόρ. εἴ -ικόμην, παρακ. -ίγμαι, ὑπερσ. -ίγμην.

Ἰλάσκομαι (θ. ἰλα-, ἰλασκ-), παρατ. ἰλασκόμην, παθ. ἀόρ. ἔξιλα-
σθέν, μίεσ. ἀόρ. ἀφίλασαμένη.

Κ

Καίω καὶ **κάω** (θ. καϜ-,), παρ.τ. ἔκαιον καὶ ἔκαον, μέλλ. καύσω, ἄορ. α' ἔκαισα, παρ.κ. -κέκαικα. Παθ. καίομαι καὶ κάομαι, παρα.τ. ἔκαόμην, παθ. μέλλ. καυθήσομαι, πάθ. ἄορ. ἐκαίθην, παρ.κ. κέκαιμα. Ῥημ. ἄκαιστος, πυρίκαιτος.

Καλῶ (καλε-, κλη-), ἐκάλουν, μέλλ. καλῶ, ἄορ. α' ἐκάλεσα, παρ.κ. κέκληκα, ὑπερσυντ. ἐκεκλήκειν. Μέσ. καὶ παθ. καλοῦμαι, παρα.τ. ἐκαλούμην, μέσ. μέλλ. -καλοῦμαι, μέσ. ἄορ. α' ἐκαλεσάμην, παθ. μέλλ. κληθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐκλήθην, παρ.κ. κέκλημαι, ὑπερσ. ἐκεκλήμην, τετελ. μέλλ. κεκλήσομαι. Ῥημ. κλητός, κλητέος.

Κάμνω (θ. καμ-, κμη-, καμν-), παρ.τ. ἔκαμνον, μέσ. μέλλ. καμοῦμαι (ἐνεργ.), ἄορ. β' ἔκαμον, παρ.κ. κέκμηκα, ὑπερσ. ἐκεκμήκειν. Ῥημ.τ. ἀποκημνέον.

Κεράννυμι (θ. κερασ-, κρα-, κεραννυ-) καὶ **κεραννύω**, ἄορ. ἐκέρασα. Παθ. κεράννυμαι, ἄορ. ἐκεράσθην καὶ ἐκράθην, μέσ. ἄορ. α' ἐκερασάμην, παρ.κ. κέκραμαι, ὑπερσ. ἐκεκράμην. Ῥημ. ἀκρατος, ἀκέραστος, συγκρατέον κτλ.

Κίχρημι (θ. χρη-, χρα-), ἄορ. ἔχρησα, ἀπαρέμφ. μέσ. ἄορ. χρήσασθαι, μ.τ.κ. παθ. παρ.κ. διακεχρημένον.

Κλάω καὶ **κλαίω** (θ. κλαϜ-, κλαϜε-), παρ.τ. ἔκλαιον, μέλλων κλαιῶ καὶ κλαιῶ καὶ μέσ. κλαύσομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ἔκλαισα, μέσ. ἄορ. ἀνακλαύσασθαι.

Κλείω καὶ **κλήω** (θ. κλει-, κλη-, κλεισ-, κλησ-), παρ.τ. ἐκλειον ἢ ἐκληον, μέλλ. κλείσω ἢ κλήσω, ἄορ. ἐκλεισα ἢ ἐκλησα. Παθ. κλείομαι καὶ κλήομαι, παρα.τ. -εκλειόμην καὶ ἐκλήόμην, μέλλ. παθητ. -κλήσθην, ἄορ. παθ. -εκλείσθην ἢ ἐκλήσθην, μέσ. ἄορ. α' ἐκλήσάμην, παρ.κ. -κέκλημαι ἢ κέκλειμαι, ὑπερσ. ἐκεκλήμην ἢ ἐκεκλείμην. Ῥημ.τ. κλησιτός ἢ κλειστός, ἀκλειστός ἢ ἀκκληστός.

[**Κράζω**] (θ. κραϜγ-, κραγ-), ποιητ. καὶ μεταγν., πεζογραφικοί εἶναι ὁ ἄορ. β' ἀνέκραγον καὶ ὁ παρ.κ. κέκραγα.

Κυλίνδω, παρ.τ. ἐκύνιδον. Μέσ. κυλίνδομαι καὶ καλινδοῦμαι, παθ. ἄορ. ἐξεκύνίσθην, παρ.κ. κατακεκύλισμαι.

Δ

Δαγχάνω (θ. λαχ-, ληχ-, λαγχαν-), παρα.τ. ἐλάγχανον, μέσ. μέλλ. λήξομαι (ἐνεργ.), ἄορ. β' ἐλαχον, παρ.κ. εἴληχα, ὑπερσ. εἴλήχειν.

Παθ. λαγχάνομαι, ἀόρ. παθ. ἐλήχθην, παρακ. εἴληγμαi. Ῥημ. ληκτέος.

Λαμβάνω (θ. λαβ-, ληβ-, λαμβαν-), παρακ. ἐλάβανον, μέσ. μέλλ. λήφομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. εἴ' ἔλαβον, παρακ. εἴληφα, ὑπερσ. εἰλήφειν καὶ εἰληφῶς ἦν, τετελ. μέλλ. εἰληφῶς ἔσομαι. Παθ. λαμβάνομαι (καὶ μέσ.), παρακ. -ελαμβανόμεν (καὶ μέσ.), παθ. μέλλ. ληφθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐλήφθην, μέσ. ἀόρ. εἴ' ἐλαβόμην, παρακ. εἴλημμαι (μέσ. καὶ παθ.), ὑπερσ. -εἰλήμμην (μέσ. καὶ παθ.), τετελ. μέλλ. κατελημμένος ἔσομαι (παθ.). Ῥημ. ληπίος κτλ. ληπίεον κτλ.

Λανθάνω (θ. λαθ-, ληθ-, λανθαν-), παρακ. ἐλάνθανον, μέλλ. λήσω, ἀόρ. εἴ' ἔλαθον, παρακ. ἐλέθηθα, ὑπερσ. ἐλελήθειν. Μέσ. ἐπλανθάνομαι, παρακ. ἐπελανθανόμεν, μέλλ. ἐπιλήσομαι, ἀόρ. εἴ' ἐπελαθόμην, παρακ. ἐπιλέλησμαι, ὑπερσ. ἐπελελήσμην.

Μ

Μανθάνω (θ. μαθ-, μαθε-, μανθαν-), παρακ. ἐμάνθανον, μέσ. μέλλ. μαθήσομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. εἴ' ἔμαθον, παρακ. μεμάθηκα, ὑπερσ. ἐμεμαθήκειν καὶ μεμαθηκῶς ἦν. Παθητ. μανθάνομαι. Ῥημ. μαθητός, μαθητέον κτλ.

Μάχομαι (θ. μαχ-, μαχε-), παρακ. ἐμαχόμεν, μέλλ. μαχοῦμαι, ἀόρ. ἐμαχεσάμην, παρακ. μεμάχημαι. Ῥηματ. περιμάχητος κ.τ.λ. μαχητέον κ.τ.λ.

Μέλει (ἀπρόσωπον, θ. μελ-, μελε-), παρακ. ἔμελε, μέλλ. μελήσει, ἀόρ. ἐμέλησε, παρακ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμέληκει. Ῥηματ. μελητέον. Τὸ σύνθετον μεταμέλει (ἔστι μεταμέλεια) δὲν ἔχει παρακ. καὶ ὑπερσυντέλικον. Ῥηματικὸν ἐπίθετον τούτου εἶναι ἀμεταμέλητος.

Μέλλω (θ. μελλ-, μελλε-), παρακ. ἐμελλον καὶ ἤμελλον, μέλλ. μελλήσω, ἀόρ. ἐμέλλησα. Παθ. μέλλεται. Ῥηματ. ἐπίθ. μελλητέον.

Μένω (θ. μεν-, μενε-), παρακ. ἔμενον, μέλλ. μενῶ, ἀόρ. ἔμεινα, παρακ. μεμένηκα. Ῥηματ. μενετός, μενετέος κ.τ.λ.

Μίγνυμι (θ. μιγ-, μισγ-) καὶ μινύω καὶ μίσγω, παρακ. -εμίγνυν καὶ ἔμισγον, μέλλ. -μίξω, ἀόρ. ἔμιξα. Μέσ. καὶ παθ. μίγνυμαι καὶ μίσγομαι, παρακ. -εμιγνύμην, παθ. μέλλ. -μιχθήσομαι, ἀόρ. α' ἐμιξάμην, παθ. ἀόρ. ἐμίχθην καὶ εἴ' ἐμίγην (μέσ.), παρακ. μέμιγμαi. Ῥηματ. μικτός, μικτέον κ.τ.λ.

Μιμνήσκω (θ. μνη-, μι-μνη-σκ- ἐκ τοῦ μι-μνη-ισκ-), παρακ. ἐμίμνησκον, μέλλ. -μνήσω, ἀόρ. -έμνησα. Μέσ. μιμνήσκομαι, παρακ.

-εμμνησκόμην, μέλλ. -μνήσομαι, παθ. μέλλ. μνησθήσομαι (μέσ.),
 άόρ. παθ. ἐμνήσθην, παρκακ. μέμνημαι, ύπερσ. ξεμνήμην, τετελ.
 μέλλ. μεμνήσομαι. Ῥηματ. άναμνηστός, άείμνηστος, ξεμνηστέον.

Ν

Νέμω (θ. νεμ-, νεμε-), παρκατ. ξενεμον, μέλλ. νεμῶ, άόρ. ξενεμα,
 παρκακ. διανενεμέμκα. Μέσ. καί παθ. νέμομαι, παρκατ. ξενεμόμην, μέσ.
 μέλλ. νεμοῦμαι, μέσ. άόρ. ξενεμάμην, παθ. άόρ. ξενεμήθην, παρκακ.
 μέσ. καί παθ. νενεμέμμαι, ύπερσ. παθ. διενενεμήμην. Ῥημ. άνέμη-
 τος, διανεμητέος, ξεπνεμητέον.

Νέω (πλέω) (θ. νεϜ-,), παρκατ. -ξενεον, μέσ. μέλλ. νεύσομαι, άόρ.
 ξενευσα, παρκακ. -νενευκα. Ῥημ. νευσιτέον.

Ο

Οἶμαι (θ. οἶ, οἶο-, οἶε-) καί οἶμαι, παρκατ. όρόμην καί όρμην,
 μέσ. μέλλ. οἶήσομαι, παθ. άόρ. όρήθην (μέσ.).

Οἶχομαι (θ. οἶχ-, οἶχε-), παρ. όρχόμην μέλλ. οἶχήσομαι.

*Ομνυμι (θ. όμ-, όμνυ-, όμο-), παρκατ. όμνυν, μέσ. μέλλ.
 όμοῦμαι, άόρ. όμουσα, παρκακ. όμώμοκα, ύπερσ. όμωμόκειν. Μέσ.
 όμνυμαι, παρκατ. όμνύμην, άόρ. όμωσάμην, παθ. μέλλ. όμωσθή-
 σομαι, παθ. άόρ. όμώθην, παρκακ. όμώμοται, μετοχ. όμωμοσμένος.
 Ῥημ. άνώμοτος, άπόμοτος κτλ.

*Οφείλω (θ. όφελ-, όφειλ-, όφειλε-), παρκατ. όφειλον, μέλλ.
 όφειλήσω, άόρ. όφείλησα, άόρ. έ' όφειλον, ύπερσ. όφειλήκειν.
 Παθ. όφείλομαι, παρκατ. όφειλόμην, μετχ. παθ. άόρ. όφειληθεῖσα.

*Οφλισκάνω (θ. όφλ-, όφλε-, όφλισκ-, όφλισκαν-), παρκατ. όφλί-
 σκανον, μέλλ. όφλήσω, άόρ. έ' όφλον, παρκακ. όφληκα, ύπερσ.
 όφλήκειν καί όφληκώς ην. Παθ. παρκακ. όφλημένος.

Π

Πάσχω (θ. παιθ-, πασχ-, πενθ-), παρκατ. ξεπασχον, μέσ. μέλλ.
 πέισομαι, άόρ. έ' ξεπαθον, παρκακ. πέπονθα, ύπερσ. ξεπεπόνθειν καί
 ξεπονθώς ην, τετελ. μέλλων ξεπονθώς ξεσομαι.

[Πειάννυμι] (θ. πεια-, πια-, πειαννυ-) παρκα τοῖς Ἄττ. ξεζογράφους
 άπαντα σύνθετον άναπειάννυμι καί πειαννώ, παρκατ. ξεπειάννυν, άόρ.
 -επέτασα. Παθ. -πειαννώμαι, παρκατ. -ξεπειαννώμην, παρκακ. -πέπτάμαι.

Πέτομαι (θ. πετ-, πιη-, πι-), μέλλ. πήσομαι, άόρ. έ' ξεπόμην.

Πήγνυμι (θ. πηγ-, πηγνυ-, παγ-) καί πηγνώ, άόρ. ξεπηξα. Μέσ.

καὶ παθ. πήγνυμαι, παρατ. ἐπηγνύμην, εὐκτ. πηγνῦτο (ἢ πήγνυτο),
παθ. μέλλ. ἑ' παγίσσομαι, ἀόρ. ἑ' παθ. ἐπάγην, μέσ. ἐπηξάμην,
ἐνεργ. παρακ. πέπηγα (μέσ.), ὑπερσ. ἐπεπήγειν. Ῥημ. πηκτός.

Πίνω (θ. πι-, πιν-, πο-), παρατ. ἔπινον, μέσ. μέλλ. πίομαι (ἐνεργ.),
ἀόρ. ἑ' ἔπιον, παρακ. πέπωκα, Παθ. πίνομαι, παρατ. ἐπινόμην,
παθ. ἀόρ. ἐπόθην, παρακ. πέποιτα. Ῥηματ. ποτόν, ποιέος κ.τ.λ.

Πίπω (θ. πει-, πι-, πιπι-), παρατ. ἔπιπιον, μέσ. μέλλ. πεσοῦ-
μαι, ἀόρ. ἑ' ἔπεσον, παρακ. πέπιωκα, ὑπερσ. ἐπεπιώκειν καὶ πεπτω-
κῶς ἦν. Ῥηματ. ἀμειδίπιωτος.

Πλέω (θ. πλεF-), παρατ. ἔπλεον, μέσ. μέλλ. πλεύσομαι καὶ
Δωρ. πλεουσῶμαι, ἀόρ. ἔπλευσα, παρακ. πέπλευκα, ὑπερσ. ἐπεπλεύ-
κειν, παθ. παρακ. πεπλευσμένος. Ῥηματ. ἄπλευσιος, πλευστέον.

Πνέω (θ. πνεF-), παρατ. ἔπνεον, μέσ. μέλλ. [πνεύσομαι] (ἐνεργ.)
καὶ [-πνεουσῶμαι], ἀόρ. ἔπνευσα, παρακ. -πέπνευκα. Παθ. διαπνέομαι.

Πνυθάνομαι (πενθ-, πνθ-, πνυθαν-), παρατ. ἐπνυθανόμην, μέσ.
μέλλ. πεύσομαι, μέσ. ἀόρ. ἑ' ἐπνυθόμην, παρακ. πέπνυσμαι, ὑπερσ.
ἐπεπύσομην. Ῥημ. ἔκπνυσιος, πνυστέον.

Ρ

Ῥέω (θ. ρεF-, ρνη-, ρνε-), παρατ. ἔρρεον, μέσ. μέλλ. εἰσρρή-
σομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἔρρῆην, παρακ. ἔρρῆκα, ὑπερσ. συνερρῆ-
κειν καὶ συνερρῆκῶς ἦν. Παθ. παρατ. περιερρεῖτο καὶ πλέον οὔ.

Σ

Σκοπέω ᾧ (θ. σκεπ-, σκοπε-) καὶ μέσ. σκοποῦμαι, παρατ. ἐσκό-
πων καὶ ἐσκοπούμην, μέσ. μέλλ. σκέψομαι, μέσ. ἀόρ. ἐσκειψάμην,
παρακ. μέσ. ἐσκεμμαι. Παθ. σκοποῦμαι, παρατ. ἐσκοπούμην, παρακ.
προέσκεμμαι, ὑπερσ. προύσκεπτο, τετελ. μέλλ. ἐσκέψομαι (παθ.).
Ῥημ. ἄσκεπιος, σκεπιέος.

Στρώννυμι (θ. στορ-, στρω-, στορε-), παρατ. ἔστρώννυμι, ἀόρ.
ἐστόρεσα. Παθ. στόρνυμαι, παρακ. ἔστρωμαι. Ῥημ. ἄστρωτος.

Τ

Τέμνω (θ. τεμ-, τεμν-, τμη-), παρατ. ἔτεμνον, μέλλ. τεμῶ, ἀόρ.
ἑ' ἔτεμον, παρακ. -τέμηκα. Παθ. τέμνομαι, παρατ. ἐτεμόμην, μέσ.
μέλλ. -τεμοῦμαι, μέσ. ἀόρ. ἑ' ἐτεμόμην, παθ. μέλλ. -τμηθήσομαι,
παθ. ἀόρ. ἐτμήθην, παρακ. τέμημαι, ὑπερσ. ἐτειμήμην. Ῥηματ.
ἄιμητος, τμητέος.

Τίκτω (θ. τεκ-, ικ-, ικτι- (ἀντί τοῦ ιικ-), παρατ. ἔικτιον, μέσ. μέλλ. τέξομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἔτεκον, παρακ. τέτοκα.

Τίνω (θ. τι-, τιν-), παρατ. ἀπέτινον, μέλλ. τίσω, ἀόρ. ἔτισα, παρακ. τέτικα. Μέσ. ἀόρ. ἐτισάμην, παθ. ἀόρ. ἐτίσθην, παρακ. ἐκτίσμαι, ὑπερσ. ἐξετίεστο. Ῥημ.ατ. ἀποισιτέον.

Τιτρώσσω (θ. τρω-, τρω-, τι-τρω-σκ-), παρατ. ἐτίτρωσκον, μέλλ. κατατιτρώσω, ἀόρ. ἔτρωσα. Παθ. τιτρώσκομαι, παρατ. ἐτιτρωσκόμην, μέλλ. τρωθήσομαι, ἀόρ. ἐτρώθην, παρακ. τέτρωμαι, ὑπερσυντ. ἐτετρώμην. Ῥημ.ατ. τρωτός, ἄτρωτος.

Τυγχάνω (θ. τευχ-, τυχ-, τυχε-, τυγχαν-), παρατ. ἐτύγχανον, μέσ. μέλλ. τεύξομαι (ἐνεργ.), ἀόρ. ἑ' ἔτυχον, παρακ. τετύχηκα, ὑπερσ. ἐτειυχήκειν καὶ τετυχηκῶς ἦν.

Υ

Ὑπισχοῦμαι (θ. σχ-, σχε-, ἰσχ-, ἰσχε-), παρατ. ὑπισχοῦμην, μέλλ. ὑποσχίσομαι, μέσ. ἀόρ. ἑ' ὑπεσχόμην, παρακ. ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχίμην.

Φ

Φθάνω (θ. φθη-, φθα-, φθαν-), παρατ. ἐφθανον, μέλλ. φθάσω (σπάν.) καὶ μέσ. φθήσομαι, ἀόρ. α' ἔφθασα καὶ ἑ' ἔφθην.

Χ

Χαίρω (θ. χαιρ-, χαιρε-, χαρ-), παρατ. ἔχαιρον, μέλλ. χαιρήσω, παθ. ἀόρ. ἑ' ἐχάρην (ἐνεργ.). Ῥημ.ατ. χαρτός, ἐπιχαρτος.

Χέω (θ. χεF-, χυ-), παρατ. ἔχεον, μέλλ. χέω, ἀόρ. ἔχεα. Παθ. χέομαι, παρατ. ἐχεόμην, μέσ. μέλλ. χέομαι, παθ. -χυθήσομαι, μέσ. ἀόρ. [ἐχεδάμην], ὑποσ. ἐγγέωμαι, ἀόρ. παθ. -εχύθην, παρακ. κέχυμαι, ὑπερσ. -εκεχύμην. Ῥημ. χυτός.

Ω

ᾠθέω-ῶ (θ. Fωθ-, Fωθε-), παρατ. ἐώθουν, μέλλ. ὦσω, ἀόρ. ἔωσα. Μέσ. καὶ παθ. ὠθοῦμαι, παρατ. ἐωθούμην, μέσ. μέλλ. ἀπώσομαι, παθ. μέλλ. ἐξωσθήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἐωσάμην, παθ. ἀόρ. ἐώσθην, παθ. παρακ. ἔωσμαι.

§ 410.

Β' ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ἐνθάδε ἀναγράφομεν ὅσα ἔλλειπτικά ῥήματα συμπληροῦσι τοὺς χρόνους ἐξ ἄλλων θεμάτων συγγενῶν αὐτοῖς.

ἄγορεύω, παρατ. -ηγόρευον, μέλλ. -ερῶ, ἄορ. ῥ' -εἶπον, παρακ. -εἶρηκα, ὑπερσ. ἀπειρήκειν καὶ ἀπειρηκῶς ἦν. Παθ. ἀγορεύομαι, παρατ. -ηγορευόμην, μέσ. μέλλ. προαγορεύομαι (παθ.), παθ. μέλλ. -ρηθήσομαι, παθ. ἄορ. -ερρήθην, παρακ. -εἶρημαι, ὑπερσ. εἰρήμην καὶ εἰρημένος ἦν. Ῥημ. θητός, θητέος κτλ.

Αἰρέω ὦ, παρατ. ἤρουν, μέλλ. αἰρήσω, ἄορ. ῥ' εἶλον, παρακ. ἤρηκα, ὑπερσ. ἤρήκειν, τετελ. μέλλ. ἀφηρηκῶς ἔσομαι. Μέσ. καὶ παθ. αἰροῦμαι, παρατ. ἤρούμην, μέσ. μέλλ. αἰρήσομαι, παθ. μέλλ. αἰρεθήσομαι, μέσ. ἄορ. ῥ' εἰλόμην, παθ. ἄορ. ἤρέθην, παρακ. ἤρημαι. Ῥημ. αἰρετός, αἰρετέος κτλ.

ΣΗΜ. Παθητικὸν τοῦ μὲν ἐνεργ. αἰρῶ (συλλαμβάνω, κυριεύω) εἶναι τὸ εἰλοκομαι, τοῦ δὲ μέσου αἰροῦμαι (ἐκλέγω, προτιμῶ) τὸ αἰροῦμαι (ἐκλέγομαι).

Ἔρχομαι, παρατ. ἦειν καὶ ἦα, μέλλ. εἶμι, ἄορ. ῥ' ἦλθον, παρακ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐληλύθην καὶ ἐληλυθῶς ἦν.

Ἔσθίω καὶ τρώγω (ἐπὶ σκληρῶν τροφῶν), παρατ. ἦσθιον, μέσ. μέλλ. ἔδομαι καὶ τρώσομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ῥ' ἔφαγον, παρακ. ἐδήδοκα. Παθητ. μόνον μετοχὴ παρακ. κατεδηδεσμένος.

Ζήω ὦ, παρατ. ἔζων, μέλλ. ζήσω καὶ μέσ. βιώσομαι καὶ ζήσεται (ἀπαξ), ἄορ. ῥ' ἐβίων, παρακ. βεβίωκα, παθ. παρακ. βεβίωται, μτχ. βεβιωμένος. Ῥημ. βιωτός, βιωτέος.

Θέω, παρατ. ἔθειον, μέσ. μέλλ. -θεύσομαι. Ἐὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ τρέχω, ἄορ. ῥ' ἔδραμον, παρακ. -δεδράμηκα, ὑπερσ. ἐδεδραμήκειν. Παθ. μόνον παρακ. ἐπιδεδράμηται. Ῥημ. περιωρεκτέον.

Λέγω, παρατ. ἔλεγον, μέλλ. λέξω καὶ ἐρῶ, ἄορ. α' εἶπα, ἄορ. ῥ' εἶπον, παρακ. εἶρηκα, ὑπερσ. εἰρήκην καὶ εἰρηκῶς ἦν. Παθητ. λέγομαι, παρατ. ἐλεγόμην, μέλλ. ῥηθήσομαι (σπαν. λεχθήσομαι), ἄορ. ἐρρήθην (σπαν. ἐλέχθην), παρακ. εἶρημαι καὶ εἰρημένος εἶμι (σπαν. λέλεγμαι), ὑπερσ. εἰρήμην καὶ εἰρημένος ἦν, τετελ. μέλλ. εἰρήσομαι (σπαν. λελέσομαι). Ῥηματ. λεκτός, λεκτέος κ.τ.λ. ῥητός, ῥητέος κ.τ.λ.

Ὀράω ὦ, παρατ. ἐώρων, μέσ. μέλλ. ὄψομαι (ἐνεργ.), ἄορ. ῥ' εἶδον, παρακ. ἐόρακα (ἀπαξ ὄπωπα), ὑπερσ. ἐοράκειν καὶ ἐορακῶς ἦν. Παθ. ὀρᾶμαι, παρατ. ἐωρώμην, μέλλ. ὀφθήσομαι, ἄορ. ὤφθην, παρακ. ἐόραμαι (σπαν. ὄψαι, ὄπται). Μέσ. δρῶμαι, παρατ. ἐωρώμην, μέσ. ἄορ. ῥ' -εἰδόμην. Ῥηματ. ὄρατός, -οπιος (πάντοτε συν-

θετον ὑποπιος, προῦπιος), -οπιέον (πάντοτε σύνθετον περιοπιέον, κατοπιέον).

Πλήτω, παίω καὶ τύπιω, παρκατ. -ἐπλήτιον, ἐπαιον καὶ ἐτυπιον, μέλλ. -πλήξω, παίσω καὶ τυπίσω, ἀόρ. -ἐπλήξα, ἐπαισα, ἐπάταξα καὶ πληγὰς ἔδωκα, ἐνέβαλον καὶ ἐνέτεινα, παρκατ. πέπληγα καὶ πληγὰς δέδωκα. Παθητ. πλήτιμαι, τύπιμαι καὶ πληγὰς λαμβάνω, παρκατ. ἐτυπιόμην (μέσ. ἐξεπλητιόμην) καὶ πληγὰς ἐλάμβανον, μέλλ. πληγήσομαι (μέσ. ἐκπλαγήσομαι) καὶ πληγὰς λήψομαι, ἀόρ. ἐπλήγην (μέσ. ἐξεπλήγην, κατεπλήγην) καὶ πληγὰς ἔλαβον, παρκατ. πέπληγμαι (μέσ. ἐκπέπληγμαι) καὶ πληγὰς εἴληφα, ὑπερσ. μέσ. ἐπεπλήγμην, τετελ. μέλλ. πεπλήξομαι. Ῥημ. ἐκπληκτιος, ἀπόπληκτιος κ.τ.λ., καταπληκτέον, τυπτέον καὶ πληγὰς ληπιέον.

Πωλῶ καὶ ἀποδίδομαι, παρκατ. ἐπώλουν καὶ ἀπεδιδόμην, μέλλ. πωλήσω καὶ ἀποδώσομαι, ἀόρ. ἀπεδόμην, παρκατ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν. Παθ. πωλοῦμαι καὶ πιπράσκομαι, παρκατ. ἐπωλούμην, ἀόρ. ἐπωλήθην καὶ ἐπράθην, παρκατ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπέπρατο, τετελ. μέλλ. πεπράσομαι. Ῥημ. ἄπρατος, πραιτέος.

Τρέχω, παρκατ. ἔτρεχον, μέσ. μέλλ. δραμοῦμαι, ἐνεργ. ἀόρ. β' ἔδραμον, παρκατ. -δεδράμηκα, ὑπερσ. -εδεδραμήκειν, παθ. παρκατ. ἐπιδεδράμηται (σπάν.). Ῥημ. περιδρεκτέον.

Φέρω, παρκατ. ἔφερον, μέλλ. οἶσω, ἀόρ. α' ἤνεγκα καὶ β' ἤνεγκον (μόνον τὸ α' ἐν. πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς, τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ ἤνεγκα), παρκατ. ἐνήνοχα, ὑπερσ. -ενηνόχουν. Μέσ. καὶ παθ. φέρομαι, παρκατ. ἐφερόμην, μέσ. μέλλ. οἶδομαι, παθ. μέλλ. οἰσθήσομαι καὶ -ενεχθήσομαι, μέσ. ἀόρ. ἤνεγκάμην, παθ. ἀόρ. ἤνέχθην, παρκατ. ἐνήνεγμαι, ὑπερσ. προσενήνεκτο Ῥημ. οἰστόν, οἰστέον κ.τ.λ.

ᾠνέομαι οὔμαι, παρκατ. ἐωνούμην, μέσ. μέλλ. ὠνήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐπιράμην, παρκατ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐωνήμην καὶ ἐωνημένος ἦν, παθ. ἀόρ. ἐωνήθην, παρκατ. ἐώνημαι, ὑπερσ. ἐωνήμην καὶ ἐωνημένος ἦν. Ῥημ. ὠνητός, ὠνητέος, ἀργυρώνητος.

Γ' ΧΡΟΝΟΙ ΑΝΩΜΑΛΟΙ ΚΑΤΑ ΣΗΜΑΣΙΑΝ

1) Μέσος μέλλων μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας

§ 411. Τινὰ ῥήματα ἐνεργητικὰ ἔχουσι μέσον μέλλοντα μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς· εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς· ἄδω ἄσομαι, ἀκούω ἀκούσομαι, ἀμαρτάνω ἀμαρτήσομαι, ἀνακίπτω ἀνακίψομαι, ἀνανεύω

ἀνανεύσομαι, ἀπαντῶ ἀπαντήσομαι, ἀποδιδράσκω ἀποδράσομαι, ἀπο-
λαύω ἀπολαύσομαι, βαδίζω βαδιοῦμαι, βαίνω βήσομαι, [βιῶ] βιώ-
σομαι, βοῶ βοήσομαι, γελῶ γελάσομαι, γιγνώσκω γνώσομαι, δάκνω
δήξομαι, εικάζω εικάσομαι, εἰμί ἔσομαι, ἐθίω ἔδομαι, ἔρω ἐρή-
σομαι, θανμάζω θανμάσομαι, θιέω θεύσομαι, θνήσκω ἀποθανοῦ-
μαι, κάμνω καμοῦμαι, κατανεύω κατανεύσομαι, λαγχάνω λήξομαι,
λαμβάνω λήφομαι, μαθηάνω μαθήσομαι, νέω νεύσομαι, οἶδα εἶσο-
μαι, οἰμώζω οἰμώξομαι, ὄμνημι ὄμοῦμαι, ὄρω ὄφομαι, παίζω
παιξοῦμαι, πάσχω πείσομαι, πηδῶ πηδήσομαι, πίνω πίομαι, πίπτω
πεσοῦμαι, πλέω πλεύσομαι καὶ πλεουσῶμαι, πνέω [πνεύσομαι καὶ
πνευσοῦμαι], σιωπῶ σιωπήσομαι, σπυδάζω σπυδάσομαι, τίκτω
τέξομαι, τρέχω δραμοῦμαι, τυγχάνω τεύξομαι, φεύγω φεύξομαι, καὶ
φρευσοῦμαι καὶ εἴ τι ἄλλο.

Τινὰ πλὴν τοῦ μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας μέσου μέλλοντος ἔχουσι
καὶ τὸν ἐνεργητικόν. Ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς· ἀποχωρῶ ἀποχωρήσο-
μαι καὶ ἀποχωρήσω, ἀρπάζω ἀρπάσομαι καὶ ἀρπάσω, γηράσκω
γηράσομαι καὶ γηράσω, διώκω διώξομαι καὶ διώξω, ἐγκωμιάζω
ἐγκωμιάσομαι καὶ ἐγκωμιάσω, ἐπαινῶ ἐπαιnéσομαι καὶ ἐπαιnéσω,
ἐρωτῶ ἐρήσομαι καὶ ἐρωτήσω, κλαίω κλαύσομαι καὶ κλαήσω καὶ
κλαιήσω, κλέπτω κλέφομαι καὶ κλέψω, παραινῶ παραινέσομαι καὶ
παραινέσω, ποθῶ ποθήσομαι καὶ ποθέσομαι καὶ ποθήσω, προσχωρῶ
προσχωρήσομαι καὶ προσχωρήσω, συγχωρῶ συγχωρήσομαι καὶ
συγχωρήσω, φθάνω φθήσομαι καὶ φθάσω, χωρῶ χωρήσομαι καὶ
χωρήσω καὶ εἴ τι ἄλλο.

2) Μέσος μέλλων μετὰ παθητικῆς σημασίας

§ 412. Τινὰ ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσον μέλλοντα μετὰ παθητικῆς
σημασίας· εἶναι δὲ τὰ ἐπόμενα· ἀγροῦμαι ἀγροήσομαι, ἄγομαι
ἄξομαι, ἀδικοῦμαι ἀδικήσομαι, ἀλίσκομαι ἀλώσομαι, ἀμφισβητοῦμαι
ἀμφισβητήσομαι, ἀπατῶμαι ἀπατήσομαι, ἀπιστοῦμαι ἀπιστήσομαι,
ἄρχομαι ἄρξομαι, ἀδξάνομαι ἀδξήσομαι, ἀφαιροῦμαι ἀφαιρήσομαι,
βλάπτωμαι βλάψομαι, γεννῶμαι γεννήσομαι, διαιροῦμαι διαιρήσομαι,
εἶρομαι εἶρξομαι, ἐνεδρεῦομαι ἐνεδρεύσομαι, ἐπιβονλεύομαι ἐπιβον-
λεύσομαι, ἐδλογοῦμαι ἐδλογήσομαι, ἔχομαι σχήσομαι, ἐῶμαι ἐάσομαι,
ζημιοῦμαι ζημιώσομαι, θανατοῦμαι θανατώσομαι, θεραπεύομαι
θεραπεύσομαι, κωλύομαι κωλύσομαι, μαστιγοῦμαι μαστιγώσομαι,

οἰκοῦμαι οἰκίζομαι, δμαλίζομαι δμαλιοῦμαι, ὁμολογοῦμαι ὁμολο-
 γήσομαι, παιδαγωγοῦμαι παιδαγωγήσομαι, πολεμοῦμαι πολεμή-
 σομαι, προαγορεύομαι προαγορεύσομαι, στεροῦμαι στερήσομαι, στρε-
 βλοῦμαι στρεβλώσομαι, ταράττομαι ταραξομαι, τηροῦμαι τηρήσο-
 μαι, τιμῶμαι τιμήσομαι, τρέφομαι θρέφομαι, τρίβομαι τρίψομαι,
 τυραννοῦμαι τυραννήσομαι, φιλοῦμαι φιλήσομαι, φυλάττομαι φυλά-
 ξομαι, ψυχαγωγοῦμαι ψυχαγωγήσομαι, ὠφελοῦμαι ὠφελήσομαι
 καὶ εἴ τι ἄλλο.

ΣΗΜ. Πολλὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἔχουσι καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα.

3) Μέσα ἀποθετικά

§ 413. Μέσα ἀποθετικά λέγονται ὅσα ἔχουσι μέσον ἀόριστον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας· ὡς δέχομαι ἐδεξάμην, ἐπιτέλλομαι ἐνε-
 τειλάμην, ὠνοῦμαι ἐπειράμην κτλ.

4) Παθητικά ἀποθετικά

414. Παθητικά ἀποθετικά λέγονται ὅσα ἔχουσι παθητικὸν ἀόρι-
 στον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας. Συνηθέστατα δὲ εἶναι τὰ ἐξῆς·

ἄγαμαι ἠγάσθην, αἰδοῦμαι ἠδέσθην, ἀμιλλῶμαι ἠμιλλήθην,
 ἀροῦμαι ἠροήθην, βούλομαι ἐβουλήθην, διαλέγομαι διελέχθην, δια-
 νοῦμαι διανοήθην, δύναμαι ἐδυνήθην, ἐναντιοῦμαι ἠναντιώθην, ἐνθυ-
 μοῦμαι ἐνθυμήθην, ἐπιμελοῦμαι ἐπιμελήθην, εὐλαβοῦμαι ἠδλαβή-
 θην, ἠδομαι ἠσθην, οἶομαι ὠήθην, φαντάζομαι ἐφαντάσθην, φιλο-
 τιμοῦμαι ἐφιλοτιμήθην.

5) Παθητικός ἀόριστος μετὰ μέσης σημασίας

§ 415. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος ῥημάτων τινῶν μεταβατικῶν ἔχει
 μέσην σημασίαν. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐπόμενα· αἰσχύνω ἠσχύνθην, ἀνιῶ
 ἠνιάθην, δέομαι ἐδεήθην, διαπιῶ ἐδιητήθην, ἐπείγω ἠπείχθην, ἐσιτιῶ
 εἰσιτιάθην, εὐφραίνω ἠφράνθην, κινῶ ἐκινήθην, κοιμῶ ἐκοιμήθην,
 λυπῶ ἐλυπήθην, ὀργίζω ὠργίσθην, ὀρέγω ὠρέχθην, ὀρμῶ ὠρμήθην,
 πεύθω ἐπέισθην, περαιῶ ἐπεραιώθην, πλανῶ ἐπλανήθην, πολιτεύω
 ἐπολιτεύθην, στρέφω ἐστράφην, τρέπω ἐτρέφθην, φαίνω ἐφάνθην,
 φέροω ἠνέχθην, φοβῶ ἐφοβήθην καὶ εἴ τι ἄλλο.

6) Παθητικός μέλλων και άόριστος μετά μέσης σημασίας

§ 416. Παθητικόν μέλλοντα καὶ άόριστον μετά μέσης σημασίας ἔχουσι τὰ ἑξῆς: ἀθροίζω ἀθροισθήσομαι ἠθροίσθη, ἀπαλλάττω ἀπαλλαγῆσομαι ἀπηλλάγη, διαλλάττω διαλλαγῆσομαι διελλάγη, ἐκπλήττω ἐκπλαγῆσομαι ἐξεπλάγη, κατακλίνω κατακλινήσομαι κατεκλίνη, καταπλήττω καταπλαγῆσομαι κατεπλάγη, κομίζω κομισθήσομαι ἐκομίσθη, μμνήσκω μνησθήσομαι ἐμνήσθη, σήπω σαπήσομαι ἐσάπη, σφάζω σφασθήσομαι ἐσώθη, φαίνω φανήσομαι ἐφάνη, ψεύδω ψευσθήσομαι ἐψεύσθη καὶ εἴ τι ἄλλο.

§ 417. Ῥημάτων τινῶν ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ τινῶν ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ άόρ. 6' ἔχουσι ἀμετάβητον σημασίαν· ὡς τήκω τέτηκα, πήγνυμι πέπηγα, ἴστημι ἔστηκα ἔστη, δύομαι δέδυκα ἔδυν.

Γ' ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 418. Αἱ λέξεις εἶναι ἢ ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι· ὡς λόγος, φιλό-λογος.

§ 419. Αἱ ἀπλαῖ λέξεις εἶναι ἢ πρωτότυποι ἢ παράγωγοι· ὡς λόγ-ος, λεκ-τό-ς (πρωτότυποι), λογ-ικό-ς, λεκτι-ικό-ς (παράγωγοι).

§ 420. Αἱ πρωτότυποι λέξεις γίνονται ἐκ τῆς ῥίζης προστιθεμένων εἰς αὐτὴν προσφυμάτων μόνων ἢ καταλήξεων μόνων ἢ προσφυμάτων μετὰ πτωτικῶν ἢ προσωπικῶν καταλήξεων· π. χ. χαρ-ά (ῥ. χαρ-), τι-μή (ῥ. τι-), λέγ-ε (ῥ. λεγ-), βήξ (ῥ. βηχ-), ἐσ-μὲν (ῥ. ἐσ-), ἀρπαξ (ῥ. ἀρπαγ-), γραφ-εὺς (ῥ. γραφ-), λόγ-ος (ῥ. λεγ-), λεκ-τό-ς (ῥ. λεγ-).

§ 421. Αἱ παράγωγοι λέξεις γίνονται ἐκ θεμάτων ἄλλων λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγῶγων προστιθεμένων εἰς αὐτὰ προσφυμάτων μόνων ἢ προσφυμάτων μετὰ καταλήξεων· π. χ. παιδεία, παιδεύμα (παιδεύω), λογ-ικό-ς (λόγος), τέλειος (θ. τελεσ-), μελαίνομεν (μέλας, θ. μελαν-).

ΣΗΜ. Ἐν τοῖς ἐξῆς τὰ προσφύματα μόνᾳ ἢ τὰ προσφύματα μετὰ τῶν καταλήξεων ἢ τὰς καταλήξεις μόνᾳς, αἵτινες προστίθενται εἰς τὴν ῥίζαν ἢ τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγῶγων, θὰ ὀνομάζωμεν χάριν εὐκολίας ἀπλῶς καταλήξεις.

§ 422. Τὸ ἐτυμολογικὸν διδάσκει 1) πῶς σχηματίζονται αἱ ἀπλαῖ λέξεις, καὶ 2) πῶς αἱ ἀπλαῖ λέξεις συντίθενται πρὸς σχηματισμὸν τῶν συνθέτων λέξεων.

Α' ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΛΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Α' ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 423. Τὰ ὀνόματα (οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα) γίνονται ἢ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ λέγονται ῥηματικά ἢ ἐξ ὀνοματικῶν καὶ λέγονται παρώνυμα.

Α') ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 424. Τὰ οὐσιαστικά γίνονται 1) ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων· ὡς λόγ-ος (λέγω), 2) ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων· ὡς σοφ-ία (σοφός), καὶ 3) ἐκ θεμάτων ὀνομάτων οὐσιαστικῶν· π. χ. δαφν-ῶν (δάφνη).

1) Οὐσιαστικά ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων

§ 425. Τὰ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων γινόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσι 1) τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τῆς σημασίας τοῦ θέματος, 2) τὸ ἐνεργῶν πρόσωπον, 3) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος, 4) τὸν τόπον καὶ 5) τὸ ὄργανον.

§ 426. Συνηθέσεται καταλήξεις σημαίνουσαι τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τῆς σημασίας τοῦ θέματος εἶναι ἢ
 -ο-ς, -ος, -α, -η, -τη, -λη, -μο-ς, -μη, -τι-ς, -σι-ς, -σια, -ια, -το-ς·
 π. χ. λόγ-ο-ς, (λεγ-), ψευδ-ος (ψευδ-), χαρ-ὰ (χαρ-), σπορ-ὰ (σπερ-), σιολ-ή (σιελ-), τροφ-ή (τροφ-), κοί-τη (κει-), στή-λη (στη-),
 βα-θ-μὸ-ς (βα-), τι-μὴ (τι-), πίσ-τι-ς (πιθ-), λέξι-ς (λεγ-). θυ-σία (θυ-), κολακεία (κολακευ-), ἄρο-το-ς (ἀρο-).

ΣΗΜ. 1. Σπανιώτεροι καταλήξεις εἶναι αἱ ἐξῆς: -υιά, -ι-ς, -ύ-ς, -ών, -ονη· π. χ. ἀγ-υιά (ἀγ-), χάρ-ι-ς (χαρ-), ἰσχ-ύ-ς (ἰσχ-ω), εἰκ-ών (εἰκ-), ἡδ-ονή (ἡδ-).

ΣΗΜ. 2. Τὰς καταλήξεις ταύτας ἐνίοτε ἔχουσι καὶ συγκεκριμένα οὐσιαστικά. Ἴδὲ τὰ παραδείγματα.

ΣΗΜ. 3. Τὰ εἰς -σι-ς πολλάκις σημαίνουσι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος· π. χ. κτη-σι-ς (κτημα), ποιη-σι-ς (ποίημα).

ΣΗΜ. 4. Τινὰ τῶν ἐχόντων τὴν κατάληξιν -η λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμένον ὡς ἀγ-ωγ-ή (ἀγ-), ἐδ-ωδ-ή (ἐδ-, ἐσθίω).

§ 427. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἐνεργῶν πρόσωπον εἶναι ἢ
 -εὺ-ς, -τη-ς, -τήρ, -τωρ, -ο-ς, -α-ς, -η-ς, -μων, -ων, -τι-ς· π. χ.
 γραφ-εὺ-ς (γραφ-), γον-εὺ-ς (γεν-), ποιη-τή-ς (ποιε-), κρι-τή-ς (κρι-), σω-τήρ (σω-, σῶζω), δῆ-τωρ (δε, λέγω), τροφ-ὸ-ς (τροφ-),
 ὀρνιθοθήρ-α-ς, παιδοτρίβ-η-ς, ἡγε-μῶν, θεράπ-ων, μάν-τι-ς (μαίνομαι).

ΣΗΜ. 1. Τινῶν τῶν εἰς -τωρ καὶ -τήρ τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς -τειρα· π. χ. γεννήτωρ γεννήτειρα, σωτήρ σώτειρα. Τινῶν δὲ τῶν εἰς -τη-ς λήγει εἰς -τρια ἢ -τρις ἢ -τις· π. χ. ποιητῆς ποιήτρια, ἀθλητῆς ἀθλητρίς, προφήτης προφήτις. Τῶν δὲ εἰς -ων ἐνίοτε λήγει εἰς -αινα τὸ θηλ. π. χ. θεράπων θεράπινα. Τὰ ἄλλα εἶναι γένους κοινῆ· π. χ. ὁ γραφεύς, ἡ γραφεύς.

ΣΗΜ. 2. Πολλὰ τῶν εἰς -τήρ καὶ -εὺ-ς σημαίνουσι πρᾶγμα· π. χ. λαμπτήρ, λουτήρ, κωπήρ, ξυστήρ, τομεύς, ἀγωγεὺς (εἶδος ἱμάντος).

ΣΗΜ. 3. Τῶν εἰς τη-ς ῥηματικῶν τὰ μὲν δισύλλαβα καὶ ἐκ τῶν πολυσυλλάβων τὰ ἔχοντα τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν παροξύνονται· ὡς λύτης, δέτης, θέτης, πίτης, δεσπότης, πελάτης, ἐπανέτης, ἐλάτης, συνωμότης κ.τ.λ.

πλήν τοῦ κριτῆς καὶ εὐρετῆς· τὰ δὲ πολυσύλλαβα τὰ ἔχοντα τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακρὰν τὰ μὲν πλείστα ὀξύνονται, ὀλίγα δὲ παροξύνονται· ὅσον *πωλητής, ἀγομιστής, ποιητής, βουλευτής*· ἀλλὰ καὶ *δυναστῆς, διώκτης, ὑφάντης, [μαϊμάκτης]*.

§ 428. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σημασίας τοῦ θέματος εἶναι ἡ

-μα καὶ ἡ -ος·

π. χ. *ποίη-μα* (*ποιε-*), *γράμ-μα* (*γραφ-*), [*τέκ-ος*] (*τεκ-*, *τίκτω*).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -μα σημαίνουσι τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τῆς σημασίας τοῦ θέματος· π. χ. *φρόνη-μα* (*φρονε-*), *μέλη-μα* (*μελε-*).

429. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸν τόπον εἶναι ἡ

-τήριο-ν·

π. χ. *δικασ-τήριο-ν*, *βουλευ-τήριο-ν* (*δικαδ-*, *βουλευ-*).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -τήριο-ν σημαίνουσιν ὄργανον· π. χ. *πο-τήριο-ν*, [*θυμια-τήριο-ν*].

§ 430. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ὄργανον εἶναι ἡ

-τρο-ν, *τηρία*, -τρα·

π. χ. *ἄρο-τρο-ν* (*ἄρο-*), *βα-κ-τηρία* (*βα-*, *βαίνω*), *ξύ-σ-τρα* (*ξύ-*, *ξύω*).

ΣΗΜ. 1. Σπανιώτεροι καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ὄργανον εἶναι ἡ -ανο-ν καὶ ἡ -άνη· π. χ. *δρέπ-ανο-ν*, *σκαπ-άνη*.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς -τρο-ν σημαίνουσιν ἀμοιβήν, μάλιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ· ὡς *δίδακ-τρα*, *λύ-τρα*. Τινὰ τῶν εἰς -τρα καὶ -τρο-ν σημαίνουσι τόπον· π. χ. *ὀρχήσ-τρα*, *θέα-τρο-ν*. Τινῶν δὲ ἐδασύνη τὸ τ· π. χ. *κλει-θρο-ν*, *ἀποβά-θρα*.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 431. 1) Μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν καταλήξεων τίθενται ἐνίοτε γράμματα ἐπενθέματα καλούμενα· π. χ. *ἄ-τ-μὸ-ς* (*ἄ-ω*), *σιῆ-θ-ος* (*σιη-*), *νιφ-ε-τὸ-ς* (*νιφ-ω*), *τοκ-ε-τὸ-ς* (*τεκ-*, *τίκτω*).

2) Τῶν εἰς -α, -η, -ος καὶ εὖ-ς τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος ε καὶ εὐ τρέπεται εἰς ο καὶ οἰ· ὅσον *φθορὰ* (*φθερ-*), *νομή* (*νεμ-*), *λόγος* (*λεγ-*), *τομεὺς* (*τεμ-*), *ἀμοιβή* (*ἄμειβ-*), *ἀλοιφή* (*ἄλειφ-*)· τὸ δὲ η τρέπεται εἰς ω· π. χ. *ἀρωγός* (*ἀρήγ-ω*).

3) Ὁ χαρακτήρ τοῦ θέματος, ἂν εἶναι σύμφωνον, πρὸ τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων καταλήξεων ἀπαντῶν πάσχει τὰς ἐν § 47 καὶ ἐξῆς σεσημειωμένας μεταβολάς· π. χ. *πλέγ-μα* (*πλεκ-*), *γράμ-μα* (*γραφ-*), *πράξις* (*πραγ-*, *πράττω*).

4) Ὁ χαρακτήρ τοῦ θεμάτος, ἂν εἶναι φωνῆεν, συνήθως ἐκτείνεται πρὸ τῶν εἰρημένων καταλήξεων ἀπαντῶν. Δὲν ἐκτείνεται ἔ χαρακτήρ τῶν εἰς -σι-ς, -τη-ς καὶ -το-ς, τῶν γινόμενων ἐκ θεμάτων βήμάτων, ἅτινα ἐν τισὶ χρόνοις φυλάττουσιν αὐτὸν βραχύν· π. χ. εὔρεσις, διαιρέτης, ἄροτος.

5) Τὰ ἐκ θεμάτων τῶν φωνηεντολ. εἰς -μι βήμάτων παραγόμενα ἄλλα μὲν σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θεμάτος, ἄλλα δὲ ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς· ἄλλα τὰ εἰς -σι-ς καὶ -τη-ς συνηθέστατα ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς· ἰονθῆσις, νομοθέτης, δόσις, ὄνησις κτλ.

2) Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων

§ 432. Τὰ ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων γινόμενα οὐσιαστικὰ εἶναι ἀφρημένα, ἔχουσι δὲ τὰς ἐξῆς καταλήξεις·
-ιά, -ιά, -σύνη, -της (γεν. -τητος).

α') Τὴν -ιά ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ο-ς δευτεροκλίτων ἐπιθέτων καὶ τινὰ γινόμενα ἐκ θεμ. τῶν τριτοκλίτων κατὰ συνεκδρομὴν. Ὁ χαρακτήρ ο τῶν δευτεροκλίτων ἀποβάλλεται· π. χ. σοφ-ιά (σοφός), κακ-ιά (κακός), εὐδαιμον-ιά (εὐδαίμων), εὐτυχ-ιά (εὐτυχής).

β') Τὴν -ιά ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -οο-ς (-ους) συνηρημένων δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς -ης τριτοκλίτων ἐπιθέτων. Ὁ χαρακτήρ ο καὶ σ ἀποβάλλεται, τὸ δὲ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνῆεν ε καὶ ο μετὰ τοῦ ι συναίρεται εἰς ει καὶ οί· π. χ. εὔροια (εὔρο-ο-ς ους), εὔνοια (εὔνο-ο-ς ους), ἐπιμέλεια (ἐπιμελεο-), εὐγένεια (εὐγενεο-).

Κατὰ συνεκδρομὴν δὲ πρὸς ταῦτα ἔγινε καὶ τὸ βοήθεια (βοητός), ἐνέργεια (ἐνεργός).

γ') Τὴν -σύνη ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ο-ς δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς -ων τριτοκλίτων ἐπιθέτων κατὰ συνεκδρομὴν. Τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως -σύνη ο ἐκτείνεται εἰς ω ἢ δὲν ἐκτείνεται, ὅπως καὶ ἐν τοῖς εἰς -τερος καὶ -τατος παραθετικοῖς· π. χ. δικαιο-σύνη (δίκαιος), σοφρο-σύνη (σώφρων), ἱερω-σύνη (ιερός).

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς -ων σχηματίζουσι τὸ ἀφρημένον εἰς -ιά· π. χ. εὐδαιμονία (εὐδαίμων). Ἴδὲ § 432, α'.

δ') Τὴν -της (γεν. -τητος) ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων τῶν εἰς -ο-ς δευτεροκλίτων καὶ τῶν εἰς -υ-ς τριτοκλίτων ἐπιθέτων· π. χ. κακό-της (κακός), ἡδύ-της (ἡδύς).

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς *-ης* παροξύνονται, πλὴν τοῦ *ιαχυῆς* καὶ *βραδυῆς*.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ ἀφῆρ. οὐσιαστικά σχηματίζονται ἐκ τοῦ θηλυκοῦ τῶν εἰς *-ο-ς* δι' ἀναθίβασμου τοῦ τόνου· π. χ. *ἔχθρα* (*ἔχθρά*), *θέρμη* (*θερμή*).

ΣΗΜ. 3. Τὸ ἀφῆρημένον τινῶν τῶν εἰς *-ιο-ς* ἐπιθέτων εἶναι κατὰ τὸν τύπον ὅμοιον πρὸς τὸ θηλυκὸν αὐτῶν· π. χ. *ἀξία* (*ἄξιος*, θηλ. *ἀξία*), *ἀνδρεία* (*ἀνδρείος*, θηλ. *ἀνδρεία*).

ΣΗΜ. 4. Ἐξ ἐπιθέτων γίνονται καὶ τινα κύρια ὀνόματα δι' ἀναθίβασμου τοῦ τόνου· π. χ. *λάμπρος* (*λαμπρός*), *φαῖδρα* (*φαιδρά*), *Λημοσθῆνης* (*δημοσθενής*). Ἐνίοτε δὲ γίνονται κύρια καὶ ἐκ μετοχῶν διὰ καταθίβασμου τοῦ τόνου εἰς τὴν λήγουσαν· π. χ. *Σωζομενός* (*σφζόμενος*), *Τισαμενός* (*τισάμενος*), *Ἀκοιμενός* (*ἀκούμενος*).

3) Οὐσιαστικὰ ἐκ θεμάτων οὐσιαστικῶν ὀνομάτων

§ 433. Τὰ ἐκ θεμάτων ὀνομάτων οὐσιαστικῶν γινόμενα οὐσιαστικὰ εἶναι 1) ὑποκοριστικά, 2) μεγεθυντικά, 3) πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά, 4) γονεωνυμικά, 5) περιεκτικά, 6) ἐθνικά.

1) Ὑποκοριστικά

§ 434. Ὑποκοριστικά λέγονται τὰ σημαίνοντα σμίκρυνσιν τῆς ἐννοίας τοῦ θέματος ἢ ἀπλῶς ἢ θωπευτικῶς ἢ σκωπτικῶς. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ

-ίσκο-ς, *-ίσκη*, *-ίχνη*, *-ίς*, *-ιο-ν*, *-ίδιο-ν*, *-άριο-ν*, *-ύδριο-ν*, *-ύλλιο-ν*· π. χ. *ἀνθρωπ-ίσκο-ς* (*ἄνθρωπος*), *παιδ-ίσκη* (*παῖς*), *πολ-ίχνη* (*πόλις*), *θυρ-ίς* (*θύρα*), *βιβλ-ίο-ν* (*βιβλος*), *ιχθῦ-διο-ν* (*ἰχθύς*), *κυν-άριο-ν* (*κύων*), *νησ-ύδριο-ν* (*νῆσος*), *εἰδ-ύλλιο-ν* (*εἶδος*).

ΣΗΜ. 1. Τὸ ἀρκτικὸν *ι* τῆς καταλήξεως *-ίδιον* μετὰ μὲν προηγούμενου *ι* καὶ *υ* συναϊρεῖται εἰς *ι* καὶ *υ* ὡς *ἰματῖ-διον*, *ἰχθῦ-διον*· μετὰ δὲ προηγ. *ο*, *ε*, *α*, *η* καὶ *ω* συναϊρεῖται εἰς *οι*, *ει*, *α*, *η*, *ω*· π. χ. *βοῖδιον* (*βο-ός*), *λεξεῖδιον* (*λέξε-ως*), *ἐλάδιον* (*ἐλάα*), *γῆδιον* (*γῆ*), *λαγῶδιον* (*λαγῶ-ς*).

ΣΗΜ. 2. Πολλὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἀπέβαλον τὴν ὑποκοριστικὴν σημασίαν· π. χ. *θηρίον* (*θῆρ*), *βιβλίον* (*βιβλος*).

2) Μεγεθυντικά

§ 435. Μεγεθυντικά λέγονται τὰ σημαίνοντα μεγέθυνσιν τῆς ἐννοίας τοῦ θέματος σκωπτικῶς. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ

-ων καὶ ἡ *-ίας*

π. χ. *γάστρ-ων* (*γαστήρ*), *χειλ-ων* (*χεῖλος*), *μειωπ-ίας* (*μέτωπον*).

3) Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά

§ 436. Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά λέγονται τὰ σημαίνοντα
 υἰὸν ἢ ἀπόγονον. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ

-δη-ς, ἐξ ἧς -άδη-ς (θηλ. -άς), ἐξ ἧς -ιάδη-ς, -ίδη-ς (θηλ. -ίς).

α') Τὴν -δη-ς (θηλ. -άς) ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων τῶν
 εἰς -α-ς καὶ -η-ς πρωτοκλίτων· π.χ. Βορεά-δη-ς (Βορέας), Ἴπποτά-
 δη-ς (Ἴππότης), Αἰνει-άς (Αἰεΐας).

β') Τὴν -άδη-ς (θηλ. -άς) ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων
 τῶν εἰς -ιο-ς δευτεροκλίτων· π.χ. Θεσι-άδη-ς, Θεσι-άς (Θέσιος).

γ') Τὴν -ιάδη-ς ἔχουσι τὰ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -ων τριτοκλίτων·
 π.χ. Τελαμων-ιάδη-ς (Τελαμών).

δ') Τὴν -ίδη-ς (θηλ. -ίς) ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων τῶν
 πρωτοκλίτων, τῶν εἰς -ο-ς δευτεροκλίτων (πλὴν τῶν εἰς -ιο-ς), καὶ
 τῶν τριτοκλίτων. Τὸ ι τῆς -ίδη-ς μετὰ προηγούμενου ε καὶ ο συναί-
 ρεῖται εἰς ει καὶ οι· π.χ. Πριάμ-ίδη-ς, Πριάμ-ις (Πρίαμος), Δηϊοί-
 δη-ς (Δηϊώ), Πανθοίδη-ς (Πάνθοος οὐς), Φιλυρ-ίδη-ς (Φιλύρα),
 Πελοπ-ίδη-ς (Πέλω), Θησειδῆ-ς (Θησεύς)*.

ΣΗΜ. 1. Πατρωνυμικά σχηματίζονται καὶ διὰ τῆς καταλήξεως -ίων·
 π.χ. Κρον-ίων (Κρόνος), Πηλείων (Πηλεΐς).

ΣΗΜ. 2. Εἰς τὰ πατρωνυμικά καὶ τὰ μητρωνυμικά κατατάσσονται καὶ
 τὰ καλούμενα συγγενικά. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ -ιδεός οὐς, -ιδέα ἦ,
 -αδέος οὐς, -αδέα ἦ· π.χ. ἀδελφιδεός, ἀδελφιδῆ (ἀδελφός), θυγατριδεός, θυγα-
 τριδῆ (θυγάτηρ), ἀνεψιαδεός, ἀνεψιαδῆ (ἀνεψιός).

4) Γονεωνυμικά!

§ 437. Γονεωνυμικά λέγονται τὰ παραγόμενα ἐκ θεμάτων ὀνο-
 μάτων ζώων καὶ σημαίνοντα τὸ νεογνὸν αὐτῶν. Κατάληξις αὐτῶν
 εἶναι ἡ -ιδεύ-ς

π.χ. λεοντ-ιδεὺ-ς (λέων), λυκ-ιδεὺ-ς (λύκος), ἀει-ιδεὺ-ς (ἀετός).

ΣΗΜ. Τὰ νεογνά ζώων τινῶν ἔχουσιν ἴδιον ὄνομα· π.χ. τὸ νεογνὸν τοῦ
 λέοντος λέγεται σκύμνος, τῆς αἰγῆς κριφός, τοῦ προβάτου ἀμνός, τοῦ βοῦς
 μόσχος, τῆς ἐλάφου κερβός, τοῦ χοίρου δέλφαξ, τοῦ κυνὸς σκύλαξ κ.τ.λ.

5) Περιεκτικά

§ 438. Περιεκτικά λέγονται τὰ σημαίνοντα τόπον περιέχοντα ἐν
 πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον ἢ ἄθροισμα πολλῶν ὁμοει-
 δῶν ἀντικειμένων. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ -ών καὶ -ιά

* Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὰ εἰς -δης, -άδης καὶ -ίδης σημαίνουσι τὸν ἀπόγονον.

π. γ. *δαφν-ών, ἀμπελ-ών* (δάφνη, ἄμπελος), *στραι-ιά, μυρμηκ-ιά* (στρατός, μύρμηξ).

6) Ἐθνικά

§ 439. Ἐθνικά λέγονται τὰ οὐσιαστικά τὰ σημαίνοντα τὸ ἔθνος ἢ τὴν πατρίδα, ἐξ ἧς κατάγεται τις. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ *-άτη-ς, -ήτη-ς, -ίτη-ς, -ώτη-ς* (θηλυκὸν *-αῖς, -ῆτις, -ῖτις, -ῶτις*), *-ιος-ς* (θηλ. *-ία*), *-εὺς-ς* (θηλ. *-ίς*), *-ανός-ς, -ηρό-ς, -ῆνο-ς*, (θηλ. *-ανή, -ηνή, -ίνη*).

π. γ. *Τεγε-άτη-ς Τεγε-αῖς* (Τεγέα), *Ἀβδηρ-ίτη-ς Ἀβδηρ-ῖτις* (Ἀβδηρα), *Αἰγιν-ήτη-ς Αἰγιν-ῆτις* (Αἶγινα), *Κορίνθ-ιος-ς Κορινθ-ία* (Κόρινθος), *Σικελι-ώτη-ς Σικελι-ῶτις* (Σικελία), *Μεγαρ-εὺς-ς Μεγαρ-ίς* (Μέγαρα), *Ἀσι-ανός-ς Ἀσι-ανή* (Ἀσία), *Κυζικ-ηρό-ς Κυζικ-ηνή* (Κύζικος), *Ἀμοργ-ῆνο-ς Ἀμοργ-ίνη* (Ἀμοργός).

ΣΗΜ. 1. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *-ιος-ς* μετὰ προηγουμένου *α, ι, ε* καὶ *ω* συναϊρεῖται εἰς *αι, ἰ, ει, ω* π. γ. *Ἀθηναῖος* (Ἀθηναί), *Χῖος* (Χίος), *Ἀργεῖος* (Ἄργος), *Κῶος* (Κῶς).

ΣΗΜ. 2. Πλὴν τῶν εἰρημένων οὐσιαστικῶν παράγονται καὶ οὐσιαστικά ἐκ θεμάτων ἄλλων οὐσιαστικῶν σημαίνοντα διαφόρους σχέσεις πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ θέματος. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι ἡ *-εὺς, -της* (*-έτης, -ήτης, -ίτης, -ότης, -ώτης*).

π. γ. *κεραμ-εὺς, ἱπ-εὺς* (κέρραμος, ἵππος), *οἰκ-έτης* (οἶκος), *καμ-ήτης* (κῶμη), *ὄπλ-έτης* (ὄπλον), *δημ-ότης* (δήμος), *στραι-ώτης* (στρατιά).

ΣΗΜ. 3. Πάντα τὰ εἰς *-της* παρώνυμα παροξύνονται.

B') ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 440. Τὰ ἐπίθετα γίνονται ἐξ ὀνομαστικῶν καὶ ῥηματικῶν θεμάτων. Καταλήξεις αὐτῶν εἶναι

α') ἡ *-ιος-ς, -ειο-ς, -ικό-ς*. Τὰ οὕτω λήγοντα ἐπίθετα σημαίνουν τὸ ἀνήκον ἢ τὸ ἔχον σχέσιν πρὸς τὸ σηματινόμενον ὑπὸ τοῦ θέματος. π. γ. *οὐράν-ιος-ς* (οὐρανός), *λύκ-ειο-ς* (λύκος), *ἄρχ-ικό-ς* (ἄρχω), *πολεμ-ικό-ς* (πόλεμος).

ΣΗΜ. 1. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *-ιος-ς* μετὰ προηγουμένου *α, ε, ο, ω* συναϊρεῖται εἰς *αι, ει, οι, ω* π. γ. *ἀγοραῖος* (ἀγορά), *τέλειος* (τέλειος-ος), *αἰδοῖος* (αἰδοο-), *ἠρόφος* (ἠρω-). Τινὰ ἐσχηματίσθησαν κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς ταῦτα. π. γ. *γελοῖος, σπονδειος, σκοπιος, αἰλειος, πατρῶος*.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *ι* τῆς καταλήξεως *-ικός* μετὰ προηγουμένου *ε* συναϊρεῖται εἰς *ει* *κεραμεικός* (κεραμέ-ος). Ἀλλὰ συνήθως ἀποβάλλεται τὸ θεματικὸν *ε*.

π. γ. ἐθνικός (ἔθνεσ-ος), βασιλικός (βασιλέ-ως). Ἐπίστε ἀποβάλλεται τὸ ε τῆς -ικός· ὡς θηλυκός.

ΣΗΜ. 3. Τὰ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -ία λήγουσιν εἰς -ιακός καὶ -ικός· π. γ. κοιλιακός (κοιλία), οἰκιακός (οἰκία), δημοκρατικός (δημοκρατία), μανικός (μανία). Τὰ δὲ γινόμενα ἐκ τῶν εἰς -αῖος λήγουσιν εἰς -αῖκός· π. γ. Ἀθηναϊκός (Ἀθηναῖος), Θηβαϊκός (Θηβαῖος), ἀρχαϊκός (ἀρχαῖος).

ΣΗΜ. 4. Τὴν κατάληξιν -εῖος λαμβάνουσι συνήθως τὰ γινόμενα ἐξ ὀνομάτων ἢ ζώων ἢ προσώπων· προπαροξίζονται δὲ συνήθως· π. γ. αἶγ-εῖος, βό-εῖος, ἀνθρώπ-εῖος, Ὀμήρ-εῖος, Πυθαγόρ-εῖος. Ἀλλὰ ἀνδρ-εῖος, γυναικ-εῖος.

β') ἡ -μων. Τὰ ἐπιθετα ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν ἢ ῥοπὴν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον· π. γ. νοή-μων (νοέω), μνή-μων (μυμήσκω).

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -μων κατὰ τὸν χρόνον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥηματ. θέματος, ἐξ οὗ παράγονται, ἀναλογουσι πρὸς τὰ εἰς -μα. Δὲν ἐκτείνουσι δὲ τὸν χαρακτῆρα τὸ ἡγεμῶν καὶ τὸ κατὰ συνεχδρομὴν πρὸς τοῦτο κηδεμῶν.

γ') ἡ -ο-ς, -ανό-ς, -νό-ς. Ταῦτα σημαίνουσι ἐνέργειαν ἢ πάθος· π. γ. διάφορ-ο-ς, τομ-ὸ-ς (τεμ-), λοιπ-ὸ-ς (λειπ-), στεγ-ανό-ς, ὄρφ-ανό-ς, πιη-νό-ς, τερπ-νό-ς.

δ') ἡ -ιμο-ς, -τήριο-ς. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον, τὸν ἱκανὸν πρὸς τὸ σημαίνομενον ὑπὸ τοῦ θέματος· π. γ. χρῆσ-ιμο-ς, θανάσ-ιμο-ς, σω-τήριο-ς, δρασ-τήριο-ς.

ε') ἡ -οῦς (ος), -ινο-ς (προπαροξύτονα). Ταῦτα σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, ἢ χρῶμα· π. γ. ἀργυροῦς, χαλκοῦς, χρυσοῦς, πορφυροῦς, κυανοῦς, ξύλ-ινο-ς, λίθ-ινο-ς.

ς') ἡ -εῖς, -λέο-ς. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ἐν πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον· π. γ. χαρί-εῖς, ὕλῃ-εῖς, διψα-λέο-ς, ὄψμα-λέο-ς.

ζ') ἡ -ρό-ς, -νό-ς, -λό-ς. Ταῦτα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον ἢ τὸν ἔχοντα αὐτὸ ἐν πλησμονῇ· π. γ. οἰκ-ρό-ς, μια-ρό-ς, ἀνια-ρό-ς, πονη-ρό-ς, ὄρει-νό-ς, σκοτειν-νό-ς, [φαι-νός], ἀπαιτη-λό-ς, ὀργί-λο-ς, δει-λό-ς.

ΣΗΜ. Τὸ εἰ τοῦ [φαι-νός] (φανός) σκοτεινός κ.τ.λ. προῆλθεν ἐξ ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ ε τοῦ θέματος· π. γ. σκοτεινός σκοτεινός σκοτεινός.

η') ἡ -(ι)αῖο-ς, -ινό-ς, -ήσιο-ς. Ταῦτα σημαίνουσι χρόνον· π. γ. δευτερ-αῖο-ς, τριτ-αῖο-ς, μην-ιαῖο-ς, χειμερ-ινό-ς, θερ-ινό-ς, ἡμερ-ινό-ς, ἡμερ-ήσιο-ς, ἐτ-ήσιο-ς.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς -ιαῖο-ς, σημαίνουσι καὶ μέτρον καὶ ἀξίαν· π. χ. *πλεθρ-ιαῖο-ς, ποδ-ιαῖο-ς, ταλαντ-ιαῖο-ς.*

θ') ἡ -ώδης. Ταῦτα σημαίνουσι πλησμονὴν ἢ ὁμοιότητα· π. χ. *πνευματ-ώδης, σφηκ-ώδης.*

ι') ἡ -το-ς καὶ -τέο-ς. Ταῦτα εἶναι ῥηματικά, σημαίνουσι δὲ τὰ μὲν εἰς -το-ς ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρκακισμένου ἢ τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνόμενον, τὰ δὲ εἰς -τέο-ς, τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ αὐτό· π. χ. *ποιη-τό-ς, λεκ-τό-ς, γραπ-τό-ς, θναυμασ-τό-ς, ῥη-τό-ς, ποιη-τέο-ς, λεκ-τέο-ς, γραπ-τέο-ς, θναυμασ-τέο-ς, ῥη-τέο-ς.*

ΣΗΜ. 1. Ἐάν τὸ ῥῆμα εἶναι ἀφωλόγητον, ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ πρὸ τοῦ τῶν καταλήξεων -τος καὶ -τέος πάσχει τὰς ἐν § 55 καὶ ἐξῆς σεσημειωμένας μεταβολάς.

ΣΗΜ. 2. Τινὰ τῶν εἰς -τος σημαίνουσιν ἐνέργειαν· π. χ. *ἄπρακτος* (ὁ μὴ πράξας), *ἀθέατος* (ὁ μὴ θεασάμενος), *ἄποιος* (ὁ μὴ πιών).

ΣΗΜ. 3. Τὰ εἰς -τος παρασύνθετα τὰ σημαίνοντα τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ ὀξύνονται· π. χ. *διαβιάτος* (ὃν δύναται τις νὰ διαβῇ), *ἐπιαιετός* (ἄξιος ἐπαίνου). Πάντα τὰ ἄλλα προπαροξύνονται· π. χ. *ἄπρακτος, περιμάχτιος, νεόκτιστος* κ.τ.λ.

Β' ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

† ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πρωτοτύπων ῥημάτων ἰδὲ τὸ περὶ τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ κεφάλαιον.

§ 441. Τὰ πρῶτα ῥήματα γίνονται ἐξ ὀνομαστικῶν καὶ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ τινὰ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

1) Ῥήματα ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων

§ 442. Τὰ ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων γινόμενα ῥήματα λήγουσι

α') εἰς -άω, -έω, -όω· π. χ. *τιμάω ᾧ, νικάω ᾧ, γράω ᾧ* (τιμή, νίκη, γράω)· *φιλέω ᾧ, οἰκέω ᾧ*, (φίλος, οἶκος)· *δηλόω ᾧ, κληρόω ᾧ* (δῆλος, κληρός)·

β') εἰς -ύω· π. χ. *δακρύω, μεθύω*, (δάκρυον, μέθυ)·

γ') εἰς -εύω· π. χ. *βασιλεύω, χαλκεύω, ἵππεύω* (βασιλεύς, χαλκεύς, ἵππεύς)·

δ') εἰς -αίνω καὶ -ύνω· π. χ. *μελαίνω, κοιλαίνω* (μέλας, κοῖλος)· *βαθύνω, αἰσχύνω* (βαθύς, αἰσχος)·

ε') εἰς -αίρω καὶ -ύρω· π. χ. *καθαίρω, τεκμαίρομαι* (καθαρός, τέκμαρ)· *μαρτύρομαι* (μάρτυς)·

ς') εἰς -λλω π. χ. ἀγγέλλω, ποικίλλω (ἄγγελος, ποικίλος)

ζ') εἰς -σσω (τω) π. χ. κηρύττω, μαλάττω (κηρῦξ, μαλακός)

η') εἰς -ζω π. χ. σαλπίζω, μασίζω, δικάζω, ὀνομάζω (σάλπιγξ, μάσιξ, δίκη, ὄνομα).

§ 443. Πάντα τὰ ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων παραγόμενα ῥήματα σχηματίζονται προσλαμβάνοντα εἰς τὸ ὀνοματικὸν θέμα τὸ πρόσφυμα *jo-, je-*. Γίνονται δὲ ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν παραγώγων ῥημάτων αἱ αὐταὶ τροπαὶ καὶ μεταβολαὶ τοῦ χαρακτηῆρος ταῖς ἐν τοῖς πρωτοτύποις ῥήμασι ταῖς λαμβάνουσι τὸ πρόσφυμα *jo-, je-* π. χ. τὸ *δακρῦ-ομεν* ἔγινεν ἐκ τοῦ θέματος *δακρῦ-*, ὅπως τὸ *λῶμεν* ἐκ τῆς ῥίζης *λῶ-* *δακρῦ-jo-μεν* *δακρῦ-ο-μεν*· τὸ *καθαίρετε* ἐκ τοῦ θέματος *καθαρ-* (*καθάρ-je-τε*), ὅπως τὸ *χαίρετε* ἐκ τῆς ῥίζης *χαρ-*· τὸ *μελαινόμεν* ἐκ τοῦ θέματος *μελαν-* (*μελάν-jo-μεν*), ὅπως τὸ *φαίνομεν* ἐκ τῆς ῥίζης *φαν-*· τὸ *ἐλπίζετε* ἐκ τοῦ θέματος *ἐλπιδ-* (*ἐλπιδ-je-τε*), ὅπως τὸ *σχίζετε* ἐκ τῆς ῥίζης *σχιδ-*· τὸ *κηρύσσομεν* ἐκ τοῦ θέματος *κηρυκ-* (*κηρύκ-jo-μεν*), ὅπως τὸ *φρίσσομεν* ἐκ τῆς ῥίζης *φρικ-* κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 1. Πολλὰ παράγωγα ῥήματα σχηματίζονται κατὰ συνεκδρομὴν π. χ. κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ *μελαίνω* ἔγινεν τὸ *κοιλαινῶ*, *λευκαίνω* κ.τ.λ.· κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ *χαλκεύω* ἔγινεν τὸ *δουλεῦν*, *παιδεῦν*, *κολακεῦν* κ.τ.λ.· κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ *τιμάω* ὦ ἔγινεν τὸ *γοάω*, *ἀρσιόω* ὦ κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Τῶν ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων παραγομένων ῥημάτων ἄλλα εἶναι μεταβατικά καὶ ἄλλα ἀμετάβητα.

ΣΗΜ. 3. Τὰ εἰς -ζω (-ίζω, -άζω) τὰ ἐξ ἔθνικῶν καὶ κυρίων ὀνομάτων γινόμενα σημαίνουσι μίμησιν π. χ. *Ἑλληνίζω*, *Βοιωτιάζω*, *Ὀμηρίζω* (μιμοῦμαι τοὺς Ἕλληνας, τοὺς Βοιωτοὺς, τὸν Ὀμηρον).

2) Ῥήματα ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων

§ 444. Τὰ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων γινόμενα ῥήματα λήγουσι α') εἰς -άζω, -ίζω, -ύζω. Ταῦτα σημαίνουσι τὴν ἐπανάληψιν τῆς διαθέσεως τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ῥήματος καὶ λέγονται *θαμιστικά* π. χ. [*δίπι-άζω*] (δίπτω), [*αἰτ-ίζω*] (αἰτῶ), [*ἔρπ-ύζω*] (ἔρπω).

β') εἰς -εῖω, -ιάω. Ταῦτα σημαίνουσιν ἐπιθυμίαν (ἔφεςιν) καὶ λέγονται *ἔφρετικά*. Γίνονται δὲ ἐκ τοῦ θέματος τοῦ μέλλοντος ἀποβλλομένου τοῦ θεμ. φωνήεντος π. χ. *γελασ-εῖω* (γελάσσομαι), *πολεμσ-εῖω* (πολεμήσω), [*κλαυσ-ιάω*] (κλαύσομαι).

ΣΗΜ. Ἐφρετικά γίνονται καὶ ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων καὶ λήγουσιν εἰς -άω καὶ -ιάω π. χ. *θανατάω* ὦ (θάνατος), *στρατηγιάω* ὦ (στρατηγός). Τινὰ δὲ

σημαίνουνσι τὸν ἔχοντα τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνόμενον· π.χ. ὀφθαλμῶ ὦ (ἔχω ὀφθαλμῶν), ψοράῳ ὦ, οἰστράῳ ὦ (ἔχω ψόραν, οἶστρον).

3) Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων

§ 445. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα ῥήματα εἶναι μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα· λήγουσι δὲ εἰς -ζω π.χ. πελά-ζω (πέλας), χωρί-ζω (χωρίς), διχά-ζω (δίχα), [αἰά-ζω] (αἰαῖ), ἐλελί-ζω (ἐλελεῦ).

Γ' ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

§ 446. Τὰ παράγωγα ἐπιρρήματα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, ῥημάτων καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιρρημάτων. Εἶναι δὲ τοπικά, τροπικά καὶ ποσοτικά.

1) Τοπικά ἐπιρρήματα

§ 447. Τὰ παράγωγα τοπικά ἐπιρρήματα τὰ σημαίνοντα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν λήγουσιν εἰς -θι οἷον αὐτό-θι, ἄλλο-θι, πολλαχό-θι.

ΣΗΜ. 1. Τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνοντα τὴν ἐν τόπῳ στάσιν εἶναι καὶ τὰ εἰς -οι καὶ -οισιν (προηγούμενου δὲ *ι* ἢ *ο* εἰς -οισιν)· οἷον Ἴσθμοι, Μεγαροί, Παιανοί, Ἀθήνησοι, Θήβησοι, Πλαταιῶσοι, θύρασοι.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -οι εἶναι πτώσεις τοπικαὶ τῆς 6' κλίσεως ἐν ἀριθμοῦ, τὰ δὲ εἰς -οισιν καὶ -οισιν τύποι τῆς α' κλίσεως πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ.

ΣΗΜ. 3. Ὡς τοπικά ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ πλάγια πτώσεις τῶν πτωτικῶν· π.χ. αὐτοῦ, ταύτης, μακρῶν κ.τ.λ.

§ 448. Τὰ σημαίνοντα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -θεν π.χ. ἄλλο-θεν, οἴκο-θεν, οὐρανό-θεν, ἄνω-θεν, ἐτέρω-θεν.

§ 449. Τὰ σημαίνοντα τὴν εἰς τόπον κίνησιν ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -σε, -δε, -ζε· οἷον αὐτό-σε, ἄλλο-σε, ἐνθά-δε, Μεγαρά-δε, οἴκα-δε, Ἀθήνα-ζε, θύρα-ζε, Θήβα-ζε.

2) Τροπικά ἐπιρρήματα

§ 450. Τὰ πλεῖστα τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων γίνονται ἐξ ἐπιθέτων καὶ λήγουσιν εἰς -ως π.χ. ἀληθῶς, καλῶς, δικαίως.

ΣΗΜ. 1. Εἰς -ως ἐπιρρήματα γίνονται ἐπίσης καὶ ἐξ ἀντωνυμιῶν καὶ μετοχῶν π.χ. οὕτως (καὶ οὕτω), ἄλλως, εὐκότως, ληληθότως, θαρροῦντως.

ΣΗΜ. 2. Τὰ ἐκ μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς

-ικῶς π. χ. βλακικῶς. Ἄλλ' ἐνόστε καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιθέτων σχηματίζονται οὕτω ἐπιρρήματα' π. χ. φιλικῶς (φίλος), εἰνοϊκῶς (εὔνους).

§ 451. Τὰ ἄλλα τροπικὰ ἐπιρρήματα λήγουσι α') εἰς -δόν (-αδόν, -ηδόν) οἷον ἀγγελ-δόν, ἀναφαν-δόν, βουτροφ-δόν, ὁμοθυμαδόν, ταυρ-ηδόν β') εἰς -δην οἷον σπορά-δην, κρύβ-δην, φορά-δην, ἀνέ-δην (ἀνίημι) γ') εἰς -ίνδην οἷον πλουτι-ίνδην, ἀριστι-ίνδην δ') εἰς -ίνδα οἷον δστρακ-ίνδα, διεκκυστι-ίνδα ε') εἰς -τί, -εἰ, -ί οἷον Ἑλληρισ-τί, νεωσ-τί, πανδημ-εἰ, ἀμαχ-εἰ, ἀπνευστι-ί, ἀκλαν(στ)-ί ς') εἰς ς' οἷον πύξ (πυγ-), λάξ, ὀδάξ, ἐναλλάξ.

ΣΗΜ. Ὡς τροπικὰ ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ ἡ ἐνικὴ δοτικὴ καὶ αἰτιατικὴ οἷον δημοσίᾳ, ἰδίᾳ, διπλῇ, δωρεάν, δίκην. Ἐτι δὲ σύνθετοι ἐκ προθέσεων λέξεις καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι οἷον ἐκποδών, παραχρήμα, ἄγε, φέρε, ἴθι κτλ.

3) Ποσοτικὰ ἐπιρρήματα

§ 452. Τὰ παράγωγα ποσοτικὰ ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -άκισ οἷον πολλ-άκισ, πλεισι-άκισ, πεντι-άκισ, δεκ-άκισ, ποσ-άκισ, ὁσ-άκισ.

Β' ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

§ 453. Σύνθεσις λέγεται ἡ ἔνωσις ἀπλῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν ἄλλων λέξεων· αἱ δὲ οὕτω σχηματιζόμεναι λέξεις λέγονται σύνθετοι ἢ σύνθετα.

§ 454. Τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς συνθέτου λέξεως λέγεται πρῶτον συνθετικόν, τὸ δὲ δευτέρον λέγεται δευτέρον συνθετικόν.

§ 455. Τὰ σύνθετα διαιροῦνται εἰς γνήσια καὶ νόθα σύνθετα.

§ 456. Γνήσια σύνθετα λέγονται, ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῆς ἔνωσης τῶν θεμάτων ἀπλῶν λέξεων διὰ προσθήκης καταλήξεως π. χ. λογογράφος (ἐκ τοῦ λογο-, γραφο-), καλαμηφόρος (καλαμη-, φερο-), ἀγορανόμος (ἀγορα-, νεμο-).

§ 457. Νόθα σύνθετα λέγονται

α') τὰ σύνθετα, ὧν ἀμφοτέρα τὰ συνθετικὰ εἶναι λέξεις αὐτοτελεῖς (παράθεσις) π. χ. Ἱερά-πολις, Νεά-πολις, Ἑλλήσ-ποντος (Ἑλλης πόντος), νεώσ-οικοι (νεὸς οἶκοι), δορι-άλωτος, σύν-αμα, ἐκ-παλαι.

β') τὰ σύνθετα, ὧν μόνον τὸ πρῶτον συνθετικόν εἶναι λέξις αὐτοτελής, τὸ δὲ δευτέρον μετεσχηματίσθη ἕνεκα τῆς συνθέσεως

π. χ. *πυρι-φλεγής* (*πυρὶ φλέγω*), *ρουνι-εχής* (*ρουν ἔχω*), *ορει-βατος* (*ορει βαίνω*), *παλίλ-λογος*, *υφι-πέτης*, *προ-γενής*.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα ῥήματα, εἰ καὶ προέρχονται ἐκ παραθέσεως, κατατάσσονται εἰς τὰ γνήσια σύνθετα.

1) ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

§ 458. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ἢ θέμα κλιτοῦ ἢ ἄκλιτον· τὸ δὲ θέμα τοῦ κλιτοῦ εἶναι ἢ ὀνοματικὸν ἢ ῥηματικόν· τὸ δὲ ἄκλιτον εἶναι ἢ ἀχώριστον μέρος ἢ καὶ καθ' ἑαυτὸ τιθέμενον (αὐτοτελές).

1) Πρῶτον συνθετικὸν τὸ ὀνοματικὸν θέμα

§ 459. Τὸ θέμα τῶν πρωτοκλιτῶν πτωτικῶν πρῶτον συνθετικὸν ὄν ἢ μένει ἀμεταβλητὸν ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα θέματα· π. χ. *ἀγορα-νόμος*, *ὕδρια-φόρος*, *σιεφανη-φόρος*, *χοη-φόρος*, *δεκατη λόγος*, *λογχο-φόρος*, *μουσού-μαντις*, *ἡμερο-σκόπος*.

§ 460. Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλιτῶν πτωτικῶν πρῶτον συνθετικὸν ὄν ἢ μένει ἀμεταβλητὸν ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα θέματα· π. χ. *λογο-γράφος*, *σιπο-φάγος*, [*λαιμη-τόμος*], *θαναιη-φόρος*, *θαλαμη-πόλος*.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ἐκ τοῦ γῆ σύνθετα ἔχουσι πρῶτον συνθετικὸν ἄλλα μὲν τὸ γῆ-, ὡς *γῆ-πεδον*, *γῆ-γενής*, *γῆ-λοφος* κ.τ.λ.· ἄλλα δὲ τὸ γεω-, ὡς *γεω-μέτρης*, *γεω-γράφος*, *γεω-λόγος* κ.τ.λ.*

ΣΗΜ. 2. Ὁ χαρακτήρ ο τοῦ ἀργό-ς, *καλλό-ς*, *χαλκό-ς*, *γείσο-ν*, *φοξό-ς*, *τόξο-ν* ὡς πρώτων συνθετικῶν ἐξησθένησεν εἰς τὸ ι π. χ. [*ἀργί-λους*, *καλλι-κομος*], *χαλκί-οικος*, [*γείσι-πους*, *φοξί-χειλος*, *Τοξί-κράτης*]. Τοῦ δὲ ἄριστος λαμβάνεται ὡς πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἀρι- π. χ. *ἀρι-μελής*, *ἀρι-φρων*.

§ 461. Τὸ θέμα τῶν τριτοκλιτῶν πτωτικῶν πρῶτον συνθετικὸν ὄν ἢ μένει ἀμεταβλητὸν ἢ μετασχηματίζεται, συνήθως μὲν κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὰ πρωτόκλιτα.

§ 462. Α') Ἀφρονόληγία θέματα.

1) Τῶν εἰς -μα (γεν. -ματος) πτωτικῶν τὸ θέμα μετασχηματι-

* Τὸ γεω- προήλθεν ἐκ τοῦ γαῖα, γᾶα, καὶ κατὰ συνεκδρομὴν μὲν πρὸς τὰ δευτερόκλιτα ἐγένετο γᾶο-, (γῆο-), καθ' ὑπερβίβασμόν δὲ χρόνου γεω-, ὡς τὸ γεω-κόρος ἐκ τοῦ νηκοκόρος, λεω-φόρος ἐκ τοῦ ληο-φόρος κ.τ.λ.

ζεται εἰς μο-, ματο-, ματη- καὶ μα- π. χ. σπερμο-λόγος, αἰμο-βαφής, αἰμο-χαρής, ἄρματο-πηγός, σωματο-ειδής.

ΣΗΜ. Τὰ λήγοντα εἰς μα- ἢ ματη- ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶναι ὀλίγα καὶ ταῦτα ποιητικά· π. χ. ἄρμα-τροχίη, χειμά-ρρους, ὀνομά-κλυτος, αἱματη-φόρος.

2) Τὸ θέμα τοῦ ὕδαρ εἶναι ὕδατο- καὶ ὕδρο- ὡς πρῶτον συνθετικόν· π. χ. ὕδατο-τρεφής, ὕδατο-σιεφής, ὕδρο-πότης, ὕδρο-φόρος.

3) Τὸ θέμα τοῦ φρεάρ ὡς πρῶτον συνθετικόν εἶναι φρε- π. χ. φρε-ἀντλης.

4) Τὸ θέμα τοῦ μέλι ὡς πρῶτον συνθετικόν εἶναι ἢ καθαρὸν, μελι-, ἢ μετεσχηματισμένον κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, μελιτο- π. χ. μελί-ρρυντος, μελί-φρων, μελιτο-πώλης, μελιτο-ειδής.

5) Τὸ θέμα τοῦ πᾶς ὡς πρῶτον συνθετικόν εἶναι παν- ἢ παντο- π. χ. παν-όπις, παμ-μέλας, παμ-ποίκιλος, [παντό μορφος], παντο-δαπός, παντό-μιμος.

6) Τὰ εἰς δ- θέματα μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα ἢ πρωτόκλιτα· π. χ. παιδο-τριβής, σκηπιοῦ-χος (σκηπιό-σοχος), λαμπαδη-φόρος, ἀσπιδη-φόρος.

ΣΗΜ. Πάντα τὰ λοιπὰ ἀφωλόγητα θέματα μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. νυκτι-φύλαξ, γαλακτι-πότης, ὀρυθο-θήρας, φλέβο-τόμος, [νυφο-συβής], φωνικό-πτερος, τριχο-ροσής.

§ 463. Β') Ἑμφωνόληκτα θέματα (ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ εἰς ασ- καὶ εσ-).

1) Τὸ θέμα τῶν ἐνρινολήκτων πτωτικῶν πρῶτον συνθετικόν ὄν ἀπαντᾷ ἢ καθαρὸν ἢ συνθέστερον μετεσχηματισμένον κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. μελάγ-χολος, μελάμ-πεπλος, χηνο-βοσικός, λιμενο-φύλαξ, ἀγωνο-θέτης.

2) Τὰ ὑγρόληκτα θέματα πρῶτα συνθετικὰ ὄντα μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, πλὴν τῶν θεμάτων πυρ- καὶ χερ- τοῦ πῦρ καὶ χεῖρ, ἅτινα συνήθως μένουσι καθαρὰ· π. χ. πατρο-κτόνος, ἀνδρο-φόρος, θηρο-τρόφος, γαστρο-κνημία, ἀερο-βάτης, πυρ-καϊά, χερ-νυφ. Ἄλλὰ καὶ πυρι-φλεγής, χειρο-πληθής κ.τ.λ.

3) Τὰ εἰς εσ- θέματα πρῶτα συνθετικὰ ὄντα ἀπαντῶσι ἢ καθαρὰ ἢ μετεσχηματισμένα κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, ἐξ ἀπατηλῆς ἀναλογίας τοῦ ἐν τῇ ληγούσῃ τῆς ἐν. ὀνομαστικῆς ο ἐκληθέντος ὡς χαρακτῆρος· π. χ. τελεσ-φόρος, [φασσ-φόρος], ψευδο-λόγος, τειχο-ποιός, ξιφο-φόρος, σκντο-τόμος. Οὕτω καὶ χειλό-φωρος.

4) Τὰ εἰς ασ- (ατ-) θέματα πρῶτα συνθετικά ὄντα ἢ ἀπαντῶσι καθαρὰ ἢ μετασχηματίζονται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, λαμβάνοντα οὐ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ασ- ἢ ἀμέσως εἰς τὸ τέλος τοῦ εἰς ατ- θέματος· π. χ. [σελασ-φόρος, γερασ-φόρος], γηρο-βοσκός, κρεο-φάγος, κρεο-πώλης, τερατο-λόγος, κερατο-ειδής.

§ 464. Γ') Φωνηεντόληκτα θέματα.

Τὰ φωνηεντόληκτα θέματα πρῶτα συνθετικά ὄντα ἀπαντῶσι ἢ καθαρὰ ἢ μετασχηματισμένα κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. ἡδυ-επιής, ταξι-αρχος, βου-κόλος, ναυ-μαχία, φυσιο-λόγος, οφιο-δηκτος, ἰχθυο-φάγος.

ΣΗΜ. Τὸ ὁρεῖς ὡς α' συνθετικὸν εἶναι μετασχηματισμένον κατὰ τὰ Ἀττικά· ὁρεω-κόμος.

§ 465. Τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἀποβάλλεται, ἂν τὸ δευτερον συνθετικὸν ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος· π. χ. πνλ-αγόρας. ξεν-αγός, σωμ-ασκῶ, φειδ-ορκος.

ΣΗΜ. Δὲν ἀποβάλλεται τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ α' συνθετικοῦ, ἂν τὸ β' συνθετικὸν εἴηεν ἐν ἀρχῇ $\mathcal{F}$ π. χ. ἀγαθοεργός (ἀγαθο- $\mathcal{F}$ εργός), θυμοειδής (θυμο- $\mathcal{F}$ ειδής). "Ἐν τισι δέ, ἐπειδὴ τὸ $\mathcal{F}$ ἐπισκοπίσθη, γίνεται συναίρεσις· π. χ. δημοεργός (δημο-εργός), ἐυλοργός. "Ἐτι δὲ γίνεται συναίρεσις, ἂν δευτερον συνθετικὸν εἶναι τὸ ἔχω π. χ. ῥαβδοῦχος. "Ἐνίστε δὲ ὁ χαρακτήρ τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἀποβάλλεται· οἷον φίλ-εργος.

§ 466. Πολλάκις πρῶτον συνθετικὸν εἶναι πῶσις (νόθα σύνθετα)· π. χ. Νεά-πολις, Διός-κουροι, Ἑλλήσ-ποριος, δορί-κιητος, ναυι-πόρος, νονη-εχής, πυρι-φλεγής, ὄδοι-πόρος.

§ 467. Τὰ κλιτὰ ἀριθμητικὰ εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες πρῶτα συνθετικά ὄντα μεταβάλλονται εἰς μονο-, δι-, τρι-, τετρα-· π. χ. μονο-σάνδαλος, δι-πους, τριε-τής, τετρα-πηγος.

§ 468. Τὰ ἄκλιτα ἀριθμητικὰ μέχρι τοῦ ἑκατὸν πρῶτα συνθετικά ὄντα μένουσιν ἀμετάβλητα· π. χ. πεντέ-πους, ὀκτώ-πους, ἑκατόμ-πεδον. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ διακόσιοι (αι, α) καὶ ἐξῆς εἶναι μετασχηματισμένα κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· π. χ. χιλιο-τάλαντος, μυριά-μορφος.

ΣΗΜ. Τὸ ἑξ καὶ ἑκατὸν πρῶτα συνθετικά ὄντα ἀπαντῶσι καὶ ἐκ-, ἑκατονια- π. χ. ἑξ-πους, ἐκ-μηρος, ἑκατόμ-πεδον, ἑκατονια-πλάσιος. Τὰ ἔχοντα α' συνθετικὸν τὸ πεντα-, ἑξα- καὶ ὀκτα- εἶναι μεταγενέστερα.

2) Πρῶτον συνθετικὸν τὸ ὀνηματικὸν θέμα

§ 469. "Ἐν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ὀνηματικὸν θέμα, τὸ δὲ δευτερον ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος, τὸ θέμα τοῦ α' συνθετικοῦ λαμβάνεται

ῥάνεται ἢ γυμνὸν ἢ μετὰ σ' οἷον πευθ' αρχῶ, ῥίψ-ασπις, ἐχ-έγγυος, [πλήξ-ιππος].

§ 470. Ἐάν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ β' ἄρχεται ἀπὸ συμφώνου, εἰς τὸ τέλος τοῦ θέματος τοῦ α' συνθετικοῦ προστίθεται ἐν τῶν προσφυσμάτων σι, σο, ε, ι, ο' οἷον [λυσι-κομος], μιξο-βάρβαρος, ἀρχέ-κακος, ἀρχι-θέωρος, λιπο-τάκτης, [δακέ-θυμος], λυσι-πονος, θυρο-κίνδυνος.

3) Πρῶτον συνθετικὸν ἄκλιτον (νόθι σύνθετα)

α') Ἄκλιτον ἀχώριστον

§ 471. Ἄκλιτα ἀχώριστα ὡς πρῶτα συνθετικὰ λαμβανόμενα εἶναι 1) τὸ ἡμι- (ἡμιους), 2) τὸ δυσ-, 3) τὸ νη-, 4) τὸ ἀν- τὸ στερητικόν (ἀ- πρὸ συμφώνου), 5) τὸ ἀ- (ἀ-) τὸ ἀθροιστικόν, 6) τὸ ἀ- τὸ ἐπιτατικόν.

1) Τὸ ἡμι- φυλάττει τὸ ι καὶ πρὸ φωνήεντος· οἷον ἡμι-έτης, ἡμι-οπτος.

2) Τὸ δυσ- σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακότητα ἢ ἐναντιότητα· οἷον δύσ-βατος, δύσ-μορφος, δυσ-μενής.

3) Τὸ νη- μεθ' ἐπομένου φωνήεντος συναϊρεῖται, σημαίνει δὲ στέρησιν· οἷον νωδὸς (νῆ ὁδοῦς), νήνεμος (νῆ ἄνεμος).

4) Τὸ στερητικὸν ἀν- τίθεται πρὸ φωνήεντος· π. χ. ἀνί-κανος, ἀν-άξιος. Πρὸ συμφώνου δὲ ἢ πρὸ λέξεως ἐχούσης ἐν ἀρχῇ F ἢ σ ἢ j τίθεται τὸ α' π. χ. ἄ-παις, ἀ-όρατος (ἀ-φόρατος), ἄ-οπλος (ἄ-σοπλος), ἄ-ωρος (ἄ-ζωρος). Ἐνίοτε δὲ τοῦτο συναϊρεῖται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· οἷον ἄκων (ἀ-έκων), ἄθλος (ἄ-εθλος).

5) Τὸ ἀθροιστικὸν α- σημαίνει τὸ ὁμοῦ· ὡς ἀ-γάστωρ (ὁμογάστριος), ἀ-δελφός (ὃ ἐκ τῆς αὐτῆς δελφύος). Κατ' ἀρχὰς εἰσάσυνετο· οἷον ἄ-πας, ἀπλοῦς ὕστερον δ' ἐψιλώθη.

6) Τὸ ἐπιτατικὸν α- σημαίνει τὸ ἄγαν· οἷον ἀ-τενής (ἄγαν τεταμένος).

β') Ἄκλιτον καὶ καθ' ἑαυτὸ λαμβανόμενον (αὐτοτελές)

§ 472. Ἄκλιτα καὶ καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα ὡς πρῶτα συνθετικὰ εἶναι αἱ προθέσεις καὶ τὰ ἐπιρρήματα. Ταῦτα ἐν τῇ συνθέσει οὐδεμίαν ἄλλην, πλὴν τῶν φθογγολογικῶν, πάσχουσι μεταβολήν· οἷον ἐκ-βάλλω, σύμ-βουλος, εὖ-ρους, ἀεί-μνησιος.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ ὑπερ-ή-φανος καὶ ἐπ-ή-βολος μεταξύ τῶν δύο συνθετικῶν ἐπετίθεται η. Τὸ δὲ ὄπισθεν καὶ τὸ δίχα μετεσχηματίσθησαν κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς ὄπισθο-, διχο- π. χ. ὄπισθό-τονος, διχό-βουλος.

2) ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

† †
 § 473. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι α') οὐσιαστικόν, β') ἐπίθετον, γ') ὄημα, δ') ἄκλιτον.

§ 474. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον ἐν τῇ συνθέσει ἢ μεταβάλλεται.

α') Δεύτερον συνθετικὸν τὸ ἐπίθετον καὶ τὸ ἄκλιτον

§ 475. Τὸ ἐπίθετον καὶ τὸ ἄκλιτον δεύτερον συνθετικὸν ὃν μένει ἀμετάβλητον· π. χ. εὖ-πιστος, φιλό-σοφος, ἀ-παίδευτος, φιλ-αλή-θης, ἔκ-παλαι, σύν-αμα, ὑπερ-άγαυ.

β') Δεύτερον συνθετικὸν τὸ οὐσιαστικόν

§ 476. Ἄν τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι οὐσιαστικόν, τὸ ὅλον σύνθετον ἢ μένει οὐσιαστικόν ἢ γίνεται ἐπίθετον· π. χ. ζωό-φνιτον, φιλό-πατρις.

§ 477. Ἄν τὸ ὅλον σύνθετον μένη οὐσιαστικόν, δὲν μεταβάλλεται ἢ καταλήξει αὐτοῦ· π. χ. ζωό-φνιτον, τραγ-έλαφος, ἡμί-ορος, ἔφο-μάχαιρα. Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς -οις, ἅτινα μεταβάλλονται εἰς -οια· π. χ. ἀκολασία, ἀκρασία κ.τ.λ.

§ 478. Ἄν τὸ ὅλον σύνθετον γίνηται ἐπίθετον, τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον, ὡς ἄπαις, μακρόχειρ, κακοδαίμων, φιλόπατρις, ἢ μεταβάλλεται ὡς ἐξῆς·

α') τὰ πρωτόκλιτα μεταβάλλονται εἰς -ο-ς ἢ -ιο-ς καὶ τινα εἰς -η-ς· οἷον φιλό-μουσος, εὖ-ζωνος, ἐπι-τίμος, ἀρχι-δίκης·

β') τῶν τριτοκλίτων τὰ μὲν εἰς -ος (θ. εἰς εσ-) μεταβάλλονται εἰς -ης, ὡς εὖ-μήκης, ἀ-γεννής· τὰ δὲ εἰς -μα μεταβάλλονται εἰς -μων, ὡς εὖ-σχήμεων, ἀ-πράγμων. Τὰ λοιπὰ λαμβάνουσι συνήθως τὴν κατάληξιν -ο-ς, ὡς πολυ-σαρκος, ἄ-τριχος, διά-πυρος.

ΣΗΜ. 1. Τινὰ τῶν μὲν εἰς -ος μένουσιν ἀμετάβλητα τὴν κατάληξιν καὶ τὸ ὅλον σύνθετον γίνεται δευτερόκλιτον· π. χ. ἄ-κυρος, παχύ-χειλος· τῶν δὲ εἰς -μα λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν -ο-ς· π. χ. ἀ-χρώματος, ἀ-σώματος, φιλο-χρήματος, γλῶσσο-όμιτος, ὄμιτος.

ΣΗΜ. 2. Τὸ φωνὴν δευτέρον συνθετικὸν ὄν λήγει εἰς -ων, τὸ δὲ πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ λήγει εἰς ωρ. π. χ. ἄ-φρων, ἄ-πάτωρ, φιλο-μήτωρ, προ-γάτωρ.

ΣΗΜ. 3. Τὸ πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ, ἂν πρῶτον συνθετικὸν εἶναι τὸ ὄμοσ, λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν -ιος· ὄμο-πάτριος, ὄμο-μήτριος, ὄμο-γάτριος.

ΣΗΜ. 4. Τὰ ἔχοντα θ' συνθετικὸν τὸ γῆ, γῆρας, κρέας καὶ καῦς λήγουσιν εἰς -ως ('Αττικά)· π. χ. εὔγεως, ἀγήρωσ, ἠδύκρεως, περιόεως.

ΣΗΜ. 5. Τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ κύρια. ὧν θ' συνθετικὸν εἶναι τὸ πόλις, κλί-νονται κατὰ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα δ' οἷον φιλόπολις φιλοπόλιδος, Εὔπολις Εὔπόλιδος.

γ') Δεύτερον συνθετικὸν τὸ ῥῆμα ἢ τὸ ῥηματικὸν θέμα

§ 479. Ἄν τὸ δευτέρον συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, τὸ δὲ πρῶτον πρό-θεσις, τὸ ὅλον σύνθετον δὲν μεταβάλλεται· οἷον κατα-βάλλω, προσ-πίπτω, ἐξ-έρχομαι.

§ 480. Ἄν τὸ δευτέρον συνθετικὸν εἶναι ῥηματικὸν θέμα, τὸ δὲ πρῶτον ὀτιδήποτε μέρος λόγου (πλὴν προθέσεως), τὸ ὅλον σύνθετον γίνεταί ὄνομα, λαμβάνει δὲ τὰς ἐξῆς κατάληξεις·

-ο-ς, -α-ς, -η-ς (γεν. -ου), -ης (γεν. ους), -το-ς, -τη-ς, -τιωρ, -ε' π. χ. ἵππο-τρόφος, ὄρνυθο-θήρας, γεω-μέτρης, εὐ-σεβίης, ἀ-μαθίης, ἄ-πρακτιος, ἄ-ρρητιος, εὐ-εργέτης, [παιδ-ολέτωρ], νομο-φύλαξ, κατῶ-βλεψ, ἀ-γνώς.

ΔΙΠΛΟΣΥΝΘΕΤΑ

§ 481. Διπλοσύνθετα λέγονται τὰ σύνθετα, ὧν τὸ ἕτερον συνθε-τικὸν εἶναι σύνθετον· π. χ. ἀ-σύμ-φορος, φιλ-α-λήθης, ἀ-κατά-βλητος, ἀ-πειρό-κακος, εὐ-πρόσ-οδος, ἀ-θυρό-στομος.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 482. Τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν α, ε, ο ἐκτεί-νεται συνήθως τὸ μὲν α καὶ ε εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω· οἷον στρατ-ηγός (στρατὸς ἄγω), ἀν-ήκεστος (ἂν ἀκούμαι), δυσ-ήλατος (δυσ-ελαύνω), φιλ-ήρετος (φιλῶ ἔρετος), τυμβ-ωρύχος (τύμβος ὀρύσσω), συν-ώνυμος (σὺν ὄνυμα). Ἄλλὰ πνλ-αγόρας, σκευ-αγωγός.

ΣΗΜ. 1. Δὲν ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῶν λέξεων, ὅσαι εἶχον F ἢ σ ἐν ἀρχῇ· οἷον ὀρθο-επίης, ἠνί-οχος.

ΣΗΜ. 2. Τοῦ λοχ-αγός, ξεν-αγός, οὐρ-αγός (ἄγω) καὶ ναυ-αγός (Φάγγυμι) τὸ ἄ ἐκτείνεται εἰς ἄ.

ΣΗΜ. 3. Ὡς δεύτερον συνθετικὸν τοῦ ὄνομα λαμβάνεται ὁ Αἰολικὸς τύπος ὄνομα· οἷον ἐπ-ὄνομος (ἐπὶ ὄνομα).

§ 483. Ἄν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆεν, τὸ δὲ δεύτερον ἄρχῃ· τὰ ἀπὸ ρ, τὸ ρ διπλασιάζεται· οἷον ἀπό-ρρητος, ἐπί-ρρημα.

ΣΗΜ. Ἄν δεύτερον συνθετικὸν εἶναι τὸ ὄροφος καὶ ἄλεθος, τὸ ἀρκτικὸν ο, ἂν ἢ προηγουμένη συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, ἐκτείνεται εἰς ω, ἂν δὲ εἶναι φύσει ἢ θέσει μακρά, δὲν ἐκτείνεται· π. χ. μονόροφος, διώροφος, παλαιθρία, ἐνθόροφος, αὐθόροφος, χρυθόροφος, κυπαρισσόροφος, πυχόλεθος.

ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ

§ 484. Παρασύνθετα λέγονται αἱ λέξεις αἱ γινόμεναι ἐκ συνθέτων λέξεων· οἷον ἵπποτροφία, ἵπποτροφῶ (ἵπποτρόφος), εὐτυχία, εὐτυχῶ (εὐτυχής), [προφητεῖω] (προφήτης).

§ 485. Ἐνίοτε γίνονται παρασύνθετα ἀμέσως ἐξ ἀπλῶν λέξεων, ὧν δὲν ὑπάρχει σύνθετον· π. χ. νουθεσία, νουθετῶ (ἐκ τοῦ νοῦς τίθημι), καλοκαγαθία (καλὸς ἀγαθός), ἀρεοπαγίτης (*Ἄρειος πάγος).

§ 486. Τὰ παρασύνθετα τὰ γινόμενα ἐξ ἐπιθέτων, ὧν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι πᾶν ἄλλο μέρος λόγου πλὴν προθέσεως, τὰ μὲν ῥήματα λήγουσιν εἰς ἑὼ ὦ· οἷον ἵπποτροφῶ (ἵπποτρόφος), εὐτυχῶ (εὐτυχής)· τὰ δὲ οὐσιαστικά λήγουσιν εἰς ἰά· π. χ. ἵπποτροφία, εὐτυχία. Ἄλλ' ἀνατομή, οὐχὶ ἀνατομία.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

§ 487. Τῶν συνθέτων τὸ μὲν ἕτερον τῶν συνθετικῶν μερῶν σημαίνει τὴν κυρίαν ἔννοιαν, τὸ δὲ ἄλλο προσδιορίζει αὐτήν.

§ 488. Τὰ σύνθετα κατὰ τὴν σημασίαν εἶναι προσδιοριστικά, κτητικά καὶ ἀντικειμενικά.

§ 489. Προσδιοριστικά λέγονται τὰ σύνθετα, ὧν τὸ πρῶτον μέρος προσδιορίζει τὸ δεύτερον ἐπιθετικῶς ἢ ἐπιρρηματικῶς· π. χ. καχεξία, (κακὴ ἔξις), μεσημβρία, (μέση ἡμέρα), ὁμόδουλος, (ὁμοῦ δουλεύων), ὀρίγονος, (ὀψὲ γενόμενος).

§ 490. Κτητικά λέγονται τὰ σύνθετα, ἅτινα περιφράζονται διὰ τῆς μετοχῆς ἔχων ἢ ἄλλης μετοχῆς, καὶ τὸ μὲν ε' συνθετικὸν εἶναι ἀντικείμενον αὐτῆς, τὸ δὲ πρῶτον προσδιορισμὸς τοῦ δευτέρου· π. χ. ἀργυρό-τόξος (ὁ ἔχων ἀργυροῦν τόξον), μακρ-αύχην (ὁ μακρὸν αὐχένα ἔχων), πτό-χειρ (ὁ πτ' αὐτοῦ χειρὶ χρώμενος).

§ 491. Ἀντικειμενικὰ λέγονται τὰ σύνθετα, ὧν τὸ α' συνθετικὸν προσδιορίζει τὸ β' ἢ τὰνάπαλιν. Τὸ ἕτερον τῶν συνθετικῶν μερῶν ἐν τῇ περιφράσει ἐκφέρεται διὰ πλαγίας πτώσεως μετὰ προθέσεως ἢ ἄνευ προθέσεως· π. χ. φιλότιμος (ὁ φιλῶν τὴν τιμὴν), γεωλόγος (ὁ λέγων περὶ τῆς γῆς), θεοφιλῆς (ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ φιλούμενος).

§ 492. Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, ἔχουσι συνήθως ἐνεργ. διάθεσιν· π. χ. φιλόλογος (ὁ φιλῶν τοὺς λόγους), φιλόμουσος (ὁ φιλῶν τὰς μούσας), θήρασις (ὁ ῥίψας τὴν ἀσπίδα).

§ 493. Τὰ σύνθετα, ὧν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, ἄλλα μὲν ἔχουσιν ἐνεργ. διάθεσιν, ἄλλα δὲ παθητικὴν· π. χ. ζωγράφος (ὁ γράφων ζῶα), δημαγωγός (ὁ ἄγων δῆμον), θεοφιλῆς (ὁ φιλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ), πυρίκαυτος (ὁ πυρὶ κεκαυμένος).

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

§ 494. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι συνήθως τὸν τόνον, ἂν μὴ κωλύῃ ἡ λήγουσα, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· π. χ. ἄ-μουσος, φιλό-τιμος, εὐθύ-φρων (ᾧ εὐθύφρον). Ἐξαιρεῖται τὸ ἀδελφός, ἀτραπός, [βουλυτός], ἀμαξιτός, κοινοστός.

§ 495. Τὰ ἐκ προθέσεων παρασύνθετα ῥηματικὰ εἰς -α, -η, -εύς, -μος, -τήρ, -τής, -τέος φυλάττουσι τὸν τόνον ὅπου καὶ τὰ ἀπλᾶ· π. χ. δια-φθορά, συμ-βολή, ἐπι-μεύς, σὺλ-λογισμός, συμ-πλωτήρ, συμ-μαθητής, ἐξ-ευρετής. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐκ τοῦ δέω ᾧ παρασύνθετα· οἷον σύν-δεσμος.

§ 496. Τὰ εἰς -ης σύνθετα τριτόκλιτα τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης· π. χ. εὐ-γενής, εὐ-τυχής, ἀ-σαφής. Ἐξαιροῦνται τονιζόμενα ἐπὶ τῆς παράληγουσας τὰ εἰς -άντης, -άρχης, -ήθης, -ήκης, -ήρης, -κήτης, -ώδης, -ώλης, -ώρης, -ώκης καὶ -μεγέθης, τὰ διπλοσύνθετα καὶ τὰ κύρια· οἷον ἀν-άντης, ἀντι-άρχης, εὐ-ήθης, [τανα-ήκης], τρι-ήρης, [μεγα-κήτης], εὐ-ώδης, ἐξ-ώλης, [νε-ώρης, ποδ-ώκης], εὐ-μεγέθης, φιλ-αλήθης, Ἀντι-σθένης.

ΣΗΜ. 1. Ἡ τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἔτος διφοροῦνται· οἷον τεσσαρακοσιαιτής, τεσσαρακοσιαιτής (καὶ τεσσαρακοσιότης)

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς -πειτής τριτόκλιτα τὰ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ θέμα τοῦ πίπαι δίζονται· π. χ. γωνπειτής, προπειτής. Τὰ δὲ ἔχοντα β' συνθετικὸν τὸ θέμα τοῦ πέτομαι πρωτόκλιτα παροξύνονται· ὡς [οὐρανο-πέτης, ἄκου-πέτης].

§ 497. Τὰ εἰς -ης (ἦτος) ὀξύνονται· οἷον [προ-βλής, ἡμι-θνής].

§ 498. Τῶν εἰς -ος συνθέτων καὶ παρασυνθέτων τῶν ἔχόντων τὴν παραλήγουσαν βραχεῖαν, τὰ μὲν ἐκ προθέσεων καὶ μορίων σύνθετα προπαροξύνονται, τὰ δὲ λοιπὰ τὰ μὲν πάθος σημαίνοντα προπαροξύνονται, τὰ δὲ ἐνέργειαν παροξύνονται· π. χ. περίβολος, ἀμφίβολος, εὐτοκος, ἀγχιμόλος, παλίμβολος, δίφορος, χειρῶγραφον, λιθόβολος, παιρικότινος, λιθοβόλος, λυκοκίτινος, ἑωσφόρος. Τινὰ δὲ τούτων ἐξαιροῦνται· ὡς ἱππόδαμος, ἠνίοχος, ἰσόπαλος, καλλιέρους (ους), φιλήκοος.

Τῶν δὲ ἔχόντων τὴν παραλήγ. φύσει ἢ θέσει μακράν, ἄλλα μὲν ὀξύνονται, ἄλλα δὲ προπαροξύνονται ἐπὶ τε ἐνεργείας καὶ ἐπὶ πάθος· τινὰ δὲ, ὧν α' συνθετικὸν εἶναι πτωτικὸν διαφοροῦνται· π. χ. ἔξαρχος, ἄναρχος, ἐπίκουρος, ἐπιφθός, ἐνεργός, ταξίαρχος, δημιουργός, κακόεργος (-οὔργος), ἱππαρχος, ἱερόσυλος, ναυπηγός, ψυχοπομπός, κνιηγός.

ΣΗΜ. 1. Τὰ λήγοντα εἰς -λήξ, -ρώξ, -τωξ, -σφάξ, -βρώξ, -γνώξ, -πιώξ, -τωῶξ καὶ -σιτωῶξ πάντα ὀξύνονται· οἷον παραλήξ, ἀπο-ρωῶξ, ἀπο-σφάξ, ἡμι-βρώξ κ.τ.λ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ εἰς ψ λήγοντα ῥηματικά τονίζονται ἐπὶ τῆς παραλήγουσσης· οἷον χέω-ψ, κατῶ-βλεψ κ.τ.λ. Ἄλλα καὶ παραβλώψ.

ΣΗΜ. 3. Τὰ μὲν ἐκ τοῦ κέρας καὶ γέλως σύνθετα προπαροξύνονται, ὡς μονόκερος, διπίκερος, φιλόγελος· τὰ δὲ ἐκ τοῦ γῆρας παροξύνονται, ὡς ἀγήρωξ, ὑπεργήρωξ, ἑοχατογήρωξ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ὅρισμός καὶ διαίρεσις. Μέρος Α'. Τμήμα Α'. Κεφάλ. Α'.	9
Γράμματα καὶ διαίρεσις αὐτῶν.	11
Δίφθογγοι.	12
Πνεύματα.	13
Χασμωδία καὶ συναλοιφή. *Εκθλιψις	14
*Αφαίρεσις. Συναίρεσις	15
Κράσις.	16
Εὐφωνικά σύμφωνα	17
Μεταβολαὶ τῶν φωνηέντων. Ἡ ἕκτασις. Ἡ ἀναπληρωμα- τικὴ ἕκτασις	17
Ἡ τροπή. Ἡ συγκοπή τοῦ ε. Ἡ μεταθέσις. Ὁ ὑπερβιβα- σμός χρόνου. Μεταβολαὶ τῶν συμφώνων	18
*Αφωνα πρὸ τοῦ σ. *Αφωνα πρὸ τῶν ἐνρίνων. *Αφωνα πρὸ ἀφώνων	19
Τὸ σ. Τὸ ν	20
Αἱ πλοκαὶ νσ, μσ καὶ σμ, σν	21
Τὸ τ. Τὸ διπλοῦν σ καὶ τ	22
Τελικά σύμφωνα. Περὶ τῶν δασέων. Τὸ ἡμίφωνον αἰ- γάμμα F.	23
Τὸ ἡμίφωνον ἰώτ j. Κεφ. Β'. Συλλαβή. Συλλαβισμός	24
Περὶ τόνων καὶ τονισμοῦ τῶν συλλαβῶν	25
Γενικοὶ κανόνες περὶ τοῦ τονισμοῦ	26
*Ατονοὶ ἢ προκλιτικαὶ λέξεις. Λέξεις ἐγκλιτικαὶ	27
Παράρτημα. Σημεῖα στίξεως καὶ ἄλλα γραπτὰ σημεῖα	29
Τμήμα Β'. Τὰ μέρη τοῦ λόγου	30
Κεφ. Α'. Περὶ τῶν πτωτικῶν γενικῶς. Διαίρεσις τῶν οὐσιαστικῶν. Γένος	32
Ἀριθμός. Πτώσις. Κλίσις	33
Μέρη τῶν πτωτικῶν. Κλίσις τοῦ ἄρθρου	34
Πρώτῃ κλίσις	35

	Σελ.
'Ασυναίρετα πρωτόκλιτα	36
Παρατηρ. περί τῶν πτώσεων τῶν πρωτοκλίτων. Περί τῆς ποσότητος τῆς ληγούσης τῶν πρωτοκλίτων	37
Περί τοῦ τονισμοῦ τῶν πρωτοκλίτων	38
Συνηρημένα πρωτόκλιτα	39
Δευτέρα κλίσις.	40
'Ασυναίρετα δευτερόκλιτα	41
Συνηρημένα δευτερόκλιτα	42
'Αττική δευτέρα κλίσις	43
Τρίτη κλίσις.	45
Συμφωνόληκτα. Οὐρανισκοφωνόληκτα καὶ χειλοφωνόληκτα.	46
'Οδοτοφωνόληκτα. Τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα τ, δ, θ	47
Τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς νι	49
'Ενρινόληκτα.	52
Ἰγρόληκτα	55
Σιγμόληκτα.	57
Φωνηεντόληκτα.	59
Τὰ ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς ω, ο, αυ, ευ καὶ ου	62
Τονισμός τῶν τριτοκλίτων	63
'Ανώμαλα οὐσιαστικά. Πλεονάζοντα	64
Διπλογενῆ. Διπλογενῆ ἅμα καὶ ἑτερόκλιτα. 'Ετερόκλιτα ἐν πᾶσι τοῖς τύποις. 'Ετερόκλιτα ἐν τισὶ τύποις	65
Μετάπλαστα.	66
Ἰδιόκλιτα.	67
'Ελλειπτικά. *Ακλιτα	68
Κεφ. Β'. Περί τῶν ἐπιθέτων ἴδια καὶ περί τῶν μετοχῶν ὡς ἐπιθέτων. Τρικτάληκτα	69
Δικατάληκτα	70
Μονοκατάληκτα. 'Ανώμαλα καὶ ἑλλειπτικά ἐπίθετα	71
Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων	73
Παράρτημα. Παραθετικά ἐπιρρήματα	76
Κεφ. Γ'. Περί τῶν ἀριθμητικῶν. 'Απόλυτα καὶ τακτικά	77
Χρονικά. Πολλαπλασιαστικά. 'Αναλογικά. Διανεμητικά. Οὐσιαστικά	81
'Αριθμητικά ἐπιρρήματα. Κεφ. Δ'. 'Αντωνυμιαί. Προσωπικαὶ	82
'Αντιδιασταλτικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ. Αὐτοπαθεῖς	83

	Σελ.
Ἀλληλοπαθῆς	84
Κτητικά. Ἐρωτηματικά	85
Ἀόριστοι	86
Δεικτικά	87
Ἀναφορικά	88
Συσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά ἀντωνυμῖαι	89
Παράρτημα. Ἀνταποδοτικά ἐπιρρήματα	90
Κεφ. Ε'. Περὶ τοῦ ῥήματος. Διάθεσις	91
Φωνή. Σύνζυγια. Ἐγκλίσις	92
Χρόνος. Ἀριθμός. Πρόσωπον. Αὐξήσις.	93
Αὐξήσις τῶν συνθέτων καὶ τῶν ἐκ προθέσεων παρασυνθέτων ῥημάτων	95
Ἀναδιπλασιασμός	96
Ἀττικός ἀναδιπλασιασμός	97
Α' Ῥηματικὸν καὶ χρονικὸν θέμα	98
Β' Θεματικὰ φωνήεντα	99
Γ' Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα. Δ' Προσωπικὰ καταλήξεις	100
Παραδείγματα τῶν εἰς -ω βαρυτόνων. Ἐνεργητικὴ φωνή	104
Μέση φωνή	106
Παράδειγμα τοῦ συνηρημένου μέλλοντος τῆς ἐνεργ. καὶ τῆς μέσης φωνῆς καὶ τοῦ παθ. μέλλοντος Β'	108
Παράδειγμα τοῦ ἐνεργητικοῦ, τοῦ μέσου καὶ τοῦ παθητικοῦ ἀόριστου Β'	109
Παράδειγματα τοῦ παρακ. καὶ τοῦ ὑπερσ. τῆς μέσης φωνῆς τῶν ἀφωολήκτων, τῶν ἐνρινολήκτων καὶ τῶν ὑγρο- λήκτων ῥημάτων	110
Περὶ τῶν συνηρημένων ῥημάτων	111
Παράδειγματα τῶν εἰς -ω συνηρημένων. Α' τάξις τῶν συνη- ρημένων. Ἐνεργητικὴ φωνή. Μέση φωνή	112
Β' τάξις τῶν συνηρημένων. Ἐνεργητ. φωνή. Μέση φωνή	114
Γ' τάξις τῶν συνηρημένων. Ἐνεργητ. φωνή. Μέση φωνή	116
Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς τῶν εἰς -ω ῥημάτων	119
Α' Περὶ τοῦ ἐνεστ. καὶ τοῦ παρατατ. τῶν πρωτοτύπων	120
Β' Περὶ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατ. τῶν παραγώγων. Μέλλων καὶ ἀόρ. α' τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς	123

Συνηρημένοι καὶ Δωρικός μέλλων. Ἐνεργητικός καὶ μέσος ἀόριστος β'	125
Ἐνεργητικός παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος	126
Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος τῆς μέσης φωνῆς	127
Παθητικός ἀόριστος β' καὶ α'. Παθητικός μέλλων β' καὶ α'	129
Ἐτελεσμένοι μέλλων. Περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν φωνηεντο- λήκτων ῥημάτων	130
Ἡ συζυγία τῶν εἰς -μι ἰδίᾳ. Γενικαὶ παρατηρήσεις	132
Παραδείγματα τῶν εἰς -μι φωνηεντολήκτων	133
Παράδειγμα τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων	138
Οἱ ἄλλοι χρόνοι τοῦ δείκνυμι. Ἐνεργητικὴ φωνή. Μέση φωνή. Ἐνεστώς καὶ παρατατικός τῆς ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς τῶν εἰς -μι ῥημάτων. Α' Τῶν φωνηεντολήκτων	139
Β' Τῶν συμφωνολήκτων	140
Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν εἰς -μι	141
Παραδείγματα	142
Εἰμί, εἶμι, φημί, ἡμί, κάθημαι, κεῖμαι, χεῖ	144
Τοισμός τοῦ ῥήματος	147
Ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου. Προθέσεις	148
Ἐπιρρήματα Σύνδεσμοι	149
Ἐπιφωνήματα	150
Παράρτημα. Κατάλογος ῥημάτων. Α' Ῥήματα ἀνώμαλα	151
Β' Ἐλλειπτικά ῥήματα	160
Γ' Χρόνοι ἀνώμαλοι κατὰ σημασίαν. Μέσος μέλλων μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας	162
Μέσος μέλλων μετὰ παθητικῆς σημασίας	163
Μέσα ἀποθετικά. Παθητικά ἀποθετικά. Παθητικός ἀόριστος μετὰ μέσης σημασίας	164
Παθητικός μέλλων καὶ ἀόριστος μετὰ μέσης σημασίας	165
Γ' Ἐτυμολογικόν. Α' Σχηματισμός ἀπλῶν λέξεων. Α' Σχηματισμός ὀνομάτων. Α') Οὐσιαστικά	166
Οὐσιαστικά ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων	167
Οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων	169
Οὐσιαστικά ἐκ θεμάτων οὐσιαστικῶν ὀνομάτων. Ὑποκορι- στικά. Μεγεθυντικά	170

	Σελ.
Πατρωνυμικά καὶ μητρωνυμικά. Γονεωνυμικά. Περιεκτικά	171
Ἐθνικά. Β') Ἐπίθετα	172
Β' Σχηματισμὸς ῥημάτων. Ῥήματα ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων	174
Ῥήματα ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων	175
Ῥήματα ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων. Γ' Σχημα- τισμὸς ἐπιρρημάτων. Τοπικά ἐπιρρήματα. Τροπικά ἐπιρρήματα	176
Ποσοτικά ἐπιρρήματα. Β' Περὶ συνθέσεως	177
Πρῶτον συνθετικόν. Πρῶτον συνθετικόν τὸ ὀνοματικόν θέμα	178
Πρῶτον συνθετικόν τὸ ῥηματικόν θέμα	180
Πρῶτον συνθετικόν ἄκλιτον. Ἄκλιτον ἀχώριστον. Ἄκλιτον καὶ καθ' ἑαυτὸ λαμβανόμενον	181
Δεύτερον συνθετικόν. Δεύτερον συνθετικόν τὸ ἐπίθετον καὶ τὸ ἄκλιτον. Δεύτερον συνθετικόν τὸ οὐσιαστικόν . .	182
Δεύτερον συνθετικόν τὸ ῥῆμα ἢ τὸ ῥηματικόν θέμα. Διπλο- σύνθετα	183
Παρασύνθετα. Σημασίαι τῶν συνθέτων	184
Ἵτονισμὸς τῶν συνθέτων	185

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

§ 27, β'. Μετά τὸ δοκοῖμι θές ἄνω στιγμὴν· ἀντὶ δὲ τῆς φρά-
σεως συναίρεσις γίνεται ἀνάγνωθι συναιροῦνται. § 52, σημ. Ἐντὶ
τοῦ ἀναλογίας ἀνάγνωθι συνεκδρομῆς. § 58, σημ. Ἐντὶ τοῦ τροπῆς
ἀνάγνωθι μεταβολῆς. § 64, δ'), σημ. Ἐντὶ τοῦ ἀναλογίας ἀνάγνωθι
συνεκδρομῆς. § 64, ε'). Μετά μὲν τὸ ἀφομοιοῦνται πρόσθετες τὸ
συνήθως, εἰς δὲ τὸ τέλος τὸ Ἄλλὰ σκοτεσ-νόσ, εννός, εινός. § 161, 5.
Ἐντὶ τοῦ κλητῆρ ἀνάγνωθι κλημικῆν. § 205, ια'). Ἐντὶ τοῦ τέρειν
ἀνάγνωθι τέρεν. § 217. Πρὸ τοῦ παραθετικῶν πρόσθετες τὸ δέ. Σελ. 79.
Μετά τὸ πεντακισμύριοι πρόσθετες τὸ ἢ πέντε μυριάδες. § 253, 2).
Εἰς τὴν ἐν. γεν. οὔτινος τοῦ οὔδετ. γένους πρόσθετες καὶ τὸν τύπον
δοῦ. § 273. Τὸ προφητεύω θές ἐν ἀγκύλαις. § 330, σημ. Τὸ
ἐχεάμην θές ἐν ἀγκύλαις.

